

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

ČETRTEK

VISOKA GOSTA — Dr. Dušan Plut in Milan Kučan skupaj s predsednikom metliške skupščine občine Brankom Matkovičem (v sredini) na obisku v Metliki. Po besedah gostov bi se Slovenija in Hrvaška morali čim prej sporazumeti o številnih meddržavnih vprašanjih, kar bi bilo ugodno tudi za obmejno metliško občino. (Foto: M.B.-J.)

Pol leta za mnoge predolgo

Novomeški gospodarstveniki podpirajo zasnove ekonomske politike nove vlade, ki pa ne bo dala takojšnjih rezultatov

NOVO MESTO — Dr. Janez Drnovšek se je na svoj prvi delovni obisk v Sloveniji, odkar je na položaju predsednika slovenske vlade, odpravil pretekli četrtek v Novo mesto, na kolegij novomeških direktorjev, kar je svojevrstno priznanje tej slovenski regiji in njenemu gospodarstvu. Namen obiska je bil preverjanje zasnove ekonomske politike, ki jo je pripravila nova vlada z osnovnim ciljem postaviti gospodarstvo do konca leta na trdne temelje. Novomeški gospodarstveniki jo podpirajo, pričakujejo pa še dodatne ukrepe, ki bodo dali hitrejša rezultata. Dodatnega pol leta je za marsikoga namreč predolga doba.

Dr. Drnovšek je v predstavitvi gospodarske politike vlade poudaril, da je inflacija še vedno nevaren problem. Vlada ne namerava dopustiti, da bi se 6-odst. mesečna inflacija sprevrgla v hiperinflacijo, ampak jo misli v naslednjih mesecih zmanjšati. Njena kreditna monetarna politika bo umerjeno restriktivna. Pri plačah se je odločila za mehanske blažene zaostajanja za inflacijo, saj bi zamrzitev delovala demotivacijsko. Pri cenah bo država nadzirala mo-

nopole, cene v javnem sektorju, tako da s te strani ni pričakovati inflacijskih impulzov.

Obrestne mere so previsoke, z njimi ni mogoče konkurirati v svetu, izvajati (Nadaljevanje na 2. strani)

PODPORA VLADNI GOSPODARSKI POLITIKI — Na prvem delovnem obisku kot predsednik slovenske vlade se je dr. Janez Drnovšek mudil pretekli četrtek med novomeškimi direktorji. Ti so zadovoljni, da se je vlada začela ukvarjati z gospodarstvom in pričakujejo izvedbo pripravljene programa ter sprejetje dodatnih ukrepov s hitrejšimi učinki. (Foto: Z.L.-D.)

»Srečanje« prvič v novi Sloveniji

Na tradicionalnem »Srečanju v moji deželi« v Dolenjskih Toplicah tudi najvišja slovenska državna in cerkvena predstavnik Milan Kučan in dr. Alojzij Šuštar

DOLENJSKE TOPLICE — Lani je osrednja prireditelj Srečanja v moji deželi zaradi vojne za Slovenijo odpadla, zato pa si prireditelja, Slovenska izseljenska matica in Zdravilišče Dolenjske Toplice, obetata letos toliko večji obisk, saj bo to prvo večje srečanje Slovencev z onkraj naših meja s tukajšnjimi rojaki v samostojni, svobodni in mednarodno priznani državi.

Množičnost obiska dajejo slutiti tudi čedalje številnejša organizirana potovanja naših rojakov iz obeh Amerik in Avstralije v domovino ter nedavna izjava ameriškega zunanega ministristva, s katero je razglasilo Slovenijo za varno turistično deželo, kar daje slutiti tudi večji priliv individualnih gostov. Seveda pa naj bi na srečanju ne manjkalo tudi domačinov, saj je srečanje odprto za vse, za Slovence v tujini, njihove sorodnike, prijatelje in znance v domovini.

V soboto, 4. julija, se bodo Dolenjske Toplice za sprejem gostov spet praznično odele. Že zjutraj bo godba na pihala pripravila promenačni koncert, nato pa bo potekal sprejem gostov pri mostičku

ob vhodu na gozdno jaso. Na jasi bo ob enajsti uri slovesna maša (obred bo opravil nadškof dr. Alojzij Šuštar) maši pa bosta sledila pozdravna govora novomeškega župana Marjana Dvornika in predsednika Slovenske izseljenske matice Mirka Juraka ter slavnostni govor predsednika predstava Slovenije Milana Kučana. V kulturnem programu bodo sodelovali Sentjerjejski oktet, folklorna skupina Emona, godba na pihala iz Novega mesta, kvintet Ajda in nonet Rog iz Kočevja.

Živahen bo tudi popoldanski program, v katerem se bodo predstavile nekatere glasbene skupine naših rojakov iz tujine, med njimi trio Leo Coach iz Clevelanda, Jože Pogačnik z elek-

tričnimi orglami iz Velike Britanije in še nekateri drugi, za ples pa bosta igrala domača ansambla Slovenija iz Savinjske doline in ansambel Toneta Verderberja iz Starega trga.

Prireditelj na jasi bo spremljala predstavitev izdelkov slovenske domače obrti in kulinarike, kar bo moč na stoj-

• **Prireditelj Srečanje v moji deželi že od konca aprila naprej v Ljubljani spremlja več kulturno-umetniških prireditev, razstav, simpozijev in okroglih miz na temo našega izseljenstva, ki se bodo vrstile tja do konca poletja, mednje pa sodi tudi slikarska kolonija v Dolenjskih Toplicah, ki bo trajala od 26. junija do 3. julija. Vodil jo bo prof. Butina, svojo udeležbo pa so najavili Karolina Koglot iz Venezuele, Beatriz Tomšič iz Argentine, Boris Božič iz Kanade, Rudi Benetik iz Koroške in Jože Kumar iz Dolenjskih Toplic. Omenimo še, da bodo v nedeljo, 5. julija, dan po osrednji prireditvi »Srečanja«, po vseh slovenskih farah maše za izseljence, istega dne pa bo tudi spravna maša na Rogu.**

nica tudi kupiti, prikazali pa bodo tudi žganjkuho in že tradicionalno oglarsko kopo. Paše za srce, oči, ušesa in želodec na letošnjem Srečanju torej ne bo manjkalo.

T. JAKŠE

Po nestalnem vremenu sredi tedna bo ob koncu tedna sončno in vroče.

Sporazum odplaknil precej težav

Milan Kučan in dr. Dušan Plut na obisku v metliški občini — O državni meji in sporazumih s Hrvaško — Problemov s kopanjem v Kolpi ne bi smelo biti

METLIKA — Pretekli teden se je mudil na obisku v Beli krajini predsednik predstava Republike Slovenije Milan Kučan. Med drugim se je v Metliki skupaj s članom predstava RS dr. Dušanom Plutom pogovarjal s predstavnik občinskega vodstva, podjetij in strank, sestal pa se je tudi s člani kluba ljubiteljev Kolpe.

Gost je orisal politične razmere v Sloveniji, položaj naše države, ki si ga je v svetu pridobila v zadnjem poldrugem letu, gostitelje pa je seveda najbolj zanimalo, kakšne so perspektive obmejne občine, predvsem pa Kučanova ocena dvokratne hrvaške zavrnitve trgovinskega sporazuma s Slovenijo, zaradi česar močno občutijo posledice tudi Belokranjci.

Po Kučanovem mnenju umaknitev sporazuma ni dobra iz vrste razlogov. »Razmere v hrvaškem saboru pač niso naklonjene temu, da bi se odnosi s Slovenijo uredili na sodoben evropski način. Vendar bi mi morali poskušati razumeti, da so razmere v Sloveniji drugačne kot na Hrvaškem, kjer vojna še ni končana, zato so njihove prednostne naloge drugačne kot v Sloveniji. To pa ne pomeni, da ne bi bila Hrvaška pripravljena sodelovati z nami ali da bi si to lahko privoščila. Le drugače gleda na vse te stvari. Seveda pa obravnave sporazuma ne bodo mogli odlagati v nedogled,« je dejal Kučan.

Kar se tiče mednarodne meje, pa je menil, da se je z njo pač potrebno sprizajziti. O določitvi in označitvi meja je prav, da tečejo pogajanja, ne smemo pa biti preveč nestrpni. Po njegovem ni

dobrodošlo, da Slovenci gledamo na te probleme le z naše strani, ne upoštevajoč tudi Hrvate in razmere pri njih. Dr. Plut je opozoril, da se v Sloveniji odvijata predvsem dva procesa, ki sta negativna za Belo krajino. Gre za močno težnjo po centralizaciji pri odločanju ter dejstvo, da na Slovenijo gledajo kot na tranzitno deželo, manj pa upoštevajo povezanost slovenskih regij.

Člani kluba ljubiteljev Kolpe, ki je bil ustanovljen v začetku letošnjega aprila, pa so gosta seznanili z njihovimi prizadevanji, da bi interese ljudi, ki živijo na obeh straneh meje, rešili z meddržavnim sporazumom. Sedaj čutijo, da se problemi ne rešujejo tako, kot bi bilo dobro za obe strani. »Večkrat je bilo že rečeno, naj se ljudje vzdržijo kakršnih koli dejanj, ki bi poslabšala življenje prebivalcev ob Kolpi. To pa naj bi ve-

ljalo tudi za vladi obeh držav, ki naj bi se čim prej sestali in sprejeli meddržavni sporazum,« je bilo slišati iz vrst članov kluba. Za Metličane je predvsem pomembno, da državi čim prej uredita obmejno pas, vprašanje Gorjancev in Zumberka ter turistične cone na Kolpi, ki lahko postane največje slovensko morje. Z izvršnega sveta pa so še posebej poudarili, da nočejo videti problemov pri taborjenju, kopanju, čolnarjenju v Kolpi, ker menijo, da problemov preprosto ne bi smelo biti.

Po Kučanovih besedah ni dobro, da sedaj ni političnega dialoga med Slovenijo in Hrvaško, zato bo dal pobudo za srečanje s Tudmanom. Upa, da bo prišlo do pogovora, na katerem bo ena od tem tudi vprašanje Kolpe. Dr. Dušan Plut pa je pristavil, da mora med državama čim prej priti do sporazuma, s katerim bodo območje na obeh bregovih Kolpe proglasili za obmejno in sicer po naravnih, življenjskih in ne administrativnih mejah.

M. BEZEK-JAKŠE

Plin za široko potrošnjo

Novotehna kot najugodnejši ponudnik dobila gradnjo plinovoda za široko potrošnjo v 1. novomeškem območju — Letos 4 km plinovoda

NOVO MESTO — V torek, 23. junija, sta direktorja novomeške Komunale Adolf Zupan in Novotehne Niko Galeša v prisotnosti predsednika novomeškega izvršnega sveta Boštjana Kovačiča in drugih gostov slovesno podpisala pogodbo o napeljavi plina za široko potrošnjo v nekaterih predelih Novega mesta.

Priprave na gradnjo plinovodnega omrežja za široko potrošnjo v Novem mestu potekajo od leta 1990, vodi pa jih Komunala. Novo mesto je, kar se plinifikacije tiče, razdeljeno na 8 območij in sedaj so pred začetkom gradnje v 1. območju. Tako bodo plin za široko potrošnjo najprej dobili v nekaterih predelih starega mestnega jedra (vendar ne na Glavnem trgu), na Novem trgu, v predelu, kjer stoji občina, banka, zavarovalnica in športna dvorana, na delu Ceste herojev, Ulici talcev ter na Mestnih njivah. Skupaj bo v prvi fazi zgrajenega 4 km plinskega omrežja, in sicer po sistemu plin »do stene«.

Investitor, Komunala, je med petimi organizacijami, ki so konkurirale za iz-

vajanje del, stvar poverila Novotehni, ki je bila najugodnejši ponudnik. Gradbeno dela bo izvajalo novomeško VGP, strojna pa IMP iz Ljubljane. Vsa zaveza bo stala 60,5 milijona tolarjev, v to vso to pa so všteti tudi stroški za obnovno vodovodnega omrežja. Računajo, da bodo na tem območju na leto prodali okoli 1,5 milijona kubičnih metrov plina. Že letos naj bi montirali tudi kakih sto individualnih plinskih priključkov.

Napeljava plina v Novem mestu za široko potrošnjo je tudi v programu obveznic. Poleg tega pa bodo denar za ta dela dobili še iz sklada stavbnih zemljišč, računajo pa tudi na ugoden kredit iz republike, in sicer v višini četrtnine celotne naložbe. V Novotehni so jasno povedali, da pri tem poslu ne računajo na zaslužek, pač pa si hočejo s tem, ko se lotevajo tudi takega velikega in odgovornega dela, utrditi svoj poslovni ugled.

Do jeseni naj bi bila pripravljena dokumentacija za gradnjo plinovoda v 2. novomeškem območju, ki zajema Drsko in Brod.

A. B.

TABOR JE IN TABOR BO — Nedeljski praznični Šentvid pri Stični je že trindvajsetič zapored gostil pevski zbor iz domovine in zamejstva. Letos se jih je zbralo več kot 200 z več kot 6000 pevci. Šentvid je bil tako v nedeljo glavno mesto pevcev Slovenije, kot se je v svojem govoru izrazil Matjaž Kmecl, pevci pa so tudi prvič zapeli v svobodni in mednarodno priznani Sloveniji. Čeprav se je letos veliko govorilo, da je Šentviški tabor preživel, se je pokazalo nasprotno. Zmagala je pevška radost in zborovski petje je postalo močnejše od gospodarskih težav, s katerimi se sedaj sooča prebujajoča se nova Slovenija. Zato veliko povedo tudi besede, s katerimi je govornik zaključil: »Slovenski pevci, vračajte se, dokler vas bodo noge nosile in vam grla donela!« Prireditve se je udeležilo kar lepo število zborov iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Nekateri med njimi so bili tudi jubilatni. Najvišje odličje tabora sta za 20-letno prihajanje na tabor v Šentvid prejela tudi pevski zbor Dušana Jereba iz Novega mesta in zborovodja Stane Peček. (Foto: Janez Pavlin)

Skupna usoda z begunci

Število beguncev v Sloveniji se je že pred časom ustalilo pri 62 tisočih. Pri tej številki pa ni obstalo zato, ker prebivalci BiH ne bi želeli zapustiti svoje domovine, ampak se do Slovenije ne morejo prebiti. A če rečevo v BiH trpijo pomanjkanje svobode, hrane in pijače, tem, ki so prišli v Slovenijo, primanjkuje predvsem informacij. Nekateri že tedne in tedne, odkar so od doma, ne vedo, kaj je z njihovimi domačimi. Psihično trpljenje marsikdaj ni prav nič manj boleče od fizičnega. Žal pa tudi tolažba marsikaterega Slovenca, naj bo srečen, da živi v miru in da jo je za to svobodo odnesel tako poceni, ni nič kaj pomirjajoča. Nenehno zatiranje Slovenije, da nima prav nič večjih obvez pri sprejemanju bosansko-hercegovskih beguncev kot ostale suverene evropske države, ji je sicer prineslo več humanitarnih pomoči iz tujine, begunce pa je demokratični in humanitarni svet še vedno pripravljeno sprejemati zgolj po kapljicah. Vsaj še nekaj časa bomo očito morali živeti z resnico, da nam velika večina beguncev ostaja, četudi gre njihovo preživljanje že na račun socialno ogroženih slovenskih državljanov. Prav od teh leti na račun prišlekov marsikatera pikra, ki jo ti tudi prestežejo, čeprav si velika večina želi čim prej na domačije, pa četudi porušene. Kdaj se jim bo želja uresničila, ne ve nihče. Do takrat pa lahko vsi, tako brezposelni Slovenci, tisti, ki s poštnim delom ne zaslužijo niti za preživetje kot tudi begunci, sicer stiti, a za ograjami begunskih centrov čakajo, ali bo svet le obsopal dejanja v BiH in se nad njimi zgražal ali bo naredil konec agoniji ne le v tej republiki, ampak v velikem delu bivše Jugoslavije. Posredno tudi v Sloveniji.

M. BEZEK-JAKŠE

Bralcem in naročnikom
čestitamo ob
1. obletnici slovenske državnosti!

PCB je še vedno v Beli krajini

Rezultati analiz vzorcev, ki so jih v krogu sedmih kilometrov od semiške Iskre pobrali v preteklem letu, pa so zelo spodbudni — Nadzor še naprej

ČRNOMELJ — Od avgusta 1983, ko je prišla v javnost vest o strupenih polikloriranih bifeniilih (PCB) v Krupi, so jih odkrili tako rekoč po vsej Sloveniji, v tako drastičnih količinah kot v Beli krajini pa nikjer.

O PCB in njegovem vplivu na okolje devet let po odkritju so pretekli teden v Črnomlju govorili prim. dr. Anton Fazarinc, prim. dr. Dunja Piškur-Kosmač, dr. Dušan Harlander in dr. Metoda Dodič-Fikfak. Predstavili so namreč nalogo naslovom »Ocena zdravstveno-ekoloških razmer na območju občin Metlika in Črnomelj v Beli krajini v zvezi z ekološko obremenitvijo s PCB«, ki so jo opravili na osnovi vzorcev, odvzetih v lanskem letu v krogu 7 kilometrov od semiške Iskre.

Na Univerzitetnem zavodu za zdravstveno in socialno varstvo, zadolženem za izpeljavo projekta, so skupaj s številnimi sodelavci želeli odgovoriti predvsem na tri vprašanja. Zanimalo jih je, kakšna je sedanja stopnja ogroženosti prebivalcev in ali se je v lanskem letu v primerjavi s predhodnimi raziskavami spremenila ter ali se kazali ogroženosti bistveno različno od drugih področij v RS. V prvih raziskavah v letih 1984/85 so namreč ugotovili, da so koncentracije PCB tako v zemljinah kot v ozračju in živilih izredno visoke. Zadržna raziskava pa je pokazala, da so koncentracije PCB v zemljinah enake kot leta 1984, ponekod, na primer v okolici Iskre, pa celo še večje. Vendar nobena od vrednosti ni presegla meje, ki v Evropi velja za normalno za kombinirano zemljišča. Po besedah dr. Fazarinca torej koncentracija PCB ni takšna, da bi pomenila vdor te snovi skozi korenine v rastline.

Kot je bilo slišati na predstavitvi, ki so jo pripravili Zeleni Slovenije in Zeleni Bele krajine, je po vsem tem moč sklepati, da je uporaba živil iz raziskane območja možna in neškodljiva, če ne bo drugih škodljivih vplivov. Zaskrbljujoče pa je, da je vsebnost PCB v

• **Koncentracija PCB je v obdelanih zemljinah manjša kot v neobdelanih. Prav tako tudi v živilih (mleku, jajcih, kuretini, svinjini, svinjski masti, fižolu, koruzi, prekajeni svinjini) koncentracije ne presegajo evropskih meja. Tako naj bi bila zgornja evropska meja 100 nanogramov PCB na gram maščobe, v belokranjskih vzorcih živil pa le 0,9 — 33,6 ng/g maščob. Pri jajcih, kjer je dopustna meja 300 ng/g rumenjakov, pa so odkrili od 0,6 — 85 ng/g rumenjaka. Podobno je tudi pri drugih živilih.**

reki Krupi še vedno velika, celo večja kot pred petimi ali šestimi leti. Zakaj, bodo odgovorile nadaljnje raziskave. Vsekakor pa to pomeni, da zdravstveno-ekološki problem PCB v Beli krajini ni popolnoma saniran. Seveda tudi ribe iz Krupe zaradi tega še niso užitne. Koncentracija PCB v zraku, ki je drugod v tolerantnih mejah, je v kanjonu Krupe še vedno povečana. Vsekakor bo vse te koncentracije potrebno spremljati še naprej ter tudi ugotoviti, v kolikšni meri morebiti deponija PCB ob Iskri vpliva na povečano PCB v odcednih vodah.

Kar se tiče vpliva PCB na zdravje ljudi, so strokovnjaki ugotovili, da je bilo na raziskovanem območju celo manj spontanih splavov kot v RS. Večje pa je tveganje, da bodo v Beli krajini ljudje zboleli za rakom za jetrih, cirozo jeter ali boleznimi prebavil. Res, da cirozo jeter najverjetneje povzročajo PCB, povzročajo pa jo še marsikaj drugega, tudi alkohol, katerega poraba je prav v Beli krajini največja v Sloveniji. Po besedah dr. Dodičeve bo moč šele potem, ko bodo naredili vse primerjalne raziskave v RS, natančneje odgovoriti, ali je bil PCB osnovni vzrok smrti 42 ljudi, ki so v zadnjih petih letih v Beli krajini umrli za cirozo jeter. Dr. Harlander pa je dodal, da je v zadnjih petih letih bilo v Beli krajini za nekaj časa več primerov raka na jetrih kot v ostali Sloveniji. Po njegovih testiranjih so te razlike zgojile slučajne, saj je zaradi raka na jetrih v Beli krajini v petih letih umrlo le malo ljudi: 8 moških in 5 žensk.

Vsi ti podatki so za nekdanje močno ogroženo prebivalstvo ob Krupi in semiški Iskri, od koder je PCB prihajal, zelo spodbudni. Vendar jim vsi ne verjamejo popolnoma. To se je pokazalo tudi v razpravi. Kakor koli, dejstvo je, kot je dejal član predsedstva RS dr. Dušan Plut, da je PCB še vedno v Beli krajini, in to krepko nad republiškim povprečjem, življenje ob Krupi pa je še vedno manj varno kot drugod. Zato je že skrajni čas, da sedaj posvetijo posebno pozornost posameznim prebivalcem, zlasti delavcem Iskre in ljudem ob Krupi. Minister za zdravstvo, družino in socialno varstvo dr. Božidar Voljč pa je zatrdil, da bodo PCB nadzorovali še naprej, predvsem pa preverili, ali je deponija ob semiški Iskri zares neoporečna, zlasti še, ker se koncentracija PCB v Krupi in ponekod v zemljinah povečuje.

M. BEZEK-JAKŠE

NOVI ODMEVI

KOČEVSKA REKA — Glasilo podjetja Snežnik, »Snežniški odmevi«, je verjetno edino glasilo, ki ga še izdaja kakšno podjetje v kočevski občini. Junjska številka je posvečena kadrovanju v podjetju, prazničnim prireditvam v maju v KS Kočevska Reka (udeležili so se jih tudi Janez Drnovšek, Janez Janša, Milan Kučan, Jelko Kacin in drugi visoki državniki) in drugim aktualnim dogodkom ter zanimivostim v tem podjetju in KS Kočevska Reka. Za zaključek le še objavljena izjava ministra Janše po nogometni tekmi med ekipo slovenske vlade in ekipo specialne brigade: »Ekipa vlade je doslej igrala na najmanj desetih igriščih po Sloveniji, a nikjer ni bilo tako vroče kot v Kočevski Reki. Zmagati nismo smeli, ker se ne spodobijo, da bi premagali specialno brigado. Toda prihodnje leto ne bomo več tako obzirni.«

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Naša vojska v Bršljinu

Kot je na otvoritvi obnovljene vojašnice dejal general major Janez Slapar, bo imela Slovenija maloštevilno, a visoko strokovno usposobljeno in dobro izurjeno vojsko

NOVO MESTO — V torek, 16. junija, je bila ob navzočnosti namestnika poveljnika republiškega štaba TO general majorja Janeza Slaparja, namestnika ministra za obrambo polkovnika Albina Gutmana, predstavnikov občinske vlade, številnih pripadnikov teritorialne obrambe in predstavnikov izvajalcev odprta obnovljena Vojašnica Novo mesto, ki je ta ponedeljek in torek sprejela vojske na drugo fazo usposabljanja.

Ko se je v uvodnih besedah ob otvoritvi slovesnosti v.d. poveljnika Pokrajinskega štaba TO za Dolenjsko, Rade Klisarič, zahvaljeval vsem udeležencem v obnovi, predvsem pa izvajalcema del GIP Pionir in GP Grosuplje, katerih zasluga je, da je bila vojašnica tako kvalitetno in pravočasno usposobljena, je med drugim dejal: »Dotrajane in uničena poslopja je uspelo usposobiti za bivanje in delo novih generacij slovenskih vojakov. Z nestrpnostjo pričakujemo mlade fante, ki bodo po svojem osnovnem usposabljanju v učnem centru prve faze prestopili pragove teh objektov in vnesli življenje med zidove. Mi pa se bomo potrudili, da jim bomo nudili take razmere, da bodo lahko uspešno izvajali naloge, ki jih kot bojno enoto čakajo.«

Predno je general major Janez Slapar prebral otvoritveni trak, je takole razčlenil osnovne pogoje na številčno in siceršnje obrambno moč slovenske vojske: »Sedaj bomo oblikovali prve bojne enote na območju petih pokrajin v naši državi Sloveniji. Projekt, ki je bil pred enim letom še nerealna želja, tako uredimo. Z oblikovanjem bojnih enot, splošnih in specialnih, bomo zagotovili bistveno višjo stopnjo bojne pripravljenosti teritorialne obrambe in zmanjšali angažiranje precejšnje dela rezervne sestave. Pri izgradnji naših oboroženih sil nismo imeli ambicij oblikovati šte-

Pol leta za...

(Nadaljevanje s 1. strani)

prestrukturiranja in investicij, je Novomeščanom pritril dr. Drnovšek. K znižanju obrestnih mer bo prispevala sanacija bančnega sistema z vključitvijo slabe bančne aktive v javni dolg. Sredstva za prestrukturiranje gospodarstva naj bi bila zagotovljena z izdajo vrednostnih papirjev države, s posebnimi ukrepi pa misli vlada spodbujati investiranje. Skušala bo aktivirati tudi nekatere investicije v javnem sektorju, na primer HE Vrhnovo in gradnjo cest. Pri tem je konkretno novomeško vprašanje o gradnji avto ceste ostalo brez odgovora.

Za novomeško gospodarstvo, ki skupaj z ostalimi dolenjskim ustvarja skoraj petino slovenskega izvoza, je ključna predvsem tečajna politika. Po besedah dr. Drnovške je tečaj v zadnjem času zaradi velikega priliva deviz na meji sprejemljivega in komaj omogoča preživetje izvoznikov. Vendar administrativno urejanje ne pride v poštev. K realnejšemu tečaju naj bi prispevala aktivnejša politika Banke Slovenije, če bo mogla, pa bo bolj intervenirala na deviznem trgu tudi država. Da ne bi bilo deviz na trgu še več in s tem tečaj še nižji, se je vlada odpovedala tekočemu zadolževanju v tujini, čeprav je proračunski primanjkljaj večji, kot so pričakovali in bodo težave s financiranjem obveznosti. Najela bo le zelo ugodna posojila za konkretne projekte.

Dr. Drnovšek je poudaril, da je v Riu dobil potrditev, da ima Slovenija na Zahodu dober imidž in da obstaja realna možnost, da Evropska skupnost pospeši sodelovanje z nami, čeprav zaradi lastniških odnosov še nismo kredibilni. Omenil pa je napoved popolne ustavitve plačevanja dolgov tujini, dokler ni urenjen slovenski status in jugoslovansko nasledstvo, saj so tuje banke slovensko tranšo prejšnji mesec upoštevale kot odplačilo jugoslovanskih, ne le slovenskih dolgov.

Novomeški gospodarstveniki so program podprli, opozorili pa so na problem njegove operacionalizacije. Program bo dal rezultate v nekaj mesecih, izvozniki in sploh vsi podjetniki, veliki in mali, in tudi obrtniki pa jih potrebujejo takoj. Slišati je bilo predloge, naj bi izvozniki imeli cenejšo elektriko, nižje obresti za kratkoročna posojila, padel je tudi predlog o večji obremenitvi BOD delavca na račun znižanja stroškov podjetja. Z novomeške strani je bilo ponovno opozorjeno na nujnost pospešitve dogovorov z državami in borbe za nova tržišča, kar mora biti tudi usmeritev dela vlade. Program, ki ga je vlada pripravila v pomoč gospodarstvu, pa je seveda odvisen tudi od skupščine. Dr. Drnovšek je ocenil, da sprejem lastniške zakonodaje v proceduro daje upanje, da vsaj del opozicije le ne bo storil vsega, da ta vlada, ki je v splošno olajšanje pokazala primerno zanimanje za gospodarska vprašanja, ne bi bila uspešna.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Naša anketa

Slovenska lipa raste

Za Slovenijo in njenimi prebivalci je razgibano in naporno leto. Začelo se je s slavljenjem ob razglasitvi samostojne slovenske države, ob čemer je redkokdo ostal neprizadet. Nadaljevalo se je naslednjega jutra s prihodom tankov JA na slovenske ulice in v desetdnevno vojno, v kateri na srečo ni tekla kri, kot na Hrvaškem in v BiH, povzročila pa je precej škode in strahu. Nadaljevalo se je s težavnim prepričevanjem sveta, da imamo vso pravico do svoje države, ki je sredi letošnjega januarja obradilo zaželen sad — mednarodno priznanje. Maja je bila Slovenija sprejeta tudi v OZN. Po besedah dr. Janeza Drnovške ima v svetu dober imidž, na Zahodu pozitivno ocenjuje razmere pri nas in imamo dobre možnosti, da Evropa naveže z nami tesnejše gospodarske stike. Slovenska lipa, za katero so mnogi trdili, da se bo posušila, raste naprej, ob obletnici slovenske osamosvojitve pravi minister Jelko Kacin. V tem letu se je seveda dogajalo še marsikaj drugega. Borba stanka za prestiz pod krinko skrbi za blagor države in državljanov je pripeljala do polarizacije družbe in do blokade parlamenta, v kateri na primer ni bilo mogoče sprejeti lastniške zakonodaje, ki je za mnoge osnova gospodarskega prepoda Slovenije s pomočjo tujega kapitala. Do nove ustave pa smo prišli. Zamenjana je bila vlada, kar imajo nekateri za levi udar, drugi skoraj za zadnjo rešilno navedbo nič kaj spodobnega gospodarskega stanja. In tako naprej. Skratka zgodovinsko leto, čeprav je treba še marsikaj postoriti.

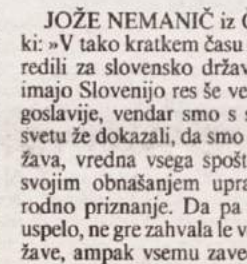

VIDA AMBROŽIČ, delavka iz Cerklj: »Na začetku osamosvojitve je kazalo, da naša politika ne bo uspešla. Po enem letu je marsikaj drugače videti. Mislim, da je boljše. V Cerkljah ob vojaškem letališču smo spremembo še posebej občutili in smo veseli, da se je vojna za osamosvojitve končala tako, kot se je. Če bi lahko kaj predlagala politikom, ki v njihovo Slovenijo, bi rekla, naj se malo manj pripravijo.«

LOJZE PLANŠAR, natakar v Piceriji Novo mesto: »Človek šele sedaj vidi, kakšno srečo smo imeli, da smo ušli balkanskemu masakru, kakršnega sedaj počno četniki po Bosni. Mislim, da vsaka ločitve zakonca precej stane in tudi naša ni poceni. Slovenske tovarne so izgubile tržišče, kar je slabo. Prvi praznik slovenske državnosti mi še ne pomeni veliko, ko bo Slovenija naš ponos, se bom dneva ločitve bolj z navdušenjem spominjal.«

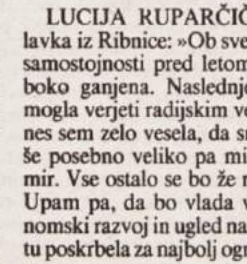
RUŽA JEREJ, ekonomski tehnik iz Kostanjevice: »V zadnjem letu je bilo veliko narejenega, čeprav so nekateri govorili, da bo za take spremembe potreben čas več generacij. Vlada in predsedstvo sta bila uspešna. Zjaj so se začeli pripraviti, parlament je neenoten. Lahko se pripravijo v parlamentih po svetu, naš pa bi moral najprej sprejeti nekaj pomembnih zakonov. V tem bo morala Slovenija narediti glavni in najtežji korak do resnične državnosti.«

JOŽE NEMANIČ iz Čuril pri Metliki: »V tako kratkem času smo veliko naredili za slovensko državnost. Nekateri imajo Slovenijo res še vedno za del Jugoslavije, vendar smo s svojimi dejanji svetu že dokazali, da smo samostojna država, vredna vsega spoštovanja, ki je s svojim obnašanjem upravičila mednarodno priznanje. Da pa nam je vse to uspelo, ne gre zahvala le vodstvu naše države, ampak vsemu zavednemu slovenskemu narodu.«

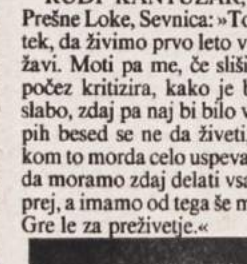
MARJAN ŽALEC, inž. strojništva iz Črnomlja: »Slovenska politika je bila za krepitev naše države dobra. Glede na prvotne izgleda za našo osamosvojitve so bile tudi žrtve majhne. Menim, da smo pri snovanju slovenske državnosti intelektualno premagali Srbe, bolj kot sreča sta nam pomagala znanje in sposobnosti. Vendar pa bi bil že čas, da bi se bolj posvetili gospodarstvu. Razvojna politika je bila premalo stimulatívna.«

LUCIJA RUPARČIČ, socialna delavka iz Ribnice: »Ob svečanem razglasitvi samostojnosti pred letom sem bila globoko ganjena. Naslednjega dne nisem mogla verjeti radijskim vestem. Tudi danes sem zelo vesela, da smo samostojni, še posebno veliko pa mi pomeni, da je mir. Vse ostalo se bo že nekako uredilo. Upam pa, da bo vlada v skrbi za ekonomski razvoj in ugled naše države v svetu poskrbela za najbolj ogrožene državljane.«

MARIJA ŠKULJ, upokojenka iz Kočevja: »Zdi se mi, da je še prezgodaj za praznovanje, ko ponekod na tleh nekdanje Jugoslavije potekajo krvavi boji. Prav je, da smo samostojni, zastavlja pa se mi vprašanje, če tega ni bilo mogoče doseči tako, da bi bila škoda, predvsem gospodarska, za nas manjša, kot je. V tem enem letu pa se ni dalo doseči več, zato se mi tudi ne zdi prav, da je bila vlada zamenjana.«

RUDI KANTUŽAR, upokojenec s Prešne Loke, Sevnica: »To je lep občutek, da živimo prvo leto v samostojni državi. Moti pa me, če slišim, da kdo kar počez kritizira, kako je bilo poprej vse slabo, zdaj pa naj bi bilo vse lepo. Od lepih besed se ne da živeti, čeprav politikom to morda celo uspeva. Lahko rečem, da moramo zdaj delati vsaj tako trdo kot prej, a imamo od tega še manj kot včasih. Gre le za preživetje.«

SREČO PUST, vodja nabave, prodaje in razvoja v Iskri Mokronog: »V političnem, civilizacijskem smislu je dosežen v zadnjem letu zelo velik napredek. Odpiramo se v Evropo in spreminjamo kriterije za uspešno sobivanje v novi skupnosti. Po drugi strani je treba priznati, da na osamosvojitve nismo bili ustrezno pripravljene, kar povzroča po gospodarski plati znatne probleme. Gotovo pa bi bili ti še večji, če bi ostali v Jugoslaviji.«

ZA POŽRTVOVALNOST — Med dobitniki zlatega znaka generala Maistra, ki jih je ob priznanjih za hrabrost in drugih priznanjih, skupaj 116, udeležencem vojne z Dolenjske ob priliki otvoritve novomeške vojašnice podelal Janez Slapar, je bil tudi v.d. poveljnika pokrajinskega štaba za Dolenjsko Rade Klisarič (levo). (Foto: T. Jakše)

O POLIKLORIRANIH BIFENILIH — Pretekli teden so v Črnomlju predstavili nalogo o tem, kakšne so zdravstvene in ekološke obremenitve dela Bele krajine s PCB. Na fotografiji od leve proti desni: dr. Dušan Harlander z novomeškega Zavoda za socialno medicino in higieno, Božo Frajšman, sekretar predsedstva Zelenih Slovenije, ter prim. dr. Anton Fazarinc, prim. dr. Dunja Piškur-Kosmač in dr. Metoda Dodič-Fikfak. (Foto: M.B.-J.)

Ljubljansko pismo

Črnoglede napovedi

Cesta čaka nove stečajnike

Nova, "prehodna" vlada začenja z nič kaj obetavno popotnico: z več kot 150 tisoč socialno ogroženimi ljudmi ali, povedano naravnost, reveži. Kako se bo tega vprašanja lotila?

Zadnji uradni statistični podatek, da je bilo februarja letos na zavodih za zaposlovanje prijavljenih 95.210 nezaposlenih ljudi, sam po sebi ne pove veliko, razen morda to, da vlada niti nima svežih podatkov. Toda če vemo, da jih polovica od teh pripada mladi generaciji, ki se ji doba čakanja na delo razteguje že več kot tri leta, perspektive pa še vedno ni videti, potem vse skupaj dobi veliko večjo težo, kot kažejo številke. Druga polovica pa pomeni skoraj petdeset tisoč družin, katerih otroci si ne morejo privoščiti malice v šoli - da o drugih stvareh ne govorimo. Podatki kažejo, da smo se vrnili v revščino sedemdesetih let. Zlasti je kritično v srednjih šolah, ugotavlja ministrstvo za delo. Zaradi poslabšanja socialno-ekonomskih razmer se pri študentih povečuje pljučna tuberkuloza, zdravniki ugotavljajo podhranjenost otrok, vse več je kronično bolne mladine z različnimi motnjami. Če k temu prištejemo več kot 160 tisoč delavcev v podjetjih, ki jih čaka stečaj (spet uradni podatek), zatem čez petdeset tisoč upokojenec, ki imajo tako majhne pokojnine, da so prisiljeni (za)prostiti za socialni dodatek za golo preživetje, potem res ni nobenega razloga za optimizem pred jesenskimi volitvami (če takrat sploh bodo).

In kakšne so možnosti za nove zaposlitve?

Anketa Republiškega zavoda za zaposlovanje o možnostih za pridob-

VINKO BLATNIK

Za kozje mleko manj zanimanja?

Kozjerejci na 1. državni razstavi in sejmu koz v Sevnici očitali mlekarjem, da ne znajo tržiti zdravju koristnih kozjih izdelkov — Bo ministrtvo pokrilo razliko?

SEVNICA — Na 1. državno razstavo in sejem koz pri sevnškem taborniškem domu je 32 razstavljalcev pripeljalo 140 živali, kar je manj kot na večini prejšnjih šestih prireditve, ko so v Sevnico lahko pripeljali živali tudi rejci iz drugih republik nekdanje Jugoslavije. Zdaj to ni mogoče tudi zaradi strogih predpisov o zdravstvenem varstvu živali.

Je pa bila to zanesljivo tudi zadnja taka prireditev v organizaciji podružnice za kozjerejo, ki se je morala izločiti iz Zveze društev gojiteljev pasemskih malih živali Slovenije, da bi zveza lahko zaprosila za sprejem v evropsko zvezo malih živali, ki združuje predvsem gojitelje kuncev, perutnine in golobov. O ukinitvi podružnice za kozjerejo Slovenije, ki je imela doslej sedež v Sevnici, vodil pa jo je Silvo Osovnikar, je bilo na

sobotnem letnem zboru podružnice dosti polemične razprave, predvsem v luči vprašanja, koliko kozjerejskih društev bi naj imela bodoča slovenska zveza kozjerejev in o njihovih pristojnostih. Rejci so zvezo nasprotovali omejevanju števila društev (predlog je bil, da bi

jih bilo v Sloveniji le 6, kolikor je v regijah živinorejskih zavodov). Svetovalec ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Viktor Krek (ministrstvo je bilo pokrovitelj prireditve) se je zahalil Silvu Osovnikarju za pionirsko

REKORDERKA MIŠA — Kozji Miši so mlečni kontrolorji namolzi 4,45 l mleka, kar je lastnici Marti Slapšak iz Spodnje Besnice (na posnetku) prineslo prehodni pokal Zelene doline za rekordno mlečnost 1992. Za malenkost manj mleka je imela koza Lu (4,42 l) Sevnšana Lada Nemca.

delo pri organiziranju slovenske kozjereje.

Na pogovoru z rejci, ki ga je pripravilo to ministrtvo, pa je beseda tekla največ o slabem trženju kozjega mleka in njegovih izdelkov v zadnjem času. Milan Mirkovič iz Celjskih mlekarn, ki naj bi letos od 40 kooperantov odkupile okrog 300.000 litrov kozjega mleka (Ptujke mlekarnice pa od 17 rejcev 120.000 litrov mleka), je ponazoril, da so maja prodali izdelkov za komaj 13 odst. odkupljenih količin mleka in da bodo žal prekinili plačevanje kooperantom po dogovorjenih cenah. Številni rejci so kritizirali mlekarne, da so veliko premalo storile za marketing kozjega mleka (ponujajo le 6 izdelkov), napoved pa so le soglašali s sklepom, da naj skušajo za odkupljeno mleko v maju in juniju na ministrtvu za kmetijstvo zagotoviti denar za kritje razlike med odkupljenimi in prodanimi količinami mleka.

P. PERC

Manj kamenja

Ob izteku agromelioracijskih del

RADOVICA — Po poldrugem letu čiščenja kamenja v krajevni skupnosti Radovica zaključujejo agromelioracijske posege. Številne njive brez kamenja ter razširjene poljske poti so za tukajšnje prebivalce velika pridobitev, saj jim bo odslej delo močno olajšano, čeprav bo zaradi strmin in razdrobljenih parcel še vedno precej težavno.

»Sedaj se bodo posamezni lastniki najbrž dogovorili tudi o medsebojni komasaciji, kar bo obdelavo še nekoliko poenostavilo,« pravi predsednik krajevne skupnosti Jože Petric. »V glavnem so ljudje zadovoljni, nekateri pa tudi ne, vendar so za to krivi predvsem sami. Marsikdo se je namreč šele ob izteku del spomnil, da bi dal odstraniti kamenje s svojih parcel, takrat pa je žal že zmanjkalo denarja,« pravi Petric. Prepričan pa je, da bodo tisti, ki so se kamenja znebili, zagotovo skrbno obdelali vsako ped zemlje. Tudi zato, ker je ni v obilici. In četudi bi na Radovici čiste kmete lahko prešeli na prste ene roke, se skoraj pri

Jože Petric

vsaki hiši poleg službe ukvarjajo še s kmetovanjem.

»Ljudje so doslej prodajali predvsem grozdje in mleko, ostalo pa so pridelali predvsem zase. V zadnjem času pa se jih vse več odloča za sadovnjake. Kakorkoli, obdelava bo odslej zagotovo lažja, ljudje pa se bodo že sami odločili, pridelava katerih kultur je zanje najugodnejša. Upam, da se bo morda tudi zaradi agromelioracije zemlje kateri od mladih lažje odločil ostati na kmetiji. Zagotovo pa je, da bodo odslej ljudje na zeleni meji — od naše vasi do Hrvaške je namreč le streljaj — bolj zadovoljni,« razpravlja Petric, ki pa se ne pozabi v imenu vaščanov zahvaliti vsem, ki so pripomogli k temu, da je na radoviških poljih veliko manj kamenja.

M.B.-J.

Brusniški praznik češenj

V Brusnicah že več kot 60 let prirejajo razstavo češenj — Rekord: 100 ton prodanih češenj — V nedeljo zmanjkalo češenj in zavitka

BRUSNICE — Že od leta 1926 naprej v Brusnicah, tej lepi podgorski vasi, praznujejo praznik češenj in ob tej priložnosti pripravijo razstavo izvrstnih brusniških hrustavk. Tako razstavo in vse, kar sodi zraven, vrli Brusničani pripravijo vsako leto, če le češnje obrodijo. Letos so, in to kar dobro.

Kljub temu pa je v nedeljo, ko so pripravili razstavo, češenj že okoli tretje ure popoldne za prodajo zmanjkovalo. Do takrat so jih prodali že več kot 3.500 kilogramov, pa bi jih, so zatrjevali organizatorji, še vsaj 2.000 kg, če bi jih le imeli. Glede na velik obisk te brusniške prireditve in povpraševanje ljudi po češnjah bo ta ocena kar držala. Tudi če bi jih prodali več kot 5 ton, bi bilo to drobiž proti temu, kar je zabeleženo za leto 1933, ko so prodali neverjetnih 100.000 kg brusniških hrustavk. Takrat je bilo v vasi veliko več češenj, kot jih je danes, poleg tega pa so bile na razstavi kar vse češnje v vasi in ljudje so kupili celo celotno »razstavo«.

Menda so češnje v Brusnicah na veliko začeli saditi že kmalu po prvi svetovni vojni, da bi si ta takrat revni podgorski kraj malo opomogel. Ljudje so sadili češnje po brežinah ob njivah in tako je bilo ob eni njivi tudi po osem češnjevitih dreves, ki v dobri letini dajo okoli 1.000 kg češenj. En sam kmet je imel 2 do 3 tisoč kg češenj. Danes sicer v Brusnicah ni več toliko češenj kot pred desetletji, a še vedno dovolj. Tudi letos bi jih za prodajo pripravili več, saj je bilo sadežev v nedeljo na drevesih še dovolj, a je ljudem za konec tedna ponagajal dež, da jih niso mogli več nabrati. Kljub temu pa so Brusničani pripravili lep praznik češenj. Za razstavo so poleg češenj pripravili tudi jedi iz češenj oz. s češnjami in druge domače dobrote, kar je bilo, predvsem češnjeve zavitke, prav tako moč kupiti. Brusniške gospodinjice so za praznik napekle več kot 1.500 kg češnjevega zavitka in nič ga ni ostalo, še več bi ga ljudje kupili, ko bi ga le bilo.

Ob razstavi so pripravili še povorko, na kateri so prikazali tudi stara kmečka dela in opravila. Seveda se je vsa stvar končala z veselico.

A. B.

Sejmišča

BREŽICE - Na sobotni redni tedenski sejem so prodajalci pripeljali 225 do tri mesece starih in 47 starejših prašičev. Prvih so prodali 156 po 300, drugih pa 19 po 200 do 240 tolarjev kilogram žive teže.

BRUSNIŠKE HRUSTAVKE — Domačini in obiskovalci so si v nedeljo v brusniški osnovni šoli z zanimanjem ogledali razstavo češenj in domačih dobrot. (Foto: A. B.)

Kmetijski nasveti

Pred sekuro še obročkanje

Ne zgodi se tako poredkoma, da lastnik po nekaj letih potrpežljivega čakanja razočaran ugotovi, da je bil njegov trud in strošek zaman, ker posajeno drevo ne rodi. Odkar cepijo več sort na šibko rastoče podlage, takih primerov ni več toliko, so sorte pa še. Da odpove rodnost, so lahko krive tudi fiziološke motnje v rasti pa tudi napake pri saditvi. V vseh primerih odpovedi rodnosti gre za porušeno razmerje med rastojo in rodnostjo. Da drevo zaroči, mora že leto poprej narediti cvetni nastavek ali kot se temu strokovno pravi: dosežena mora biti diferenciacija ali cvetnih brstov. Če ima drevo zaradi pregostega sajenja ali neobrezanih vej v krošnji premalo svetlobe, se cvetne zasnove

• **KAKO ŠIROK OBROČEK?** - Obroček izrezanega lubja, s katerim uravnava razmerje med rastojo in rodnostjo, naj bi bil širok približno za dvakratno debelino lubja. To je odvisno tudi od bujnosti rasti; bolj bujno drevo zadrži v rasti le širši obroček in obratno. V kmetijskem inštitutu v Ljubljani priporočajo obročkanje s sadjarsko žago, izvesti pa ga je treba spomladi, ko mine nevarnost mraza in pretok drevesnih sokov že omogoča ločitev lubja od lesa.

ne tvorijo. Podobno se dogaja takrat, ko je drevo premočno obrezano in je zaradi nesorazmerja med velikim koreninskim sistemom in majhno krošnjo vse usmerjeno v rast. Enako se dogaja, če je bujna sorta jabolk (na primer jonagold, goster in elstar) cepljena na močno podlago, kot sta sejanec in podlaga MM 106. Če v pričakovanem času ni polodov, je treba nekaj ukreniti.

Kot eden zadnjih ukrepov pred sekanjem nerodnega drevesa stroka spet priporočajo obročkanje, to staro metodo pospeševanja rodnosti jablan in hrušk, ne pa drugih sadnih plemen. Tudi ta metoda je tvegana in ne vedno uspešna, vendar velja poskusiti, saj je za sekiro tako in tako še vedno čas. Kot že ime pove, je obročkanje odstranitev izrezanega obročka skorje, kar močno vpliva na oskrbo drevesa s sokovi. Po skorji (floemu) se namreč pretakajo asimilati iz listov v korenine, po lesenem delu (ksilenu) pa doteka voda iz korenin v liste. Če skorjo prekinemo, zadržimo več asimilatov, to je ustvarjenih organskih snovi, v kroni, se s tem rast zadrži, poveča pa rodnost. Namen je tako dosežen.

Inž. M. LEGAN

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Tisti, ki spremljajo cene na ljubljanski in drugih tržnicah po Sloveniji, vedo, da je novomeška najdražja. To smo že nekajkrat zapisali. Zdravilo za takšen odnos do kupca je znano. Le nekajkrat v sezoni bi bilo potrebno na stojnice spustiti »zeleno mafijo« iz Ljubljane in novomeški prodajalci bi se kmalu omeščali s cenami. Paradižnik je drugje v Sloveniji že nekaj časa največ po 60 tolarjev, v Novem mestu pa drži ceno 150 tolarjev. Tudi češnje imajo visoko ceno. Drobnice je res mogoče kupiti za 120 tolarjev, hrustavke pa so že bližje 200 tolarjev. Pa poglejmo še nekatere ostale cene: breskve so po 100 do 150 tolarjev, banane 100, krompir po 50 do 70, korenje 100, jabolka 110, čebula 100, zelje 70, lešniki 700, smokve 300, rozine 400, merica malin 120, jurčki 800, lisičke 600, pesa 100, jajca po 12 do 15, solata 80, sadjevec 300, česen 360, kumare 100 in borovnice 200 tolarjev za liter. V družbeni stojnici Sadjia in zelenjave je bilo tako: banane 109, kumare 108, zelje 90, marelice 261, cvetača 234, korenje 91, hruške 170, jabolka 85, mlada čebula 90, orehi 1180, limone 119, krompir 69 tolarjev. Pokukali smo še k Deladinju. Tam so češnje po 250, banane 120, krompir 80, kumare 100, lubenica 150, čebula 150 in pomaranče 100 tolarjev.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemančič

Opazovati, presojsati in odločiti se o ukrepih v vinogradu

Cvetenje vinske trte bo kmalu končano. Sedaj je naša osnovna skrb obvarovati vinograd pred napadom boleznih. Pomembno je tudi, da razmislimo o potrebi dognjevanja in o zelenih delih. Redčenje pogankov, če tega nismo že opravili, je odvisno od moči trsa. Slabo razvite obvezno odstranimo, če imajo nastavljene grozde. Poudarjam, da slabim trsom ne moremo pomoči, če jih dognjemo, ampak samo z razbremenjevanjem. Dognjevanje pride izjemno v poštev na določenih delih parcele in če letos še nismo dodajali dušika, kakor tudi pri manj bujnih sortah. Trsov, katerih poganki presegajo najvišjo žico, ne dognjujemo. Z dognjevanjem ne moremo izboljšati neizenačenosti dolžine pogankov. To je posledica nepravilno dozorelega lesa in napada boleznih in škodljivcev. Da bi trta enakomerno odganjala v prihodnjem letu, moramo poskrbeti že sedaj s tem, da ne pretiravamo z dodajanjem dušika, da trs zadostno zavarujemo pred napadom boleznih in škodljivcev ter da odstranimo odvečno nastavljene grozde. Količina nitromonkala ne sme presegati 4 dag na trs, oz. 15 kg na 10 arov. O potrebi dognjevanja se moramo odločiti takoj, kajti poznejše dodajanje je škodljivo.

Priporočam dodajanje listnega gnojila, ki vsebuje mikroelemente (npr. folifertil). Pri tem moramo paziti na možnost mešanja s posameznimi pripravki. Ker je toča poškodovala dvoletne cepjenke, priporočam odstraniti poškodovani del in pustiti rasti ne-

kaj zalistnikov, ki lahko še normalno dozori.

Nastopili so ugodni pogoji za razvoj oidija, ki se marsikje pojavlja na listih. Na mestu okužbe je zgoraj vidna svetlejša pega, nekoliko bleščča in površinska lisa je na tem mestu zategnjena. Pretežno od spodnje strani je vidna fina siva prevleka. Pri okužbi s peronosporo je ta prevleka bolj bela in vidna, sama pega je bolj rumeno rjava in prosojna (oljni madež). Priporočam predvsem sistemske mešane pripravke, kot so: topas 100 EC, tilt, rubigan, systane, dorado ali bajleton, in sicer v dozi, kot piše v navodilih za uporabo posameznega pripravka. Uporaba pepelina v konc. 0,30 % ne zagotavlja varnosti. Če nimamo drugega pripravka, uporabimo pepelin v konc. 1,0 % - 1,2 %. Učinek žvepljenih pripravkov je odvisen od temperature in vetra. Delovanje je kratkoročno, praviloma manj kot en teden.

Proti peronospori ne kaže škropiti na pamet. Potem ko uporabimo prve pege, čez 5 do 10 dni uporabimo ridomil, sandofan ali galben. Mikal je potrebno uporabiti takoj, ko opazimo prve pege.

Ker obstaja možnost, da je zaradi uporabe sistemskih pripravkov večja občutljivost na botritis, je priporočljivo natančno pregledovati vinograd in škropiti s sistemski samo v primeru resne ogroženosti trte.

Kljub uporabi sistemskih pripravkov je potrebno natančno poškropiti vse zelene dele trsa, ker sicer obstaja nevarnost napada boleznih samo na grozdje.

Vsi, kateri ste zainteresirani za neposredni pogovor in prikaz na terenu, se informirajte pri občinski svetovalni službi o točnem času mojega obiska na vašem območju. dipl. inž. agr. JOŽE MALJEVIČ

Črnomaljska vinska cesta

Za začetek naj bi bila krajša, kot so načrtovali pred desetletjem — Natančni pogoji

ČRNOMELJ — Da bi privabili čim več turistov, so v Črnomaljski občini znova obudili že precej staro zamisel o vinski cesti. Projektna skupina za projekt vinske ceste je pred kratkim pripravila nov predlog trase, po kateri bi potekala omenjena cesta. Prvo traso so v črnomaljski občini sicer vsad na papirju »zakolili« že pred desetimi leti, a je po mnenju projektne skupine preobsežna in predolga.

Zato so se odločili za novo, katere izhodiščna točka naj bi bil Črnomelj. Nadaljevala bi se po poti proti Stražnemu Vrhu, Maverlenu, do odcepa za Bistrico pa navzdol do Griča in Doblič. Potem po cesti do Jelševnika in nazaj na cesti Črnomelj-Stražni Vrh. Seveda se bodo lahko na vinski cesti priključili tudi tisti, ki so sicer izven tega območja, torej tudi z Rožič Vrha, Tuševega Dola, Bistrice, Tančje Gore.

Projektna skupina je pripravila tudi pogoje, ki jih bodo morali izpolnjevati tisti, ki bi se želeli vključiti v projekt vinske ceste. Biti morajo lastniki ali najemniki stavbe in vinograda na omenjenem področju. V vinogradu zasajena vinska trta mora biti na seznamu priporočenih

in dovoljenih sort po asortimentu vinskih sort Slovenije, ki je predviden za belokranjski okoliš. Vinograd mora meriti vsaj 20 arov. Zidanica mora biti dostopna tudi z avtomobili in imeti primeren parkirni prostor ter seveda pitno vodo, kanalizacijo, ustrezno klet s primerno opremo in prezračevanjem. Interesent mora biti vpisan v register proizvajalcev grozdja in vina v črnomaljski občini, imeti tečaj iz kletarstva, ki ga organizira društvo vinogradnikov Bele krajine, kvaliteta vina pa mora biti stalno analizirana pri Kmetijskem inštitutu Slovenije. Vino mora biti razvrščeno v kakovostni razred z oceno nad 15 točk, za sortna vina pa z oceno nad 16 točk; gostom pa morajo ponuditi tudi domačo hrano.

Sicer pa naj bi v črnomaljski občini ustanovili tudi komisijo, ki bi vsaj dvakrat na leto preverjala ponudbo na vinski cesti, da kvaliteta ne bi padla in da bi gostom zares ponudili najboljše. Da bi bilo vse čim bolj na profesionalni ravni, bo uresničevanje projekta vinske ceste prevzela v svoje roke občinska Agencija za razvoj.

M.B.-J.

WOLFCOMMERCE

SKLAD VZAJEMNE POMOČI
OBČANOV IN PODJETIJ IZ R SLOVENIJE

ponudba za člane sklada:
brezobrestna stanovanjska, potrošniška
ali gotovinska posojila

pričakujemo Vas v Novem mestu,
na Prešernovem trgu 3, vsak dan od 15.³⁰ do 19.⁰⁰
telefon: 068/25646

... z Vami o stiski in obilju ...

gospodinjiski kotichek

Črni bezeg odžeja in zdravi

Skoraj povsod, kamor se ozremo, opazimo belo cvetoča in dišeča socvetja črnega bezga. Raste povsod, saj je zelo odporno listnato drevo, v predelih zmernega podnebja. Zraste do 8 m v višino. Se zelo razraste iz pogankov ali potaknjencev. Vsi deli bezgovega grma so uporabni. Cvetovi dajejo dišeče, lahke napitke. Lahko jih tudi očistimo v testu kot cvrtnjake. Poparek iz listov pomirja, deluje proti vročici, prehladu in nahodu. Za zunanjo uporabo pa je kot tekočina za izpiranje oči in kozmetična vodica za umivanje. Surove zelene jagode so neužitne, zrele pa uporabljamo za pripravo vina in soka. Dobro zrele črne jagode lahko posušimo in uporabimo za čaj. Sirup iz zrelih jagod uporabljamo proti kašlju in kroničnim bronhialnim težavam. Vsi pripravki imajo odvajalen učinek, predvsem pripravki iz lubja. Drevo je imelo zlasti v srednjem veku povezano z magijo in čarovništvom. Se boste odločili za pripravo šabese iz bezgovega cvetja? To je okusna in osvežujoča, penača se brezalkoholna pijača. Zaradi

pravnega vrenja je najbolje, da se lotimo priprave v toplih dneh. Potrebujemo 10 l vode, 10 čistih bezgovih cvetov, 1,5 dl vinskega kisa, 3 limone in 1,5 kg sladkorja. Cvetove na hitro oplaknemo in jih prelijemo z 10 litri vode. Dodamo oprane in na rezine zrezane limone, kis in sladkor. Premešamo in prekritimo s gazo. Če uporabljamo gumijaste zamaške, nam jih vrenje odnese s steklenice. Šabeso lahko pripravljamo tudi v času, ko ni več svežih cvetov. Odberemo lepe cvetove v vrečko in jih zamrzemo. Ko se nam bo zahotelo šabese, bo ta hitro pri roki.

in še, kako boste pripravili bezgov sirup, ki ga lahko mešamo z vodo, s čajem ali z mineralno vodo. Potrebujemo 3 l prevrete, še tople vode, 30 bezgovih cvetov, 60 g citronske kisline in 3 kg sladkorja ter segrejemo do 85° C. Še vroče polnimo v segrete steklenice in zapremo s kovinskimi ali gumijastimi zamaški. Sirup je dobro obstojen do 1 leta in tudi dlje. Količino citronske kisline lahko poljubno spreminjate.

HELENA MRZLIKAR

Žužemberku eno boljših podjetij

Čprav ga tepe tečaj in druge težave, Keko dosega dobre rezultate — Denarja za plače za pol leta, četudi ne bi nič prodali — Zamenjava direktorja

ŽUŽEMBERK — Odločitev dr. Dušana Lavriča, da po petnajstih letih zapusti žužemberško tovarno kondenzatorjev Keko, v katero je prišel kot sanator že na pol odpisanega podjetja, je v podjetju, še bolj pa v bližnji okolici spodbudila številna ugibanja, ali Keko ni morda spet na pragu težkih časov. Dr. Lavrič zatrjuje, da odhaja, ko gre firmi dobro. Petnajst let direktorstva mu je dovolj, v Keku pa bi nov prvi človek z novimi pogledi lahko naredil še kaj novega.

Dosegamo dobre rezultate, letos še boljše kot lani. Likvidnostnih težav nimamo, tudi zadolženi nismo. Smo eno redkih podjetij, ki izplačuje plače nad kolektivno pogodbo. Smo pa sestavni del slovenskega gospodarstva in tudi pri nas se pojavljajo težave pri poslovanju, predvsem s pridobivanjem naročil, precej pa vsak mesec izgubljamo na račun

jalci elektronike v svetu delajo s polovičnimi zmogljivostmi. S prodajo v južne republike nekdanje Jugoslavije pa smo prekinili že prej, predno se je začel intenziven proces slovenskega osamosvajanja, ker niso plačevali robe,« pravi dr. Lavrič.

Žužemberška tovarna Keko se že dolgo, zadnje čase pa še intenzivneje usmerja predvsem na zahodna tržišča, kamor proda 70 odst. svojega osnovnega programa kondenzatorjev. Ima pa tudi pomembno kooperacijsko pogodbo do leta 1995 v vrednosti 42 milijonov dolarjev s partnerjem iz Belorusije za prodajo opreme. Ker gre za prodajo znanja, jim prodaja opreme vrednostno veliko pomeni, saj je tu čisto drugačen zaslužek kot pri izdelkih, ki so namenjeni industrijski potrošnji, kjer je izjemno velika konkurenca. Trgi za opremo seveda niso na Zahodu, ampak države v razvoju. Doslej so opremo za proizvodnjo kondenzatorjev prodali že na Kitajsko, letos pa zaključujejo posel z Indijo.

»Včasih smo imeli v tovarni samo en program, klasične kondenzatorje. V preteklih letih smo veliko investirali in vpeljali vrsto novih izdelkov, ki skupaj z dobrim imenom, ki si ga je firma ustvarila zunaj, pa z notranjo složnostjo dajejo garancijo za naprej. Sedaj uvajamo proizvodnjo dveh novih izdelkov, posilstorja in varistorja, ki naj bi bila že prihodnje leto naša nosilna programa. Zaenkrat na žalost ne gresta, kot smo pričakovali, zato v firmi ni polne zaposlenosti. Stalno imamo na čakanju od 25 do 30, občasno do 40 ljudi od 400. Kalkulacije, za koliko ljudi je dela, delamo dnevno, sprehajanja po tovarni ni. Pomanjkanje dela za vse je tudi zaradi

izgube programa statorjev za elektromotorje za železnike, ki je zaposloval sto ljudi. Dobili smo ga po mojem prihodu v Žužemberk, lani pa so nam ga vzeli, ker so sami v težavah. Ko bo normalno stekla proizvodnja novih dveh izdelkov, računam, da bo delo za

• Kot rečeno se dr. Dušan Lavrič poslavlja od direktorstva v žužemberškem Keku. Hkrati to ne bo popolno slovo od podjetja, na čelo katerega so za v.d. direktorja imenovali »domačega« inženirja Petra Štara, ker se na razpis začuda ni javil nihče. V upravnem odboru so se dogovorili, da bo dr. Lavrič s Kekom sodeloval vsaj še do konca prihodnjega leta, predvsem pri dokončanju posla z Belorusijo, in še enega pomembnega z Nemci, ki se ravno odpira, saj so v poslovnem svetu posli danes vezani vsaj toliko kot na kakovost in ceno tudi na ime.

»vse, morda še za kakšnega novega,« pravi dr. Lavrič.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

DNEVI PIVA

ŽUŽEMBERK — Od 25. do 28. junija bodo v Žužemberku dnevi piva, ki jih pod pokroviteljstvom gostišča Kocjan iz Črmošnjic, novomeškega Uniona, ljubljanskih mlekar in Salomona prireja lastnik kioska Grad Žužemberk Boris Sajevič. Za to priložnost je pripravil številne zabavne in športne aktivnosti, kot so spust po Krki s kajaki in kanuji, rafting, modna revija, tekmovanje v količini popitega piva, prikaz kmečkih običajev, žrebanje nagrad, za zabavo pa bosta poskrbela ansambla Ivana Puglja in Fontana Bend. Pekli se bodo odločili in vol ter ostale specialitete na žaru. Skratka v Žužemberku ob koncu tedna ne bo nikomur dolgčas, pa tudi lačen in žejen ne bo.

UPOKOJENCI SO DOBRI ŠPORTNIKI

NOVO MESTO — 20. junija so se športniki novomeškega Društva upokojencev udeležili 17. srečanja dolenskih regij v Ribnici. Ekipe 27 športnikov iz Novega mesta se je odlično izkazala. V kegljanju je 3. mesto zasedla moška ekipa, ženska ekipa je bila na 2. mestu, posamezno pa je med vsemi ženskimi kegljačicami prvo mesto odnesla Mari Kacin. Pri šahistih so bili Novomeščani ekipni prvaki, strelci so bili kot ekipa na 3. mestu, enak rezultat pa so dosegli balinarji. Ribničani so najboljšim delili pokale v ribniškem stilu, s čimer so tudi segave novomeške športnike zelo razveselili.

ČAKA NAPOL ZAPLEVLJENO POLJE — Član slovenskega predsedstva Ivan Oman je na sobotni okrogli mizi v Straži poudaril, da jih (kmete in krščanske demokrate) čaka veliko dela, reforme pa naj ne bi izvajali nasilno. Novomeški župan Marjan Dvornik je predstavil projekti oblikovanja novih občin. (Foto: Z. L.-D.)

Bodoče občine po meri ljudi

V Straži okrogla miza o lokalni samoupravi in razvoju kmetijstva — Kje bodo živi, bodo odločili ljudje z referendumom — Potrebna je agrarna politika

STRAŽA — »Straža ima vse možnosti za dobro občino. Tu živi 3.500 ljudi, gospodarska infrastruktura je razvita, tu so delovna mesta, šola, vrtec, zdravstveni dom in tudi prostori za delo občine,« je na sobotni okrogli mizi v Straži dejal novomeški župan Marjan Dvornik. V svoji sredi so Stražani toplo pozdravili tudi Ivana Omana, člana slovenskega predsedstva, ki je govoril o tem, kaj in kako bomo jutri orali.

Dvornik je Stražanom precej podrobno predstavil predvideno reorganizacijo lokalne samouprave. Poudaril je, da bodo o tem, v kakšni občini bodo živi, odločili ljudje na referendumu.

Bodoča občina mora biti organska celota, v kateri bodo ljudje dobili vse temeljne usluge. V občini bo morala biti šola pa vrtec in zdravstvena postaja, skrb za komunalno infrastrukturo in, ne nazadnje, tudi »žandarmerija«. Za večino dejavnosti bo občina podeljevala koncesije za njihovo opravljanje. Eden od kriterijev za oblikovanje nove občine bo število ljudi, na Zahodu vedo, da imajo manjše občine manj davkoplačevalcev in so zato revnejše. Občine naj bi v glavnem nastale iz sedanjih krajevnih skupnosti, od sedanje pa bodo dedovale vse nepremičnine, ki so na njihovem območju.

V Novem mestu je jasno, da vse krajevne skupnosti, posebno na demografsko ogroženem območju, nimajo pogojev za kakovostno življenje v samostojni občini, zato se bodo morale priključiti močnejšim. S Stražo je drugače. Administracije bodo občine imele, kolikor je bodo zmogle plačati, vsekakor pa ne bo nobene potrebe, da bi prevzele vse dejavnosti sedanjih, saj bodo uprave, kajpada spremenjene, delale naprej.

Ivan Oman je začel, da so kmetje vedno prebrdili vse, še tako velike težave in tako naj bi bilo tudi sedaj. Poudaril je, da je razvoj kmetijstva močno odvisen od razvoja družbe nasploh ter

da v Sloveniji potrebujemo nacionalno agrarno politiko, ki mora nujno upoštevati majhnost. Razvoj kmetijstva naj bi usmerjali v kulturo, ki dajejo na majhnih površinah dober dohodek. Družinska kmetija ni tista s 50 hektari zemlje, ampak gre za način dela, ki med drugim zagotavlja obdelanost vse zemlje. Poudaril je tudi pomen novih zalog, v katerih bodo zadržniki vzeli stvari v svoje roke. »Dela je dovolj za desetletja, čaka nas napol zaplevljeno polje. Reforme pa nikakor ne smemo izvajati tako, da bi se komu na silo jemalo, ampak po normalni, demokratični poti,« je še dejal Oman. Na vprašanje iz publike je pojasnil tudi svoj prestop iz Slovenske ljudske stranke k Slovenskim krščanskim demokratom:

• **Sobotno okroglo mizo v Straži so organizirali krščanski demokrati. Ob tej priložnosti je bil ustanovljen krajevni odbor stranke, za njegovega predsednika pa določen Stane Zupančič.**

bil je proti temu, da bi nastala slednji podobna stranka, ki bi ji konkurirala. Da ne bi povzročal skode članom SKZ, ki so bili za oblikovanje v ljudsko stranko, je raje izstopil.

Vprašan so imeli Stražani še več, tako o Dvornikovi kot o Omanovi temi, in gosta sta na vse odgovorila. Na vprašanje o predvolilnem podpisovanju izjave kandidatov za funkcije o nesodelovanju z udbo je Dvornik dejal, da bo ta zadeva imela pomemben vpliv v predvolilni kampanji, če ta določba bo v zakonu ali ne. Po njegovem bo (ne)podpis pomemben del izkaznice kandidata.

Z. L.-D.

USPEŠNI GASILCI

ŽUŽEMBERK — Žužemberški gasilci so še posebno v zadnjih dveh letih zelo veliko naredili. Usposobili so gasilski dom, vozila, orodje in opremo, 18. julija pa bo na gasilski prireditvi Suhočrnska noč uradno prevzet še nov gasilski avto Nissan patrol. Veliko skrb posvečajo izobraževanju, trenutno na tečaju usposabljujejo 15 gasilcev. Žužemberški gasilci vseh starosti pa so se odlično odrezali na raznih tekmovanjih. Na občinsko tekmovanje so poslali pet mladinskih in pionirskih ter dve članski ekipi. Ena pionirska je bila že lani med prvimi, preteklo nedeljo pa je na državnem prvenstvu na Ptuju, kjer je zastopala dolensko regijo, zasedla drugo mesto.

A. B.

ZADOVOLJNI Z ZAKONOM — Strokovni delavci so zadovoljni s predlogom zakona o socialnem varstvu, ki opredeljuje delo varstveno-delovnih centrov kot samostojno dejavnost. Tudi o tem je tekla beseda na letnem srečanju aktiva teh zavodov v Novem mestu. (Foto: A. B.)

Dr. Dušan Lavrič

deviznega tečaja. Izvoz je kljub temu edina alternativa; letos startamo z njim na 15 milijonov mark, za doseganje večje prodaje na tuje pa imamo svoja predstavnika v Stuttgartu in Moskvi. Domačega trga skoraj ni, saj je slovenska elektroindustrija v izjemno težkem položaju, sicer pa tudi vsi veliki proizva-

KAKO IN KDAJ BOMO VOLILI

NOVO MESTO — Občinska konferenca SDP Novo mesto je v torek pripravila javno tribuno »Kako in kdaj bomo volili«. Poleg volitev in nove volilne zakonodaje je bil tema pogovora tudi programski razglas SDP, ki ga pripravila programski svet stranke in bo ponujen volilcem kot volilni program SDP. Na tribuni, na kateri so počastili tudi praznik slovenske državnosti, sta sodelovala Miran Potrč in Sonja Lokar iz vodstva stranke.

Skrb za kmete

I. Oman in L. Peterle pri novomeškem županu Marjanu Dvorniku — Obisk Pleterij

NOVO MESTO — Pretekli četrtek sta se na obisku pri predsedniku novomeške občinske skupščine Marjanu Dvorniku mudila predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle in član slovenskega predsedstva Ivan Oman. S seboj sta pripeljala še dva člana SKD, ministra iz bivše, Peterletove, vlade; dr. Jožeta Osterca in Igorja Umeka.

Dvornik je goste seznanil s programom razvoja kmetijstva v novomeški občini, ki ga bo občinska skupščina obravnavala 2. junija. Zaradi razdrobljene posesti sta predvsem Oman in Osterc poudarila pomen pridelave kultur, ki na majhnih površinah dajejo dohodek za preživetje, sadjarstva, vinarstva in zadrugištva pa zadrugištva, urejenosti vasi in zbujanja podjetniške duha v kmetih za napredek kmetijstva.

Peterle je predvsem poudaril prizadevanje njegove stranke, da bi ljudje čim lažje prebrdili čas, ki se obeta na poti v Evropo, in opozoril, da bi država s primerno podporo lahko preprečila siromašenje polkmetov, ki znajo v procesu lastninjenja in na ta račun povečane brezposelnosti prvi ostati brez služb. Gostje so na koncu obiskali še Pleterje.

ZADNIJKRAT SKUPAJ — Učenci 4.c os. šole Center so prejšnji četrtek ob zaključku šolskega leta v lastni režiji pripravili srečanje s starši. Najprej so se predstavili z dramsko uprizoritvijo, jih pogostili in nato povabili na merjenje moči v igri med dvema ognjema in nogometu. Zmagovalci so bili seveda kratkohačniki, ki bodo že naslednjem šolskem letu zamenjali večino sošolcev, saj se bo treba odločiti za enega od tujih jezikov. Širiletno drgnjenje šolskih klopi ni od muh, zato je bila odkritja radovednost, kdo bo ostal skupaj še naslednja štiri leta, upravičena. (Foto: M. Luzar)

SREČANJE STAROSTNIKOV — Med organizacijami v krajevni skupnosti Straža pri Novem mestu so nadvse delavni aktivisti Rdečega križa. V pripravo prireditve in nudenja pomoči sokrajanom se redno vključuje kar 28 žensk, med njimi pa sta tudi dva moška. Minulo nedeljo popoldan so v gasilskem domu pripravili tradicionalno srečanje najstarejših krajanov. Učenci iz osnovne šole v Vavi vasi so pripravili lep in zanimiv program, »rdečekrižarke« pa so skupaj z ansambлом Slavček poskrbele za dobro počutje. (Foto: J. Pavlin)

Skrb za ljudi z duševnimi motnjami

V Novem mestu je bilo dvodnevno strokovno srečanje aktiva varstveno-delovnih centrov Slovenije

NOVO MESTO — V Sloveniji je 31 varstveno-delovnih zavodov, v katerih je 1055 odraslih ljudi z motnjami v duševnem razvoju. V teh zavodih dela 115 strokovnih delavcev in več kot polovica se jih je udeležila letnega delovnega srečanja skupnosti teh zavodov, ki je prejšnji četrtek in petek potekalo v Novem mestu.

Kot je povedala predsednica tega aktiva Jelka Škerjanc, se večkrat sestajajo v delovnih telesih aktiva, enkrat na leto pa pripravijo večje srečanje, kjer pregledajo opravljeno delo, si izmenjajo

izkušnje in se ozrejo tudi po svetu, da vidijo, kaj je na tem področju tam novega. »V Sloveniji so gojenci varstveno-delovnih zavodov deležni predvsem ene oblike skrbi zanje, to so delavnice pod posebnimi pogoji, kjer uresničujejo svojo pravico do dela,« je med drugim povedala Škerjanc. »Za sedaj pri nas nimamo drugih oblik, sledimo pa dogajanjem v svetu, kjer so, kar se tega tiče, pred nami.«

Na srečanju aktiva v novomeškem hotelu Metropol je beseda tekla o predlogu zakona o socialnem varstvu, ki opredeljuje delo varstveno-delovnih centrov kot samostojno dejavnost. S tem predlogom so strokovni delavci zadovoljni, saj so sodelovali tudi pri njegovem nastajanju. Nadaljnji sklop je bil posvečen bogatitvi prostega časa odraslih ljudi z motnjami v duševnem razvoju, predvsem z vidika športno-rekreativnih dejavnosti. Prav na tem področju se v zadnjih letih precej dogaja, kar gre pripisati tudi velikemu vplivu tako imenovanih specialnih olimpiad, na katerih nastopajo ljudje z motnjami v duševnem razvoju.

Z zaščitnim znakom za izdelke iz svojih programov naj bi bile delavnice pod

KOLPA IN MURA - Člani kluba ljubiteljev Kolpe so predsednika Slovenije Milana Kučana ob nedavnem obisku v Beli krajini lepo prosili, naj jim pomaga, da bo s Hrvati čim prej sprejet sporazum o obmejnem režimu, zlasti na reki Kolpi. Belokranjci namreč še sedaj ne vedo natančno, če sploh in kako se bodo lahko kopali v svoji priljubljenej reki. Kučan je, razumljivo, pomagal obljubil, ob tem pa ni pozabil, od kod prihaja, in hitro pristavil svoj lonček: "Obljubiti mi morate, da mi boste tudi vi pomagali pri urejanju meje na Muri," je postavil pogoj Belokranjcem.

PREIMENOVANJE - Glede na to, da Črnomaljši se ne mislijo odnati s prirejanjem jurjevanja, bi bilo dobro, da bi že sedaj, ko je do naslednje prireditve še skoraj celo leto, razmislili o predlogu, ki kroži med Črnomaljši. Nekatere namreč precej moti ime jurjevanje in predlagajo, da bi se v skladu s sodobnimi trendi v samostojni Sloveniji končno že preimenovalo v tolarjevanje. Jurjev, razen tistih v gozdu, namreč že od lanske jeseni v Sloveniji ni več.

TEKMA - Konec preteklega tedna je bila povratna nogometna tekma med črnomaljskim Demosom in Liberalno-demokratsko stranko. Medtem ko je prvi zmagača LDS, je bila tekma tokrat tako izenačena, da je že vse kazalo, da bo izid neodločen. Zato se je vmešal bog, ki je poslal na zemljo močno ploho, in vrli žogobci so morali tekmo prekiniti. V LDS zatrjujejo, da bodo tekmo vsekakor nadaljevali in dokončali, očitno pa bodo morali precej pohiteti, da ne bo črnomaljski Demos, glede na vse, kar se dogaja po Sloveniji, prej razpadel.

Sprehod po Metliki

PISEC TEH VRSTIC NE BO ustrelil mimo, če zapiše, da je za propagando dežele na sončni strani Gorjanec zelo slabo poskrbljeno. Razglodnici, prospektov ali drugega gradiva, ki bi vabilo turiste, naj običajno deželo belih brez, ni niti za vzorec. Ne gre se čuditi, če o Beli krajini malo vedo celo najbližji sosesje Dolenjci, da o drugih Slovenščih sploh ne izgovorijo besedi. Kdo bo izboljšal razmere na tem področju, je težko reči, a metliško Turistično društvo gotovo ne, saj obstaja samo na papirju.

NASLEDNJE VRSTICE NIMAJO NAMENA kritizirati, ampak zgolj ugotovjati. In ugotovitev je, da letos ne bo poletnih kulturnih prireditev na grajskem dvorišču. Za lanskoletno poletno kulturno mirtvilo je bila kriva vojna, letos je mir, pa bo treba zato poskati drugega dežurnega krivca. Pes moli tako v smer, ki kaže, na to, da v Metliki ni ljudi, ki bi bili voljni posvetiti svoj prosti čas za pripravo in izvedbo predstav na prostem.

KAR VELIKO POGOVOROV V MESTU se suče okrog tega, kaj je na Hrvaškem cenejšje kot pri nas. Ljudje dobro vedo, po kaj se sploča iti v Ozalji. Na lestevici popularnosti so bili prejšnji teden: kurilno olje, purani, moške obleke ter meso vsch vst. Prej so "slovenske" marke odtakale v Avstrijo, zdaj pa v sosednjo Hrvaško, kjer pa niso preveč potrpežljivi in brž zajezijo prodajo izdelkov, po katerih je preliko povpraševanje na sončni strani Alp.

Trebanjske iveri

ODZIV - Na nevarnem, približno 300 metrov dolgem odseku lokalne ceste med Hrastovico in Pijavicami, kjer vsako neurje polovico ceste spremeni v blaten kolovoz, zelo primeren za motokros, so cestarji vendarle nekaj ukrenili. Namestili so na obeh koncih odseka, v trebanjski in v sevnjski občini, po dva znaka, da gre za zoženo cesto, na katerem je največja hitrost omejena na 40 km na uro. Če te k tej spremembi kaj družno prispevali vi, naši bralci, in mi, ki smo samo posneli vaš "žulj" in ga prenели na časopisni papir, nam je lahko v obojestransko zadovoljstvo. Ostaja pa seveda upanje, da gre le za začasno rešitev, kar ustreza cestna signalizacija - v tem primeru na cesti, kjer je zaradi malomarnosti že tekla kri - nedvomno je.

POSTAJALIŠČE - Krajani Knežje vasi in Štefana niso zadovoljni z odgovorom slovenskih železničarjev na odborniško vprašanje glede na omejeno število postankov vlakov na postajališču v Štefanu. Železničarji trdijo, da imajo v novem voznom redu postanke vsi delavski in dijaški vlaki ter večina ostalih. Proti Ljubljani bo imelo postanke 7 vlakov, v obratni smeri pa 8, kar naj bi po mnenju železničarjev zadostalo potrebam krajanov krajevnih skupnosti Štefan in Knežja vas. Železničarje je mogoče še lahko razumeti, ko pravijo, da samo želja po tem, da bi imeli vsi vlaki postanke, še ne zadostuje, predvsem pa ni argumentirana in ekonomsko upravičena. Krajanom ne gre v glavo ta silna smotnost "ajzenponarjev", ki se lomi prav na njihovih hrbtih.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Vzorniki so se znašli v agoniji

Stavka delavcev v Gorenjem obratu Kompresorji razkrila tudi stare grehe — Žrtve slabega razvoja ne le presežni delavci! — Končno arbitraža

ČRNOSELJ — V tork pretekli teden ob 12. uri so pričeli delavci Kompresorjev, črnomaljskega obrata velenjskega Gorenja Gospodinskih aparatih stavko. Poglavitni vzrok je bil odpust 92 delavcev, ki so mu v sindikatu nasprotovali. Pravezaprav pa je ta stavka le sklepno dejanje težav v črnomaljskem Gorenju, ki se vlečejo že od leta 1990. Prej pa so prav Kompresorji veljali za vzor uspešnega gospodarjenja v črnomaljski občini.

Zaposleni v črnomaljskih Kompresorjih so leta 1990 pripravili program proizvodnje novega kompresorja. Vendar se je Gorenje GA te proizvodnje odpovedalo in prepustilo program kompresorjev Rotomatiki iz Idrije. Kot je bilo slišati v sredo pretekli teden na tiskovni konferenci v Črnomlju, je Rotomatika program nesla na republiško ministrstvo za industrijo, ki je prav za prestrukturiranje proizvodnje v črnomaljskem Gorenju namenilo 7 milijonov DEM. Vendar je Rotomatika pobrala denar zase, Črnomaljši so se lahko le obrisali pod nosom. Ker je takrat črnomaljski toz držal postal obrat, Črnomaljši niso imeli vpliva na poslovne odločitve. Poleg tega dobička, ki so ga ustvarili v Črnomlju, niso vlagali nazaj v proizvodnjo, ampak ga je pobrala GA. Prava agonija delavcev pa se je pričela jeseni lani, ko je GA sklenila, da proizvodnjo kompresorjev v Črnomlju ukine. Takrat je bil zaposlenih 176 ljudi, od tega so jih 69 prezaopzeli v novem podjetju Eki, ki dela v prostirah Kompresorjev, dobilo pa je, kot je bilo slišati na konferenci, nerentabilen program Metalfleksa.

Problem 92 ljudi, ki bi s preneha-

njem proizvodnje kompresorjev postali presežni delavci, pa se je vlekel vse do konca maja, ko je skupščina GA sprejela program reševanja presežnih delavcev, kjer pa niso upoštevali pripomb Črnomaljšev glede večjih odpravilnih delavcem, prestrukturiranja, zaščite sindikalnih zapuščtin in 100-odst. nadomestila plač v odpovednem roku. Sindikalna organizacija iz obrata Kompresorji teh svojih zahtev ni mogla zagovarjati v zakonsko dovoljeni proceduri. Na ponovni korespondenčni seji so bili v GA pripravljene sprejeti le 100 odst. nadomestila. Kot so zatrjili v Črnomlju, so se v GA izogibali arbitraži, pač pa so delavcem poslali odločbe o prenehanju delovnega razmerja, nekatere med njimi pa niso imele ne obrazložitve ne pravnega podlaka. Ker pa so zadnje izjave in sklepi skupščine kazali na to, da imajo Črnomaljši pravico dvomiti o namerah GA o resnem nadaljevanju proizvodnje v Črnomlju, so se odločili za stavko. Menijo namreč, da se želi GA predvsem znebiti delavcev v Črnomlju, obdržati pa lastnino, ki je ni pripravljena vlagati v reševanje problema presežnih delavcev.

Stavkovni odbor je v svojih zahtevah

med drugim zapisal, da ne soglašajo, da bi za slab razvoj trpeli le presežni delavci, ampak zahtevajo osebno odgovornost najodgovornejših. Pri zaposlovanju v novem programu v obratu Kompresorji morajo imeti prednost sedanji presežni delavci, zahtevajo pa tudi moratorij nad lastnino Gorenja v Črnomlju do dokončne rešitve problema presežnih delavcev in sprejema zakona o lastninjenju. Vztrajali so tudi pri izplačilu različne osebnih dohodkov do višine točke, ki velja za druge delavce in vodilne v GA. Črnomaljšem so namreč v začetku tega leta vrednost točke zamrzili, zaradi tega pa bi bili delavci oškodovani tudi v času brezposelnosti. Zahtevali so tudi reševanje presežnih delavcev z arbitražo.

Po tiskovni konferenci se je stavkovni odbor znova pogajal z vodstvom GA. Dosegli so dogovor pri vseh pomembnejših zahtevah, celo o tem, da v Eki dodatno zaposlijo še 10 delavcev iz Kompresorjev. Ker pa je vodstvo GA zahtevalo, da se problem reševanja presežnih delavcev uredi s stavkovnim odborom, slednji pa je zahteval, da GA pristane na arbitražo, so vse zahteve vrnil na izhodiščno točko. Pozneje je GA pristala na arbitražno komisijo, katere predsednik je postal predsednik črnomaljskega izvršnega sveta Anton Horvat, o usodi presežnih delavcev pa je komisija razpravljala minuli ponedeljek.

M. BEZEK-JAKŠE

Radioamaterji sedem let brezdomci

Prepričani so, da bi njihovo delo zelo zaživel, ko bi dobili primeren prstor za delo — Premalo se oglašajo — Po podmladek v osnovno šolo

METLIKA — Metliški radioklub (YU 3 DME) obstaja že 10 let, torej od takrat, ko je prva generacija Metličanov naredila radio-amaterske izpite. Začetek je bil zelo živahen in obetaven, danes pa ugotavljajo, da je klub predvsem na papirju. To pa nikakor ne pomeni, da radioamatersko življenje med Metličani ne živi naprej. Vsi problemi, ki jih imajo še vedno zagnani metliški radioamaterji, pa izhajajo iz tega, da nimajo prostora za svoje delo.

Klub je imel namreč prostoro nad staro kino dvorano, kjer je bil tudi disko-klub. Ti dve dejavnosti pa nista šli skupaj in tako so se radioamaterji pred sedmimi leti znašli na cesti. Aparature

problem nikakor ne more rešiti, potem res ne vemo, komu se lahko še potrimo, pravijo amaterji. Ko bo urejen problem s prostorom, so prepričani, da bo moč rešiti tudi ostale. Predvsem kar se tiče opreme, ki je že zastarela, pa tudi podmladka, ki naj bi ga znova, kot pred leti, poiskali v osnovni šoli.

»V našem klubu združujemo tudi ljubitelje CB postaj, ki jih je nekaj deset. Večina pa se pozneje navduši za pravi radioamaterski val. Mnogi od njih so pretekli teden delali tudi izpite za radiooperaterje, ki jih je po zaključku tečaja — obiskovali so ga amaterji iz vse Dolenjske — pripravil naš klub,« pravi Videtič ter tudi s tem potrdi, da že zaradi zagnanosti nekaterih radioamaterjev njihov klub zagotovo ne bo zamrl. Mar pričakujejo preveč, če želijo primerne prostore?

M. BEZEK-JAKŠE

Tolar ne bo uničil marke

Zaobljuba obiskovalcev 16. dolenjske kresne noči v Mokronogu

MOKRONOG — Pridite k nam na kres in prinesite šopek kresnih rož — ne več kot 16 cvetov, ali pa venček, je vabilo Turistično društvo Mokronog na 16. tradicionalno dolenjsko kresno noč. In marljivo prireditelji na čelu z Markom Kapusom so okoli 1. ure zjutraj, po uradnem delu nekoliko drugače zasnovane prireditve kot je bila prejšnja leta na razvalinah gradu, že prejeli prve čestitke številnih izmed približno 1.500 obiskovalcev, za sveže ideje in posrečene organizacijske prijeme.

Obiskovalci so pozorno spremljali uvodno dogajanje v starem trškem jedru, kjer so novomeška folklorna skupina Kres ter pevke in pevci iz Gabrja obudili stare šege in navade, zatem pa programu slovenskih baletnih solistov Vojka Vidmarja, Marka Omerzela, Nene Vrhovca, Andreje Hruberšek in Helene Klasič pod vodstvom Janeza Mejača ter magji kresne noči v dvorani doma Svobode, kjer je navdušil zlasti mednarodni mojster magije Wladimir, svoje pa so k imenitnemu razpoloženju polne dvorane starejših obiskovalcev in

otrok prispevali še Jani Jošovec, Franc Zupan in Ivo Pavšič-Ičko.

Kresničnik Slavko Podboj in Modra kronika, Krjavelj, cigan Bradimir Rajtajič so ob kresu za Strelovima turnom sicer poudarili, da je kresna dežela zdaj svobodna, da pa brez čudeže le še ne gre. In čeravno se glasi Kresničnikova pesem: »V Mokronog grem na kresno noč, da vidim čarovanje, dovolj mi je politike, od nje slabost me zvije,« je bilo sporočilo vendarle na neki način politično, češ naj bi se slovenski poslanci in drugi politiki, bodisi z desnice, levice ali sredine, nekoliko manj prepričali in delovali v prid vsega ljudstva svobodne dežele.

P. P.

Tesnila za Volkswagen in Fiat

Tovarna motornih tesnil v Veliki Loki daje za razvoj približno 1,5 milijona mark — Iščé dodatni program — Delavcev ne bodo odpustali

VELIKA LOKA — »Prejšnje poslovno leto smo zaključili z okrog 3 milijoni tolarjev dobička, vprašanje pa je, kako se bo končalo letošnje, čeprav v primerjavi z ostalimi podjetji še dobro gospodarimo. Res se nam, tudi zaradi blokade Srbije, nekoliko zmanjšuje prihodek in se občasno pojavljajo manjše likvidnostne težave, toda praktično pa še nismo imeli blokiranega računa. Nimamo na načrtu, da bi odpustili delavce, četudi jih je nekaj na čakalju, intenzivno pa iščemo dodatni program,« je povedal glavni direktor Tovarne motornih tesnil (TMT) dipl. ekonomist Milan Nosan.

TMT, d.o.o., je bila osnovana med lanske vojno 1. julija pod streho Tesnil kot eno izmed njegovih podjetij in je z 224 delavci njihov najmočnejši člen. Spričo tega, da so v Tesnilih močno zmanjšali število zaposlenih, v javnosti pa krožijo govorice o nadaljnjem krčenju števila delavcev, pomirjujoče delujejo tele besede direktorja Nosana: »Potreba po delovni sili ne pada premo sorazmerno z dohodkom, tako da se nam ne pokaže tak presežek delavcev, kljub temu da ne bi uresnili načrtovane prihodka, ker je pač tehnologija tako prirejena.«

Konkurenca na zahodnem trgu, kamor izvažajo okrog 50 odst. proizvodnje je zelo ostra, zato morajo v vodstvu TMT strogo spoštovati dobre poslovne

KONCERTI MLADIH GLASBENIKOV — Ob zaključku šolskega leta je glasbena šola iz Črnomlja pretekli teden pripravila že tradicionalne koncerte svojih učencev, in sicer v Črnomlju, Semicu in Metliki. Koncerti so bili namenjeni predvsem starešem in znancem učencev, da bi spoznali, kaj so se mladi glasbeniki v minulem letu naučili. Na fotografiji: klarinetista Martin Ogulin in Damjan Sever iz Metlike med nastopom. (Foto: M.B.-J.)

VODIČ PO GOZDNI UČNI POTI

ČRNOSELJ — Gozdno gospodarstvo Novo mesto je s pomočjo skupščine občine Črnomelj pred kratkim izdalo zanimivo brošuro z naslovom »Vodič po gozdni učni poti Planina-Mirna gora« avtorjev Branka Štublarja, Andreja Držaja, Franca Janeča in Rajka Vrličiča. To je prvi tovrstni poskus predstavitve gozda in gospodarjenja z gozdom v Beli krajini. Vodič nudi številne informacije vsem, ki se bodo podali po bogati in vedno bolj priljubljeni zaenkrat še edini gozdni učni poti v Beli krajini. S številnimi barvnimi fotografijami pa pričara lepote poti v vseh letnih časih.

Begunci bi se radi vrnili domov

V črnomaljskem begunskem centru jih je 853, v metliškem še nobenega

ČRNOSELJ, METLIKA — V začetku tega tedna je bilo v črnomaljskem zbirnem centru 853 beguncev iz Bosne in Hercegovine. Pretekli teden so jih obiskali tudi predsednik predstava RS Milan Kučan, član predsedstva dr. Dušan Plut, minister za zdravstvo, družino in socialno varstvo dr. Božidar Voljč ter sekretar predstava Rdečega križa Slovenije Mirko Jelenič. Zanimalo so jih predvsem življenjske razmere begunccev, medtem ko so slednji želeli izvedeti, kdaj bodo lahko odšli domov.

Tukajšnji begunski center je večkrat deležen tudi humanitarne pomoči, pretekli teden pa so jo med drugim že sedmič pripeljali tudi iz Salzburga. Učiteljica Alenka Kemptner-Jarc je namreč s svojimi 12 sodelavci kar v dveh tovrstnih in tih kombijih pripeljala vse, kar ljudje potrebujejo za vsakdanje življenje. Sicer pa je v Črnomlju uspelo vse begunske otroke cepiti proti otroškim boleznim, pri čemer je bila kot tudi sicer pri zdravstveni negi dobrodošla pomoč zdravnic in petih medicinskih tehnikov iz vrst begunccev. V begunskem centru so porušili tudi šotore, ki so jih postavili okrog 1. maja, saj je za vse dovolj prostora v zidanih objektih. Potarnajo pa, da imajo probleme s kanalizacijo, a doslej na srečo še ni prišlo do epidemije.

V Metliki pa prehodni begunski center še vedno samuje. Pred več kot mesecem dni so na metliškem kopališču ob Kolpi postavili 150 šotorov za 300 begunccev ter vse nujno potrebne objekte, vendar do tega tedna ni bil zaseden še niti en šotor.

Odslej več reda na pokopališčih

Skrb naj bi prevzela Komunalna

METLIKA — V Metliki so pripravili odlok o pokopališkem redu in javnih pogrebnih svečanostih v občini, saj je doslej na tem področju vlada la prava anarhija. Najbolj žalostno pa je bilo, da so se ob smrti v družini morali svoji sami znaniti, kakor so vedeli in znali, saj doslej nikoli niso natančno vedeli, na koga se lahko obrnejo po pomoč.

Odslej naj bi bila to Komunalna, kjer pa opozarjajo, da trenutno nimajo možnosti, da bi lahko organizirali pogrebno službo s celotno ponudbo. Začnejjo lahko z dvema delavcema, ki že delata pri opešavi mesta in vzdržujeta tudi metliško pokopališče. Če pa bi se odločili za pogrebno službo z vsemi uslugami, bi gotovo morali zaposliti še kakšnega delavca, vsega skupaj pa ne bi bilo moč organizirati pred koncem letošnjega leta.

Sicer pa nered ni le pri pogrebnih svečanostih, kjer so cene zbežale čez vse meje in so na primer za izkope grobov že prav odušek. Nad temi cenami bi odslej moral držati roko izvršni svet. Velika anarhija je tudi na samih pokopališčih. Kataster grobov vodi le za metliško pokopališče, problem pa je, da so pokopi predvsem na novem delu pokopališča, kjer pa je prostora le še za pet let. Razširitev je torej neizbežna, toda prostor, kamor naj bi se pokopališče širilo, je občina pred leti prodala zasebniku (!). Tudi na drugih šestih pokopališčih v občini je še precej problemov. Tako na primer pri Treh farah, kamor pokopavajo ljudi iz 17 vasi ni več prostora za pokop, predvsem pa bi tako veliko pokopališče moralo imeti svojega gospodarja, saj iz krajevne skupnosti opozarjajo, da niso več sposobni izterjati niti vseh najemnin.

Prav zaradi vseh teh težav so se na občinskem izvršnem svetu odločili, naj bi odslej imelo vsako pokopališče svoj osnovni pokopališki red, nad katerim bi debela Komunalna, medtem ko naj bi nadzor nad njihovimi cenami imela občinska vlada.

M.B.-J.

ŽELITE BITI GOSTITELJI?

METLIKA — Metličani bodo 22. in 23. avgusta gostili pobratime iz italijanskih Ronk in avstrijske Wagne. Med številnimi prebivalci vseh treh mest so se v dolgih letih sodelovanja spletile trdnje prijateljske vezi, mnogi Metličani pa si takšnih stikov gotovo še želijo. Takšna priložnost bo prav ob letošnjem srečanju prebivalcev pobratenih mest. Vsi, ki bi želeli biti gostitelji prijateljev iz Ronk ali Wagne, lahko svoje želje sporočijo sekretarju skupštine občine Metlika in izvršnega sveta Milanu Travnikarju. Cenjene ponudbe bo sprejemal do 15. julija, in sicer na tel. 58-135.

LOKARJEVA MED BEGUNCI

ČATEŽ PRI TREBNJEM — Na Čatežu se je konec tedna mudila podpredsednica SDP Sonja Lokar, ki je tu obiskala begunski center, v katerem je trenutno 98 ljudi. Ob obisku so ob pregledu razmer ugotovili, da bi v zbirmem centru potrebovali med drugim nekaj deklinskih oblek in čistila.

P. PERC

Milan Nosan

Zakaj zamujajo javna dela?

Prijavljenih je bilo pet programov, izvaja se le eden

RIBNICA — Čeprav je republiški Zavod za zaposlovanje potrdil vseh pet prijavljenih programov za opravljanje javnih del v Ribnici in je že v maju vsem nosilcem za izvajanje javnih del poslal v podpis pogodbe, se razen v begunskem centru, javna dela v Ribnici še niso pričela. Razlogi za to so zelo različni.

Podjetje Itp je kot nosilec za izvajanje javnih del že odstopilo. Ker naj bi bil delež, ki ga poleg nosilca del in Zavoda

za zaposlovanje prispeva občina, po mnenju ribniškega izvršnega sveta za izvedbo Itp-jevega programa za občinski proračun preveč obremenjujoče, ga občina ni bila pripravljena poravnati. Za Itp je zato postal prijavljen program ekološke in funkcionalne ureditve tovarniškega okolja kljub ugodnostim predrag in je od njega odstopil, s tem pa je bilo občasno delo, ki bi ga lahko opravljali, 12 ljudi.

Od prvotno petih prijavljenih programov se bosta začela najprej izvajati programa katalogizacije knjižničnega in muzejskega gradiva, ki ju je prijavil Javni zavod Miklova hiša in bo omogočil za dobo enega leta delo dvema trenutno brezposelnima. Do zastoja je namreč prišlo le zato, ker je bila pogodba, ki bi jo morala podpisati direktorica Miklove hiše Vesna Postrak, napačno naslovljena nanjo.

Dodatno prijavljen program javnih del v begunskem centru se zaradi specifičnih potreb že izvaja, vendar pa še ni

zaposlenih vseh deset predvidenih delavcev. Težava je namreč v tem, da kljub precejšnemu številu nezaposlenih za opravljanje teh del ni moč dobiti primernih delavcev, bodisi da so za to delo preveč občutljivi, da jim je prenaporno, da jim ne ustreza delovni čas ali kaj podobnega.

To pa je, vsaj delno, tudi razlog, da še ne izvaja programa Centra za socialno delo, ki se bosta po vsej verjetnosti začela izvajati šele v jeseni. Takrat se bo namreč ponovno začela šola za dva zaposlenima in bo izvedba programa pomoči otrokom z učnimi in vzgojnimi težavami lahko dosegla svoj namen, pa tudi potreba po gospodinjski pomoči in negi ostarelih in invalidnih oseb na domu, ki jo predvideva drugi Centrov program, je izrazitejša v jesenskem obdobju zimskem času.

M. LESKOVŠEK-SVETE

TABOR MLADIH PLANINCEV V ZADNICI

SEVNICA — Planinsko društvo Lisca Sevnica — Krško prireja od 1. do 11. julija tabor mladih planincev v Zadnici. Kljub temu da je bilo razpisanih le 60 prostih mest za udeležence tabora, jih bodo na taborjenje odpravili vseh 72, kolikor se jih je z vseh osnovnih šol prijavilo do roka. PD Lisca prireja konec julija tudi enotedenski tabor za starejše planince, in sicer v italijanskih Dolomitih na Marmolati. Razpis velja do konca junija; člani PD morajo ob vpisu plačati 2000 tolarjev, konec junija pa še 50.000 lir.

Da bi si lažje sami pomagali

Sevniški center za socialno delo je preobremenjen za preventivno delo, zato si bo letos bolj pomagal z javnimi deli in prostovoljci

SEVNICA — »Center za socialno in svetovalno delo Sevnica nudi posameznikom ali družini, ki zaradi težav pri odraščanju, motenj v telesnem in duševnem razvoju, zaradi starosti, zdravstvenega stanja in drugih razlogov ne morejo sami skrbeti za svoje preživetje, najprej strokovno pomoč pri iskanju lastnih možnosti, da bi si morebiti sami pomagali, nato pa tudi primerno socialno oskrbo,« pravi direktor centra Franc Kos.

Vzpostavili bodo tako mrežo javne službe v občini, ki bo upravičencem ponujala socialnoinovativne storitve in dajate. S prostorom za službo, pridobljenim v Krmelju, bodo lažje pokrivali Mirensko dolino, zaenkrat do trikrat mesečno. S povezovanjem in delom s šolami, podjetji in drugimi organizacijami, s prostovoljnimi delom občanov, s povezovanjem in sodelovanjem s Karitasom pri gospodinjski pomoči na domu in učni pomoči učencem ter z nadaljevanjem dela z mladostniki v dosedanjih obliki prostovoljnega dela študentov bodo ustvarjali razmere za načrtno in usmerjeno socialno preventivo. »Za

JAVNA TRIBUNA

RIBNICA — Člani SKD iz Ribnice bodo v petek, 26. junija, organizirali javno tribuno na temo gospodarstva, lastništva in denacionalizacije. Tribuna bo ob 20. uri v dvorani TVD Partizan v Ribnici, gostje pa bodo Igor Umek, Rajko Pirnat in Edo Pirkmajer.

Novi starinske orgle

»Portativ orgle«, predhodnika današnjih orgel, izdelali in pokazali učenci lesarske usmeritve v Kočevju

KOČEVJE — Ob zaključku šolskega leta so tudi učenci lesarske usmeritve (mizar) pripravili razstavo svojih izdelkov. Prejšnja leta je bila razstava v srednji šoli, letos pa prvič v Likovnem salonu.

Posebnost letošnje razstave so bile prenosne orgle, ki so predhodnik današnjih orgel. Orgle so skupinsko delo. Seveda se da nanje tudi igrati. Tudi sklopilni renesančni stol je izdelan po predlogah iz 16. stoletja. Nekatero drugo pohištvo je tudi izdelano po vzorcih iz zgodovine nekdanje stanovanjske opreme.

Sicer pa je precejšen del razstave posevčen tudi otrokom in otroškemu pohištvu, za takojšnjo rabo pa so tudi mnogi drugi prikazani izdelki, ki so delo učencev 2. in 3. letnika, medtem ko so učenci 1. letnika prispevali za razstavo slike intarzije. Kot je običaj, so razstavljene izdelke tudi letos prodajali.

J. PRIMC

Strojniki v Likovnem salonu

Prototip prikolic, ki ne rjavi — Šivilje so predstavile svoje izdelke

KOČEVJE — Minuli četrtek in petek — takoj po zaključku razstave lesarjev — so se v kočevskem Likovnem salonu predstavili s svojimi izdelki še učenci iste srednje šole iz oddelkov strojništva in šiviljstva.

Strojniki so bili še posebno ponosni na prototip prikolic za prevoz nevoznih avtomobilov, prve take prikolicke ne le v Sloveniji, ampak tudi širše. Posebnost te prikolicke je, da je izdelana iz lahkih kakovostnih materialov, predvsem jekla, in zaščiten z galvansko prevleko po najnovejšem postopku, kar so jim opravili v celjskem EMO, ker v Kočevju nimajo takih priprav, da bi vso prikolico hkrati lahko potopili v to raztopino. Taka prikolica dejansko sploh ne more zarjaveti.

Sicer pa imajo v delavnici te šole v proizvodnem programu še več lahkih prikolic, in sicer za prevoz gradbene mehanizacije, prevoz energetskih in telefonskih kablov itd. Na razstavi so prikazali tudi opremo za te prikolicke. Posebnost je teptalec (žaba) pa klešče za dvigovanje litoželeznih pokrovov jaškov itd.

Izdelke seveda tudi prodajajo. Z izdelki so si nakupili še precej najsodobnejše opreme in računalniško krmiljenih strojev, ki jih uporabljajo pri praktičnem pouku ter proizvodnji. Tudi to opremo so prikazali na razstavi.

Šivilje pa so pokazale svoje izdelke, predvsem razna oblačila in zavese, poleg tega razna blaga in delovne pripomočke, nekatere tudi v sodelovanju z lesarsko šolo (mize, stoli, škatle za šiviljske potrebščine itd.).

J. P.

Razmere v ribniškem gospodarstvu

Med najslabšimi v regiji

RIBNICA — Po podatkih Območne gospodarske zbornice Ljubljana ribniška podjetja v regiji prednjačijo po ustvarjenih izgubah, ki kar 18-krat presegajo akumulacijo. Iz podatkov je tudi razvidno, da so v preteklem letu v ribniški občini nastala nekatera nova mala podjetja, saj je zaključni račun za leto 1991 predložilo kar 67 podjetij.

V prvih treh mesecih letošnjega leta je industrijska proizvodnja v Ribnici kar za 42. odst. manjša kot v istem obdobju lani. Izvoz se je zaradi izpada konvertibilnih trgov zmanjšal za 66. odst., razsejalivo pa je vsaj to, da se je hkrati povečal izvoz prav na konvertibilno področje (za 41. odst.). Med največje probleme ribniškega gospodarstva sodijo razvoj in investicije, saj Riku za razvojno sanacijo lani ni uspelo pridobiti nobenih sredstev, v zadnjem mesecu pa GZS od nobenega ribniškega podjetja tudi ni dobila sporočila, da se zanima za tuja vlaganja. O težavah ribniškega gospodarstva pričajo tudi blokiranja žiro računov, ki jih je konec aprila imelo kar 14 podjetij, in sicer v skupnem znesku 182,5 milijonov tolarjev.

M. L.-S.

Trgovski center

Dobro izkoriščeni objekti

RIBNICA — Kot kaže, bodo objekti nekdanje JLA, ki jih je ta imela v Ribnici, kar dobro izkoristili. Kasarna je bila že pred časom določena za obrtno cono in s 1. julijem bodo številni najemniki prostorov v kasarni začeli plačevati prve najemnine. Doslej je bilo oddanih za proizvodne obrate in skladišče 9 tisoč kv. metrov površin, tako da je trenutno na razpolago le še za okoli 1.500 m², nekaj mesečni odlog plačil najemnine pa je najemnikom teh objektov ribniška občina omogočila zaradi nujnih del, ki so jih morali opraviti najemniki pri usposobitvi objektov za svoje potrebe.

Drugi veliki objekt nekdanje JLA — dom JLA v Ribnici, ki ga je pred kratkim vzel v najem Miloš Merhar, lastnik podjetja Milmer iz Prigorice, pa bo po njegovih idejah in željah ribniške občine po vsej verjetnosti postal trgovski center. V centru, ki bo lahko nudil delo preko 50 ljudem, naj bi bile: odkrta in pokrita tržnica, restavracija, trgovina, igralnica, nočni klub, diskoteka, gledališče in kino, avtomobilski salon in nekaj manjših trgovin. Od tega, v kolikšni meri bo ostal objekt javen oziroma dostopen denimo šolarjem in drugim nekomercialnim dejavnostim, pa bo menda odvisna tudi najemnika, ki bo v prvem letu znašala 1000 mark, kasneje pa menda kar 8 tisoč mark mesečno.

M. L.-S.

Drobne iz Kočevja

CESTA — Kakor smo slišali, naj bi bila cesta, ki bo povezovala Osilnico in Kočevsko Reko, narejena že do oktobra. Široka bo menda kar celih 5 metrov, zaradi konfiguracije terena pa bo precej ovinkasta. Trenutno izdelujejo projekt izgradnje ceste, izvajalec del pa je SCT iz Ljubljane. Glede na to, da kočevska občina izgradnje te ceste ne financira in da je bila o zamisli, da bi Osilnico po slovenski strani povezali z občinskim središčem prek Kočevske Reke, le seznanjena; lahko to, kdo ceste financira, le predvidevamo.

IZNAJDLJIVOST — Na osrednji večerni prireditvi, ki so jo kočevski gimnazijci poimenovali Naše kapljice, je v nabito polni dvorani srednješolskega centra med predstavo platno, poslikano s kapljicami, samo od sebe padlo na sceno. Ravnateljica gimnazije Meta Kamšek je to spretno opravičila, češ da se je kapljica, ki so simbolično ponazarjale znanje gimnazijcev, medtem nabralo že za celo morje in platno ni več preneslo njihove teže.

RUSENJE CERKVA — Po II. svetovni vojni je bilo na Kočevskem porušenih kar 91 cerkva. Med tistimi, ki so jih morali rušiti, so bili taboriščniški iz Prilesja in Borovca, rušili pa so jih tudi najemni delavci, ki so v Gotenici gradili podzemno zaklonsko za vlado. Kako temeljita je bila tedanja ideološka indoktrinacija pa dokazujejo še sedanja pričevanja teh delavcev, da so cerkve rušili zaradi njihove dotrajnosti in iz »strateških razlogov«.

Ribniški zobotrebci

SKROMEN KNJIŽNI FOND — V knjižnici v Miklovi hiši imajo po pred kratkim opravljenem štetju 16.400 knjig. Skupaj s knjigami iz knjižnic v Sodražici in Loškem Potoku celoten knjižni fond ribniške občine znaša okoli 23.600 knjig, kar pa je menda najmanj v vsej Sloveniji. Kljub temu je to še vedno dovolj za pridobitev matičnosti knjižnice. Ker imajo v ribniški knjižnici glede na število knjig dovolj zaposlenih delavcev pa tudi dovolj naročene periodike, so obeti, da bo pridobila matičnost, dokaj ugodni.

ODKRIVANJE NOVINARJA — Da so Ribničani domiselni, predvsem pa hitri, sta prvi petek v tem mesecu dokazala tudi Boris Fink in Aleš Škaper iz Ribnice. V okviru nove igre Nedeljskega dnevnika, namenjene naročnikom in bralcem njihovega časopisa, je bilo potrebno tega dne med 13. in 15. uro na ribniških ulicah odkriti novinarja Nedeljskega, Ladislava Lesarja. Mladeniča, ki sta se predhodno dogovorila, da si bosta nagrado razdelila, ni glede na to, kdo bo novinarja prvi zagledal, sta se s kolemi lotila sistematičnega "lova" na Lesarja. Čeprav je bilo tedaj na ulicah kar precej ljudi, ki so "sodelovali" v igri, je Finku uspel novinarja odkriti le nekaj minut po trinaesti uri. To sicer tudi ni bilo težko, saj je bil Lesar napravljen v meniha, zato sta morala fanta, ki sta si nagrado v znesku 30 tisoč tolarjev razdelila, priznati, da je bil to resnično lahko prislužen denar.

Sevniški paberki

ŠERBI — Prireditve Sevniškega poletja konec preteklega tedna so lepo uspelo po organizacijski strani in odzivu obiskovalcev. Sevniški gasilci imajo menda dobre zveze tudi s tistimi "žgoraj", torej tudi vreme ni ponagajalo, kot so obetali vremenslovci. Pač, Agropop je v petek okoli polnoči, kakšno uro pred načrtovanim zaključkom koncerta, presenetila in malo zmočila močna ploha. Pravijo, da ni bilo nevarnosti, da bi se priljubljena Šerbi prehladila, saj si je, po besedah dežurnega elektrika in po potrebi tudi redarja Jožeta K., nabrala dovolj energije. V tistih nekaj urah naj bi Šerbi zmazala 7 svinjskih kotletov, 7 žemljic in 4 piva.

TRZENJE — Celjske mlekarne tarnajo, da jim je že tako pičila prodaja kozjih mlečnih izdelkov skoraj povsem usahnula. Menda zaradi manjše kupne moči, a tudi zavoljo predskodnih ljudi, da bi se sploh odločili užiti dokazano zdrave in celo zdravilne izdelke iz kozjega mleka. Mlekarji pa ob jadikovanju, da imajo s kozjim mlekom samo izgubo, nekako pozabljajo, kaj vse bi lahko in morali sami postoriti za boljše trženje teh izdelkov. Predvsem so jim rejci v Sevnici v brk povedali, da bi končno lahko razširili skromno paleto komaj 6 (šestih) izdelkov in izboljšali kakovost. Celjske mlekarne si ne bi smele privoščiti takega nihanja kakovosti, da neki njihov izdelek dobi najvišjo, drugi pa najnižjo oceno. Trženje je tudi to, da izdelke ponudijo kupcem, letošnji izbor v sevniškem taborniškem domu pa je bil sila skromen. Zato so se številni bolj zanimali za Celeine klobuke, kot pa za njene izdelke ter za razstavo sevniških čebelarjev v istem prostoru. Morda bo kozjerejska zadruga v ustanavljanju popestrila ponudbo.

Življenje se mora odvijati nemoteno

Pripombe k predlogu sporazumov med Slovenijo in Hrvaško

KOČEVJE — Kočevski izvršni svet je na svoji zadnji seji obravnaval predlog sporazuma med Slovenijo in Hrvaško o obmejnem gospodarskem sodelovanju in predlog sporazuma med obema državama o obmejnem in turističnem prometu obeh strani in turističnem prometu lastnikov nepremičnin. Po širši obravnavi obmejnih problemov na območju občine Kočevje, med katere sodita tudi določitev mejne črte in vzpostavitev cestnih povezav med obmejnimi kraji po slovenski strani, člani izvršnega sveta s predlogoma sporazumov niso soglašali.

Podprti z mnenji predsednikov obmejnih krajevskih skupnosti Draga, Kostel, Osilnica in Poljanska dolina, so člani izvršnega sveta menili, da mora sporazum omogočiti, da bo življenje ljudi, ki živijo v obmejnem pasu, potekalo normalno, kar pomeni, da jim mora biti omogočeno neovirano gibanje. To so izoblikovali kot zahtevo, ki jo bo potrebno uresničiti, kot predlog pa so navedli, naj bi potrdilo o neoviranem gibanju turistov znotraj turistične pasu izdajala obmejna policija.

V zvezi z določitvijo turističnih con so predlagali, naj bi se predstavniki obmejnih občin iz Slovenije in Hrvaške oziroma obmejnih krajevskih skupnosti in turističnih skupnosti z obeh strani meje sestali in podrobno dogovorili o turističnih conah še pred sprejetjem meddržavnih sporazumov. Dogovorili naj bi se o kolesarskih stezah, peš poteh, postojankah in podobnem in vse to ustrezno označili, tako izoblikovan dogovor pa priložiti kot sestavni del meddržavnega sporazuma.

ZBIRANJE ODPADKOV — Predstavniki sevniške občine z županjo Bredo Mijoviča na čelu, krajevskih skupnosti Krmelj, Tržišče in Šentjanž ter sevniške Komunalne so si prejšnji teden v nekaj krajih avstrijske Štajerske ogledali, kako temeljito znajo naša sevniška sosesja poskrbeti za varno zbiranje, sortiranje in predelavo komunalnih odpadkov. V omenjenih treh KS in sevniškem Naselju heroja Maroka bo namreč mešano slovensko — avstrijsko podjetje Barles s Senovega začelo poskusno zbirati komunalne odpadke s sortiranjem pri viru. O tem so pripravili v ponedeljek okroglo mizo, v sevniški šoli pa je na ogled razstava. Na sliki: med ogledom podjetja Rumpold je bilo dovoljeno fotografiranje le zunanosti tovarne za predelavo posebnih odpadkov. Posebna vozila (na posnetku) pa bodo kmalu tudi v sevniški občini. (Foto: P. Perc)

Bo pravična odškodnina

Pričakovanja in zahteve 700 izgnancev v sevniški občini podobna tistim, ki jih postavlja Društvo izgnancev Slovenije

SEVNICA — Društvo izgnancev Slovenije povezuje okrog 12.000 članov, samo v petih krajevskih organizacijah v sevniški občini: na Bučki, Studencu, v Sevnici, Boštanj in Šentjanžu, pa jih je združenih okoli 700. Dogovor o skupnem oblikovanju zahtev in pričakovanj izgnancev je bil osrednja tema prvega sestanka koordinacijskega odbora omenjenih krajevskih organizacij, ki ga bo v tem mandatu vodil prof. Jože Bogovič, podpredsednik pa je Jože Zibert.

Pričakovanja izgnancev se nanašajo na pravično odškodnino, ki jo dolguje združena Nemčija, ker ni plačala celotne vojne odškodnine; del pričakovanih izgnancev se nanaša na Slovenijo, ki je v sestavi prejšnje države dobila in porabila del vojne odškodnine za sanacijo gospodarstva. Nekaj denarja pričakujejo izgnanci tudi ob delitvi bilance nekdanje SFRJ. Sevniški izgnanci kajpak podpirajo zahteve slovenskega društva. Le-to iz sklada, ki ga predvideva zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij.

pričakuje 5 odst., kar znaša približno 10.000 mark za osebo, vključno z odškodnino za umrle.

Nadomestilo prizadetim pomeni tudi uspeh politike in gre v korist gospodarstva; deloma odpravlja tudi nekatere težave posameznikov ostarele generacije, bodisi da gre za zdravlila ali za socialne ugodnosti v obliki priznanja let delovne dobe, je poudaril predsednik Bogovič. Izgnanci pričakujejo, da bo sevniška občinska skupščina podprla njihova prizadevanja, saj ne gre za problem posameznikov, ampak države. Krajevne organizacije izgnancev v sevniški občini so prejele za svoje delo 25.000 tolarjev, to je 5.000 tolarjev na eno organizacijo. Izgnanci menijo, da je skupščina občine tista, ki je poklicana, da se bolj angažira. Zlasti računajo na poslance v republiškem parlamentu. Ob tej priložnosti so ocenili, da je poslanec SDP v družbenopolitičnem zboru Franc Pipan uspešno pripomogel k nedavnemu srečanju v Brestanici, na katerem so se pogovarjali o problematiki izgnanstva.

P. P.

SEVNIŠKO POLETJE — Z nedeljo, že 13. revijo slovenskih pihalnih godb (na posnetku sevniški godbeniki med nastopom pod vodstvom prof. Franca Zupanca) in skupnim nastopom godbenikov iz Novega mesta, Loč, Spodnje Poljskave, Vuženice in Sevnice, ki je tudi tokrat poskrbel za vzorno organizacijo, so se končale 3-dnevne kulturno zabavne prireditve Sevniško poletje. Organizator, GD Sevnica, ki ga je gmotno podprla sevniška vlada, je na petek večer z Agropopom in modno revijo sevniškega Merkatorja, sobotno zabavo z ansambлом Lojzeta Slaka privabil na sevniški Glavni trg okrog 3.000 obiskovalcev. Z domačimi dobrotami so jim postregle tudi kmetice iz Žurkovega Dola, z Blance in iz Zabukovja. Sevniško društvo za pomoč duševno prizadetim je del zbranih prostovoljnih prispevkov in izkupička od prodaje 2.100 stiliziranih srčkov izročilo Rdečemu križu za sevniške begunce iz BiH. (Foto: P. Perc)

KDO JE PRAVI? - Na dnevih škode so imeli slovesnost. Človek, ki naj bi kot občinski predstavnik odigral pri tem glavno govorniško in sploh vlogo, pa ob predvideni uri ni in ni hotel priti. Bajse so ga pozabili povabiti.

NISO VEDELI - Stanislav Stašo Čuber jo bo iz krške občine začasno pobrisal v Ameriko na nek tečaj. To je zelo razjezilo podpredsednika parlamenta Mirana Resnika in predsednika Vojka Omerzuja. Očitala sta, da se usposabljanje tega vladnega članka pripravlja v tajnosti. Potemtakem vse kaže, da se podjetnosti in podjetniških načrtov v krški občini ne obeša na veliki zvon, in sicer niti ne v oblasti niti v parlamentu. Župana namreč tudi omenjajo kot članka poslca, primernega celo za direktorja CRP.

OBOŽBE - Vojka Omerzuja so nekateri delegati obdoližili, da je na nedavnem skupščinskem zasedanju tako rekoč zrežiral, da so ob doletnem času novinarji zapustili sejo in jo nekam popihali. Odhod peres naj bi županu menda omogočil nesluteno manipulacijo z delegati, ki so vendarle prišli na zasedanje. Odsotnost poročevalcev s prizorišča parlamentarnega boja mnenj ima v resnici druge vzroke. Novinarji so odšli na sprejem italijanske delegacije, ki je v Krško pripeljala pomoč za begunce, in je županova politična manipulacija samo plod burne poslanške domišljije.

KAZEN BOŽJA? - V širši senovški okolici se menijo, da je zadnjič nekemu na avtomobil padla protitočna raketa, ki po izstrelitvi ni esplodirala. Bajse je v tistih krajih tolkla tudi toča. Kar zadeva raketo, je verjetno težavo povzročil pre slab vzgajnik. Toča pa je po nekaterih razlagah za kazen. Domačinom naj bi jo "prislužil" senovski župnik, ki se je pred časom med pobožnimi postnimi pridigami šel protikomunističnega agitatorja. Politika pa ne sodi k maši, kar pravi celo nadškof, in prišla je kazen za spozabljenega in za druge.

Novo v Brežicah

NOGOMET - Pred dnevi sta se pomerili v nogometu ekipi brežiškega izvršnega sveta in Pax, ekipa slovenskih duhovnikov. Srečanje se je končalo z visokim rezultatom 4:4. Kot poročajo s terena, so se vsi igralci izkazali. Zelo dober je bil sodnik. Najboljši na terenu je bil po mnenju večine Ivan Kapušin v vratih Brežičanov, ki je izvajal uspešne parade z žogo pogosto tudi na nič kaj udobnem asfaltu. Dva gola je dal nogometnim nasprotnikom predsednik vlade Ciril Kolešnik, ki se na veliko veselje občinstva tokrat ni poškoval kot na prejšnji tekmi. Na tekmi so zabeležili en sam večji ekces, ki je veljal 5 minut izključitve občinskega igralca. Slednji si je kazen prislužil z glasnim protestom v slogu fuck off, ki je spričlo igralske zasedbe na igrišču prišel še toliko bolj do izraza.

JE? BO? - V Brežicah in okolici se nekateri menijo o tem, ali je kje v mestu javna hiša ali pa je ni. Da bi sprejeli statut, kakršnega praviloma morajo imeti javne ustanove, resda še ni bilo slišati. Toda nekateri se hvalijo, da so že videli plesati nagice nekje v Brežicah v neki kleti, ki da je zloščena in preurejena v omenjeno ustanovo. Verjetno je naredila svoje preveč razgreta domišljija. Najbolj hazarderski tipi so tudi že šli staviti, in sicer o tem, ali bodo Brežice imele prej tisto banko ali prej javno hišo. Menda banki slabo kaže.

KADAR GORI - Ciril Kolešnik se je na nedavni seji brežiškega občinskega izvršnega sveta pošteno razjezil nad nekaterimi svojimi upravnimi službami, da ne delajo dovolj hitro. To niti ni bilo prvič. Zato bi mu bilo mogoče celo všeč, če ne bi bil predsednik vlade, ampak bi počel kaj drugega. V javnosti sicer že dlje časa ugibajo o Kolešnikovih skritih poklicnih nagnjenjih. Dobovčani so šli v tem najdlje. Verjetno mislijo, da bi bil predsednik rad gasilec, saj so ga zadnjič klicali ponoči v Dobovo, ko je na tamkajšnjem skoraj že napolnjenem občinskem komunalnem smetišču gorelo.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 10. do 19. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Milena Ogorce iz Sel - Davida, Rajka Hudorovič z Gorice - deklko, Mojca Šober z Breg - Gorana, Slavica Kopinč iz Gaberja - Majo, Bojana Zupančič iz Sp. Starega Grada - Aleša, Marija Kovačič s Sremiča - Andreja, Romana Hoče iz Buševce vasi - Žiga, Jožica Pirš iz Mrčnščel - Evgena, Ana Dornik z Vel. Kamna - Klemena, Marija Ferlan iz Stolovnika - Magdaleno, Vida Kocjan iz Krškega - Katjo. Čestitam!

IZ NAŠIH OBČIN

So mamilom že našli pot v Krško?

V skupščini opozorilo o drogah v Krškem - Vprašanja o doma pridelani konoplji in ponudbi v nekaterih krških lokalih - Kaj stori policija?

KRŠKO — Ali Krško ječi pod težo velikega socialnega, zdravstvenega in moralnega problema, ki je pod lupino zgrešenega mesta prisoten že dalj časa? Ali je problem čisto nov? Ali pa je morda vse skupaj le posledica napačnih predpostavk in informacij narobe obveščenih domačinov?

To so verjetno vprašanja, ki si jih bo marsikdo zastavil v zvezi z uživanjem mamil v Krškem. Posebej še potem, ko je o zadevi nedavno spregovoril delegat zbora krajevnih skupnosti krške občine.

DELAVSKA UNIVERZA SPET ISKANA

KRŠKO — Delegati krške občinske skupščine so razpravljali in glasovali o razdelitvi delavske univerze in knjižnice na dva samostojna zavoda. Pri tem so zlasti nekateri zavrnili trditve, da se knjižnica ni mogla razviti v okviru delavske univerze in menili, da se je knjižnica razvijala celo bolj kot omenjeni zavod za izobraževanje odraslih. Kar zadeva delovanje delavske univerze, so se delegati v razpravah na koncu strinjali, da bo ta izobraževalna ustanova spet postala nepogrešljiv člen v stalnem izobraževanju. To naj bi se zgodilo tudi zavoljo krize v zaposlovanju, ki bo vse bolj narekovala prekvalifikacije delavcev.

POGOVOR O PODJETNIŠTVU

KRŠKO — Tukajšnji občinski zbor demokratske stranke Slovenije bo organiziral v ponedeljek, 29. junija, ob 17. uri v mali dvorani Kulturnega doma Krško problemsko konferenco o položaju, vlogi in strategiji podjetniškega razvoja. K sodelovanju sta vabljena Igor Omerza, podpredsednik demokratske stranke in direktor SDK ter predstavnik ministrstva za drobno gospodarstvo v vladi R Slovenije.

ZBOR LIBERALNIH DEMOKRATOV

KRŠKO — Danes ob 18. uri bo v tukajšnjem Kulturnem domu zbor članov občinskega odbora LDS Krško. Organizatorji so na shod povabili tudi Toneta Anderliča, Franca Jurija, Gregorja Golobča, Viko Potočnik in Jožefa Školca.

Brestanica hoče postati občina

Brestaničani bi radi imeli v novi lokalni samoupravi samostojnejšo vlogo in se zato ne nameravajo vključiti v občino Senovo - Poudarjajo slabe izkušnje

BRESTANICA — V Brestanici zahtevajo svojo občino. Pravijo, da imajo za to vse pogoje in da si bodo prizadevali, da jim namera uspe.

Brestanica bo leta 1995 slavila 1.100-letnico, odkar je bila prvič imenovana v darovnici bavarskega kralja Arnulfa. Po pridobitvi trških pravic je bil kraj ves čas gravitacijsko središče za trgovino in obrt in se je nanj navezoval precejšen del okolice. Zato je to okolje postalo organska celota s svojimi posebnostmi, ki težko sprejema in prenese

STADION IN MOKRICE

BREŽICE — V programu svečanosti za dan državnosti, ki jih pripravljajo v brežiški občini, je prišlo do manjših sprememb pri prireditvah v torek, 30. junija. Tega dne ob 10. uri bo turnir v malem nogometu ekip slovenskega parlamenta in vlade, Pax, Demos in Posavje, in sicer na nogometnem stadionu v Brežicah. Prvotno so ga mislili izvesti pri gimnaziji in osnovni šoli. Ob 14. uri bo srečanje slovenskih parlamentarcev, in sicer pri gradu Mokrice, kar je tudi omenjena novejša uradna informacija.

ŽE ZGODOVINA — Vojna v Posavju je te dni z razstavo v učnem centru v Cerkljah in z okroglo mizo v Brežicah začela dobivati svoj epilog. Zadnja beseda verjetno dolgo ne bo izrečena, že dokaj dobre p. dštave o njenem obsegu, pomenu in ostrini pa so dobili obiskovalci na otvoritvi razstave, kjer je o njej pripovedoval avtor razstave, načelnik 25. območnega štaba in tudi sam udeleženec vojne, Mitja Teropišč. Slikovno gradivo in razstavljeno orožje, kakršnega je uporabljala TO, bo na voljo obiskovalcem, predvsem pa novi generaciji gojencev, ki te dni prihaja, še do 18. julija. Po otvoritvi razstave je bila zaključna slovesnost prve faze usposabljanja za prvo generacijo tukajšnjih vojakov. Obobjega se je kot predstavnika republiškega ministrstva za obrambo udeležil dr. Jože Zagožen. (Foto: T. Jakše)

terih krških lokalih, katerih, je nekakšna krška javna skrivnosta? Ali si je res utrl pot v krško podzemlje in prek razpečevalcev našel kanal v širši krog mladih?

• Delegat je naslovil na krško skupščino pobudo, naj službi, »ki se ukvarja z raziskavo teh dejanj, izreče kritiko, s priporočilom, da se ta služba okrepi (ne glede na stroške) oz. da se intenzivno posveti reševanju teh zadev v bodoče«.

dih uživalec tudi heroin? Ali je krška policija dovolj kadrovska in sicer močna, da se zoperstavi mamilom?

L. M.

Zbornica za posavsko zdravstvo

Posavski zdravniki in zobozdravniki so na referendumu podprli ustanovitev regijske podružnice slovenske zdravniške zbornice - Boljša možnost vplivanja

BREŽICE — Potem ko je bil 2. junija letos referendum o ustanovitvi posavske podružnice slovenske zdravniške zbornice, zdaj posavski zdravniki in zobozdravniki praktično že imajo to strokovno in politično delovno telo, kajti 88 odst. udeležencev glasovanja je obkrožilo za.

Po mnenju predsednice regijske podružnice dr. Vande Kostevc Zorko do-

bivajo zdravniki v novo državno in regijsko organizacijsko obliko možnosti za večji vpliv in tudi za to, da se pokažejo kot dobro medicinsko osebe. »Kot zdravniki nismo mogli vplivati na zdravstveno politiko. Prek zbornice bomo enakovrednejši pogajalski partner ministrstvu in s tem državi. Do izraza bomo lahko prišli tudi mi z obrobja. Aktualne teme pri tem bodo še vedno ali zmeraj bolj, kako narediti zdravstveno službo učinkovitejšo, cenejšo,« pričakuje dr. Kostevc—Zorkova. Zbornica, tudi posavska, je med naloge uvrstila oblikovanje lika slovenskega zdravnika. Šlo bo za odnose zdravnikov do bolnikov in med zdravniki in s tem za spoštovanje kodeksa. Ni vseeno, ali se bolnik pri zdravniku počuti dobro sprejet ali ne. Za ta občutek je pomembno tudi obnašanje osebja in to vpliva na zdravnikov osebni ugled in ugled ustanove, v kateri zdravnik dela.

Posavska zbornica naj bi imela glede na seznam nalog jasen pregled nad (ne)zaposlenostjo zdravnikov v regiji. Statistike bodo pokazale svoje in če bo brezposelnost zdravnikov huda problem in bi bilo potrebno skozi zbornico kaj storiti

za njegovo ublažitev, bi dr. Vanda Kostevc—Zorko gotovo izhajala iz tegele osebne prepričanja: »Slovenija po mojem z zdravniki ni prezasedena,

Dr. Vanda Kostevc—Zorko

mogoče je z drugim, nemedicinskim kadrom. Zdravnik in zobozdravnik sta nosilca medicinske dejavnosti.«

L. M.

DVE PLESNI ŠOLI

KRŠKO — Skupina krških plesalcev se v teh dneh udeležuje v Ljubljani poletne plesne šole. Slušatelj tega tečaja bodo učili pretežno tuji predavatelji. Nekakšno nadaljevanje tokratne ljubljanske poletne plesne šole v Dobrni, ki jo bo organiziral Plesni studio Krško 24. do 31. julija. Za to učenje plesa in družabnosti so še prosta mesta; prijave zanj zbira krški plesni studio.

DISKONT V KAŠČAH

BREŽICE — Vino Bizeljsko—Brežice je pred dnevi v prostorih grajskih kašč v Brežicah odprlo diskont, v katerem bodo blago prodajali po diskontnem režimu. Na novem prodajnem mestu bodo naprodaj Vinovi izdelki in druge stvari, zlasti tisto, po čemer običajno povprašujejo gostinci.

• V občino Brestanica naj bi spadali sedanja KS Brestanica z 2.169 prebivalci in KS Rožno—Prsladol s 477 prebivalci.

zaostala in da bi od naložbe v prostorsko dokumentacijo in v drugo imel kraj majhno korist.

L. M.

PO DRŽAVNO POMOČ

DOBOVA — Kot kaže, je dosti možnosti za gradnjo nekaj učilnic in telovadnice v tukajšnji osnovni šoli. Denar naj bi črpali iz republiškega sklada za demografsko ogrožena in za obmejnega območja. V brežiški občinski vladi so prepričani, da država Slovenija razpolaga s sredstvi, kakršna se omenjajo med možnimi viri za dobovsko gradnjo. V tem se lahko izvršni svet sklicuje tudi na obljube nekaterih politikov iz Ljubljane, ki se na predvolilnih shodih mladane hvalijo, da bodo poskrbeli za razvoj obmejnih območij Posavja.

S ČOLNI PO REKI KRKI

KOSTANJEVICA NA KRKI — Turistična agencija Otok iz Kostanjevice organizira v nedeljo, 28. junija, tradicionalni rekreativni spust po reki Krki od Otočca do Kostanjevice. Potovanje s čolni po reki Krki ni tekmovalno, ampak je namenjeno predvsem ljubiteljem narave, veslanja in zdravega načina življenja. Start bo na kopališču Otočec ob 11. uri, startnina pa znaša 300 tolarjev na osebo. Vsi, ki čolna (kajaka ali kanuja) nimate, si ga lahko sposodite pri agenciji Otok. Pokličite na telefon: (0608) 60—068 ali 60—295. Zaključek prireditve bo na letnem vrtu gostilne Kmečki hram, kjer bodo vse udeležence pogostili.

Avtomobil po lastni meri

Janez Švalj iz Orehovca je sestavil avtomobil — Preizkušnja v Nemčiji in Italijo — Na Švedsko

OREHOVEC — Janez Švalj iz Orehovca pri Kostanjevici je naredil avto. Letos 14. maja ga je atestiranega registriral v Krškem in v prometnem dovoljenju piše pod znakom avtomobila »lastna izdelava« in pod tipom »x—kupe«. Avtomobil je po videzu in uporabnosti dosti bolj vsakdanji kot po omenjenih oznakah.

Avtomobil je Švalj sestavil iz delov zastave 101 comfort, juga 55, BMW, golfa, peugeota 504 in iz drugih delov, ki jih je naredil sam ali malce predelal kak mehanski ali električni sklop, ki je bil pač pri roki. Nad motornimi, krmilnimi in podobnimi deli je Švalj zvaril kovinsko ogrodje iz dosti običajnih cevi in nad to je pritril poliestrsko lupino, ki jo je modeliral sam. Avtu je s tako končno obdelavo dal videz, ki spominja hkrati na več vozil, med drugim na alforomeo, miora v čem na hondo, na golfa in še na katero.

Vse pa je narejeno tako, bi rekli na oko, da konstruktorju nihče ne more očitati kopiranja oblike. S tem 920 kg težkim vozilom, ki pri hitrosti 130 km na uro porabi 5,8 do 5,9 litra bencina, je Janez Švalj opravil 21 tisoč kilometrov dolgo pot iz Orehovca je krenil do Muenchna in v Italijo in testna vožnja je minila brez okvar na avtomobilu in brez pomembnejših uradnih zapletov na mejah. Dobro sta jo odnesla iks kupe in njegov voznik tudi že pred evropskim testom. »V občini Krško so mi šli na

roko, tako da sem lahko avtomobil temeljito preizkusil. Pri gradnji avtomobila pa mi je zelo veliko pomagal Gregor Ponikvar iz Sajeve pri Kostanjevici,« pravi Švalj.

Janez Švalj s svojim avtomobilom

Kar je nastalo po konstrukcijskih naporih avtomobilnika, poklicnega šoferja in skoraj tudi že strojne tehnika Švalja ter po trudu kolegov, je dokaj bogato opremljeno in udobno vozilo. Na njem ne manjka niti taka podrobnost, kot je električno odpiranje in zapiranje sip. Vozilo z vsemi odlikami in morebitnimi manjšimi nedodanostmi bo Švalj pokazal septembra tudi na Švedskem, kjer se bo udeležil razstave.

Avtomobil so že krstili, in to v velikem slogu. Gostilničar Kos iz Kostanjevice je prinesel steklenico peneteča se vina in jo razbil, tako da so iks kupe polni s to dragoceno tekočino, kot bi krstili ladjo.

L. M.

Novo mesto plačuje davek, Ljubljana pa ne

Na nedavni okrogli mizi »SOS za prehrano otrok« v Novem mestu, ki je v celoti postregla s precej alarmantnimi podatki, je bilo povedano, da v novomeški občini od 7.187 osnovnošolcev malica v šoli 6.871 ali 94,7 odst. učencev, kosi pa 2.452 ali 34 odst. učencev. Številke tistih, ki v šoli malicajo ali kosijo ali oboje, se v Novem mestu zmanjšujejo bistveno manj kot nasploh v Sloveniji. Morda zato, ker so bile že prej nižje (predvsem pri kosilih), še bolj pa verjetno zato, ker novomeške šole, ravnatelj in vodje šolske prehrane kot prvi čarovniki uspejo zagotavljati najnižje cene šolske prehrane v vsej Sloveniji.

Doklej bo še tako, je vprašanje. Slovenski parlament je z letošnjim februarjem namreč sprejel nov davčni sistem, po katerem ni šla vsaj najnižjemu 5-odstotnemu obdavčenju nobena stvar, pa tudi kuhanje hrane za šolarje ne. Devet novomeških in primestnih šol je moralo samo za marec plačati 200 tisočakov 5-odstotnega prometnega davka. Kako malo za državo, katere letošnji proračun znaša (zaenkrat) 174 milijard tolarjev, a kako veliko za 3.800 novomeških šolarjev in njihovih vse bolj revnih staršev!

Na že omenjeni okrogli mizi se je predstavica republiškega Zavoda za šolstvo in šport čudila, zakaj vendar Novomeščani plačujejo ta davek. V Ljubljani ga ne, je dejala, pa tudi uradna razlaga da je taka, da ga ni treba, ker ne gre za profino dejavnost. To tolmačenje je obljubljala poslati tudi na Dolenjsko.

Žal zadeva ni tako preprosta. Čeprav se v Novem mestu hudejejo nad novim davkom, ga morajo plačati. Ob podatku, da ga v Ljubljani ne plačujejo, so se na okrogli mizi lahko le grenko nasmehnil. Novomeška SDK novomeškimi šolskim kuhinjami namreč ni pripravljena tozadevno pogledati skozi prste kot očitno ljubljanska ljubljanskim in jim nobene uradne razlage nič ne pomagajo. Čisto natančno so te namreč takšne, da davka ni treba plačati, če je cena obroka le seštevnik materialnih stroškov, ne pa tudi del kuharičine plače. Brez tega pa ne gre. Občina sicer prispeva del plače za kuharice, del pa je treba

dobiti neke druge. Ta neke druge je danes le še cena končnega izdelka, torej šolske malice ali kosila, drugih rezerv in skritih finančnih rezerv ni. Ali je zaradi tega dejavnost profitna, bi se dalo razpravljati. Marsikaj o profitnosti pa verjetno pove podatek, da na primer kosilo za drugošolca z davkom vred stane 68 tolarjev. Kaj se za ta denar narediti, pove bežen pogled na cenike s prehrabeniimi artikli.

Kako se bo zadeva odvijala naprej, je težko reči. Zdej je sicer tu poletno počitniško zatišje, v katerem pa bi bilo v vsesplošni poplavi besed o skrbi za otroke in o spodbujanju natalitete verjetno dobro doreči, kako septembra zagotoviti v šoli za čim več otrok ali kar za vse vsaj en obrok. Da ne bi otroci iz šole odhajali tako, kot zaradi slabih navad in vse bolj tudi zaradi revščine v šolo prihajajo: lačni. Če drugega ne, naj bi en predpis vsaj enako uporabljali v celi mali Sloveniji.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Kot napet »kostelski« roman

Karkoli se že skriva v ozadju spora med predsednikom sveta krajevne skupnosti Kostel, Stanislavom Južničem, in ostalimi člani tega sveta, je tako dobro skrivano ali pa tako zelo »na obeh«, da tega do sedaj še nikomur ni uspelo ugotoviti. O tem, kaj se v tej krajevni skupnosti dogaja, kaj kdo misli, da se dogaja, kdo koga podpira, kdo komu nasprotuje, kaj je kdo rekkel, ali so zadeve zakonite ali ne in podobno, bi lahko napisali cel roman.

Ob tem, ko pravzaprav nihče od udeležencev spora ne kaže pripravljenosti, da bi se zadeve sporazumno uredile, se človeku poraja občutek, da se vse, kar se dogaja v krajevni skupnosti Kostel, dogaja le zato, da bi nekemu služilo kot podlaga za napet roman, prežet tudi z določeno mero humorja. Prav komično je že namreč, kako so si mnogi o tem, namesto da bi si postajala vse bolj enotna, vse bolj nasprotujoča.

Nekateri odločno vztrajajo, da gre »za metanje polen pod noge« predsedniku Južniču. Ta polena mu menda mečejo le nekateri člani sveta, ki pa so dovolj avtoritativni, da potegnejo za seboj tudi druge. Pri tem izpostavljajo predvsem Franca Cimpriča, ki je tudi poslanec te krajevne skupnosti v občinski skupščini. Kot kaže preko sto zbranih podpisov za njegov odpoklic, kar nedvomno izhaja iz

omenjenega spora, to po vsej verjetnosti ne bo več dolgo. Bo pa vsaj še tako dolgo, dokler ne bodo na Južničovo pritožbo glede potrebe po overitvi teh podpisov svoje mnenje povedali pravniki.

Da predsednik Južnič pred poleni »visoko odkakuje« ob znatni pomoči krščanskih demokratov, ni nobena skrivnost. Celo sam Južnič, ki sicer ni član SKD, se s tem rad pohvali, pa tudi krščanski demokrati so, kot kaže, ponosni na to, da podpirajo človeka, ki se zoperstavlja nekdanjim oblastnikom v tej krajevni skupnosti.

V ozadju takšnih in podobnih mnenj je trditve, da se nekateri ljudje na čelu s Cimpričem ne morejo sprizniti z izgubo oblasti, ki so jo včasih imeli, in da zato skušajo predsednika, ki ne dela tako, kot oni želijo, izpodrinuti. Žao mu pripisujejo vse, od nesposobnosti do nezakonitega ravnanja.

Ravno to pa hote ali ne hote počne tudi druga stran. Ta vidi jedro spora v predsedniku Južniču kot človeku, s katerim ostali člani sveta preprosto ne morejo delati. Tisti, ki menijo tako, se v veliki meri pridružujejo tudi trditvam članov sveta krajevne skupnosti Kostel, da predsednik Južnič tudi laže oziroma da pogosto kroji resnico sebi in prid. Tu naj ne bi šlo za videnje političnih vzrokov za spor, pa vendar... Predsednik Južnič temu oporeka in najvišje politično vodstvo občine obtožuje, da je na strani članov sveta oziroma g. Cimpriča. Tako vsaj je trdil pred časom. Sedaj pa, ko je po njegovem tolmačenju govora, ki ga je imel kočevski župan na eni izmed sej občinske skupščine, »dobil županovo zagotovilo«, da v dogajanja v njihovi krajevni skupnosti ne bo več posegal, nima več vzroka, da bi spor med njim in ostalimi člani sveta prikazoval kot spor med občinsko oblastjo in Južničem, ki ga podpirajo krščanski demokrati.

Da Južnič tudi ravna v skladu s tem prepričanjem, dokazujejo njegovi postopki, predvsem izvolitev novih članov sveta. Prav o tem pa tisti, ki želijo najbolj umirjeno, pa čeprav morda tudi ne tako zelo nepristransko, kot je to videti, vplivati na razrešitev spora, menijo, da bi morale svoje mnenje povedati pristojne pravne službe, konec koncev pa tudi občinska skupščina.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Junaki našega časa

Čas jubilejev je. Svobodna, samostojna, demokratična, neodvisna in mednarodno priznana država Slovenija jih te dni slavi enega za drugim. A je evforija zaenkrat še v razumnih mejah in upajmo, da bo tam tudi ostala. Nič bolj žalostnega se nam namreč ne bi moglo dogoditi, kot če bi znova zabredli v močvirje samomalikovanja, kakršnemu smo bili priča vsa povojna desetletja ali kakršnega lahko zopet prepoznavamo v žargonu mnogih novinarjev in političnih veljakov sosrednje Hrvaške.

Zadnjič me je kar zmiralo, ko je neka naša bolj znana televizijska novinarka v uvodu okrogle mize o pomembnih trenutkih slovenskega odpora dve od ključnih oseb kar tako meni nič tebi nič proglasila za heroja. Hvala bogu, ni zagomazilo po hrbtenici samo meni, ampak je bilo tudi na obrazih obeh tako nagovorjenih oseb v istem trenutku opaziti vidno zadrego. Tega očitno nista pričakovala, a bi se, ob ponavljajoči se novinarski servilnosti, verjetno izhajajoči iz lastne slabe vesti, na to ščasnoma tudi privadila. Mnogi v tej človeški zgodovini, kjer eni polni hvalisanja postavljajo spomenike drugim zato, da bi lahko uživali v njihovi senci, so se. Pozneje sem bil še večkrat priča, kako so bili udeleženci posameznih bitk za Slovenijo ob različnih priložnostih in iz različnih vzrokov imenovani za junake, in videl, kako je bilo tako poimenovanim predvsem nerodno, čeč »Storili smo, za kar smo bili poklicani, izučeni, izveščani, oboroženi in kar nam je bilo ukazano.« Temu bi lahko morda dodali še čisto

osebno plat: »Storili smo, ker smo čutili, da tako moramo, ker je bila to naša osebna dolžnost in ker smo se v prvem trenutku znašli na pravem mestu, da smo lahko uveljavljali svojo in svojega naroda davno željo.«

To pisanje se bo marsikomu zdelo trenutku neprimerno, visoke domovinske ideale omalovažujoče. Kajti, bodo rekli, tako prelozni premiki in zgodovini nekega naroda pač ne morejo mimo brez herojev in junakov. Narod jih hoče in potrebuje. Mnogi na slovenski politični sceni se tega zavedajo in te dni, ob obletnici, pridno pišejo svoja imena na lističe lovorjevih vencev slovenske osamosvojitve. Vso moč in ves vpliv imajo, da to lahko počnejo. Pred letom dni so jih k ukrepanju vezale predvolilne obljube, položaj, ki so ga imeli in so bili zanj tudi plačani, zaveza, ki jim jo je naložil slovenski narod z referendumsko odločitvijo in pa, bodimo človeški, tudi strah, kaj se bo zgodilo z njimi, če prevlada nasprotna stran.

• Slovenija se ni zgodila iz popolne zmede in brezvladja, ampak se je osamosvojila kot organizirana državna tvorba z vsemi pripadajočimi institucijami, z delujočim političnim sistemom in državnim aparatom, katerega dolžnost je bila izpolnjevati voljo naroda. Vsi subjekti v teh institucijah so bili na svoja mesta po svoji volji voljeni ali imenovani in za to plačani. Kar so storili za samostojno Slovenijo, je bila njihova dolžnost, kajti narod je že zdavnaj ocenil, da je čas zrel za to. Veselimo se torej uspeha, ki smo ga dosegli vsi in ob obletnicah ne ustvarjamo novih malikov, ker nas nže nato spet zapeljati iz naše stvarnosti.

Današnji čas je precej različen od tistega v petinštiridesetih letih. Junaki in heroji iz tistega časa so v vsem povojnem obdobju do dobra pokurili bonitete, ki junakom gredo, s pretiranjem o svojih zaslugah in dejanjih pa tudi omajali verodostojnost take vloge. Junakom današnjega časa, tudi če bi hoteli prevzeti ali če bi jim hoteli nadeti, kaj dosti pač ne bi ostalo. Tega se zavedajo, zato jim je nerodno, če jih hoče nekdo s takimi nazivi povzdigniti nad ostale.

T. JAKŠE

Slovenija preračunava odškodnino

Ali bodo tukajšnja jedrska elektrarna zaprla, ta trenutek ni jasno nič bolj, kot je bilo na primer pred letom dni ali že prej. To toliko bolj, ker je nared poglobljen pregled vseh domnevnih pravnih posledic, ki bi jih povzročilo napovedano zapiranje elektrarne. Inštitut za gospodarsko pravo na mariborski Visoki pravni šoli je po naročilu Elektrogospodarstva Slovenije namreč izdelal analizo pravnih posledic zaprtja Nuklearne elektrarne Krško.

Bolj, kot je bilo doslej, pa je po tej analizi Sloveniji mogoče postalo jasno, da bi ob zapiranju morala plačati velikansko odškodnino Hrvaški. Po nekaterih ocenah bi ti zapiranje iz političnih vzrokov veljalo Slovenijo prek 10 milijard mark. Bolj kot doslej je po analizi morda opazno, da bi bil postopek zapiranja kompliciran ne samo v tehnološkem ampak tudi v pravnem pogledu in da bi v pogajanjih o zaprtju najverjetneje svoje povedalo celo mednarodno sodišče v Haagu.

Ob teh stvareh nekako ne pride do izraza, da Hrvaška za porabljeno energijo dolguje nuklearni 18 milijonov dolarjev in da ji bo po napovedanem prvem plačilu ostala dolžna še celih 6 milijonov dolarjev, kot je priznal nedavno tudi energetski minister z vojno oslabljene Hrvaške. Da bi bila slika popolnejša, je potrebno omeniti tudi slovenski dolg do nuklearke, ki znaša skupaj 12 milijonov dolarjev.

Če bi kako vknjižili v ceno zapiranja nuklearke sedanje slovensko kreditiranje Hrvaške skozi zastoj oddano elektriko v »Croatia«, bi bila ob visokih stroških zapiranja to še vedno kaplja v morje. Soslednja država pa bi verjetno nepopustljivo opozarjala na odškodninsko odgovornost Slovenije. Tega se najbrž vse bolj zavedajo tudi tisti, ki bi se na slovenski strani pogajali o slovenski odškodnini Hrvaški v primeru, če bi nuklearka obstala. Ali se je ob tem vendarle mogoče vprašati, ali je kaj bolj jasna usoda jedrske elektrarne Krško?

M. LUZAR

Je res vse tako nedolžno?

Ugotovitev, da so poliklorirani bifenioli (PCB) še vedno v Beli krajini, ni presenetila nobenega od udeležencev predstavitve najnovjše naloge o vplivu te strupene snovi na zdravje in ekologijo v deželici ob Kolpi. Vsem, ki so se v zadnjih devetih letih veliko ukvarjali z ekološko katastrofo ob Krupi — in teh ni malo — je namreč še kako jasno, da je PCB zelo obstojna in težko razgradljiva snov in da z njo gotovo ne bo prizaneseno še kakšni generaciji znancev. S tem so se mnogi v sili razmer spriznili.

Zelo različen pa je bil odziv glede na spodbudne rezultate analiz. Medtem ko so jim eni verjeli, besede strokovnjakov pa so se jim zdele kot obliž in vse, kar so in še prestajajo zaradi PCB, so bili drugi precej skeptični, četu-di so bila dognanja plod raziskav na visoki strokovni ravni. Ali pa so bili morda nezaupljivi prav zato, ker so jim neprestano vcepjali, da morajo zaupati stroki, ki pa se je do njih, ko so pred skoraj desetletjem opozarjali na katastrofo, obnašala precej mlačno. »Je sedaj res vse tako nedolžno, če pa so me zaradi PCB upokojili kot delovnega invalida I. kategorije?« je vprašal eden izmed Iskrinih delavcev, ki je v tovarni prebil 28 let in dolga leta delal s PCB. Dvomi prihajajo iz vrst ribičev, ki vedo, da še dolgo ne bodo smeli loviti rib iz Krupe. Tudi zagotovi strokovnjakov, kako sta sedaj urejena prehrabena veriga in vodovod in kako ljudje s hrano ne bodo več vnašali PCB v svoje telo, se zdijo verjetna le na prvi pogled. Meličani vedo povedati, da sami posledice zastrupljenja Krupe močno občutijo v svojem gospodarstvu. Problem vodooskrbe morajo reševati z veliko večjimi težavami in stroški, kot bi ga, če Krupa ne bi bila zastrupljena. DA o tem, kakšne so posledice v ribištvi, turizmu in še čem, niti ne govorijo.

In ne nazadnje, kljub vsem dobrim rezultatom analiz so koncentracije PCB v Krupi, v zraku v kanjonu Krupe in v zemljinah v okolici semiške Iskre večje kot pred leti. Je za to res kriva deponija PCB ob Iskri? Ali pač? Ali pa dež v podzemlje spirala PCB iz črnih odlagalšč, ki jih ni nihče saniral? Iz analiz Se-pa pri Inštitutu Jožef Stefan je namreč razvidno, da ves PCB še vedno ni pod nadzorom. Na vsa ta vprašanja niti strokovnjaki ne znajo odgovoriti, saj ne vedo, od kod PCB, kaj se dogaja z vodo in tudi tega, ali povprečne koncentracije PCB padajo ali rastejo. Pa so kljub temu zagotavljali, da bi bili problemi rešeni, ko bi sanirali Krupo. A te, kot je dejal eden izmed razpravljalcev, ne bo saniral niti bog. Kako neki, ko pa za sedaj ne vedo niti, kje so tisti viri PCB, ki povečujejo koncentracije te snovi v vodi, zraku in zemljinah.

Kakšna je celotna veriga PCB v zaledju iz-vira Krupe, pa ni moč govoriti zgolj na pamet, saj je jasno, da je onesnaženo zaledje zelo obširno. Ob vsem tem pa je vsem, tako laikom kot strokovnjakom, jasno predvsem eno: da bodo v delu Bele krajine še dolgo morali živeti s PCB. Če jih nihče ne more rešiti te naloge, pa naj jim tisti, od katerih Belokranjci pričakujejo pomoč, življenje s PCB vsaj omilijo.

M. BEZEK-JAKŠE

SREČELOV ZA RAČUNALNIK — Kot je že v navadi, je sto učencev in malošolarjev Šmihelske podružnične šole v Birčni vasi ob pomoči učiteljic in staršev tudi letos pripravilo veselo srečanje ob zaključku šolskega leta. Tako se šolarji in starši ter drugi krajanje Birčne vasi, ki kljub bližini mesta nekako pozabljena in odrinjena, dobivajo že deset let. Otroci se predstavijo s pesmijo, plesom, igrami in tudi razstavo, potem pa sledi prava veselica, katere glavni del je srečelov. Na ta način je šola prišla do raznih pripomočkov, od kasetofona, televizorja do video kamere, ki so jo kupili lani. Z letošnjim izkupičkom bodo kupili računalnik. Kako si ga želijo, pove podatek, da so za srečelov, ob pomoči staršev seceda, zbrali prek 700 dobitkov. (Foto: Z. L.-D.)

Nam bo lipa ostala samo še v pesmi?

Vsako leto, ko lipa cvete, so dolenjski gozdarji vzemirjeni. Nabiralci lipovega cvetja, ki ga prodajajo predvsem Krkinim Zeliščem in odkupni postaji portoroške Droge v Novem mestu, cvetoče lipe na veliko uničujejo. Znano je, da je med nabiralci lipovega cvetja za prodajo največ Romov, njihova »tehnologija« nabiranja pa je taka, da lipo kar se le da oklestijo in cvetje potem cele družine nabirajo na tleh. Tanjša lipova drevesa v gozdu pa kar posekajo. Gozdarji in vsi, ki jim je lipa ljuba kot drevo in simbol slovenstva, vsako leto znova z grozo in, žal, nemočni opazujejo to neusmiljeno uničevanje. Po odhodu nabiralcev so taka drevesa največkrat le okleščena in oskubljena debla, niti malo podobna prelepemu slovenskemu drevesu z bogato krošnjo in značilno podobo. Gozdarji resno opozarjajo, da je prav zaradi romskega uničevanja lip ta drevesna vrsta na Dolenjskem že ogrožena. Pa še to: nabiralci imajo najraje lipe, ki rastejo na prostem, lipe, ki so prelep okras pokrajine, ker so te najbolj košate in imajo največ cvetja.

Tako početje so že pred leti v večih

slovenskih občinah nameravali preprečiti s sprejemi odlokov o omejitvi nabiranja lipovega cvetja. V Novem mestu so tak odlok sprejeli pred 5 leti. Odlok je bil zamišljen lepo, vendar, žal, od nje-ga ni nobenega haska, kar po svoje tudi govori o pravnosti naše države. Po tem odloku je namreč dovoljeno nabirati lipovo cvetje samo z dovolilnico pristojne gozdarske organizacije, na vsakem drevesu bi morali nabiralci pustiti najmanj tretjino lipovega cvetja za normalno reprodukcijo lipe in za prehrano čebelam in za druge koristi lipe. Odlok posebej prepoveduje lomljenje in obsekavanje vej in podiranje dreves. Za kršitev odloka so seveda zagrožene kazni.

Da Romi, ki so med največjimi nabiralci lipovega cvetja za prodajo, ne berejo občinskih odlokov, je jasno. Da pa takega odloka ne poznajo tisti, ki lipovo cvetje odkupujejo, je pa hušje. Če bi ga namreč poznali in upoštevali, v zadnjih letih v Novem mestu ne bi odkupili niti kilograma lipovega cvetja. Nabiralec in prodajalec lipovega cvetja bi namreč moral za to početje imeti dovolilnico z vsemi vpisanimi podatki, od imena in

priimka do dovoljene količine nabrane-govega cvetja. Tako dovolilnico pa lahko izda samo pristojna gozdarska organizacija. Na novomeškem Gozdnem gos-

Takole so Romi prejšnji četrtek tvorili lipovo cvetje, ki so ga nabrali z okleščeni-h in posekanih lip v okolici Podgrada. (Foto: A. B.)

podarstvu v vseh letih, kar velja odlok, niso izdali niti ene same dovolilnice, to pa zato, ker nihče ni prišel ponjo. Vendar bi moral nabiralec oz. prodajalec lipovega cvetja pri prodaji odkupovalcu predložiti dovolilnico, sicer mu organizacija, ki se s tem ukvarja, lipovega cvetja ne bi smela odkupiti. Ne samo, da se odkupovalci za to ne menijo, kaže

celo, da sploh ne vejo, da obstaja tak odlok.

V Krkinih Zeliščih se o tej temi niso hoteli pogovarjati, na kratko je odgovoril možak vso stvar rezonirali takole: Mi smo za to, da lipovo cvetje odkupujemo, določimo pogoje in ceno, gozdarji pa so zadoženi, da lipe pazijo in da imajo red v hosti. Za odlok v Zeliščih ne vejo, češ da je bil sprejet samo tisti o zaščiti poljev. Letos pa da se je odkup šele začel in da so odkupili le okoli 1.000 kg lipovega cvetja.

Novomeška odkupna postaja portoroške Droge odkupi na leto v povprečju med 100 in 150 tonami zelišč in gob, lipovega cvetja so do sedaj v enem letu odkupili največ 28 ton. Zelišča in gobe odkupujejo tako na postaji v Novem mestu kot na terenu v zadrugah. Ivan Jurak, vodja odkupne postaje, je povedal, da lipovo cvetje v glavnem nabirajo Romi. Ko pa Romi cvetje pripelejo na postajo, da ga je najbolje odkupiti, pa če imajo dovolilnico ali ne, sicer bi propadlo. Tako Krkina Zelišča kot portoroška Droga plačajo za kilogram suhega lipovega cvetja 500 tolarjev.

Ker je tako, kot pač je, novomeški gozdarji za ohranitev lipe, ki jo pospešujejo tudi zato, ker ima lipov les na trgu dobro ceno, ne vidijo druge rešitve kot

popolno preprečevanje nabiranja in odkupa lipovega cvetja. Po cigansko okleščena lipa si namreč kot drevo zlepa ne opomore več. Tudi medobčinski gozdarski inšpektor Jože Kruljac pravi, da bomo lipo pri nas iztrebili, če bo šlo tako naprej. Vsi, ki so jih v zadnjem času v novomeški in črnomaljski občini dobili pri obsekavanju ali sekanju lip in jih prijavili sodniku za prekrške, so bili Romi. A vse to očitno nič ne zaleže. Letos so gozdarji dobili in prijavili več Romov, ki so uničevali lipe na Hmeljničevu, v Radohi in drugje. Samo v enem letu so jim Romi v predelu Pogancev posekali 60 lipovih dreves!

Letos so se ljudje iz Podgrada in Konca pritoževali, da jim Romi spet podirajo in obsekavajo lipe, pri tem pa jim povzročajo še škodo na njivah in poljih. Tako je patrolja novomeške prometne policije prejšnji četrtek pod Podgradom polno večuro ustavila tri avtomobile, polne Romov, v te in avtih pa so bile velike bisage, polne lipovega cvetja. O takih »lipovih kolonah« poročajo ljudje iz številnih krajev v bližini in daljnji okolici Novega mesta.

Kakorkoli že: narediti je treba vse, da se to grozljivo uničevanje lip prepreči, sicer nam bo to prelepo drevo, simbol slovenstva, ostalo samo še v pesmi.

A. BARTEJL

Novo mesto iz časa keltskih Latobikov

Predstavili novo knjigo arheologa Toneta Kneza

NOVO MESTO — V ponedeljek, 22. junija, so v predavalnici Dolenjskega muzeja predstavili novo arheološko publikacijo arheologa Toneta Kneza, vodje arheološkega oddelka v novomeškem muzeju. Gre za delo »Novo mesto II, keltsko-rimsko grobišče Beletov vrt«, ki jo je izdal in založil Dolenjski muzej ob denarni pomoči Znanstvenega inštituta Filozofske fakultete v Ljubljani. Skupščina občine Novo mesto, LB Dolenjske banke, d.d., in odjetja Sava papir iz Krškega. V knjigi so predstavljeni rezultati sistematičnih izkopavanj velikega grobišča keltskih Latobikov med

Ljubljansko cesto in Kettejevimi dvoredom v Novem mestu.

Grobišče na nekdanjem Beletovem vrtu je bilo raziskano v letih 1973 — 1977. Na tej nekropoli so staroselci pokopavali svoje mrtve 300 let: od začetka 1. stoletja pred našim štetjem do konca 2. stoletja našega štetja. Na ponedeljkovi predstavitvi je vodja izkopavanj in avtor knjige Tone Knez z diapozitivi prikazal delo na terenu in spregovoril o pomembnejših najdbah iz tega grobišča, ki jih sedaj hrani Dolenjski muzej.

I. Z.

S. MIHELČIČ VODI NAŠO DELEGACIJO

LJUBLJANA — Danes, v petek, 26. junija, bo odpotovala v Barcelono na 47. generalno skupščino Mednarodne zveze Glasbene mladine delegacija Glasbene mladine Slovenije, ki jo bo vodil podpredsednik Silvester Mihelčič, znani belokranjski glasbenik, ravnatelj črnomaljske glasbene šole. Na tej skupščini bo Mednarodna zveza Glasbene mladine, ki šteje 42 članic, uradno sprejela v članstvo tudi Glasbeno mladino Slovenije.

RAZSTAVA RISB

LJUBLJANA — V ponedeljek, 29. junija, ob 20. uri bo minister za kulturo Borut Šuklje v gradu Tivoli, sedežu Mednarodnega grafičnega likovnega centra, odprl razstavo 2. Velika nagrada risbe Alpe — Jadran 1992, na kateri bodo na ogled risbe šestih umetnikov iz Avstrije, Hrvaške, Italije, Madžarske, Slovenije in Švice. Veliko nagrado risbe Alpe — Jadran bo podelila mednarodna žirija.

vel po tem, da je slikal na les. Tistikrat si seveda nihče ni mogel niti misliti, da bi Tabor kdaj prerasel v tako pomembno likovno manifestacijo. Zdaj, po tolikih letih, pa se zdi, kot da je vse prišlo samo od sebe: v Trebnje vsako leto več slikarjev in kiparjev od vsepovsod, na Tabor pa prijave ustvarjalcev, ki so želeli sodelovati, celo iz daljne Japonske, da drugih držav, za obstoj katerih so Trebnjanci do tokrat komaj vedeli, niti ne omejnimo.

I. Z.

PAVČKOVE PESMI — SLOVENSKI ŠANSONI

LAŠKO — V okviru 4. Grajskih poletnih prireditev v Laškem bo v petek, 26. junija, ob 21. uri večer z naslovom Slovenski šanson. Glasbenik Silvo Singl, stalni član Privskega Big Banda, ki deluje kot ansambel RTV Slovenija, je uglasbil enajst pesmi Toneta Pavčka, pesnika, ki je »po rojstvu in pesmih doma na Dolenjskem«. To so: Pesem začetka, Pesem o Dolenjski, Lan, Kite, Vraščanje drugo, Saški, Beseda take in drugačne, Pesem o Špančkovni Ani, Odhod, Ljubezen in Pot. Na omenjeni prireditvi bo te pesmi, nove slovenske šansone, ob Singlovi klavirski spremljavi pela igralka in pevka Katja Levstik. Prireditev nastaja v produkciji Pivovarne Laško.

Glasbeni jubilej

RIBNICA — Pred dnevi je bila v galeriji Miklove hiše slovesnost, s katero so počastili jubilej ribniške glasbene šole: 30. obletnico ustanovitve. Zvrstili so se govori in nagovori s čestitkami, v kulturnem delu so nastopili zdražnji in nekateri nekdanji učenci te šole, zaslužni pedagogi pa so prejeli priznanja. Za dolgoletno pedagoško in organizacijsko delo so priznanja prejeli Janja in Boris Galičič ter Bernard Kogovšek, za sodelovanje osnovne z glasbeno šolo pa Anica Benčina.

Ribniški župan Franc Mihelič je dejavnost glasbene šole označil kot nekakšno nedokončano simfonijo, češ da mlad človek spozna, da sama nadarjenost ni dovolj, ampak je moč kaj doseči le z vztrajnim in trdim delom. Prof. Debeljak se je v imenu osnovne šole zahvalil glasbeni šoli za uspešno sodelovanje in posebno zahvalo izrekal zdaj že upokojenemu ravnatelju glasbene šole Andreju Puharju.

Glasbena pedagoginja Bernarda Kogovšek je povedala, da je glasbeno šolo v Ribnici ter njune dislocirane oddelke v Loškem Potoku in Sodražici v 30 letih obiskovalo okoli 1500 učencev, ki jih je učilo 30 pedagogov. V letošnjem šolskem letu je na šoli nekaj nad 100 učencev in 10 pedagogov, od katerih trije poučujejo pogodbeno.

»Z glasbeno vzgojo želimo razviti predvsem sposobnost razumevanja glasbe in spodbuditi pri učencih potrebo po zavestnem muziciranju, in sicer z namenom, da bi jim to postala trajna kulturna potreba.« je povedala Bernarda Kogovšek.

NASTOP S HARMONIKO — Na koncertu v Miklovi hiši je učenec Janez Kordiš, ki se na glasbeni šoli uči harmonike, igral Chirochov Mali valček.

ŠOLA BO AVGUSTA

LJUBLJANA — Zveza kulturnih organizacij Slovenije je tudi letos razpisala poletno likovno šolo, namenjeno ljubiteljskim ustvarjalcem, ki so še bolj na začetku svoje likovne poti. Pod vodstvom mentorja, akademskega slikarja Toneta Račkega, bodo udeleženci čez dan praktično delali, ob večerih pa imeli predavanja iz umetnostne zgodovine ter se seznanjali s slikarskimi zakonitostmi. Letos bo šola v Rogaški Slatini, in sicer od 14. do 22. avgusta.

Opirajo pletersko zbirko

KOSTANJEVICA — Kartuzija Pleterje v Galeriji Božidar Jakac pripravljata otvoritev Pleterske slikarske zbirke starih mojstrov. Slovesnost bo v petek, 26. junija, ob 17. uri v kostanjeviškem gradu. O zbirki oz. slikah, ki jih je restavriral akademski slikar in restavrator specialist Viktor Povše, bo govoril kostanjeviški rojak dr. Andrej Smrekar, direktor Narodne galerije v Ljubljani. Zbirko bo odprl pater Janez Hollenstein, prior Kartuzije Pleterje.

Ob tem slavnostnem dogodku bo v grajski cerkvi koncert sakralne glasbe. Nastopil bo komorni pevski zbor Ljubljanski madrigalisti pod vodstvom Matjaža Ščeka, zmagovalc na letošnjem mednarodnem zborovskem tekmovanju Naša pesem v Mariboru. Zbor bo v prvem delu zapel osem skladb našega renesančnega skladatelja Jakoba Galusa — Petelina, v drugem delu pa pet skladb tujih mojstrov: Scarlattija, Brucknerja, Poulenca in Franka Martina.

Poletni urnik

V študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu

NOVO MESTO — Študijska knjižnica Mirana Jarca je ena najbogatejših pokrajinskih knjižnic v Sloveniji. Ima več kot 240.000 knjig in 150.000 enot ostalega knjižničnega gradiva. Sproti pridobiva vse, kar se tiska v Sloveniji, ima pa tudi veliko tujih knjig in revij. Obiskovalcem lahko ponudi v izposojajo in uporabo: knjige, časnike, revije, diplomske naloge, doktorske disertacije, glasbene in video kasete, kasete za učenje tujih jezikov, turistične vodiče, notno gradivo, zemljevide, razglednice, fotografije, rokopise, plakate, letake, prospekte in drugo. Knjižnica je računalniško povezana z mrežo knjižničnoinformacijskega sistema v Sloveniji, ima dostop do vzajemnega kataloga vseh večjih knjižnic ter do domačih in tujih baz podatkov.

Knjižnica bo seveda redno poslovala tudi v poletnih mesecih, le odpiralni čas bo nekoliko spremenjen. Julija in avgusta bodo vsi oddelki (študijski oddelki, oddelki za mladino oz. pionirska knjižnica idr.) odprti vsak dan od 8. do 16. ure (ob sobotah le do 13. ure), le Ljudska knjižnica bo delala med tednom od 9. do 17. ure.

GLEDALIŠKA ŠOLA

KRANJSKA GORA — Poletna gledališka šola bo letos potekala v Kranjski Gori, in sicer od 5. do 12. julija. Na njej bodo obravnavane teme: od teksta do uprizoritve (za mlade gledališke ustvarjalce), praktična dramaturgija za režiserje (pisanje, adaptacija in interpretacija besedil), od teksta do lutkovne predstave (s poudarkom na režiji), gledališče 20. stoletja (interakcija med živim in predmetnim gledališčem) in glasba v gledališču.

kultura in izobraževanje

Duhovna univerza v Novem mestu

Človeško življenje je polno skrivnosti in vprašanj: od kod, kam, zakaj. Vprašanja so stara kot človeštvo. In vselej so bili ljudje, ki so iskali odgovore. Tudi dandanes so. Tako imenovani notranji svet, ki je onkraj čutnih zaznav, postaja manj neznan. O tem pričajo najrazličnejša odkritja in pojavi, napr. radiestezijske, bioenergije. Ob tem pa čedalje večje zanimanje za jasnovidnost, »popotovanja« v prejšnja življenja ipd.

Na katerih zakonitostih temeljijo ti pojavi? Kakšnega pomena so za naše življenje? Ali obstajajo mejniki človekovih sposobnosti? To so vprašanja, ki vznemirjajo. Ali poznamo tudi odgovore? Vemo, da odgovori so. Do njih so prišli modreci Vzhoda in Zahoda ter jih kot kačipote zapustili vsem, ki raziskujejo življenje.

Gre za osupljiva in nemalokrat težko opisljiva spoznanja. Modreci so jih oblikovali v nauke, vede. Bogato zakladnico teh izkušenj, spoznanj in naukov imenujemo prastara modrost. Elikšir te modrosti podaja duhovna univerza. Šola, ki se začne tam, kjer se druge končajo: na meji med znanim in neznanim.

Duhovno univerzo že obiskuje okoli 200 slušateljev v Ljubljani, Mariboru in Novi Gorici. Želijo spoznati, kako vzkati bisere prastare modrosti v svoje življenje. Kako odgovore o izvoru, smislu in usodi človeka osmisli v sredi današnjega vrveža in izzivov.

Duhovna univerza že sega tudi na Dolenjsko. Center za duhovno kulturo iz Ljubljane jo bo predstavil na informativnih dnevih v četrtek, 2. julija, ob 18. uri v novomeškem hotelu Metropol in v prostori črnomaljske občinske skupščine ter v torek, 7. julija, ob 18. uri ponovno v novomeškem hotelu Metropol. Na njih bodo zainteresirani seznanjeni s podrobnostmi glede programa in načina dela duhovne univerze ter se bodo lahko že vpisali v prvi letnik.

Sicer pa je moč dobiti vse informacije v Centru za duhovno kulturo v Ljubljani po telefonu na št. 061-556-822 (ob ponedeljkih in četrkih med 10. in 12. ter ob sredo med 15. in 17. uro). — an

ZAKLJUČNI KONCERT

TREBNJE — Po vrsti glasbenih večerov, na katerih so se kot koncertanti predstavili najboljši učenci trebnjske glasbene šole ter študentje Akademije za glasbo v Ljubljani, je pripravila trebnjska glasbena šola v ponedeljek, 22. junija, še zaključni koncert svojih učencev ob koncu šolskega leta 1991/92. Prireditve je bila v stari osnovni šoli v Trebnjem, na njej pa so nastopili mladi instrumentalisti kot solisti ali v sestavih.

Prihajajo »marnvat« le po slovensko

Za letošnje Jezikovne počitnice v Novem mestu pripravljenih nad 30 učencev in dijakov iz avstrijske Koroške — N. Tolmajer: »Iz vseh krajev so«

NOVO MESTO — Dolenjska metropola spet pričakuje mlade Korošce z onkraj Karavank, ki jih starši pošiljajo sem na posebno obliko učenja oziroma izpopolnjevanja slovensščine. Gre za tako imenovane Jezikovne počitnice, za katere je dala pobudo Krščanska kulturna zveza v Celovcu, medtem ko za njihovo organizacijsko in programsko izpeljavo vsakokrat poskrbi novomeška organizacijska enota Zavoda Republike Slovenije za šolstvo in šport. Od leta 1989 namreč poteka to izobraževanje v Novem mestu, kjer ga je do zdaj obiskovalo 49 koroških otrok. Lani Jezikovnih počitnic ni bilo zaradi vojne v Sloveniji.

Letošnje Jezikovne počitnice v Novem mestu bodo od 19. julija do 9. avgusta in se bodo torej začele čez dobre tri tedne. Prijavljenih je 35 otrok, starih od osem do sedemnajst let, ki obiskujejo ljudske, starejši pa že srednje šole. Učenci so iz raznih krajev avstrijske Koroške in celo z Dunaja. So iz slovenskih, narodnostno mešanih in tudi iz nemških družin, ki čedalje bolj spoznavajo, da je zblíževanje sosedov možno le tedaj, kadar poznao jezik in kulturo drug drugega.

Jezikovni pouk bo tudi tokrat potekal na Osnovni šoli Grm. Udeleženci bodo glede na starost, dosežanje znanje slovensščine in druge stvari razdeljeni v štiri učne skupine. Poleg pouka slovensščine bodo na šoli tudi pevске vaje, ob tem pa tak program, da bodo mladi Korošci videli čimveč kulturnih in drugih znamenitosti Novega mesta in Dolenjske, obiskali kulturne ustanove in poznali kolikor toliko tudi kulturni utrip dolenjske metropole v poletnem času. Bo tudi veliko izletov in družabnih iger ter

splloh takšnih oblik in aktivnosti, ki bodo udeležence Jezikovnih počitnic neprislusljeno, tako rekoč igrave uvedle v izražanje v slovenskem jeziku.

Veliko ali celo največ pa se bodo koroški učenci in dijaki lahko naučili pri družinah, kjer bodo bivali. Organizatorji so med novomeškimi družinami izbrali kajpak tiste, ki imajo šolarje oziroma vrstnike letošnjih udeležencev Jezikovnih počitnic, s približno enakimi interesi, oz. kulturno in jezikovno bolj osveščene družine. Takšnim družinam je tudi naročeno, naj z mladimi gosti govorijo samo slovensko, saj bodo le-ti samo tako lahko uspešno opravili jezikovno prakso iz slovensščine. »Najboljši način učenja kakega jezika, izpopolnjevanje znanja in navad izražanja je še vedno ta, da se ga naučimo v okolju, kjer se ta jezik govori,« je zapisala Krščanska kulturna zveza v Celovcu v prospekt, s katerim je starše in učence na Koroškem seznanila s pomenom Jezikovnih počitnic v No-

vem mestu in jih povabila, naj se pripravijo. Temu je dodana ugotovitev, da »je kombinacija jezikovnega pouka in vključitev v družino najbolj obetajoč način za učenje jezika«.

Sicer pa se je se to že potrdilo na dosedanjih Jezikovnih počitnicah. Še več: »Brezhibna organizacija, vzorna angažiranost in visoka strokovnost učiteljev, gostoljubnost in človeška toplina novomeških otrok in staršev so omogočili ne le izvrstno počutje koroških otrok, temveč tudi njihovo dobro jezikovno napredovanje.« Tako ugotavljajo Korošci in dodajajo, da je na tak način dosežena jezikovna izobrazba danes, v času medregionalnega sodelovanja ter naraščanja slovenskih in mešanih podjetij, koristna v vsakem oziru.

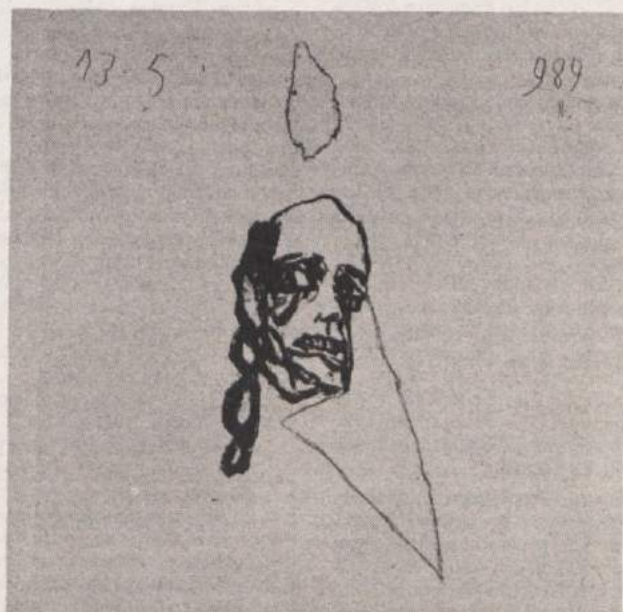
O vsem tem je bila beseda tudi na novinarski konferenci prejšnji teden v Trzinovi sobi novomeškega gostišča Breg, kjer smo zvedeli, da grede priprave na letošnje Jezikovne počitnice pravkar h koncu. Prof. Jože Škufca,

Nužej Tolmajer: »Pri zaposlovanju na Koroškem imajo prednost ljudje, ki obvladajo tudi slovenski jezik.« Jože Škufca (na desni): »Za letošnje Jezikovne počitnice je prijavljenih 35 koroških otrok.«

Nagrajenci 2. Bienala slovenske grafike Otočec in njihova dela, ki so na ogled v Dolenjski galeriji

Nagrada Novega mesta za grafiko:

Janez Bernik: 13.5., barvna jedkanica in akvatinta, 1989

dežurni poročajo

ODNESEL TORBICO - 20. junija je neznan storilec v Vrhovem pri Mirni Peči vložil v osebni avto Z 128 in odnesel žensko torbico z dokumenti in denarjem. Anica K. z Uršnih sel je tako prikrajšana za 7.000 tolarjev.

ŠE ENA BREZ TORBICE - Brez torbice z dokumenti in denarjem je 20. junija ostala tudi sopotnica Jožeta S. iz Ljubljane, ki je med 17.30 in 17.45 parkirala svoj jugo 55 v Dobravi pri Bučni vasi. Škode je za 14 tisočakov.

KDO JE RAZBIL OKNO? - 18. junija med 22. in 23. uro je nekdo na novomeškem Glavnem trgu razbil izložbeno okno prodajalne Planika in tako oškodoval trgovce za 15.000 tolarjev.

VLOM V AVTO - 18. junija je nekdo vložil v osebni avto, ki ga je imela Milena P. s Trške Gore parkirane ob regionalni cesti v Bučni vasi. Bila je ob dve usnjeni torbici z dokumenti. Skupne škode je za 20.000 tolarjev.

IZGINILO VETROBRANSKO STEKLO - Po krajšem premoru je znova nekdo ostal brez vetrobranskega stekla. Žrtve je bil tokrat Miloš O. iz Turanjskega, ki je svojo Z 128 pustil na parkirišču na Drski. Steklo je bilo vredno 10.000 tolarjev.

OB RADIOKASETOFON - Neznan storilec je v noči na 19. junij na parkirišču v Smihelu vložil v osebni avto R 4, last Petra V. iz Pudarice, in mu zmaknil radiokasetofon z zvočniki. Naprava je vredna vsaj sedem tisočakov.

KJE JE TORBICA? - Tako se je 17. junija v Sadini vasi spraševal Novomeščan Marjan L., ko je ugotovil, da mu je nekdo tačas, ko je on nabiral gobe, vložil v avto in odnesel torbico z dokumenti. Škode je za 10.000 tolarjev.

Tatovi iščejo devize in tolarje

Vse več je nepovabljenih obiskov stanovanj in tatvin denarja — Za varnost bo treba bolj poskrbeti

NOVO MESTO — Tedenska policijska poročila so polna vesti o tatvinah, velikih je takih, ki jim v veliki meri botrujeta neprevidnost in malomarnost lastnikov. Minuli teden je dal kar nekaj potrdil temu.

19. junija je neznanec izkoristil nepazljivost prodajalke v prodajalni Zmaga v Kasteljevi ulici v Novem mestu in zmaknil ženske čevlje, vredne kar 9.500 tolarjev. Istega dne je enako neznan nepriprav našel skrit ključ stanovanjske hiše Ignaca R. iz Trebnjega. Odklenil si je vrata, pobrskal po prostorih in naposled odnesel nekaj deviz in tolarjev. Da ljudje devize še vedno najraje hranijo doma, je vedel tudi tisti, ki je 19. junija

vložil v stanovanjsko hišo Marije O. iz Zameškega. Ob tuji valuti je v žep stlačil še nekaj tolarjev.

Kislega obraza je bila 16. junija proti večeru tudi Marija P. iz Prelesja. Tega popoldneva je nekdo nepovabljen in na nepojasnjen način obiskal njeno stanovanjsko hišo in iz nje odnesel devize in tolarjev v skupni vrednosti 110 tisočakov, da ukradenih dokumentov ne omenjamo posebej. Miličnikom se je po pomoč zatekla še Berta K. iz Dobindola, ki je potožila, da ji je nekdo ponoči vložil v stanovanjsko hišo in odnesel torbico z dokumenti. Še bi lahko naštevali podobne primere, mednje zagotovo sodi tudi nedavno izginotje več deset metrov telefonskega kabla, »varno« spravljenega v leseni lopi v Dragatušu, s čimer je tamkajšnja krajevna skupnost oškodovana za 90.000 tolarjev. Časi kakšni posebni varnosti občanov in njihovega premoženja pač niso naklonjeni in temu primerno bo potrebno tudi ravnati. Kot torbice in denarice ne so-

dijo na zadnjo avtomobilsko policio, tudi ključni stanovanj ne sodijo pod predpraznike ali v cvetične lončke na oknih.

ČEZ MEJO S HAŠIŠEM

BIZELJSKO — Mejni policisti so 18. junija okoli 18. ure na mejnem prehodu Obrežje ustavili Jasmina A., državljan Hrvatske. Možakar se jim je zdel sumljiv. Ko so policisti podrobneje pobrskali po njegovih žepih, so v njih našli 3,5-gramsko ploščico hašiša. Mamilu so zasegli, Jasmina pa prijavitli sodniku za prekrške.

MUPOVCI NA ČRNO ČEZ MEJO

BREŽICE — Posavski policisti ob varovanju zelene meje domala vsakoednevo ugotavljajo takšne ali drugačne kršitve. Kot je bilo, denimo, zadnji ponedeljek, 22. junija, ko so okoli 10. ure zalotili tri pripadnike Mupa Republike Hrvatske, ki so v civilnih oblekah in s civilnim avtomobilom prestopili mejo izven mejnega prehoda v Stari vasi. Mupovci so prijeli in jih odpeljali k sodniku za prekrške, ki je vsakega od njih kaznoval s 4.000 tolarji globe, izrekel pa jim še poprečno v znesku 2.500 tolarjev. Vzrok njihovega ilegalnega prehoda meje posavski policisti še raziskujejo.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● V varnem zavetju noči je nekdo minuli teden obiskal skladišče z zelišči v Škocjanu in zmaknil kar okoli 100 kg podleska. V priročniku o zeliščih stoji, da gre za zel, ki uspešno pospešuje izločanje seča in zdravi revmo. Oziroma osumljenec je torej sklenjen.

● 17. junija je nekdo splezal skozi priprto okno stanovanjske hiše Bogdana Š. z Drečjega Vrha. Odprtina ni bila velika, zato si je lahko ob odhodu za popotnico odnesel le denarico z nekaj tolarji in dokumenti, moške hlače, nekaj slanice in kruha ter okoli 15 kg zamrznjenega mesa.

● Dež zadnje dneve krepko moti priloznostne in poklicne kmetovalce pri škropljenju. Jožetu N. iz Zeelebeja je po odnan to opravilo preprečilo tudi izginotje cevi za škropljenje, ki je bila pritrjena na traktor. Neposredne škode je za 30 tisočakov, da suhih in bolnih listov na zelenjavi, sadju in trti ne prištevamo.

CESTA, KI NE ZASLUŽI IMENA

LOŠKI POTOK — Najkrajša in edina direktna povezava s sosednjim Loško dolino in mednarodnim mejnim prehodom Babno polje je 11 kilometrov gozdne makadamske ceste. Polovica te ceste sodi v ribniško, druga polovica pa v cerkniško občino. Žal je ribniški del ceste v obupnem stanju. Že nekaj mesecev je napeljan nasip na kope, ki so sicer redki in nezadostni, stanje ceste pa je vse bolj nemogoče, kar vedo predvsem tisti, ki često uporabljajo. In kdo je dolžan cesto vzdrževati? To je gotovo Gozdno gospodarstvo Kočevje, ki po tej cesti odvažajo ogromne količine lesa. Trditve o neurejeni zakonodaji so tu prav gotovo prazen izgovor, zlasti še, če upoštevamo, da je cerkniški del ceste vzorno urejen.

Z lopato nad hišna stekla, z nogami pa nad zdravnika

Janez P. z Dvora je policistom povzročil precej dela — V Italiji ukradeni avto zasežen na Otočcu

NOVO MESTO — Najprej žužemberški in nato še novomeški policisti so imeli v nedeljo, 21. junija, veliko dela s 30-letnim vročekrvnem Janezom P., doma z Dvora. Možakar se ga je nalezle, nato pa iz kdove kakšnih razlogov pograbil lopato in z njo v roki pričel obdelovati stanovanjski hiši, ki jih imata na Dvoru občana iz Novega mesta in Trebnjega.

Janez je pridno razbijal šipe vse dotlej, dokler mu tega policisti niso preprečili. Kako uspešen je bil, pove pdatek, da je na prvi hiši uspel razbiti kar šestnajst stekel, bodisi na oknih ali na vratih, le za odtenek manj uspešen je bil na sosednjem stanovanjskem objektu. Skupne škode je za blizu sto tisočakov. S tem pa se zgodba še ne konča. Janeza so policisti odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer naj bi mu odvzeli kri za preiskavo o stopnji vnjenosti. Možakar se je igle hudo ustrašil, celo tako, da je nič kaj nežno obrcal dežurnega zdravnika, v navalu besa in togote pa razbil še pisalni stroj v sprememni pisarni. Tretje poglavje te zanimive zgodbe se bo odvijalo pred sodniki.

OTOČEČ — Dober nos so imeli ondan novomeški kriminalisti. V petek, 19. junija, jim je na Otočcu padel v oči tamkaj parkirani osebni avto znamke »Seat Marbella« tuje registracije. Kdove zakaj so si hoteli avto in lastnika nekoliko pobliže ogledati, brzokone jih je k temu privedlo število zadnje mesece ukradenih vozil. Že kmalu po prvih preverjanjih in zbiranju podatkov so imeli v rokah potrdilo, da so na pravi poti. Izkazalo se je namreč, da je bil avtomobil, s katerim se je prevažal 26-letni Enes Š. iz Bosne in Hercegovine, 11. junija letos ukraden v italijanski Parmii. Kako je prišel čez mejo, ni znano, bo pa brzokone kmalu. Za Enesa je namreč preiskovalni sodnik novomeškega temeljnega sodišča odredil pripor.

V KRIZIŠČU IZSILILA PREDNOST

TREBEŽ — 16. junija ob 13.30 je prišlo na lokalni cesti med Trebežem in Artičami do hude prometne nezgode, ki jo je zakrivila 33-letna Ana Blažević iz Artič. Slednja se je peljala po lokalni cesti, v križišču v Trebežu pa ni upoštevala desnega pravila in je izsilila prednost voznici osebnega avtomobila, 50-letni Amaliji Vokalčić iz Trebeža. Prišlo je do trčenja, v katerem sta se obe voznici hudo ranili, enako tudi 23-letna sopotnica Marija Vokalčić. Vse so prepeljali na zdravljenje v brežiško bolnišnico, materialne škode pa je za 500.000 tolarjev.

RESNIČNE ZGODBE ONIH, KI ŽIVLJENJE PUŠČAJO V ZAPORIH

Šlo okoli druge ure popoldne. Stric je umrl zaradi zlomljenega vratu in zadušitve, na njem se našli še vsaj štideset drugih poškodb. Še danes ne verjamem, da naj bi to storil jaz. Pijan — naslednjega dne so izračunali, da sem imel v krvi kar 5,5 promile alkohola — takšne agresivnosti in moči zagotovo nisem bil sposoben. Zakaj se ni v postopku znašel tudi bratranec, pač pa je na sodišču nastopil le kot kriča zoper mene? Kakor koli že, priznal nisem ničesar, obtožili in kasneje obsodili so me na podlagi domene. Sojenje je bilo po devetih mesecih preiskave. Umora 40-letnega strica sem bil kriv jaz, poleg tega so mi naprtli še nekaj tatvin. Šlo naj bi za kraje motorjev, ki so izginjali v Mozirju. Marca leta 1987 so sodniki razglasili sodbo v imenu ljudstva. Niti presenečen niti šokiran nisem bil, ko so prebrali kazni: 14 let in 10 mesecev zapora; kasneje so mi jo znižali na trinajst let in pol. Še pred pravnomočnostjo sodbe sem zabil, naj me dajo na prestajanje kazni. Tako sem se že 10. aprila 1987 znašel na Dobu.

lako upa, da bo prišel ven prevzgojen, kdor je tukaj dlje, te možnosti nima. Ko sem bil zunaj, nisem poznal niti enega vlomilskega orodja, danes znam na pamet vse mere zanje, ni ga pripomočka ali orodja, ki ga ne bi bil sposoben narediti. Skratka: če česa nemara še ne veš, boš to zanesljivo izvedel tukaj. Vedeti je treba tudi, da smo tu vselj vsaj en korak pred policijo, slednja se lahko od nas le uči. Problem zase je prevzgojna služba. Ti ljudje svojega poslanstva ne znajo in ne morejo opravljati. Za moje težave jim ni mar, pomembno jim je le, kako najenostavneje oddelati tistih osem ur na dan. V izreku sodbe zoper mene je zapisan tudi obvezan ukrep zdravljenja alkoholizma. Bil sem na dobri poti, toda občutek imam, kot da me hočejo s svojim ravnanjem znova pripraviti do tega, da bom pričel piti. Do alkohola pa na Dobu ni težko priti. In če veste, da sem tukaj šele pet let, pred seboj pa jih imam še osem, potem boste moje razmišljanje razumeli. Eno pa vem zagotovo: če bo družba imela do obsojencev še naprej tak odnos, kot ga ima danes — pa najsi gre za tiste v zaporu, ali tiste, ki so svoje že odslužili — potem po preteku kazni zanesljivo ne bom ostal v Sloveniji. Dnevno namreč srečujem tu ljudi, ki so odšli od tod v svobodo, a so znova na Dobu. Njihove zgodbe dajo misliti. In za razmislek je časa v zaporu v obilju.

24-letni Simon Januzovič je doma iz Zalca, v kriminal je stopil z drobenimi koraki kot kratkohlačnik, ki si je zdaj začel bonbone, zdaj spet čokolado. Že z desetimi leti je bil pred sodniki, kazen je takrat plačala mama, danes jo plača sam. Na novega leta dan so ga pripeljali na Dob.

BOJAN BUDJA
USODE IZZA REŠETK
Le tole v popotnico pričujočemu feljtonu. Nedolgo tega sem napisal stavke: »Ko si zunaj, ljudi iz za zaporniških zidov obojša, ko si z njimi, jih pomiluješ.« Veliko jih tega drugega ni razumelo, njim in vsem drugim v premislek so vrstice, ki so jih pisale različne usode.

Očim mi je pomagal poiskati službo, izučil sem se za slikopleskarja. Star osemnajst let sem moral k vojakom. Prav v ničemer se moja mladost ni razlikovala od tiste, ki so jo preživljali sovrstniki. Še danes ne vem, zakaj so tisti, ki so pisali o kasnejšem sojenju zoper mene, mojo mladost označili za težko, kar je zlasti družino hudo prizadelo. Ko sem prišel od vojakov, sem bil v službi pri zasebniku, ob »malariji« smo polagali še parkete, tople pode itd. Star 22 let sem se preselil k stari mami na Štajersko, ki je potožila, kako je sama in da jo stric, ki je živl z njo, pretepa. Odšel sem k njej v Radmirje. Nekaj časa je bilo vse v redu, hodil sem tudi v službo. Toda čedalje pogosteje je pričel v moje življenje stopati alkohol, kadar sem se ga napil, tudi po tri dni nisem odšel v službo. Zaposlitev sem menjal, bil nekaj časa v Elkroju, nato pa se vrnil k privatniku. Nisem se zavedal, kako me je alkohol vse bolj pehal v nesrečo. Prišla je kmalu.

kohol. Tako je bilo tudi tistega 11. maja 1986. Doma smo popivali. Stricu in meni se je pri tem opravilu pridružil še neki daljni bratranec. Pričeli smo žet ob 11. uri popoldne, kdaj smo končali, ne vem. Vmes se je zgodilo veliko tega, celo umor. Sam se ga ne spominjam, dopuščam sicer možnost, da sem ga zagrešil, čeprav mi marsikaj pri vsem tem ni jasno. Vem le, da je bil bratranec pri nas vsaj do 14. ali 15. ure, čeprav je trdil, da je bil doma že ob 13. uri. Prav tako vem, da sem se zbudil naslednjega jutra okoli devete ure, in ker strica nisem nikjer videl, sem stopil v njegovo sobo. Hotel sem ga zbuditi, a je bil že mrzel. Stopil sem k sosedom in poklical policijo. Nobe nih stvari se nisem dotikal, še roke sem si umil šele potem, ko so bili policaji že v hiši. Ne glede na to sem ostal prvi in edini osumljenec. Obdolžili so me umora in moral sem v preiskovalni zapor. Kot so izračunali kasneje, naj bi do umora pričel.

Za pomoč in sodelovanje pri nastajanju tega feljtona gre zahvala Republiškega ministrstva za pravosodje in upravo, upravi Kazensko-popoljševalnega doma Dob pri Mirni in upravi novomeških zaporov.

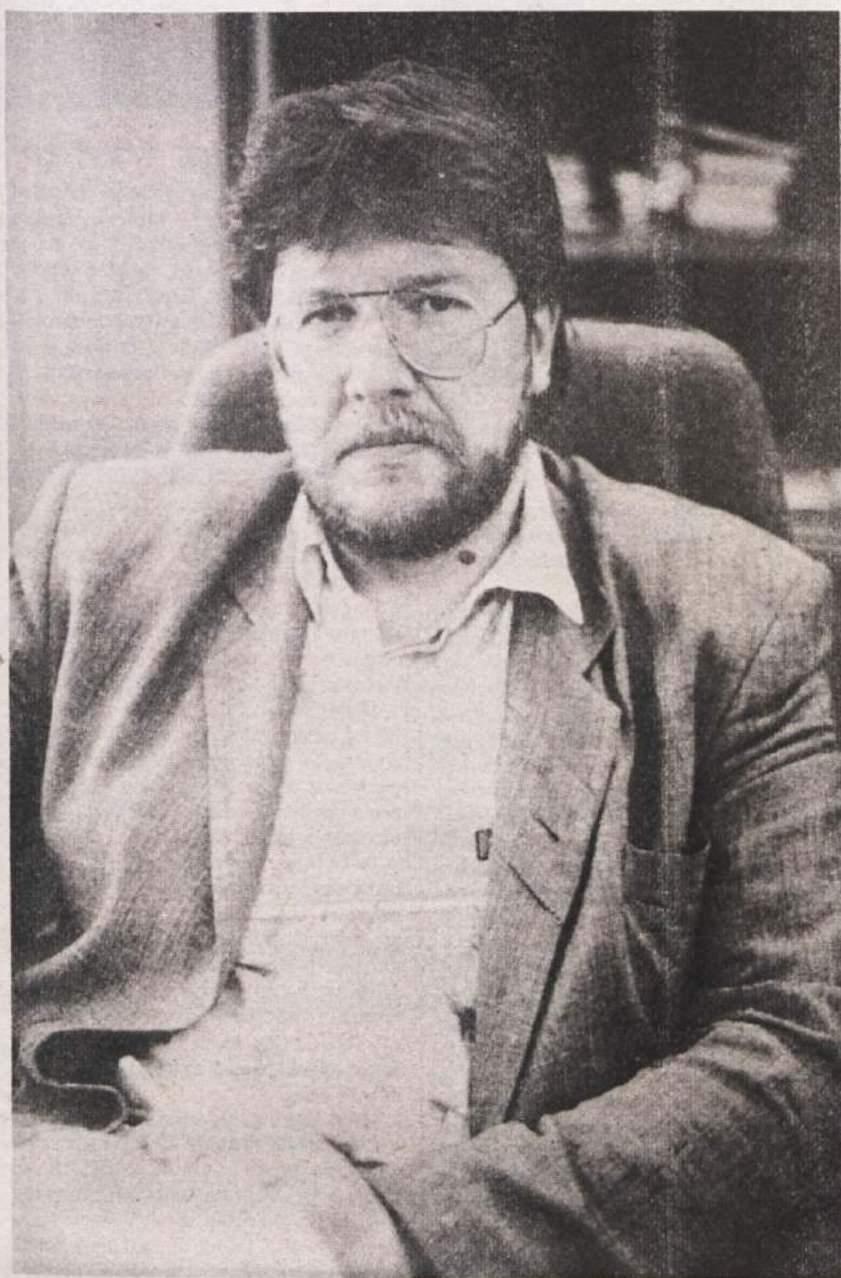

FOTO: B. BUDJA

"Slovenija je danes varna država"

Minister za notranje zadeve Republike Slovenije Igor Bavčar govori o prenovljeni vlogi in podobi slovenske policije ter o nekaterih aferah, ki ta čas razburjajo našo javnost.

Ni naključje, da sta si oba dneva tako blizu; dan državnosti in dan slovenske policije, ki ga bomo praznovali v soboto. Prvega brez drugega danes zagotovo ne bi bilo, lanski poznojunjski krvavi dogodki so to nazorno in zgovorno potrdili. Leto je mimo, država je svoj prvi rojstni dan slavila včeraj, slovenska policija ga bo jutri. Toliko tega je bilo v slovensko zgodovino zapisanega v teh mesecih, kot ne stoletja poprej, toda čas velikih in vznesenih besed vse bolj zamenjuje čas, ko potrebujemo dejanja. Tudi o njih, predvsem pa o današnji podobi ter vlogi slovenske policije, tistih, ki ji mečejo polena pod noge, strankarskih bojih, aferah, ki pretresajo javnost, ter še čem je v intervjuju za Dolenjski list govoril Igor Bavčar, minister za notranje zadeve Republike Slovenije.

13. maja, dneva varnosti ni več, delavci organov za notranje zadeve imajo poslednji praznik, 27. junij. Letos ga obeležujejo prvič in že zato mu gre nekaj besed v popotnico.

"Nemalo težav smo imeli pri iskanju novega datuma, še zlasti ker smo ga hoteli razbremeniti kakršne koli politične obarvanosti, ki bi v današnji parlamentarni demokraciji lahko dala povod za kasnejše polemične razprave. Sprejemljiva je bila le navezava na datume, kjer je vsa Slovenija ne oziraje se na politično pripadnost posameznika, izrazila odločnost ubraniti samostojnost in suverenost mlade države. In ker je bila v teh odločilnih trenutkih vloga organov za notranje zadeve, ki

so z izjemno učinkovito, profesionalno in predano akcijo ustavili prvi udar agresorja, kar je hkrati pomenilo prelomnico v nadaljevanju oboroženega spopada, še posebej pomembna, smo se odločili za 27. junij. Dan torej, ko se je slovenska policija aktivno uprla agresorju, se zoperstavila zasedbi mejnih prehodov in z vključevanjem specialnih enot ter s številnimi tudi nepolicijskimi akcijami izpričala svojo lojalnost do oblasti in sistema."

Hkrati s razvijanjem mlade države je v tem letu teklen in še traja tudi proces razvoja in preoblikovanja slovenske policije. Veliko je že bilo narejenega, kateri pa so naslednji koraki, ki naj bi slovensko policijo postavili ob bok razvitim zahodnim policijskim sistemom?

"Slovenska policija je danes organizem, ki šteje 7.500 ljudi, to je organizem, ki se nenehno spreminja in išče kar najboljšo organiziranost. Moj poglavitni cilj ob prihodu na to delovno mesto je bil ustvariti sodobno evropsko nepolitično policijo, prijazno ljudem in hkrati sposobno spopasti se z naraščajočo kriminaliteto in pojavi, ki so že kar del našega povezovanja z Evropo. V ministru ta čas potekata dva ključna projekta. Prvi je projekt javne varnosti, kjer smo že povsem blizu končnih odločitev. Delo kriminalistične policije približujemo terenu, na policijskih postajah bodo posledje uniformirani in civilni policisti itd. Dosledno skušamo razviti sistem, v katerem bo z izjemo ministra, ki je pač voljen, glavno besedo imela stroka, vsa šefovska mesta

bodo izključno strokovna in ne politična. To smo navsezadnje počeli že doslej. Drugi projekt je varstvo ustavne ureditve, kjer želim dokončno izpeljati nalogo, s katero sem prišel na ta položaj: izločiti varnostno-informativno službo iz Ministrstva za notranje zadeve in jo podrediti nekemu organu, lahko da nacionalnemu svetu za varnost, podrejenemu vladi ali parlamentu. Upam, da bo ta projekt s sprejetjem potrebnih zakonov zaključen še letos in bo tako zaokrožil prvi del naših prizadevanj. Ob tem seveda ne gre prezreti še nove vloge, ki smo jo dobili z varovanjem meja. Tudi novomeška uprava je s prevzetjem 123 kilometrov dolge meje z Republiko Hrvaško pred izjemno odgovorno nalogo, ki zahteva dodatne organizacijske spremembe, usposabljanje kadra, tehnično opremljenost in še kaj."

Vroč so zadnje mesece strankarske razprave o policiji. V zraku je občutek, kako lahko minister za notranje zadeve, ki je hkrati prvak demokratične stranke, vpliva na vsebinske opredelitve slovenske policije. Edino nesporno dejstvo ob tem je seveda, da bi slednja morala biti docela apolitična.

"V svetu je uveljavljeno načelo, da so člani vlade in s tem ministri strankarsko opredeljeni ljudje. Tudi v Evropi danes ne boste našli države, kjer ne bi bilo tako, celo še več. Cela vrsta ključnih političnih prvakov od Cossiga, Genscherja do Andreottija - da ostanem le v sosesčini - je vodila notranje resorje. To po mojem ne more biti sporno, ključno je vprašanje nadzora in zakonskih pristojnosti. Javnost, parlament in organi predsedstva države so tisti, ki lahko in morajo nadzirati slovensko policijo in s tem tudi morebitne kršitve. V povezavi s strankarstvom je seveda še kako aktualna polemika, ki se je razvila ob občutku, da sem celo osebno naročil zbiranje informacij za potrebe nove vlade. Dosedanja preiskava je pokazala, da iz sporne naročila komandirja prometne policijske postaje v Kopru ni mogoče zaključiti, da gre za neposredno naročilo o zbiranju politično pomembnih podatkov. Najmanj, kar lahko izrazim na tem mestu, je dvom o resničnosti navedb poslanca Daniela Starmana, slišim celo, da gre za pravnika, ki bi se prav zato moral zavedati teže svojih besed. V vsakem primeru pa je to, če se občutek seveda izkaže za resničnega, groba kršitev delovne discipline, ki terja strogo ukrepanje. Drugo je seveda dejstvo, da je policijo potrebno razvijati kot nepolitično, policisti ne smejo biti člani nobene stranke, glavno besedo mora imeti stroka. Mladega kadra, s katerim bomo tej usmeritvi sledili, imamo dovolj."

Pa vendar, razprave v parlamentu dajejo občasno vtis, kot da je slovenska policija nekomu trn v peti, da si hoče nekdo z njo nabirati politične točke.

"Ko gospod Starman govori o tako imenovani deboljševizaciji slovenske policije, ni to nič drugega kot strankarsko obarvana diskvalifikacija, ki je še toliko bolj čudna, ker prihaja iz ust človeka, ki ni bil le član, pač pa človek z dokaj aktivno vlogo v bivši Zvezi komunistov Jugoslavije, in kot mi nekateri povedo, kar pomemben člen v primorski partijski organizaciji. Jasno je potemtakem, da gre le za neke kratkoročne politične cilje in poskus diskriminacije slovenske policije na račun nasprotovanja meni, politično afirmiranemu človeku."

Mnogi na Dolenjskem in v Posavju, zlasti v Brežicah, delno pa tudi v Novem mestu, so ogorčeni, ko videvajo na ulicah obraze ljudi, ki so si pred letom dni roke umazali v krvavi agresiji na Slovenijo. Veliko od njih jih sedaj prosijo za slovensko državljanstvo. Kaj odgovoriti na te očitke?

"Vsakodnevno na mejah zavračamo ljudi, ki so se tako ali drugače angažirali v vojni, čeprav je po drugi strani res, da prihajajo k nam tudi mimo mejnih prehodov. Hkrati je treba vedeti, da v ministru čaka nekaj sto ali celo nekaj tisoč prošenj za izdajo slovenskega državljanstva, te vloge so bodisi zavrnjene, bodisi so v postopku preverjanja zavoiljo domnev, da so prosilci storili dejanja, ki jim po spremenjenem zakonu o državljanstvu

zavračajo pravico do izdaje odločbe. Poleg tega je vložena cela vrsta kazenskih ovadb. Vedeti pa je tudi potrebno, da se je v teh razmerah težko zoperstavljati posameznikom, saj gre v nekaterih primerih tudi za državljane Republike Slovenije. Proti njim je možno ukrepati le tako, da se jih proglasi za "personae non gratae", oziroma nezaželjene osebe. Domala vsak tak primer ima pač svoje specifično obeležje in zgodovino. Nasploh pa mislim, da se je Slovenija temu problemu sposobna zoperstaviti in tudi urediti odnos do teh ljudi. Še posebej, ker je očitno, da se nekateri še danes čutijo dolžne podpirati srbsko vojsko; zadnji primer za to je vojaška oprema, najdena v humanitarnem konvoju. Slovenija bo v vseh takih primerih radikalno ukrepala in bo ljudem, ki četudi imajo slovensko državljanstvo, izdala odločbe o odvzemu le-tega. Ni je države, ki bi trpela, da se njeni državljani postavljajo na stran agresorja v vojni, kot jo ta čas bije Srbija."

Dva dogodka sta te dni razburkala Dolenjsko in Posavje. Prvi je odkritje tisočev ponarejenih tisočtolarskih bankovcev, ki so zlasti po Posavju že kar pridno krožili. Razkritje ponarejevalske in prekupčevalske mreže uregne biti eden največjih uspehov slovenske policije sploh, če bo krivda osumljenim seveda dokazana.

"Največji uspeh slovenske in tudi hrvaške policije ter Narodne banke Slovenije je v tem, da je bilo z ukrepi, ki smo jih sprejeli, število ponarejenih bankovcev v obtoku izredno majhno. To je ključnega pomena, kajti dve predpostavki sta bili v začetku; prva, da gre za povsem navadno kriminalno ravnanje s poskusom pridobitve protipravne premoženjske koristi, druga pa, da gre za rušenje monetarnega sistema v Sloveniji. Na to je kazal način, kako so bili ti bankovci emitirani, bili so sumi, da nekdo želi državo spodbuditi k ukrepanju ob visoki emisiji ponarejenega denarja. Ti ukrepi naj bi privedli do izgube zaupanja v lastni denar, povzročili bi izpad določenih denarnih tokov in povzročili takšno nezaupanje, da bi prišlo do izjemnega povpraševanja po devizah, to pa bi posredno pomenilo dvig tečaja. V sodelovanju z Banko Slovenije nam je uspelo ugotoviti velikost ter pomembnost problema in, ko zadevo sedaj ocenjujem, tudi pravilno ravnati. Krog ljudi, ki so denar tiskali, se zapira, sodim, da bomo že v kratkem lahko posredovali imena ljudi, ki so v tem poslu sodelovali."

Nič manj odmevno ni bilo domnevno prijetje skupine četnikov na Gorjancih, ki je četudi gre za neresnično vest, znova postavilo pod vprašaj varnost prebivalcev ob naši južni državni meji.

"Nič čudnega, da je novica odmevala, kajti imela je oporo v izredno velikem številu pripadnikov specialnih in posebnih enot, ki smo jih poslali na Gorjance. Prve informacije, ki so delno prišle od naših sosedov, delno pa še od drugod, so resnično kazale na neko teroristično skupino, ki naj bi prestopila mejo. Kasneje se je izkazalo, da je šlo za čuden splet okoliščin. Ta hip je zanesljivo seveda le to, da je bila novica iz trte izvita. Vendar smo pokazali, da smo v izjemno kratkem času od sprejete informacije ustrezno ukrepali, da je slovenska policija ustrezno organizirana tudi za tovrstne naloge in da jim je tudi kos. Dejstvo je, da nimamo časa preverjati stodstotne resničnosti vsake takšne ali podobne informacije, kajti lahko se zgodi, da bodo včasih usodne ure ali celo minute, pač pa je potrebno reagirati kar najbolj učinkovito in hitro. Na žalost te stvari veliko stanejo, helikopterski polet specialne enote, ki je bila vključena v akcijo, iz Ljubljane na Dolenjsko stane nekaj tisoč mark, toda to je strošek, ki ga država, če pač hoče biti varna, v te namene mora namenjati."

Če drugega ne, se je vnovič potrdilo, da dobivata tako krška kot novomeška UNZ z južno mejo neko novo vlogo. Veča se njun delokrog, skokovito rastejo potrebe po novih kadrih. Bo Slovenija ta in podobne zalogaje zmogla?

"Vse to je res, pojavljajo se celo potrebe po novih mejnih prehodih, kar postavlja še dodatne kadrovske zahteve. Logično je pač, da

želijo ljudje, ki živijo v teh krajih, ohraniti kar največ poti in povezav, ki so jih uporabljali desetletja ali stoletja, in tudi mi težimo k temu, da jim to omogočimo. Da imamo danes mejo takšno, kot jo imamo, je razlog v tem, da Hrvaška ne nadzoruje dobršnega dela svojega ozemlja, da nima vzpostavljene svoje meje na jugu. Osebno ocenjujem, da bi Slovenija imela danes, ako ne bi imela takšne meje s Hrvaško, vsaj dva- do trikrat več beguncev, kot jih ima sedaj. To je najboljši odgovor tistim skeptikom, ki so ugovarjali postavitvi meje med Slovenijo in Hrvaško, šele sedaj vidijo, kaj pomeni obvladovati svoje ozemlje in kaj pomeni soočiti se s problemom, kot ga imajo danes v BiH, kjer je 1.700.000 ljudi brez strehe nad glavo. Seveda pa sem prepričan, da bo z normalizacijo razmer na Hrvaškem južna meja postala normalna meja. Nočemo namreč, da bi se meja z Evropo končala že na Kolpi."

Novo poslanstvo novomeške UNZ pa ne gre v korak z možnostmi za delo, ki jih imajo tačas dolenjski policisti. Novo mesto je sredi živahne razprave o gradnji nove policijske stavbe, nekaj jih je, ki se nad predvideno lokacijo nasproti avtobusne postaje zmrdujejo. Kakšen je vaš komentar?

"Res je, da časi novogradnjam za potrebe državnih organov niso naklonjeni. Vsaj tako pa je tudi res, da je ob zahtevah, ki so postavljene pred slovensko in s tem tudi dolenjsko policijo, ob vseh problemih, o katerih sva govorila, potrebno zagotoviti ljudem, ki na tem področju delajo, vsaj najosnovnejše možnosti za delo. V Novem mestu jih danes ni. Uprava dela v prostorih, ki so stari preko 300 let in navzlic obnovam ne zadostajo niti minimalnim potrebam, ni skladišč, garaž, dostop do objekta je neprimeren, vse to velja tudi za policijsko postajo. Glede na to, da delo na policiji poteka 24 ur dnevno, je toliko bolj problematično še naprej karkoli vlagati v ta objekt, ki ne daje nobenih možnosti za ustrežnejše organiziranje in s tem za premik v kvaliteto dela. Kar zadeva lokacijo pa tole: ministru zanjo ne postavlja nobenih posebnih zahtev, ki bi izbirno omejevale. Želimo prisluhniti interesu občine, mnenju stroke, svoje pa naj k odločitvi doda še cenenost gradnje. Želja republike, ki bo v gradnji sodelovala, je imeti kar najbolj korektno odnose z lokalnimi oblastmi. Kolikor mi je znano, je sedanja predvidena lokacija še vedno predmet razprav in pripomb, pripravljeni smo prisluhniti različnim argumentom, ki pa morajo upoštevati možnost in cenenost gradnje, saj je vsota za investicijo omejena, in seveda čas, v katerem lahko pridemo do novih prostorov, ki bodo rešili probleme novomeških policistov. Ne nazadnje pa novogradnja pomeni veliko tudi za dolenjsko pravosodje, ki bi tako rešilo dolgoletno prostorsko stisko. Vse to pa bi za davkoplačevalce moralo pomeniti tudi, da bodo prišli do hitrejših in kvalitetnejših uslug novomeških državnih organov."

In za konec: tako varno, kot je bilo naše življenje v preteklosti, po zadnjih dogodkih na Balkanu bržkone ne bo nikoli več. Tudi uboj Ivana Krambergerja to po svoje dokazuje. Koliko varni smo pravzaprav danes Slovenci in koliko varna je naša državnost?

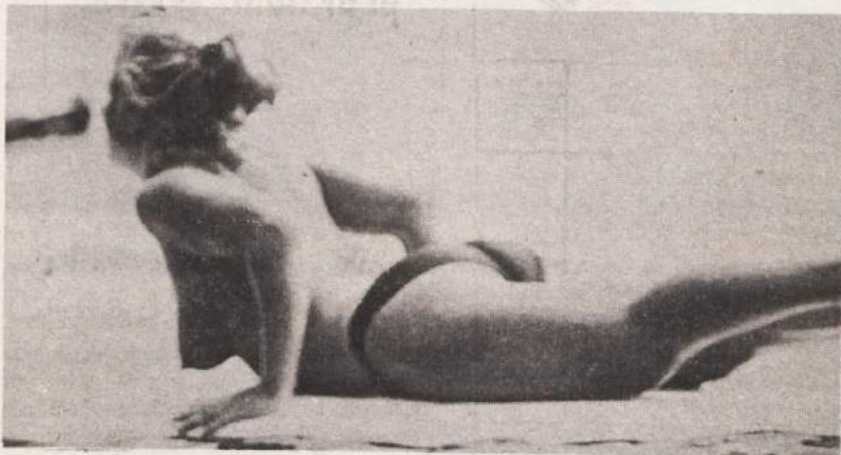
"Varnost je dobrina, ki bo sčasoma postala ključna v svetu in za katero bodo ljudje pripravljene marsikaj žrtvovati. Na žalost je tako, da se svet danes kotali v smer, ki ne daje kakih velikih obetov za večjo varnost. Po naših sedanjih ocenah in spoznanjih mladi slovenski državi ta hip ne grozi kakšna zunanja agresija, pri tem seveda ne izključujem posameznih terorističnih dejanj. Vendarle mislim, da je naša država danes varna, čeprav je tudi res, da je varnost zelo širok pojem. Ne zajema le policijske ali vojaške varnosti, pač pa tudi socialno, ekonomsko in še kakšno. Da bomo vse to imeli pa bo v Sloveniji moralo preteči še nekaj časa."

Ali vse to z drugimi besedami pomeni, da bo naša državnost tolikanj varna, kolikor varni bodo njeni državljani?

"Točno. Pa ne le, kolikor varni bodo njeni državljani, pač pa tudi, kolikor bodo zadovoljni, kolikšne in kakšne obete bodo videli pred seboj."

BOJAN BUDJA

Poletje ob bazenih

Ker je letos zaradi več razlogov morje, kamor so leta in leta romali Slovenci preganjat poletno vročino, bolj oddaljeno kot poprej, se bo več dopustnikov namakalo v bazenih. Pogledali smo, kako so na Dolenjskem pripravljene na to.

Poletje je tu, še nekaj dni pa nas bo morda le zajela tista prava poletna vročina, kot se za ta čas spodobi. Marsikdo, ki se je prejšnja leta odpravil na morje, bo letos ostal zaradi varnosti raje doma. Tisti, ki se bodo odpravili na slovensko morsko obalo, pa bodo morali precej razvezati mošnjiček. Zato si bodo Dolenjci, ki bodo ostali doma, občasne ohladitve poiskali v Šmarjeških, Čateških in Dolenjskih Toplicah, Belokranjci pa v reki Kolpi. Vsa ta kopališča so bila že do sedaj dobro obiskana, letos pa bodo po vsej verjetnosti še bolj. Zanimalo nas je, kako so se v treh dolenjskih toplicah pripravili na poletno kopalno sezono, kako bodo poskrbeli za varnost in čisto vodo.

Olimpijski bazen na kopališču v Dolenjskih Toplicah je bil obnovljen že pred tremi leti, zmanjšali so globino, ker je pogosto prihajalo do nesreč. Prednost kopališča v Dolenjskih Toplicah je velika površina okrog bazena, tako da lahko bazen v enem dnevu sprejme veliko kopalcev. Pred desetimi leti

je bazen obiskalo tudi do 3000 kopalcev na dan, vendar takšnega obiska tudi sedaj, ko ljudje ne bodo toliko odhajali na morje, ne pričakujejo, kajti tudi gospodarska kriza je naredila svoje. Včasih so zaslužili veliko denarja tudi v gostinskem lokalu na kopališču, sedaj je gostinski zaslužek iz leta v leto manjši. Letos bodo ponudili kot novost v neposredni bližini bazena tudi pizze, saj mladi po njih zelo povprašujejo. Za razliko od Šmarjeških in Čateških Toplic so v Dolenjskih Toplicah pripravili različne cene vstopnic. Vstopnica za kopanje v soboto in nedeljo ter ob praznikih stane 200 tolarjev, med tednom je karta 150 tolarjev. Ceneje bo tudi za popoldanske goste, od 16. do 19. ure stane karta 120 tolarjev, od 18. do 19. pa 100 tolarjev. Na voljo imajo pa še tedenske karte in karte za skupine.

Kar se tiče čistoče, menijo, da je zanjo poskrbljeno tako, kot mora biti. Vsak dan zamenjajo 30 odst. vode, poleg tega imajo filtre, ki so bili zgrajeni za večji bazen, tako da lahko to količino vode še temeljiteje prečistijo. Vodo jim pregleduje Zavod za

socialno medicino in higieno v Novem mestu in do sedaj glede kvalitete vode niso imeli problemov. Letos so bazen odprli za kopalce že 15. aprila, vendar pravega navala kopalcev do sedaj še niso imeli, ker pač za kopanje ni bilo primerno vreme. Kljub temu jih obiskujejo šolarji, ki imajo šolo plavanja. Poskrbljeno je tudi za varnost.

V letošnjem letu so poskrbeli za novost, ki se imenuje Zelene družinske počitnice. Sedemdnevni in desetdnevni paketi vključujejo poleg nočitve in prehrane šolo plavanja in brezplačni začetni tečaj tenisa. Skratka tisti, ki bi hotel še kaj več kot kopanje ima na voljo dovolj veliko izbiro.

Tudi v Šmarjeških Toplicah niso imeli posebnih priprav na to sezono, čeprav pričakujejo v največji kopalni sezoni nekoliko več gostov. Letos so na novo uredili plinsko kloriranje vode, potrebovali pa bi še eno črpalko za večji, športni bazen, da bi lahko hitreje zamenjali vso vodo, ki jo sedaj v celoti zamenjajo v treh dneh, v lesenem bazenu pa vsak dan. Vendar s čistočo vode do sedaj niso imeli težav, kljub temu da je bazen obiskalo na dan tudi do 1100 kopalcev. Letos jih pričakujejo nekoliko več, vendar ugotavljajo, da kopališče lahko prenese 10- do 20-odstotno preobremenitev, kaj več pa ne bi bilo dobro niti za varnost kot tudi ne za zdravje kopalcev. V Sloveniji zaenkrat še nimamo takšnega predpisa, ki bi od kopališč zahteval, da morajo v primeru preobremenjenosti vrata zapreti. V Šmarjeških Toplicah razmišljajo, da bi tudi v Sloveniji morali imeti takšen zakon. Njihovo kopališče ima kapaciteto 900 kopalcev. Za varnost kopalcev skrbijo 2 do 3 reševalci skozi cel dan. Sicer pa neposredno okoli bazenov nimajo dodatne ponudbe, kajti tisti kopalci, ki si želijo še drugačnega športnega razvedrila, lahko odidejo v rekreativni center, ki je v neposredni bližini kopališča.

V Čateških Toplicah so se na letošnjo kopalno sezono pripravili tako kot lani. Bazen na prostem imajo odprt že dva meseca. V najtoplejših dneh imajo 10 do 12 tisoč ljudi. Letos dosti večjega navala kopalcev ne pričakujejo, kajti leta nazaj je k njim prihajalo veliko hrvaških gostov, sedaj bo teh manj. Sicer pa imajo skoraj popolnoma zaseden hotel, počitniške hišice in kamp. Nekaj prostora imajo le še v mesecu juliju in avgustu.

FOTO: M. MARKELJ

Vstopnica za kopališče ob delavnikih in sobotah ter nedeljah stane 200 tolarjev. Za čistočo imajo dobro poskrbljeno, saj imajo pretočne bazene in čistilne naprave.

Pravijo, da se pri njih gostje ne dolgočasijo, saj lahko kolesarijo, trimčakajo, lovijo ribe, se spuščajo s kanuji, jahajo konje, ta teden pa bodo odprli tudi golf igrišče na gradu Mokrice.

Lahko bi rekli, da so se v kopališčih pripravili tako kot leta nazaj. Nekaj novosti so vpeljali predvsem za goste, ki so pri njih po več dni, na enodnevne goste pa so malce pozabili. Tudi njim bi kakšna sprememba prilegla, še predvsem sedaj, ko ne bodo tako množično odhajali na morje. Upajmo, da bo drugače vsaj prihodnje leto, ko bo leto turizma. JOŽICA DORNIŽ

pričevanja

Vertovc o Slovincih

Korenine naših današnjih prizadevanj ujeti stik z Evropo segajo 100 in več let nazaj, česar se vedno niti ne zavedamo. Prislunimo besedam Matije Vertovca, "fajmoštra v Šent-Vidu nad Ipavo, tovarša c.k. kmetijskih družb na Kranjskim, Štajerskim in Goriškim itd." Zapisal jih je pred 150 leti, objavljene pa so bile v uvodu njegove Kmetijske kemije, ki jo je v Ljubljani natisnil Jožef Blaznik leta 1847. Ta knjiga je bila druga strokovna kmetijska knjiga, ki je do tedaj izšla v slovenščini. Prva je bila prav tako njegova Vinoreja. Kaj je "fajmošter" Vertovc takrat zapisal:

"Kemijo smo spisali z veliko marljivostjo, skerbjo in trudam; spisali smo jo v razjasnjevanje, razsvitljenje in blaženost verlih sinov Slovenije; o da bi se vendar pri tem ne bili zastojali! Ako bi se kmetijska kemija v celni naš narod vcepila in se mu vrasla; kakošna bi neki bila naša domovina čez 20 do 30 ali 50 let? - Ljudje zdravi, lepi in kreпки; hlevi polni dobro rejene in zdrave živine; dežela modro obdelovana, v prijeten raj spreminjena; pridelki, de bi se ne vedlo kam z njimi, bi izdelani in nezdelani plavili na vse kraje iz Slovenije; velika kupčija bi se odperla in domovine blaženosti bi čez vse naše zapopadke rasla..."

Danes, ne 20 ali 50 let po izidu Kmetijske kemije, lahko ugotovimo, da so se želje in upanja župnika Vertovca le delno uresničila, saj še vedno prav veliko kmetijskih pridelkov, predelanih in nepredelanih, ne izvažamo... In kakšni smo bili v Vertovčevih očeh Slovinci?

"Slovinci so od narstarih časov, kar se koli od njih ve, drobnico in govodo pasli, radi zemljo obdelovali, in kot kmetovalci se pošteno živili; pobožni so na gričih ali gorah veliko cerkva so zidali, v njih Bogu z molitvijo vred tudi težavo poti darovali; v visoke državne reči nikoli niso drezali; svojim vladarjem so bili z nepremeljivo zvestobo in vestno pokoršino vdani; pri njih povabilih so vselej serčno na noge stopili, in v njih in domovine brambi svojo kri junaško prelivali;

njih nar večji nesreča je bila, de niso veliko sto let miru in pokoja imeli."

Nekatere Vertovčeve ugotovitve še vedno držijo, gotovo pa ne tiste o vdanosti vladarjem in nevmešanju v visoke državne reči, saj je strank danes veliko in vsak vsevprek kritizira. Nadlog pa je bilo tudi takrat dosti.

"Komej so se Slovenci zopet nekoliko pomnožili, so se bili pa Turki približali in jih hudo nadlegovali; zakaj skozi enake vrata so se bili namenili na Talijansko udariti in ga ob sv. vero pripraviti. Talijani se imajo v teh rečeh le kar veliko Slovincem zahvaliti, na kar pa še clo učeni malo mislijo; zakaj velikrat so sami, velikrat s Horvati združeni brez cesarske pomoči - ki je predalječ bila - kervoželjne Turke in divje Bosnjake, ki so na lahkih kljusah nanaglama in po tatinsko večkrat v številu kot listja in trave v Slovenijo prederli; ropali, požigali, morili in kot veter zginovali - na čakališih in prenočiših oblegli, okresali, pobili in jim vse zajete oteli, v očitnih bitvah pa se moško obnašali..."

Modri "fajmošter" pa nas tudi opozarja: "Ali vender, predragi Slovinci! čujte, čujte! - de vas drugi narodi zadušili ne bodo! Od kar zaželeni mir vživite, ste se jeli že dobro gibat; svojo domovino čvrsto in lepo obdelujete; mnogo rokodelstvo, mnoga obertnost med vami cvete in veliko lepega sadu obetuje; ali kaj pomaga? Če bi drugi narodi pa bolj umni in čvrsti v kmetijstvu, bolj umetni v obertnosti bili, ali bi vas s svojimi obilnišimi pridelki, in bolj po ceni narejenimi in goršimi izdelki pa vender ne zadušili? Ali ni vselej bolj prav za tega, ki napreduje, za tega, ki od zgorej plava?..."

Torej se ne smemo zanašati le na tujo pomoč, ampak predvsem na svojo pridnost, znanje in sposobnost.

Proti koncu uvoda v Kmetijsko kemijo je Vertovec napisal: "Predragi! Z molitvenimi bukvicami se še vse pri ljudstvu ne doseže! - Ne de bi vam mogli kedej v tem vnuki vašo zanikernost ali še celo lenobo očitati, in v grubu vam s takim nepokoj delati - ali de bi vas drugi narodi zasmehovali! Prizadevajte si marveč, de bodo vaše imena v bukve življenja in slave zapisane!..."

K temu ni kaj dodati.

JOŽE PRIMC

naše korenine

Triletna dvakrat čez Atlantik

Na rahli vzpetinici, tik predno se pot spusti v vas Jablan, stoji pred hišo klop in na klopi sedi starica. Klasična podoba starosti je to. Ženica nepremično zre v daljavo, v rokah stiska krivačko in le ustnice se ji včasih rahlo zganejo kot v molitvi. Tako obsedi na večer svojega trudapolnega življenja človek, da bi si priklical v spomin lepe in težke doživljaje, ljudi, ki jih že zdavnaj ni več ali pa so še vedno nekje izven dosega, zgubljeni v globokih tirmah lastne usode. Ko pride človek tako daleč, mu je pravzaprav že vseeno, katerih stvari je bilo več v življenju, lepih ali zlih, kajti vse skupaj se staplja v eno samo pripravo na odhod, namenjen vsem. Kakšen, predvsem pa kam naj bi vodila ta pot, pa je odvisno predvsem od človeka in njegovega prepričanja in predstavi.

V tak starčevski sen je dopolne pred hišo pogreznjena Micka Kastelic, po domače Žnedarjeva mama, ko jo prikljče nazaj v resničnost radoveden novinarjev glas. Iz polsna se um prebije nazaj in postane spet jasen in čist, tak, da bi ga enaindevetdesletni Žnedarjevi Micki lahko zavidal marsikdo, le vid se nekako ne more izviti iz teme in ostane ujet v svetu polsenc. Vid je Micki pred nekaj leti popolnoma odpovedal in ni verjetno, da bi se ji kdaj povrnili.

Micka je bila vedno preprosta kmečka ženica iz Jablana pri Mirmi Peči. Pri Žnedarjevih se pri njih pravi zato, ker je bil njen mož Jože svoj čas krojač. Tri otroke sta imela: Jože je sedaj gospodar doma, hčerka Ana je poročena v domačem Jablanu, Marija pa v Goriški vasi. Z možem Jožetom pa sta preko

svojin tren otrok raztrosila po mirnopski dolini obilo zlahtnega semenja: devet vnukov, osemnajst pravnukov in celo že enega prapravnuka šteje rodovina. Ali je v svojih meditacijah Micka pri njih ali pri nerazpoznavnem obličju svojih roditeljev, ko takole sedi pred domačo hišo, ve le ona sama. Njena zgodba je za preprosto kmečko ženico kaj nenavadna. Že na začetku tega stoletja je namreč prekrizirala Atlantik tja in nazaj.

Micka se je rodila leta 1901 v Kotih pri Grčevju. Tam je bil doma njen oče Tone. Mati Terezija je bila iz Jablana. Oče je kmalu odšel za kruhom v Ameriko, ko je bilo Micki kakih dvajset mesecev, pa je za njim odšla tudi mati. Tisti čas je čez Atlantik potovalo veliko slovenskih otrok, kajti izseljevanje v Ameriko, pa tudi vračanje tistih, ki so si pripravili toliko denarja, do so si lahko postavili dom ali kupili domačijo, je bilo takrat na višku. Nekaj desetletij pozneje je bila običajna spet le ena smer: Amerika. V Clevelandu, ki so ga svoj čas imenovali kar druga slovenska prestolnica, toliko naših rojakov je živelo tam, se Terezija še ni utegnila dobro udomačiti, že je umrla. Tone je ostal s hčerkico sam. Ni ji bilo še tri leta, ko je Micka že nastopila svoje drugo potovanje čez Atlantik. Oče ni mogel sam skrbeti zanjo, zato se je dogovoril z ljudmi, ki so se vračali v domovino, da so dekletce vzeli s seboj in jo oddali v oskrbo

njenim tetam, materinim sestram, v Jablanu.

Enaindevetdesletna Micka iz Jablana se svojega dvojnega potovanja čez Atlantik in kratkega bivanja v Ameriki ne spominja. Nekatere medlo v spominu ji je še nekaj belih rjuh in voda, ki bi lahko bila morje. Tudi tujih ljudi, ki so jo pripeljali s sabo domov, se ne spominja. Že zdavnaj ji je ušla iz spomina podoba njene matere, kot jo je nekoč gledala z ljubečimi otroškimi očmi. Nobena fotografija ni ostala po njej, da bi si z njo podobo v spominu osvežila. Očetovo fotografijo sicer ima, a ji ne pove ničesar. Videla ga je tisti kratki čas v Ameriki, potem pa nikoli več. Leta 1932 ga je v Clevelandu podrl tovornjak in še zadnji od Mickinih staršev je preminil. Za otroka sta teti kar dobro skrbeli, a usojeno ji je bilo pač tako življenje kot mnogim revnejšim kmečkim otrokom. "Pri petnajstih sem morala že hoditi v mlačev. Mlatili smo s cepci. Danes si malo kdo lahko predstavlja, kaj je to, cele dneve preživeti na podih in ves čas nabijati s cepci po žitu. Potem, ko so prišle mlatilnice, je bilo delo veliko lažje."

Mickin oče se je v Ameriki ponovno poročil. Oženil se je s Slovenko, ki je Micki večkrat pisala in ji včasih tudi poslala kak tolar, zlasti po vojni, ko je bilo najtežje, a je kmalu potem umrla in stiki so bili prekinjeni. Svojih pet polsester, ki jih je imel oče z drugo ženo, Micka ni nikoli videla niti ni imela z njimi nikakršnih stikov. Očetov rod, Tone se je pisal Ajdešček, se je v Ameriki razkropil v neznanu.

Micka je po tetah podedovala hišo, ki sta jo z možem Jožetom širila, postavila hlev in dokupila nekaj zemlje. Toda že ob koncu vojne bi skoraj postala vdova. Ker je bil dober krojač, so ga v svoje vrste potegnili domobranci, zato bi po vojni gotovo izginil v roških grapah, čeprav je vihtel le šivanko, ne pa puške. A bil je dovolj pameten, da se ni prikazal na svetlo prej, predno ni bila razglašena splošna amnestija. Tako je ohranil glavo, svojim otrokom pa celo družino, kakršne Micka ni bila deležna nikoli.

TONE JAKŠE

FOTO: T. JAKŠE

potresi

Ni rušil, opozarja pa

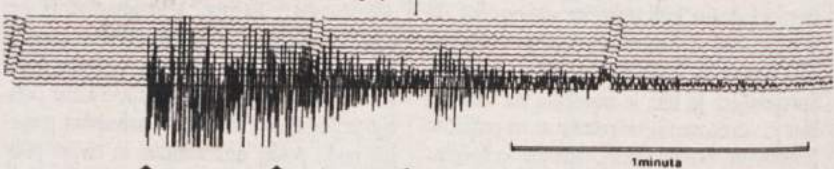
Predzadnji četrtek, 11. junija, je 20 minut po 2. uri zjutraj prebivalce večjega dela Dolenjske prebudil potresni sunek, ki ga je spremljalo grozljivo bobnenje. Naprave Seizmološkega zavoda na Golovcu v Ljubljani so zabeležile, da je imel potres moč 3,8 stopnje po Richterjevi lestvici oziroma 6. stopnje po MSK lestvici, epicenter pa je bil 10 km zahodno od Trebnjega v globini kakih 3 km. Večje škode potres ni povzročil, če odštejemo nekaj razpok v stenah in na dimniku na stanovanjski hiši v Vrbovcu pri Dobrničju in pa prestani strah tistih, ki jih je potresni sunek prebudil. Čutili so ga vse do Škofje Loke, Novega mesta, Trbovelj in Celja. Potres pa je opozoril, da ne živimo na preveč trdnih tleh. Iz obsežnega prispevka, ki sta ga pripravila Renato Vidrih in Matjaž Godec iz Seizmološkega zavoda Republike Slovenije, povzemamo nekaj zanimivih ugotovitev.

Okolica Trebnjega pripada dolenjskemu potresnemu območju in spada med potresno srednje dejavna območja na ozemlju Slovenije. Vsako leto tu nastane nekaj potresov, ki pa jih ljudje le poredkoma zaznajo, saj so sunki šibki. Najmočnejša potresa, zabeležena na trebanjskem območju, sta bila leta 1081 in 1689, in sicer sta dosegla 8. stopnjo po lestvici MSK. V zadnjih letih so bili nekaj močnejši potresi 26. decembra 1984 (4. stopnja MSK), 20. septembra 1988 (3. do 4. stopnja

MSK), 7. decembra 1989 (4. stopnja MSK) in 15. januarja 1990 (4. stopnja MSK). V MSK lestvici, ki ima svoj naziv po treh strokovnjakih, in sicer Medvedevu, Sponheuerju in Karniku, merimo jakost potresa po odzivu ljudi na potres, poškodbah objektov, delovanju na predmete in po spremembah v naravi. Richterjeva lestvica pa podaja moč potresa po količini sproščene potresne energije.

Za Slovenijo potresi, ki dosegajo 5. ali celo 6. stopnjo MSK, niso redkost, saj se pojavljajo skoraj vsako leto. Pri teh potresih nastajajo na starejših objektih manjše razpoke v stenah, odpadajo kosi ometa, pokajo dimniki ali se celo lomijo posamezni kosi od njih. Na podlagi dosedanjih potresne dejavnosti je dr. Vladimir Ribarič izdelal karte povratnih dob potresov za Slovenijo. Za območje Trebnjega je možnost pojavljanja potresov 6. stopnje, kot je bil junjski, vsakih 50 let. Možnost potresov 7. stopnje MSK je vsakih 200 let, le vsakih tisoč let pa je na tem območju možnost, da nastane potres 8. stopnje MSK.

Ker živimo na potresno dejavnem območju, se je treba temu primerno prilagoditi. Posebej naj velja za zasebne graditelje, naj jih potresno ojačajo, se pravi izboljšajo nosilnost konstrukcije. Treba je vgraditi vsaj vodoravne potresne vezi v višini stropne konstrukcije, s čimer se zagotovi enovit sistem prenosa potresnih sil na medsebojno povezane nosilne zidove. Dobro je tudi, če se pri popravilih in obnovi zamenjajo težji materiali stropne in strešne konstrukcije za lažjimi. Res ni potrebno, da nas šele škoda po potresu spomni na to.

Zapis potresa 11. junija letos, kot so ga zabeležile naprave observatorija Seizmološkega zavoda na Golovcu v Ljubljani.

NAGRADA V STRANSKO VAS IN DOL. TOPLICE

Žreb je izmed reševalcev 23. nagradne križanke izbral BORISA PUGLJA iz Stranske vasi in FRANCA ČIBEJA iz Dolenjskih Toplic. Puglju je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Čibeja pa bo prejel knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo. Dobitnika denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMSO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da mu bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnja križanka in rešitev pošljite najkasneje do 6. julija na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 25!

REŠITEV 23. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 23. nagradne križanke se brano v vodoravnih vrsticah, glasi: TENIS, OTTA, KATOPTRIK, STALO, ALE, TUL, VODER, PARIZ OPEN, R, GAZA, ADA, OBALA, SPETNIK, LAH, ATON, ARA, AKRA, SRNJACEK, NEOLITIK, NINA, DRSTNICA, ONAN.

prgišče misli

Ljubezen je kot dobri bog le stvar svetnikov in otrok.

J. ŠMIT

Ko ima človek ljubezen, se ne boji.

LAO CE

Kako strahotna je sila strasti!

A. PREVOST

Naklonjenost javnosti se oblikuje počasi, medtem ko je zamera praviloma nenadna, neizprosna in dokončna.

C. ZLOBEC

Reci prvi nekaj, kar se razume samo po sebi, in nesmrten boš.

J. JALEN

nagradna križanka 25

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	MANJ ZNAN SLOV. PISATELJ (19. STOL., JOSIP)	HRAVANA VULKANSKA KAMNINA	UREJENOST	LEVI PRITOK RHONE V FRANCIJI	KEM. SIMBOL ZA NIKELJ	AVTOR JOZE UDIR	PREBIVALKA PANONSKÉ NIZINE	VELIKA AZUJSKA DRŽAVA	PREBIVALKA EGIPTOV. PRESTOLNICE
SLOV. PLESALEC (KO)						BARVA IGRALNIH KART			
OKR. ZA AMPER						SLOV. TEDNIK			
HRV. (GRALEC SERBEDŽIJA)					JUŽ. AM. GOROVJE				
VRSTA TURŠKE PIPE				FR. IMPRES. SLIKAR (AUGUSTE)	KRATICA ZA ELEKTRON-VOLT				
				MADŽ. KRČMA					
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	NALOMEK	UŽITNA MORSKA RIBA (PODLANICA)	VELIKO REŠETO		VELIKAN	MADŽ. ŽENSKO IME	CELOVŠKO ŠPORTNO DRUŠTVO UKAZ		
VELIKO KOVAŠKO KLAĐIVO				VELIK GORSKI VRH				MORSKA RIBA ROPARICA	MUNSKI ZLEB
				IME PIS. VAŠTETOVE					
RIZEVO ZGANJE				MIRNO SOZITJE			KEM. SIMBOL ZA STRONCIJ		
				JAPONSKA OBLIKA BUDIZMA			MED. BEGLJUN SKA ORG.		
OTREBLJEN SVET					VRSTA VRBE				
					JAN IVO				
MLAD PRAŠIČEK						VETROVKA Z OGLAVNICO			
PODOBA Z MORJEM						NAGOST			

K praktični KRIŽ A Z

Daljša krilo

Letošnja moda se še vedno ni poslovila od prikupnih mini kril, pot pa si ponovno uspešno utirajo tudi daljša krila, segajoča skoraj do členkov. To novo, bolj ali manj maksi krilo je lahko v pasu nabrano, lahko je blago ali močno zvončasto, lahko je ozko ali plisirano, lahko je umetelno strukturirano, s "stopnicami" ipd. Pri teh novih dolgih krilih so skoraj obvezni gumbi ali namesto njih opazen razporek spredaj na sredini. Pod takšno krilo se imenitno poda kratko krilce ali kratke hlačke. V primeru, da se odločimo za takšno kombinacijo, gumba na krilu seveda kometno odpnemo vse do kratkih hlač ali krilca. Krila so lahko enobarbna ali potiskana z raznimi motivi, tudi cvetličnimi. Za najpopularnejše letošnje barve verjetno veste: barva breskve, oranžna, zelena, siva itd.

Če pušča stroj

Če pralni ali pomivalni stroj začne poplavljalni, najprej premaknemo stikalo naprej, da stroj sam izčrpa vodo. Potem pobrišemo lužo in poskušamo ugotoviti vzrok puščanja. Pogledamo, ali sta filter in prostor za detergent pri pralnem stroju očiščena. Če je za poplavo pri pomivalnem stroju krivo to, da smo v stroj po pomoti dali prašek za pralni stroj ali kapnili navaden detergent za posodo ali morda v pralni stroj nasuli prašek za ročno pranje perila, moramo izpiranje večkrat ponoviti. Če pa nobena od omenjenih napak ni vzrok za poplavo in je krivda nekje drugje, izčrpamo vodo iz stroja, ga izkjučimo, iztaknemo vtičnik in pokličemo serviserja.

Riba z zeliščno omako

Tudi ta recept sodi v lahko prehrano želodčnih bolnikov, seveda je primeren tudi za ostale. Potrebujemo: 150 g ribe, 1/16 l belega vina, 10 g zelišč (meta, majaron, poper, šetraj, peteršilj, drobnjak), 1/2 rumenjaka, sol, 20 g masla, 5 g škroba (Gustina), limonin sok. V kozico z 10 g masla damo sesekljana zelišča in na koščke narezano ribo. Le - to oblijemo z vinom in dvema žlicama vode, nato jo dušimo do mehkega. Škrob, če ga nimamo, lahko nadomestimo tudi z moko, razmešamo v vodi, dodamo drugo polovico masla, tekočino, v kateri smo dušili ribo, rumenjaka, sol, limonin sok in vse skupaj stepamo nad soparo, da se omaka speni. S to omako oblijemo ribo.

Znebimo se polzevlj

V teh deževnih dneh nam na vrtu povzročajo škodo polži slinjarji. Objedajo predvsem nežnejše poganjke. Na pohode se odpravljajo ponoči ali ob deževnem vremenu, čez dan pa se skrivajo v vlažnih kottičkih vrta. Zoper polže so najbolj učinkovita razna kemična sredstva, ki jih v obliki granulato potrosimo po gredeh ali med posamezne rastline. So pa tudi drugi načini. Pod nastavljen vabe, kot so: vlažen papir, veliki listi zelenjave, deske, se polži zatečejo čez dan in tam jih poberejo, prelijemo z vrelo vodo in pustimo stati v posodi 3 do 4 dni. S to polžjo brozgo postopoma robove gredic, kar je učinkovito odvrtačo. Tudi s pivom napolnjena posodica, do roba zakopana v zemljo, je učinkovita past, v kateri se polži utopijo.

Upor troši gorivo

Zadnjih nekaj let je zunanja podoba avtomobilov napravila domala revolucionaren skok. Tega ne smemo pripisati samo modnim trendom, ki bi jih narekovali avtomobilski kreatorji, temveč vse večjim zahtevam trga po varčnih vozilih. Oblika avtomobila se je skokovito približevala idealni obliki za najmanjši zračni upor, se pravi nizek sprednji del in zaobljen zadek. Vsi izstopajoči zunanji robovi so izginiti, odbijajo so se zlihi s karoserijo, izgini je tudi rob na prehodu med šipo in karoserijo. Oblikovalci so tako že prišli v dilemo: večja uporabnost ali manjša poraba goriva. Tisti, ki najdejo pravo sorazmerje, na trgu uspevajo.

zdravnik razlaga

Puberteta ali spolno zorenje

Spolno zorenje ni vezano na točno določeno leto starosti, začena se navadno med 13. in 14. letom. Pri deklicah se pojavi leto ali dve prej kot pri dečkih. Puberteta prebudi spolni nagon, iz tega prebujenja pa izvirajo globoke spremembe, ki prizadenejo celotno osebnost: telo, duha in srce. Naznanjata ga dva dogodka: pri dekletu prvo mesečno perilo, pri fantu prva ejakulacija, prvi izliv semena. Leta spolnega razvoja so polna kriz in konfliktov, zlasti zaradi tega, ker duševni razvoj zaostane za naglimi telesnimi spremembami. Za ta razkorak morajo mladi vedeti, da bodo zavestno obvladali svoje spolne nagone do takrat, ko se bo v njih zbudil tudi občutek odgovornosti. Spolni odnosi pri človeku so namreč hudo resna zadeva in jih ne smemo jemati nalahko, površno, saj zahtevajo največjo odgovornost in spoštovanje partnerja.

Prvo mesečno perilo je za dekle velik, srečen dogodek, ki potrjuje prehod iz otroške v mladostno dobo. Odslej bo v njenih spolnih žlezah vsak mesec dozorelo po eno jajčece. Kljub nekaterim začetnim nerodnostim je spolni sistem začel delovati. Poudariti je treba, da za dekle prvo mesečno perilo ne sme biti nekaj umazanega. Stoletja so ženske imele perilo za znamenje manjvrednosti v primerjavi z drugim spolom. Bilo jih je sram in strah, o tem so le malo govorile. Danes je menstruacija naraven pojav, ki potrjuje, da se bo dekle lahko razvilo v žensko in bodočo mater. Vendar morajo dekleta vedeti, da lahko čas perila spremlja melanholično razpoloženje, ki pa kmalu mine.

Pri fantu je znamenje spolnega dozorevanja izliv semena. Pogosto fant ne ve, kaj ta izloček pomeni, ker ga nihče ni poučil. Zato mu je nerodno in se nekako sramuje. Tako najpogosteje obdrži svojo skrivnost zase. Vendar pa je tudi ta prvi izliv srečen dogodek, saj spolne žleze normalno delujejo in fant je postal pravi moški. Seveda poleg sprememb spolnih organov napovedujejo spolno zrelost še druge telesne spremembe. Opazimo spremembo glasu (mutacijo), pojavijo se dlake okoli zunanjih spolnih organov, pod pazduho in na obrazu. Telo želi v tem času doseči svojo dokončno obliko in velikost.

Mladostnik se vedno težko prilagodi telesnim spremembam. Sprejeti mora namreč dejstvo, da se njegovo otroško telo spreminja v telo moškega oziroma ženske. To spremembo pa pogosto spremljajo deformacije potez

na obrazu, mozolji in prvi puh pod nosom. Vendar mora mladostnik vedeti, da je to le skica, ki je še zelo daleč od dokončne risbe. Veliko pa jih je vseeno nestrpnih in nezadovoljnih. Slika, ki si jo ustvarijo in ne ustreza njihovemu lepotnemu idealu. Zato pred ogledalom ure dolgo spreminjajo svojo podobo. Vse to je odraz večnega nezadovoljstva s samim seboj. To nezadovoljstvo, ki preide včasih v pravi obup, je toliko močnejše, ker odslej želijo ugajati drugemu spolu. Mnogi si domišljajo, da bodo za vedno zavrnjeni zaradi premajhne postave, mozoljastega obraza ali ploskih prsi. To obdobje je povsem normalno! Hkrati pa se morajo mladi zavestati, da ne bodo našli novega prostora v družini, v šoli ali poklicu, dokler se ne bodo sprijaznili s svojim telesom.

Mladostnik se želi oddaljiti od staršev, predvsem od matere, ki ga ne razume vedno, a brez nje še ne more shajati. Zato se znajde v zapletenem položaju: niha med domom, ki mu daje zavetje, in med prijatelji. Oče in mati nista več tako upoštevani bitji iz otroštva.

Mladostnik ima nove vzore! Da bi dokazal svojo neodvisnost, sistematično nasprotuje mnenju staršev. Ne pusti se več voditi pri izbiri prijateljev, knjig in razvedrila. Preprija se, kam bo šel na počitnice, odklanja nedeljske sprehode z očetom in materjo, zahteva, da mu dovolijo, da je ponoči zdoma. Živeti hoče po svoje! Njegovo skrivno življenje, dopisovanje, dolgi pogovori s prijatelji, ga vsak dan bolj oddaljujejo od družine. Kljub strahu in včasih tudi žalosti morajo starši z ljubeznijo slediti tem spremembam, saj njihov otrok odrasča. Paziti morajo, da se ne vmešavajo preveč. Dovolijo naj mu, da povabi prijatelje domov. Naj ne grajajo njegovega navdušenja, njegove sle po dogodivščinah, njegovih ambicij, pa čeprav so včasih daleč od resničnih možnosti. Po drugi strani pa se mora tudi mladostnik potruditi, da bo bolj razumel svoje starše. Če se mu zdijo "starokopitni", je to zato, ker jim je hudo, ko vidijo, kako stopa na pot, od koder ni več vrnitev ali kako zaradi nepremišljenih sklepov tvega svojo prihodnost. Mladostnik se mora zavestati, da staršev ne sme zatajiti ali zavreči. Le obojestransko razumevanje lahko spremeni ozračje v družini. Miroljubno ozračje prispeva k strpnosti, tej prvobitni modrosti, ki jo v današnjem času vse prevečkrat puščamo v nemar!

mr. sc.dr. TATJANA GAZVODA

zanimivosti iz sveta

Računalniški konec sveta

Znanstveniki uporabljajo za raziskovanje možnosti bodočega razvoja zmogljive računalniške programe, ki brez usmiljenja izrišejo podobo bodočnosti, naj bo še tako črna. Vendar se z napovedovanjem bodočnosti sveta ne ukvarjajo samo znanstveniki, zdaj je vsakomur, ki ima osebni računalnik, na voljo program Svet 3, s katero si vsakdo lahko na svoji mizi priključi simulacijo bodočnosti. Zal ni prav nič spodbudna. Kaže namreč, da se bo svet ob sedanjih smereh razvoja znašel pred popolnim kolapsom do leta 2100 ali še prej, če že zdaj človeštvo ne bo ukrepalo in ustavilo naraščanja prebivalstva, izčrpavanje naravnih bogastev in uničevanje okolja. V deželah, ki veljajo ta čas za bogate, bo življenjski standard padel na raven iz leta 1900, v revnih deželah pa bodo strašile lakota in uničujoče epidemije.

Je to res mogoče ali se računalniški program le moti? Program Svet 3 kaže tisto najhujše, kar človeštvo lahko doleti, ne pa tistega, kar bo resnična usoda sveta. Človeštvo bo lahko kos nalogam, ki jih predenji postavljata trenutek in bodočnost, vendar le, če bo takoj in odločilno ukrepalo. Sele tako bo računalniška podoba bližnjega sodnega dne ostala to, kar je - umetna podoba.

V princčevem zakonu škriplje

Britansko in tudi svetovno javnost ta čas razburja knjiga "Diana, njena resnična zgodba" Andrewa Mortona. V nji so popisane zakonske težave britanskega prestolonaslednika princa Charlesa in v javnosti zelo priljubljene princese Diane. Zakon naj bi bil zgrešen že od samega začetka, ker je bil sklenjen iz dožnosti in ne iz ljubezni, nesrečna Diana pa naj bi menda celo večkrat poskušala narediti samomor. Zakonska kriza zakona prestolonaslednika Charlesa polni časopise in vznemirja britansko javnost bolj kot krvava vojna na Balkanu, saj je knjiga dvignila obilo prahu in povzročila krizo v britanski kraljevi družini. Zdaj je v pripravi že četrti natis v nakladi 100.000 izvodov. Avtor bo z njo očitno zaslužil lepe denarce, koliko bo plačal za morebitne neresnice, pa je še vprašanje. Pred kratkim je namreč že priznal, da princesa Diana ni sodelovala pri nastanku knjige, kot se je prej govorilo.

Tabloid Sun je izvedel anketo med svojimi bralci, kdo je kriv za zakonsko krizo v kraljevi

družini. 85 odst. vprašanih je okrivilo princa Charlesa. Več kot polovica anketiranih meni, da bi morali zakon čim prej ločiti.

Grozljivi slehernik

13. julija 1942. leta so pripadniki 110. bataljona rezervne nemške policije prispeli v kraj Jožefov v vzhodni Poljski, zbrali 1500 tamkajšnjih židovskih prebivalcev, jih odpeljali v bližnji gozd in hladnokrvno postrelili. Takih množičnih pokolov je bilo med drugo svetovno vojno sicer veliko, vendar se jožefovski razlikuje od drugih po tem, da vanj niso bili vpleteni poklicni policisti ali vojaki, marveč navadni civilisti, ki so prišli v policijske enote kot rezerva. Prav zaradi tega je jožefovski pokol zbudil pozornost strokovnjakov. Zanima jih predvsem vprašanje, kako se lahko obnašanje navadnega človeka tako sprevrže, da postane hladnokrven morilec.

O tem piše knjiga Christopherja R. Browninga. Pisec poudarja, da jožefovskega pokola niso izvršili mladi poklicni vojaki ali policisti, ki so šli skozi nacistično pranje možganov, marveč so bili stotniki povsem navadni družinski očete iz srednjega in nižjega sloja hamburškega prebivalstva, ki so se kot osebnosti oblikovali v prednacističnem obdobju. Ko so kot rezervni policisti prišli na Poljsko, jim ni bilo brezprizivno ukazano, da sodelujejo v množičnih pokolih; vsakdo je imel možnost, da se udeleži pri masakru ognje. Poveljnik je pozval vse, ki čutijo, da tega dejanja niso sposobni, naj izstopijo, a od 500 mož se jih je tako odločilo le ducat. Ko je streljanje že potekalo, so nekateri odpovedali, ker niso zmogli pobijanja žensk in otrok, vendar jih je bilo malo. Več kot 80 odst. jih je brez težav opravilo grozljivo nalogo. Še več, nekateri so kasneje postali strastni uničevalci Židov in so se odlikovali pri nadaljnjih deportacijah in pokolih. Kot pravi avtor knjige, so policijski rezervisti sodelovali pri poboju 38.000 Židov.

Vse to riše velik vprašaj nad tako imenovanim navadnim človekom. Kako je mogoče, da se slehernik sprevrže v tako zver? Zanimivo so odgovori rezervistov: danes pravijo, da so se bali, da bi bili v očeh tovarišev strahopetci, če bi pokazali svojo šibkost. Nekateri se tudi izgovarjajo, da bi njihova zavrnitev Židom prav nič ne koristila, ker bi krvavi posel opravili drugi. Grozljivo, kaj vse najdejo za izgovor! Eden od rezervnih policistov, udeleženec množičnih pobojev, ki je streljal otroke, se takole zagovarja pred samim seboj: "Lahko sem to storil, ker sem si mislil, da otroci brez mater tako ne bi mogli preživeti."

Foto: B. KRIZ

SPRETNOST ZIDARJEV - Ljudsko stavbarstvo je na Dolenjskem zelo pestro in slikovito, pogojeno z geografsko danostjo okolja, v katerem je nastalo, in z namembnostjo posameznih stavb. V Suhi krajini nastopa, z razliko od ostale Dolenjske, kot gradivo kamen, skrbno zložen med lesene nosilce. Slikovitost gradnje se razkrije tam, kjer je omet odpadel in stene lahko pokažejo svojo členjenost, spretnost zidarjev ter izredno prilagojenost ljudi gradivu, ki jim je bilo na razpolago. Hiša na sliki stoji v Gorenjem Podšumberku. (Pripravila umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič)

VAŠA

Nada: Trebljačice

Po naših domačijah smo nekaj zredili veliko gosi. Čez poletje so zjutraj dobile svoj obrok zobanja, potem smo jih odgnali na gmajno, kjer so se pasle, v vodi Globajki pa so plavale in si s kljunom čistile perje. Popoldan so se vračale pod vodstvom starih gosakov na svoja dvorišča. Jeseni so bile gosi godne za klanje, njihovo perje pa smo shranili za kasneje. V dolgih zimskih večerih so dekleta, ki smo jim rekli trebljačice, trebile perje in iz mehkega puha se je potem doma naredilo veliko blazin in odej.

Pri trebljenju perja so dekletom delali družbo fantje, ki so ob topli kmečki peči prepevali pesmi, otroci pa so se na peči veselili in gredli. Po končanem delu je gospodinja pripravila priboljšek, na mizo je postavila veliko lončeno skledo kuhanih posušenih krahov, hlebec kruha in polič vina. Tako se je pozimi trebilo gosje perje nekaj večerov pri eni gospodinjici, nato pri drugi, vse v lepi vaški slogi. Globajek na gmajni je usahnul in tudi trebljenje perja je samo še preteklost.

A.C.: Boleč spomin

Zunaj je bilo že vse temno, le drobne luči iz daljave so nemo rezale temno steno noči. Sedela sem pri oknu in opazovala tvojo vas, zavito v noč. Štiri luči so razsvetljevale svet pod seboj. Natančno sem vedela, kje stoji katera hiša. Po licih so mi tekale solze. Hotela sem jih zaustaviti, a ni bilo mogoče. Vrele so mi iz oči kot neusahljiv potok. V mislih si mi bili trenutki, ko sva bila še skupaj...

vala sva načrte za najino skupno življenje. Bila sem tako srečna, da sem se od sreče zjokala. Skrila sem glavo v tvoje varno naročje. Ti si me nežno božal po laseh. Nekaj si mi šepnil v uho, a jaz te nisem razumela, le vedela sem, da te besede pomenijo ljubezen. Nameravala sva se poročiti. V načrtih sva imela družino, hišo...

Bil je lep julijski večer. Hodila sva po travi, držeč se za roke. Kako lepo je bilo takrat, danes pa je to le preteklost. Takrat naju je objemala topla poletna noč. Bila sva vsa zasanjana; objemal naju je vonj poletnih trav. Bila sva si tako blizu, da sva slišala bitje najinih src. Prišla sva do vašega vinograda, kjer si imel avto. Odprl si vrata in iz avta vzel šopek dehtenih vrtnic. Bilo jih je devetnajst, devetnajst cvetov za moj devetnajsti rojstni dan. S tem šopkom v roki sem odšla za teboj naprej po travniku. Prišla sva do gozdička, kjer sva sedla v dišečo travo. Pogovarjala sva se o najinem življenju ter o najini skupni prihodnosti. Ko-

Toda iz mojega življenja te je izrgala kruta smrt. Vse je bilo prelepo, da bi dolgo trajalo. Takrat nisem vedela, kaj bo z menoj, mislila sem, da ne bom preživela. V srcu me vedno znova zabolj, kadar slišim tvoje ime, kadar me kaj spomni nate. Vse to močno vpliva name, čutim, da se topim kakor kocka ledu na soncu. Zame na svetu ni več ljubezni. Koliko mojih solz bo še preteklo, da se bo zacelila rana v srcu? Skoraj vsak dan obiščem tvoj poslednji dom.

Nekega dne sem ob grobu srečala tvojo mater. Objeli sva se ter obe jokali. Obe sva se teboj izgubili ljubljenega človeka. Na svetu ni več nikogar, ki bi me tako ljubil, kot si me ti, in tudi jaz ne bom nikogar več tako ljubila, kot sem tebe.

Zamajan mit

Marca letos umrli pisatelj Anton Ingolič je predlaskim napisal in lani skrbno pripravil za tisk knjigo spominov na leta prisilnega izgnanstva v Srbijo med drugo svetovno vojno. Knjiga "Tako je bilo" naj bi izšla januarja ob njegovem 85. rojstnem dnevu, vendar se je tisk zakasnil in tako je zagledala beli dan šele te dni v skupnem založništvu Mladike in Mladinske knjige. Z njo se je dopolnil zbir petih Ingoličevih spominskih del za pomembno obdobje njegovega življenja, ki je hkrati eno najbolj viharnih obdobij sodobne zgodovine.

Pisatelj je v knjigi popisal trnovo pot svoje mlade družine, ki je morala zaradi nacistične raznarodovalne politike na Štajerskem v prisilno izgnanstvo v Srbijo. Tu je z dvema otrokoma in invalidno ženo doživljal žalostno in trdo usodo izgnanca, šel je skozi mnoge trpke izkušnje, užil tudi redke lepe trenutke v krogu svoje družine, ki se ves čas ni ločila. V Srbiji je spoznal številne ljudi, dobre in slabe, spoznal je tamkajšnje razmere in navade, a vendar se je pri pisanju vzdržal političnih ali ideoloških vrednotenj in zaključkov. S pristno pisateljsko poštenostjo je le zapisoval in opisoval doživljanje in dogodke, vendar kljub temu njegova knjiga deluje kot svojevrsten komentar na nekatere splošno sprejete "resnice" naše polpretekle zgodovine. Pisatelj je z njo, naj je to hotel ali ne, zamajal mit o veličastnem sprejemu slovenskih izgnancev v Srbiji, mit, ki ga je srbska propaganda še posebej rada poudarjala v zadnjem času, da bi vrgla moralno senco na slovenska prizadevanja po osamosvojitvi. Ingolič je kot izgnanec doživel bolj malo opevane človečnosti in velikodušja, dovolj pa primitivizma, podkupljivosti, pokvarjenosti in nasilnosti.

MILAN MARKELJ

Odrešitev je poezija

Pri ljubljanskem založniku Amalietitju je izšlo novo pesniško delo Pavle Rovana, zbirka Podaj mi roko. To je šesta samostojna knjiga avtorice, ki je kljub visoki starosti (r. 1908) še vedno pesniško aktivna. Zbirka je nekakšna retrospektiva pesniškega opusa, vendar je težišče na novih, časovno bližjih in aktualnejših izpovedih. Se pravi, da njena iz bogatih življenjskih spoznanj in oseb-

nih izkušenj izhajajoča pesniška misel ni zgolj kontemplacijsko zazrta v preteklost, temveč se zelo dotika tudi današnjih razmer. Vzrok za stisko, krizo, ki vleče človeka v svoje vrtnice, odkriva v človeku samem. Zato neizmerno veruje v človeka, v njegovo moč in sposobnost, da se ob padcu sam dvigne. Pesnica je prepričana, da se ponovni vzpon začne tako, da vsakdo odpravi napake najprej v sebi, s tem pa bo že deloval tudi za družbo. Čim bolj "krepi se deblo", tem bolj "korenine se čvrsteje tal držijo".

V zbirki Podaj mi roko predstavljene pesmi izpričujejo veliko navezanost in zavezanost pesnice na življenje, kot ga živi in zaznava s svojo pesniško bitjo. Življenje vsrkava v požirkih in ne po kapljicah ter se enako nanj odziva s pesmijo. A odziva se tudi na dogajanje v današnjem času, ki ga označujemo kot kriznega, seveda predvsem v duhovnem smislu. Išče izhod, "poti neizhojene, brez laži in utvar", hkrati pa spoznava, da se tudi v menjavi dob pravzaprav vse ponavlja. "In spet si drobec novega sveta / čudovitih hotenj / z novimi dvigi in padci." Ali potemtakem ni odrešitev? Stvariteljski duh odgovarja: "V moji duši je svetloba / V tšini narave / je molk molitev / Razblinila se je tesnoba". Odrešitev je - poezija.

IVAN ZORAN

Miselne igre

Med knjižnimi novostmi, ki jih je Založba Mladika namenila mlajšim bralcem, bo pozornost bistrih glav, ki rade trejo miselne orehe in se kratkočasijo in zabavajo ob ugankah,

kvizih, besednih in črkovnih igrah, labirintih, številčnih, križankah in podobnih miselnih igrah, zbudila predvsem knjiga Jožeta Stabeja V katerem grmu tiči zajec. V nji je namreč avtor zbral vse naštetje in še kakšno vrsto miselnih iger. Tako je bistrim glavam v eni knjižnici na voljo pester in zanimiv svet ugibanja in reševanja. Z njo v roki lahko preskusijo in potrdijo svoje znanje in okretnost duha, predvsem pa se kratkočasijo in zabavajo, sami ali v družbi. K privlačnosti Stabejeve knjige prispevajo svoj delež tudi ilustracije, ki jih je prispeval Marjan Manček.

Sicer pa so mladim bralcem na voljo še te novosti: pravljica Korenčkov palček Svetlane Makarovič z ilustracijami same avtorice, zbirka otroških pesmi Bojana Piska Vesela raketa in pripovedke V deželi sončnic Marka Jarca, obe knjigi je ilustriral Dunja Kofler.

MiM

Ex Trdinovih zapiskov

Pohujšanje - Tudi v krčmah, ki veljajo za poštene, gode se čudne reči. Zaljubljenim odkáže se često posebna izba, da jih ne bo nihče motil. Oženjeni dedci prenočujejo z malopridnimi punčarami v isti spalnici. Klafa se strašno in niti krčmarji niti drugi pivci ne ustavljajo grdobij z možatim ugovorom, še smejejo se jim. Ali ko odnese kvantac pete, se to vse ostro obsodi, da to ni prav fant, ne pošten mož. Dostikrat se nahajajo v taki tovarišiji nedolžni otroci, ki se morajo kmalu pohujšati. Nič nenavadnega ni, da se kladanja udeležujejo tudi žene in dekleta, če drugače ne s sladkim smehljanjem, muzanjem in pomigovanjem.

Obljube se hitro pozabi - Največja izjema in velik čudež na Dolenjskem je, če kdo to, kar je obljubil, res natanko izpolni, če n. pr. denar, kadar pride rok, res prinese. V sili obeta se vse, če sila mine, je vse pozabljeno. Brez silnega nadlegovanja, često brez tožbe ne dobi se nič nazaj. Konec je da namesto hvaležnosti sovražstvo, obrekovanje in tudi oškodovanje, če je prilika.

Preveč so kradli sadje - V Novem mestu čuden napredek. Prejšnje čase imeli na nekaterih vrtovih n. pr. Bergmanovem polno sadnega drevja, gotovo 100 dreves in tudi brajde, ki so dale do 3 vedra vina, ali vse posekali in opustili, ker so sadje in grozdje preveč kradli! Zdaj trdijo, da v mestu splača se le vrt za zelenjad, vse drugo da je zastorij!

Shelleyjev Ozymandias je prelepa pesem, polna melanholije, ki jo je ustvaril velik romantični pesnik. Ta pa žal ni poznal prave podobe Ramzesa, več kot polstoletnega vladarja starega Egipta, pod katerega vladavino je dežela živela v miru in doživljala neverjeten razcvet.

Iz vrha pylonov prelep razgled proti vzhodu čez rodovitno ravnico ob Nilu in preko njega do veličastnih razvalin Karnaka, ki se izgubljajo v daljavi. Sredi nasadov sladkornega trsa Memnonova kolosa osamljena stražita že zdavnaj izginuli tempelj, v Ramazeumu nekaj drevesc bodičastih mimo. Na enem od njih čepi arabski pastir in obsekava košate veje. Na Ramzesov granitni obraz se vsipavajo drobne bunčice rumenih cvetov, spolzijo po gladkem kamnu in se izgubljajo v drobnem puščavskem pesku. Neustavljivo mineva slava božanskega faraona in njegovega sveta.

Njihove roke so gradile

Le nekaj kilometrov od Ramazeuma so v ozki dolinici Deir el - Medinah skriti ostanki naselja delavcev, ki so gradili posmrtno templje in v pogorje el - Kurna vklesovali grobnice faraonov in njihovih soprog. Mrtev svet puščave, droban sipek pesek, stare kamnine razdrapanega gorskega pobočja in pod njimi ostanki zidov, ki označujejo domove staroegipčanskih delavcev, klesarjev, kiparjev, slikarjev in njihovih pomočnikov. Razvaline iz kamna grajenih hiš so ohranjene do pritične višine, kot ogrlica so položene ob glavno ulico, ki deli dva niza stavb. Pogled iz ptičje perspektive razkrije delitev hiš na dva prostora, ponekod le na enega samega. V njih se danes kopiči drobn puščavski pesek in smeti, ki se nabirajo v zavetnih kotih. Papirčki od bonbonov in žvečilnih, prazne konzerve coca in pepsi cole, škatlice cigaret in odvržene vstopnice se valjajo tam, kjer so pred tisočletji na ognjiščih goreli ognji. Okoli njih so

Marija Pezdirc:

V DEŽELI TISOČLETNE KULTURE

se po napornih delovnih dnevih zbirali ljudje, ki so vse svoje znanje, talent in rokodelsko spretnost dali na razpolago posmrtni slavi božanskega faraona.

Danes poznamo imena faraonov, njihovih žena, hčera in sinov ter visokih državnih uradnikov. Egipтологи so določili čas njihovega vladanja, poznamo pomembne bitke, v katerih so zmagovali, in odloke, ki so jih sprejemali. Skoraj nič pa ne vemo o ljudeh, ki so vse svoje življenje in delo podredili temu, da se je za vse čase ohranilo ime njihovega gospodarja in kralja. Njihova imena so utonila v pozabo, njihovega posmrtnemu življenju niso bile namenjene bogato okrašene grobnice in razkošni predmeti v njih. Življenje delavcev, ki so prostovoljno ali pod prisilo gradili templje in svetišča ter klesali grobnice, ni bilo lahko. Spomnimo se le svetopisemske zgodbe o trpljenju Izraelcev pri gradnji prestolnice Ramzesa II., o pripravljivanju opeke, strogih nadzornikov in njihovem neusmiljenem priganjanju k delu.

V naselju v Dier el-Medini so živeli izbrani strokovni delavci Vandenberg piše, da je »tak kamnoseški delavec dobival na mesec — plačevali so vsakega osemindvajsetega za mesec vnaprej — 300 litrov pšenice in 110 litrov ječmena. Pomožni delavci so prejeli natanko polovico te količine, pisarji približno tri četrt, predelavci pa četrtino več kot navadni delavci. Poleg tega so vsakih deset dni razdelili osemnajst kilogramov rib in maščobe ter olja in petsto polen drv za kurjavo, sem pa tja tudi nekaj obleke, začimb in dišav.« Plačilo v naturalijah je po-

vsem razumljivo, saj je bila pšenica v starem Egiptu osnovno plačilo. Poleg tega je bila poleg ječmena glavni živež. Pšenico so mleli in iz moke pekli mlince, iz ječmena pa so varili pivo.

Plačilo delavcev in s tem povezano njihovo preživetje je bilo odvisno od gospodarske in politične moči države. Čim bolj je bila ta trdna, bolj zanesljivo je bilo tudi plačilo. Toda zgodilo se je, da je bila država tik pred polomom in takrat so delavci in njihove družine stradali. V težkih časih pod vladavino Ramzesa III., naslednika Ramzesa Velikega, je leta 1156 pred n. št. neki delavec takole tožil pristojni oblasti: »Trpimo zelo hudo pomanjkanje, kajti vse naše zaloge iz državne žitnice, skednja in skladišč so do kraja izčrpane. Vendar je težaško delo, ko vlačimo kamnite sklade in gramoz. Namesto svojega mesečnega obroka po šest mer žita nimamo drugega kot pleve. O, da bi moj gospodar našel sredstva, da bi nas nahranil, drugače bomo morali od lakote pomreti. Tako ne moremo več živeti, kajti nihče nam ničesar ne da.«

Ker je bilo življenje delavcev vedno težje, njihovi kliči na pomoč pa niso bili uslišani, je leto dni kasneje prišlo do prvega štrajka v svetovni zgodovini. Delavci so zapustili delo in svojo naselbino ter poslali zastopstvo na upravno oblast. Ker pogovori niso bili uspešni, so drugi dan zasedli Ramazeum, kjer so jim razdelili petinpetdeset hlebec kruha. Priznati moramo, da se gospodje svečeniki niso izkazali preveč velikodušne. Le kaj je pomenilo to sestradanim lju-

dem v delavski naselbini? Drugi dan je sleherni delavec dobil še približno stot žita, kar naj bi zadostovalo za mesec dni preživetja. Ne vemo, kako so uradniki po štrajku uredili preskrbo grobnih delavcev v Zahodnih Tebah. Toda podatek, da so se čez tri mesece znova zbrali, kaže, da je bila stiska delavcev še vedno zelo velika.

Ko delavci, ki so gradili posmrtno templje, klesali grobove in jih krasili, niso bili več potrebni, ker je razpadla velika stara država ob Nilu in so potonili v pozabo njeni božanski vladarji, je puščavski pesek zasipal tudi zidove hiš, ostanke ognjišč, uličico, ki je delila naselje, drobno orodje in skromne gospodinj-ske potrebščine, ki so jih pozabili nekdanji prebivalci Deir el — Medine.

Tako kot večino ostankov staroegipčanske civilizacije so tudi naselje delavcev v Zahodnih Tebah znova izkopali arheologi v 19. stol. Odstranili so sipek puščavski pesek in ob zapuščene kamnite zidove se znova zaletava oster veter, pleše po edini uličici ter dviga prah in smeti, ki jih puščajo za sabo redki obiskovalci. Velike turistične agencije ne vodijo sem svojih gostov. Naselje je pre malo ugledno v primerjavi z veličastnimi ostanki mogočnih templjev in svetišč. Na stenah hiš ni reliefov, ni poslikave, kamen je zaprl vase vse nekdanje upe in žalost prebivalcev. Naselje staroegipčanskih delavcev ni zanimivo za turiste, ki pod vodstvom svojega vodnika mrzlično hitijo od enega velikega spomenika do drugega ter pohlepno govtajo podatke le o najpomembnejših faraonih in njihovem življenju v slavi in božanskem veličastju.

Toda ravno pozabljeno naselje delavcev ponuja drugačne poglede na staroegipčansko zgodovino, kot jo ponujajo potovalne agencije. Navajeni smo, da strmino ob razvalinah veličastnih zgradb in se čudimo neprecenljivim zakladom, ki so bili shranjeni v grobnicah.

S kakšno ekipo v I.ligo?

Na seznamu možnih okrepitev NK Studio D je več imen — Kdo bo prvi trener?

NOVO MESTO — Te dni se pričena prestopni rok za nogometaše, ki bo zagotovo najbolj buren in zanimiv v zgodovini slovenskega nogometa. Tega se zavedajo tudi v taboru novega novomeškega prvligaša, na seznamu klubske uprave je kar precej imen, med katerimi bo strokovni štab te dni izbral tisto četrverico ali peterico, s pomočjo katere naj bi Studio D svojo prvo tekmovalno sezono v I. državni ligi pričel s precejšnjimi apetiti.

Ekipo, ki je osvojila prvo mesto v II. ligi, bo zagotovo doživela nekaj sprememb. Primož Gliha je minule dni že podpisal šestmesečno pogodbo za ambiciozni japonski klub, vsi ostali igralci, vključno z Mohorjem, naj bi v klubu ostali. Kdo se jim bo pridružil, bo znano te dni. V igri so Gorazd Plevnik iz Slovana, Robert Oblak, sin legende slovenskega nogometa, ki ta čas igra v Avstriji, Karlovcen Martinovič, Prelogar, ki se prav tako želi iz Avstrije preseliti domov, Brežičan Lazanski, ki je doslej brcal v trboveljski Orii, celo

najboljši slovenski strelac Zoran Ubavič naj bi bil pripravljen preseliti se v Novo mesto. Tu so še imena Gruškovnjaka (Slovan), Judeža (Ilirija), Jeraja (Triglav Kranj), Taneskega (Živila Naklo), Breznikarja (Gorica) itd. Skratka, pisan seznam, ki se bo finančnemu stanju in potrebam primerno skrčil na štiri ali pet imen.

In trener? Nedeljko Gugolj je svojo poletno nalogo z uvrstitvijo v prvo državno ligo uspešno opravil; ali bo še nadalje ostal v Novem mestu, bo prav tako znano te dni. Bržkone pa Gugolj ni edini kandidat za mesto prvega trenerja, v Novem mestu se je pred dnevi namreč mudil Matjaž Jakopič, priznani nogometni strokovnjak, vodja Oblakove nogometne šole in selektor reprezentance mladih slovenskih nogometnih upov. Vroči so torej navzlic premoru nogometni dnevi v Novem mestu, priprave na novo prvenstvo, ki se pričena že 16. avgusta, pa so tudi vse bližje.

B. B.

Komočar zapušča Avtobum?

Vladan Mladenović o zgodovinskem uspehu kočevskega nogometa — Kdo bo klub zapustil in kdo okrepil?

KOČEVJE — Sredi jesenskega dela prvenstva v zahodni skupini II. nogometne lige je ekipo kočevskega Avtobuma prevzel trener Vladan Mladenović, kar je pomenilo tudi prepoved kočevskega nogometa. Klub si je zastavil jasne cilje. Prvi je bil uvrstiti se v enotno II. državno ligo, na kaj več ob igrah in rezultatih, ki jih je pokazal novomeški Studio D, ni bilo moč misliti. Peto mesto je vsekakor izjemen uspeh in največ, kar je bila ta ekipa objektivno tudi sposobna doseči.

»Sezona je bila dolga in negotova, kar šest ekip je bilo v borbi za vrh lestvice. Nič čudnega, če je bila igra včasih nevzorna, nepovezana. Vsaka tekma je bila kvalifikacijska, odločale so malenkosti, ekipe so

bile točkovno izenačene,« je sezono ocenil Vladan Mladenović. Zagotovo so k takšnemu razpletu pripomogle tudi zimske okrepitve Avtobuma, zlasti to velja za Stanislava Komočarja, ob njem je veliko vlogo na poti k zgodovinskemu uspehu kluba odigral tudi Srečko Rajšel. Še posebej pa je razveseljivo, da se je med prvenstvom kalilo tudi nekaj mladih in nadarjenih igralcev, omenimo le Majerleta, Joliča, Fugino. Vse to je seveda prispevalo tudi k temu, da so se gledalci vrtili na tribune športnega parka Gaj, avtobumovci prav od navijačev v naslednji sezoni pričakuje še več pomoči in podpore. Posebno mesto na listi zaslužnih za razcvet kočevskega nogometa pa gre seveda poudariti Avtobum, sponzorju ekipe, ki je pravi avtor zgodovinskega uspeha — uvrstitve v enotno II. državno nogometno ligo.

In kako naprej? Klubska uprava je te dni sredi številnih razgovorov, prestopni rok je pred vrati. Zanesljivo je zaenkrat, da klub zapušča Stojilkovski in Smolnikar, kako bo s Komočarjem, še ni znano, zanj se namreč zanima ljubljanska Olimpija. Med okrepitvami se omenjajo imena Vardoviča iz Olimpije, Smajčiča iz novogoriških Vozil ter Vujičića z Reke. Vse bo že kmalu veliko jasneje.

M. G.-č.

V skokih z motorji zmagi ostali doma

Nedeljska atraktivna prireditve v Dolenjskih Toplicah

DOLENJSKE TOPLICE — Novomeški MEL klub je na svoji progi v Dolenjskih Toplicah minulo nedeljo pripravil prvo državno prvenstvo podmladka v motokrosu. Mladi tekmovalci so pokazali, da se za prihodnosti tega športa ni bati. V kategoriji do 50 kubikov je bil najboljši Fijavž (Slovenske Konjice), v razredu do 60 ccm Tajnik (Slovenske Konjice), medtem ko je bil Popovič drugi, Žvan tretji, Mede četrti in Može (vsi AMK Mel) peti. V razredu do 80 ccm je slavil Kamničan Kern, medtem ko je bil melovec Plantan sedmi.

Posebna atrakcija nedeljskega tekmovanja pa so bili skoki z motorji, kjer so tekmovalci leteli na zraku 40 in več metrov. V razredu do 80 kubikov je premočno zmagal Mežnar, v močnejši kategoriji pa Kovačič (oba Mel).

ZMAGA V SKOKIH — Mladi Mežnar je premočno osvojil nedeljsko tekmo v skokih z motorji v razredu do 80 kubikov.

STRAŠKI RAFTAŠI TRETJI

TACEN — Na brzicah visoke in deročne Save pri Tacnu je bila minuli vikend zadnja tekma v raftingu za pokal Slovenije. Nastopilo je kar sedemnajst ekip s prek 120 tekmovalci, tekmo pa si je ogledalo okoli tisoč ljubiteljev tega atraktivnega športa. Najuspešnejša je bila vrsta ljubljanskega Royaala, za katero so vozili nekdanji državni reprezentanti v kanjuju, druga je bila mlada ekipa Royaala, tretji pa ŠC Prodnik. Moštvo straškega Novolesa je po hudem boju uspelo ubraniti tretje

• Nastop ekipe straškega Novolesa na prvenstvu so omogočili Novoles, Zavarovalnica Tilia, Lignus, AvtoCommerce in Gimpev.

mesto v končni razvrstitvi letošnjega drugega državnega prvenstva. Za to uspeh so zaslužni Gruđen, Jaklič, Kulovec, Kužnik, Lukan, Malenšek, Petkovič, Stanojevič, Šenica in brata Tavčar.

Papež se ne da letom in tekmečem

Jubilejno 25. veliko nagrado Kranja je dobil Sandi Papež — Ugnal tudi vse reprezentante — Uspeh mladincev v Italiji

KRANJ, NOVO MESTO — Sandi Papež, kolesar novomeškega KD Krka, doživlja zadnje tedne svojo drugo mladost. Bil je imeniten, dvanajsti, na veliki mednarodni etapni dirki po Angliji, reševal je čast in ugled novomeškega kolesarstva na prvem državnem prvenstvu v Ptuj, ko je Krki privzelo edino odličje, nekaj podobnega je storil v nedeljo v Kranju na jubilejni 25. dirki za veliko nagrado Kranja, kjer je ugnal številčno in močno konkurenco kolesarjev iz devetih držav.

Sandi Papež je tako ponovil svoj uspeh iz pred štirih let, ko je v Kranju že zmagal, tokratni uspeh pa je bil zagotovo slajši. Na startu so bili prav vsi najboljši slovenski kolesarji z Valterjem Bončo na čelu. Z zmago je Sandi dokazal, da mu je še mesto v dresu z državnim grbom, tudi v ekipi za nastop na olimpijskih igrah v Barceloni. »Nisem se nadejal tega uspeha, še zlasti ne,

•Uvod v 25., jubilejno dirko za Veliko nagrado Kranja je bila vožnja na kronometer, ki je štela za prvo ekipno državno prvenstvo. Sto kilometrov dolgo progo so najhitreje prevozili kolesarji KD Krka in si tako priborili prvi naslov državnih prvakov. Uspeh je toliko pomembnejši, ker so bile na startu vse najboljše ekipe, ob njih pa še reprezentanci Belorusije in Avstrije. Slednji so skušali v Kranju celo izpolniti normo za odhod na olimpijske igre, toda krkaši na čelu s Papežem so bili tokrat razred zase.

ko so pet krogov pred ciljem pobegnili Pagon, Eržen, Hvastija in Regec. Pa smo jih ujeli že po dveh krogih in vse se je pričela znova. Poglejv zase je bil ciljini šprint, Robert Pintarič si je nabral nekaj prednosti, toda čutil sem, da tempa ne bo

zmogel, v zadnjih metrih sem pritisnil na vso moč in zmagal,« je navdušen po cilju razlagal Sandi Papež. Kranjska dirka je bila izredno dinamična in aktivna, sledilo so si napad za napadom, kar na domačih dirkah ni običaj. Kako težka je bila tekma, pove tudi podatek, da je bila poprečna hitrost zmagovalca navzlic dvema zahtevnima vzponoma kar 42 kilometrov na uro, ponekoda pa je karavana drvela tudi s prek 50 kilometri na uro.

Manj uspeha so imeli v Kranju ostali krkaši, kar potrjuje tudi končni rezultati: mlajši mladinci (61 km): 1. Kelner (Ptuj), 2. Bergant (Rog), 3. gašperin (Krka), 4. Leban (HIT Casino), 5. Derganc (Krka) itd.; starejši mladinci (103,7 km): 1. Fonočič (Pazin), 2. Felc (Sloga), 3. Hauptman (Rog), 4. Murn (Krka); člani (153 km): 1. Papež (Krka), 2. Pintarič (Astra), 3. Polanc (Sava), 4. Premužič (Rog), 5. Bončukov (Belorusija) 6. Velkavrh (Astra), 7. Robič (Astra), 8. Rendell (Commonwealth), 9. Turk, 11. Mervar, 14. Štangelj (vsi Krka) itd.

Da znajo dobro voziti in zmagovati pa so mladinci novomeške Krke pod vodstvom Janeza Jagodica pokazali v italijanskem Martignacu. Na cilju 120 kilometrov dolge cestne preizkušnje je bil v konkurenci številnih italijanskih in slovenskih kolesarjev, med njimi tudi držav-

Rovan dvakrat pri vrhu

Atletski Top 12 minil brez presenečenj — Brežičani peti, Novo mesto dvakrat šesto

LJUBLJANA — Nič nepričakovane ga ni prinesel prvi del tekmovanja za atletski Top 12 (dosedajni pokal Slovenije), ki je bil minulo soboto na stadionu Šiške v Ljubljani, medtem ko bo drugi del v Mariboru. Zmagovali so favoriti, nekaj dobrih rezultatov pa je objavilo uspešno atletsko sezono.

In dolenjska bera na tem tekmovanju? V moški konkurenci velja omeniti 4. mesto Novomeščana Božiča na 100 metrov s časom 11,15, medtem ko je bil v teku na 110 m z ovirami Rovnan drugi (15,37) njegov klubski kolega Podvinski (oba Brežice) pa četrti s časom 15,43. V skoku v daljino je Novomeščan Vučkovič pristal na 682 cm, medtem ko so je v skoku s palico Brežičan Rovnan zasedel tretje mesto (420 cm), Novomeščan Resnik je bil z enako višino četrti, Aljoša Rovnan pa s preskočnimi štiri metri peti. Med dekletki najdemo Novomeščanko Katko Jankovič

na četrtem mestu v teku na 100 z ovirami s 15,41, peti je bila novomeška šafeta 4 krat 100 metrov s časom 50,43 m, medtem ko je v skoku v višino Vučkovičeva preskočila 150 cm in bila šesta. Uspešno sta v Ljubljani nastopili tudi mladi topliški atletinji v dresu IBL Olimpije: Djuričeva je bila v troskoku z 12,20 metra tretja, Blatinikova pa z 11,23 m šesta.

V ekipnem seštevku vodi pri moških IBL Olimpija z 222,5 točke, Brežičani so jih zbrali 55 in so peti, Novomeščani pa 37,5 in so šesti. Tudi v ženski konkurenci vodi IBL Olimpija, ki je osvojila 168 točk, Novomeščanke pa so s 33 točkami šeste.

TENIS ZA POKAL TREBNJEGA

TREBNJE — V teniškem parku Vita v Trebnjem bo v soboto in nedeljo, 27. in 28. junija, turnir za pokal mesta Trebnje in nagrado Tesnil Trebnje. Nagradni sklad je 50.000 tolarjev, prijavnina pa znaša 900 SIT. Telefonične prijave zbirajo na telefon (068) 44-232 (dopoldne) in 44-990 (popoldne).

BOŽIČU FILIPČIČEV MEMORIAL

BREŽICE — Tod je bil pred dnevi memorialni šahovski turnir Emila Filipčiča, udeležilo pa se ga je 55 igralcev; med njimi je bilo 36 članov, iz Krškega, Novega mesta, Sevnice, Zagorja in Brežic. Zmagal je Krčan Božič pred Šitnikom (Brežice) in Kastelcem (Krško). Med pionirji je slavil Robert Grešak.

Uspešno zaključili sezono

Belokranjski pionirji prvi v nogometu v skupini D - Neuspešni v razigravanju za državnega prvaka - Najmlajša ekipa

ČRNOMELJ — To sezono so starejši pionirji nogometnega kluba Bela krajina osvojili prvo mesto v skupini D dolenjske lige in s tem prišli v razigravanje za državnega prvaka.

Na 16 tekmah so dosegli 28 točk od 32 možnih, dali 68 golov, dobili pa so jih 8. Bili so zelo disciplinirana ekipa z minimalnim številom opominov. V celi sezoni so imeli 84 treningov. Tudi v spomladanskem delu, tako kot v jesenskem, so otrokom pomagali do uspeha njihovi starši; vozili so jih na tekme in jih spodbujali. Veliko razumevanja pa sta pokazali tudi črnomaljski osnovni šoli Loka in Mirana Jarca.

Razigravanje za državnega prvaka starejših pionirjev v nogometu je bilo 31. maja v Šmartnem pri Ljubljani, kjer so sodelovale štiri ekipe: Šmartno, Domžale, Olimpija in Bela krajina. Žreb je določil, da se Belokranjci pomerijo z najmočnejšo

NOGOMETNI TURNIR

BRUSNICE — Tukajšnje športno društvo organizira v nedeljo na domačem igrišču turnir v malem nogometu. Ekipa lahko oddajo prijave do jutri, torek sobote, do 19. ure v gostilni Mrak na Ratezu, kjer bo ob 19. uri tudi žrebanje parov. Informacije o tekmovanju dajeta do 20. ure Franko na telefon 85-631 in po 20. uri Hudoklin na telefon 85-841.

Šport

Trideset ur boja s Krko

Plavalni maratonec Martin Strel bo 17. in 18. julija preplaval 105 km dolgo reko Krko od izvira do izliva

NOVO MESTO — Še lanskega oktobra ali novembra je danes 39-letni Martin Strel, plavalni maratonec iz Mokronoga, obljubil, da bo v čast priznanosti Republike Slovenije kot samostojne in suverene države preplaval v eni etapi Krko od izvira do izliva. Kot smo že zapisali, bo Martin obljubo držal, v 105 kilometrov dolgo reko se bo pognal 17. julija ob 5. uri zjutraj v vasi Krka.

»Če ne bo kakšnih presenečenj — mislim na visoko in hladno vodo — bom v Žužemberk priplaval okoli 9. ure, šest ur kasneje naj bi bil v Straži, v Novo mesto pa naj bi priplaval okoli 18. ure. Na Otočcu naj bi bil ob 21. uri, v Kostanjevici pa naslednjega jutra, v soboto, ob 6. uri. Do cilja bo nato še 20 kilometrov, kdaj bom na cilju, bo odvisno od utrujenosti, morebitnih poškodb ali česa tretjega. Vseeno upam, da bom maraton zaključil med 10. in 12. uro,« je ponosno razlagal Martin Strel, za katerega je znano, da izpelje sleherno stvar, ki se je loti. Tudi ta enkratni podvig, ki mu v Evropi ni para in katerega pokrovitelj je Dolenjski list, bo. Svojevrstno zagotovilo temu so Strelovi dosedanj plavalni podvigi: bil je peti v

tekmi profesionalnih plavalnih maratoncev na svetovnem prvenstvu v Sueškem prekopu, na svetovnem prvenstvu maratoncev med Caprijem in Napolijem je bil deveti, dvanajsti na tekmi profesionalcev v Nilu itd.

Martin pravi, da bo na Dolenjsko 18. julija povabil tudi smetano slovenske politike. Spodobni se, da so ob takšnem dogodku zraven.

Martin Strel: »Če ne bo poškodb ali previsoke vode, bom na cilju 18. julija med 10. in 12. uro.«

Kam v »Tednu športa«?

Novomeška športna zveza je že pripravila okvirni program aktivnosti med 7. in 13. septembrom

NOVO MESTO — Kot smo že pisali, pripravila Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije v sodelovanju s podjetjem Alistar iz Ljubljane med 7. in 13. septembrom letos veliko republiško prireditve, imenovano »Teden športa«. Nanjo se pridno pripravljajo tudi v Novem mestu, narejen je že okvirni dnevni program aktivnosti.

Prvi dan, ponedeljek, naj bi bil posvečen vodnim športom. Bazen v Dolenjskih Toplicah naj bi gostil plavalce, skakalce v vodo, potapljače, igralce vaterpola, hitrostne plavalce in še koga. Za vodne športne je predviden tudi terek, ko naj bi svoje delo in aktivnosti na reki Krki prikazali veslači, surfarji, kajakaši, kanuisti, raftaši. Mladim in starim je potrebno omogočiti, da se s temi športi tudi približe spoznajo. Ob tej priložnosti naj bi bile pripravljene tudi tekme s kajaki in rafti.

Tretji dan tedna je zapisan nogometu in odbojki. Povsod v občini naj bi potekali turnirji v malem nogometu in v odbojki na plaži, osrednja prireditve tega dne bi bil turnir za pokal Novega mesta v nogometu in odbojki. Dan za igre z loparji naj bi bil četrtak. Oživila naj bi igrišča in dvorane za tenis, namizni tenis, badminton in squash, nosilci aktivnosti naj bi pripravili turnirje in eksibicijske tekme, športna zveza predlaga tudi organiziranje delavskih

športnih iger v tenisu in namiznem tenisu ter prvenstvo Novega mesta v badmintonu. Petek je rezerviran za košarko, tekam in turnirjem naj bi se pridružilo tudi prvenstvo Novega mesta v zabijanju in metanju trojk. Sobota naj bi bila atletska in kolesarska, potekala naj bi osnovnošolska in srednješolska tekmovanja, cestni teki, kroši, gorske in cestne dirke kolesarjev ter še kaj. Vrhunec celodnevnih aktivnosti pa naj bi prinesla nedelja, ki je namenjena planinarjenju. Od tod tudi geslo »Sto tisoč Slovencev nad tisoč metri!« Planinska društva in taborniki naj bi pripravili pohode, Novomeščani pa naj bi se odpravili na Gorjance ali na Mirno goro. Sicer pa bo podrobnejši urnik aktivnosti izdelan že kmalu, zagotovo bo v njem prav vsakdo našel svoje mesto.

V NEDELJO SPEEDWAY

KRŠKO — V nedeljo, 28. junija, ob 15.30 bo v Krškem na Stadionu Matije Gubca mednarodna speedwayska dirka za srednjeevropski pokal, na kateri se bodo pomerili tekmovalci iz Avstrije, Češke in Slovaške in Italije, v dvoboju pa bosta nastopili reprezentanci Madžarske in Slovenije. Za Slovenijo bodo nastopili Gerhard Lekše, Rudi Špitaler (oba Krško), Grega Pintar, Krešo Omerzel, Martin Peterca (vsi trije Ljubljana) in Artur Horvat iz Lendave.

V SOBOTO 10. MIRNOPEŠKI TEK

MIRNA PEČ — Kot smo že zapisali, pripravljajo poseben organizacijski odbor, Športna zveza Slovenije in republiška atletska zveza jubilejni, deseti mirnopeški tek. Prireditve bo v soboto, 27. junija, s pričetkom ob 17. uri, štela pa bo tudi za slovensko in dolenjsko prvenstvo v malem maratonu. Prijave zamudnikov še sprejemajo.

NAJBOLJŠA EKIPA V SKUPINI D — Starejši pionirji nogometnega kluba Bela krajina so v skupini D prvi. Zelo ubrana ekipa je ena najmlajših, njihova povprečna starost je 12 let. (Foto: J. Dornič)

Mu je kdo kdaj rekel hvala?

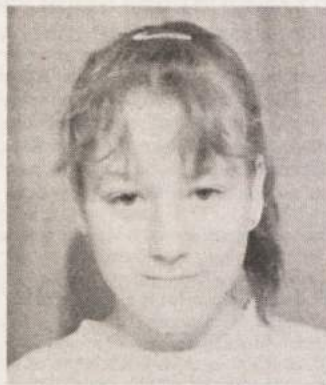
Iz Kočevja se je odselil profesor Miloš Humek - Dolga leta je bil tvorec vseh kočevskih dogajanj na področju kulture

Neopazno in tiho je odšel iz Kočevja profesor Miloš Humek. Po smrti svoje žene, znane profesorice zgodovine Djordje Humek, je ostal sam. Njegovo dinamčno in ustvarjalno življenje pa samote ni preneslo. Pred tremi meseci

se je preselil k svoji hčerki v Škofjo Loko.

Nič posebnega, bi človek dejal, nekdo se je pač odselil. Pa vendar je ta odselitev zelo žalostna. Saj je bil prav prof. Miloš Humek tvorec vseh kočevskih dogajanj na področju kulture. V politično preverjeni in sortirani deželi, kakršna je bila po drugi svetovni vojni kočevska, je morala biti kultura »vedna na liniji«. Prof. Humek pa se na ukazano »linijo« ni kaj pridal oziral. Ubiral je svoja pota, ki so bila speljana skozi povsem drugačen, odmaknjen svet. Prav zaradi tega je bil ves čas bivanja v Kočevju drugorazredni občan. Kako hitro smo pozabili, da je zagnani profesor celih 40 let deloval v zahtevnem pedagoškem poklicu, prav toliko let vodil različne pevске zbornice, pisal pesmi za mladinske in odrasle zbornice ter priril ljudske pesmi, učil več predmetov in opravljal tajniška dela v gimnaziji, ustanovil glasbeno šolo in bil njen ravnatelj do upokojitve, opravljal vsa pomembnejša dela pri občinski kulturni skupnosti, organiziral proslave, samostojne koncerte, glasbene večere, planinske in kolebarske izlete, pisal članke v kočevskem in gimnazijskem zborniku ter Kočevskih razgledih, fotografiral naravne, krajinske in kulturne znamenitosti in kot svetovni popotnik prepotoval vso Evropo in precejšen del Azije in Afrike. Kot kulturni ambasador je skrbel, da je bila na vseh ravneh in ob vsakem času prisotna tudi kultura. Pred tremi meseci se je brez bučnega slovesa poslovil in odpotoval. Odšel je, ne da bi mu kdo rekel hvala. Pred dvajsetimi leti so se verjetno zmotili in mu dodelili Šeškovo nagrado, to pa je bilo tudi vse. Pred dnevi sem zvedel, da je hudo bolan. Prav bi bilo, da bi se nanj spomnili, saj je za nas žrtvoval najboljši del svojega življenja.

IVE STANIČ

Helena je učenka generacije

ČRNOMELJ - Letos je na OŠ Mirana Jarca Črnomelj končala svoje osemletno šolanje Helena Schweiger. Učenka je bila vsa leta odlična, vendar to še zdaleč ni vse. Od petega do osmega razreda se je udeleževala tekmovalni za Veselo šolo. Vsa leta je dosegla prva mesta na šolskem in občinskem tekmovalju in sodelovala na republiškem. Že v petem razredu je začela tudi tekmovali iz matematike, kjer je letos dosegla prvo mesto na šolskem, drugo mesto na občinskem in tretje mesto na državnem tekmovalju. V sedmem razredu je skupaj z Alešem Štefaničem dosegla prvo mesto na regijskem tekmovalju iz fizike.

Ves čas jo je zanimala tudi angleščina. Na letošnjem šolskem tekmovalju je dosegla prvo mesto, drugo mesto na občinskem in 12. - 14. mesto na državnem tekmovalju. Helena je poleg rednega pouka ves čas obiskovala tudi dodatni pouk iz matematike, angleškega jezika, fizike, slovenskega jezika in računalniški krožek. Na vprašanje kako ji je to uspelo, je odgovorila: »Nič ni težko, če te veseli.«

Helena ni nikoli tarnala, da je preobremenjena, svoje uspehe pa je sprejemala zelo skromno. Učiteljski zbor OŠ Mirana Jarca jo je imenoval za učenko generacije. Zavod za zaposlovanje pa jo je predlagal za Zoisovo štipendijo.

Premik k stvarnim interesom?

Več znamenj kaže, da na naslovno vprašanje lahko odgovorimo prirdilno

Nedavno je slovensko politično prizorišče zapustila osebnost, ki jo lahko označimo za nosilko političnega romantizma, mesianizma in eshatološkega pojmovanja prihodnosti. Ob tem se nam vsiljuje vprašanje, ali ni morda s tragičnim odhodom dobrotnika iz Njogove in v mnogooko nenavadnega politika Krambergerja zaključeno obdobje slovenskega nacionalnega romantizma in začel prehod v obdobje političnega realizma, v katerem prevladuje pragmatizem, ki z vizionarstvom in romantiko nima nič skupnega.

Kramberger je vnesel v slovensko politiko vse tiste elemente, ki jih lahko označimo s političnim romantizmom: vseprek je kritiziral preteklost, s sedanjostjo se ni mogel sprijazniti, v bodočnosti pa je objubil nenavadno veliko. Z realnimi možnostmi se ni ubadal. Ljudem je govoril tisto, kar so želeli slišati; na množice, ki so se zgrinjale okoli njega, ni nikoli naslavljal zahtev, nikoli pozivov na žrtve, objubil pa je užitke v prihodnosti. S tem je postal utelešenje želja (neuresničenih in neuresničljivih) ljudi bolj v veri kot v razumskem premisleku. Njegovi nastopi so bili pogosto posnemanje svetopisemskih blagov. S tem je vpeljal v politiko elemente mesianizma in z (nepreverjenimi) obljubami v boljše prihodnost tudi elemente eshatološkega pričakovanja. Na ta način mu je uspelo pritegniti množico predvsem poniznih in razžaljenih, zapostavljenih in osamljenih in tudi — kot so pokazale raziskave javnega mnenja — določeno število izobraženih ljudi.

S tem ko je Slovenija postala polnopravna članica OZN, so se končale zgodovinske naloge, ki so praviloma zaznamovane tudi z romantizmom. Kot samostojno državo nas sedaj čakajo drugačni izzivi: obvladovanje vsakdanjih problemov, predvsem ekonomske in politične narave.

Sem sodi dolgo pričakovana zasnova ekonomske politike, ki jo je (končno) predložila Drnovškova vlada. Gre, kot pravijo snovalci zasnove, za izrazito protinflacijski in stabilizacijski doku-

ment, ki naj bi zaustavil sedanja negativna gospodarska gibanja, oživitve gospodarstva pa naj ne bi še prinesel. V prvi vrsti gre za to, da se sedanja več kot 6-odstotna mesečna inflacija spravi na raven evropskih standardov, za sanacijo podjetij in bank ter za izvozno usposobljenost podjetij in uravnavanje proračunskih deficitov.

Nas zanimajo predvsem tisti ukrepi, ki nas zadevajo neposredno. V prvi vrsti gre za politiko plač in zaposlovanja. Osebnih dohodkov naj bi se gibali v skladu z že omenjeno protinflacijsko politiko počasneje od tekoče inflacije. Pri tem naj bi ostale kolektivne pogodbe praviloma nespremenjene, spremenile bi se le tam, kjer bo to nujno potrebno. Program predvideva tudi ukinitve moratorija na stečajne podjetje. Oboje pomeni, da bo standard še naprej padal, najverjetneje se bo povečevala tudi nezaposlenost, kajti težko je pričakovati, da bodo podjetja, ki jih varuje pred stečajem le moratorij, nenadoma ozdravela.

Povečano oživiljanje pa program ekonomske politike predvideva v zasebnem sektorju. Spodbujalo naj bi ga zlasti devizno kreditiranje uvozne opreme. Razvoj kmetijstva pa še ni zadovo-

ljivo pojasnjen. Popolnoma negotova je usoda lastninske zakonodaje in postopki lastninjenja, ki so v pristojnosti parlamenta. Ker je lastninska zakonodaja hrbtbenica bodočega razvoja države Slovenije, se bo morala slovenska politika čimprej poenotiti tudi glede tega problema, čeprav je, razumljivo, to zelo težava naloga.

Da bo Slovenija vendarle izšla iz sedanjega gospodarske in politične krize, vzbujajo nekaj optimizma oživiljanje razprav o volilni zakonodaji. Le-ta, je v nekem oziru še najpomembnejša, saj mora zagotoviti temeljno, to je politični konsenz, ki ga lahko zagotovijo le volitve. Interese smo namreč tako zelo »razenotili«, da jih parlament ne more več uspešno usklajevati, vlada (prejšnja in sedanja) pa vsled tega ne more učinkovito vladati.

Vse kaže tako, da je pred nami vroče poletje in še bolj vroča jesen, kar je nezgodno tudi prav, saj na obljubah vsakoradnih politikov ne rastejo sadeži. Če je tako, potem smo končno obrnili hrbet nekemu obdobju, ki je bilo sicer spektakularno, in zakoračili v praktično življenje, v reševanje konkretnih interesov.

ALFONZ ŠTERBENC

Ne bo spričeval, izpitov...?

Sindikat protestira zaradi znižanja izhodiščne plače in napoveduje nevšečne bojkote

18. junija 1992 je največji sindikat v vzgoji, izobraževanju in znanosti (SVIZ Slovenije) obravnaval neuresničevanje kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti, ki jo vlada kot sopodpisnica v letošnjem letu uresničuje samo 80-odst.

SVIZ Slovenije je protestiral proti zavajanju javnosti o tem, da so se v maju prekomerno povečale plače v javnih službah, ker je s tem vlada izravnavala plače samo za ugotovljeno rast v gospodarstvu in marcu 1992. Glede na to je SVIZ Slovenije odpovedal tudi za maj izglasovano stavko!

SVIZ Slovenije tudi najodločeneje protestira proti nameri vlade, da izhodiščno plačo za junij zniža za 1.675 SLT ali okoli 7,4% na 20.991 SLT bruto.

SVIZ Slovenije bo v sodelovanju z drugimi sindikati negospodarskih de-

javnosti, zlasti z zdravstvom, pozival zaposlene v vrtcih, šolah in drugih dejavnostih na proteste proti nedosedni in diskriminacijski politiki nove vlade. Hkrati zahteva od vlade, da takoj nakaze regres za letni dopust, ki so ga dobile že vse dejavnosti razen vrtec in šolstva. Zniževanje plač v juniju sovpada tudi z obveznim prispevkom solidarnosti v višini enodnevnega zaslužka, kar zaposlene dvakratno prizadene.

Če ne bo prišlo do dogovora z vlado in resornimi ministri, ki so ob nastopu funkcije obljubljali izvajanje podpisane kolektivne pogodbe, bo SVIZ poskušal zadržati izdajanje spričeval, uvesti bojkot junjskih popravnih izpitov in bojkot vseh pisnih poročil, ki jih od učitelja zahtevajo šolske oblasti.

Glavni tajnik RO SVIZ Slovenije VLADIMIR TKALEC

O razmerah na Balkanu

Dokument Miina pri NDS — Kaznovati zločince

Dogodki, ki so privedli do krize na območju bivše Jugoslavije, so posledica nasilne in nerazumljive politike komunističnega režima v Srbiji in Črni gori, ki je za moderno družbo 20. stoletja popolnoma nesprejemljiva. Težnja po nasilni ohranitvi srbske dominacije v bivši Jugoslaviji je pripeljala do tragičnih razmer najprej v Sloveniji, nato pa z neprimerno večjo silovitostjo še na Hrvaškem in Bosni in Hercegovini. Poleg tega je ogrozila stabilnost ne le na Balkanu, ampak celo v Evropi in svetu. Vojna, ki grozi, da se bo nenadzorovano razširila na širše območje Balkana, nas upravičeno navdaja s strahom in negotovostjo. Prav zato nas še posebej skrbi strateška nekaterih evropskih in svetovnih institucij, ki popolnoma ne morejo spremljati razvoj dogajanja pri svojih neodločnih stališči spodbujajo aerosorja, ki so ga jasno imenovali Združeni narodi in Evropska skupnost.

Naše mnenje je, da je agresijo mogoče ustaviti edino še z vojaško silo, saj je srbskemu komunističnemu režimu vsak drug jezik tuj, sankcije pa zaradi kršitev nepopolne. To je sicer korak, za katerega se je težko odločiti, vendar so po našem mnenju izčrpane vse druge možnosti. Novo ustanovljeni ZRJ je treba v vseh institucijah odvzeti možnost nastopanja, prošnje za sprejem se morajo obravnavati po kriterijih, kot to velja za vse novonastale države. Po ustavitvi agresije na BiH ter Hrvatsko in vzpostavitvi trajnega miru na tem prostoru bo treba nemudoma začeti s trajnimi multilateralnimi pogajanimi med vsemi stranmi, da bi tako dosegli višjo možno stabilnost. Proces demokratizacije je treba izpeljati v vseh državah bivše Jugoslavije. FL Potrebno je kaznovati vojne zločince po mednarodnem pravu, povrniti vojno škodo vsem prizadetim, vzpodbuditi normalizacijo gospodarstva in omogočiti vrnitev več kot 1.500.000 beguncev na svoje domove. MLIN — Mlada iniciativa pri NDS

Policija ob Roški cesti — da ali ne?

Razmišljanja ob razgrnitvi programskih zasnov za objekt nove policije v Novem mestu — Pismo mojemu delegatu

V Novem mestu že dolgo časa išče mo lokacijo za preselitev vseh služb Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije (ali na kratko policije) iz samega jedra mesta. V časovnem obdobju zadnjih štirih let je bilo obravnavanih kar lepo število možnih lokacij za izgradnjo nove stavbe, poleg obstoječe razširitve, zlasti pa so dobile večjo težo lokacije na prostoru, ki ga je izpraznila bivša JLA. Na žalost ugotovljamo, da ni bila izdelana študija, ki bi na podlagi širših kriterijev (interesov v prostoru) tudi poudarila predlagane lokacije. Razgrnjene programske zasnove namreč že ponujajo kot najprimernejše rešitve lokacijo nasproti nove avtobusne postaje na samem bregu reke Krke, čeprav v Poročilu (k navedenim programskim zasnovam) navedeno naslednje: »Presoja je pokazala, da je z urbanističnega vidika najugodnejša lokacija v Zabji vasi, manj ugodna pa je lokacija ob Roški cesti, ki pa je ob enem najbolj sprejemljiva za investitorja.« Po odločitvi Izvršnega sveta SO NM so se aktivnosti nadaljevale na »Roški cesti«, kar je po svoje logično, saj je tam v nasprotju z žabjo vasjo lažje pridobiti zemljišče kakor tudi napeljati določeno infrastrukturo. Ali je bila odločitev IS dovolj strokovno utemeljena, je stvar razprave strokovnjakov, ki se ukvarjajo s prostorom. Vsekakor pa nekateri, ki v tem prostoru živimo, menimo, da je odločitev neutemeljena.

Minula javna razgrnitev in obravnava Programskih zasnov je potekala brez množičnega interesa javnosti (knjiga pripomb je bila nepopisana), iz česar lahko sklepamo naslednje: nezadostno (standardno — »po zakonu«) obveščanje, gradivo je dostopno samo v delovnem času upravnih organov, prezentacija gradiva je minimalna formalno sicer zadovoljiva. Zato se je zopet pokazala nujna pridobiti v mestu razstavni prostor, kjer bi občanom omogočili v vsakem času stik s prezentiranimi prostorskim problemom (UZN, PIA, ipd), ki se jih posredno in neposredno tičejo. Ob tem ugotavljamo da predstavljeni poseg (predmet je konkreten objekt, na določeni lokaciji!) ni predložen občani na razumljiv način. Menimo, da je to pričakovanje upravičeno ne glede na dejstvo, da so programske zasnove planski dokument, a imamo hkrati znane že vse podatke za predviden poseg (elemente za izdelavo ureditvenega načrta oz. projekta za gradbeno dovoljenje).

Hkrati ugotavljamo, da se je Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje trudil pridobiti na strokovno obravnavo osnutka programskih zasnov (3.6.1992) vrsto strokovnjakov,

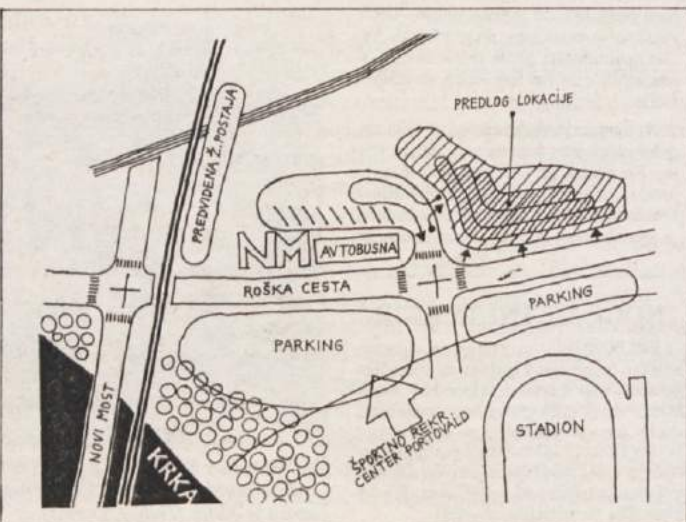
vendar se večina vabljenih ni odzvala. Med njimi tudi izdelovalci temeljnih urbanističnih dokumentov za Novo mesto (Fakulteta za arhitekturo, Urbanistični inštitut, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine in drugi). Iz tega sklepamo, da je bila strokovna obravnava razpisana prepozno, saj bi morala biti razpisana pred razgrnitvijo, da bi se mnenja strokovnjakov upoštevala pri izdelavi samega osnutka programskih zasnov (izbira lokacije?).

Iz članka v dnevniku Delo (15. 6. 1992) smo izvedeli, da je za investitorja obravnavana lokacija edina sprejemljiva, navkljub določenim pomankljivostim, ter da bo razpisani interni natečaj, čeprav nam razgrnjeni osnutek programskih zasnov objavlja anonimni javni natečaj za objekt z zunanjo ureditvijo celotnega območja!

Lokacija med Roško cesto in reko Krko ni primerna iz naslednjih razlogov:

Dejavnost policije ni mestotvorna dejavnost in ne sodi v vsebino športnega kompleksa Portovald, ki je jasno definiran v okolju reke Krke. To nam potrjuje tudi preudiciranje lokacije avtobusne postaje v tem prostoru, ki med ostalimi ni rešila svojih parkirnih prostorov temveč je posegla v prostor športne površine severno od Roške ceste nedotaknjeno, ohranimo vedno na mestno jedro, ne zmanjša še število obstoječih parkirnih mest (ki jih ob športnih prireditvah že sedaj močno primanjkuje!), ne posegamo v pravkar obnovljeno infrastrukturo (trafo postaja in ostalo).

MARIJAN LAPAJNE
DUŠAN BLATNIK

IZJAVA OB PRIREDITVI MESTO TREBNJE VABI

Ob letošnji razširjeni turistično-kulturni prireditvi Mesto Trebnje vabi oziroma Iz trebnjskega koša, ki ima dolgoletno tradicijo v Trebnjem in veliko odmevnost tudi drugod, je občinski odbor slovenskih krščanskih demokratov Trebnje začuden, pa ne nad bogatim turistično-kulturnim programom in razglasitvijo Trebnjega kot najmlajšega slovenskega mesta, temveč nad nenavadno velikim številom povabljenih državljanov, ki pa prihajajo v glavnem iz ene stranke. Pa ne, da jih ne bi bili veseli, ampak to je preveč očitno kaže na promocijo ene stranke v Trebnjem, ki bo s tem posredno izkoriščala denar, ki ga tukajšnji davkoplačevalci niso namenili temu. Očitno se predvolilna kampanja bliža vrhuncu, vendar ni dobro in pošteno, da se dolgoletna prireditel Iz trebnjskega koša, ki so jo doslej organizirali prizadevni predstavniki Turističnega društva Trebnje, izbrabja v take prozorne politične namene.

OO SKD Trebnje

Razočarana odšla z Debena

Koča je bila zaprta

Sem upokojenka iz Ljubljane in z možem že vrsto let zahajava v najin skromni vikend v okolici Mirne na Dolenskem. Sem tudi redna bralka vašega lista in ko sem v eni izmed priljubljenih števil prebrala, da je koča na Debencu zopet oživela oziroma dobila novega lastnika, sem se tega zelo razveselila. Debenec je namreč priljubljena izletniška točka, ki jo pozna marsikateri gobar, lovec ali ljubitelj narave.

V nedeljo, ko je bilo prijetno sončno jutro, sva se z možem odpravila proti Debencu. Malice s sabo nisva vzela, saj sva bila prepričana, da bova jedla v koči. Po nekajurni hoji sva si zaželela jedačo in pijačo, ko pa sva ob pol enih prišla pred kočo, je bilo vse zaprto. Malo sva se odahnila in se taložila, da bo morda le kdo prišel, vendar sva čakala zaman. Ob štirih popoldan sva se lačna in žejna vrnila v dolino.

Sprašujem se, kje je spoštovanje upravjalca koče do obiskovalcev? Dvomim, da je zaslužek tako velik, da kar tako zanemarljivo priložnosti za zaslužek. Dodala bi še, da je koča v veliko slabšem stanju kot v času, ko je z njo upravljala NK Partizan, da o urejenosti okolice koče in dovozni poti sploh ne govorim. Upam, da bo, ko bova naslednjic prišla na Debenec, drugače.

ANICA TOMŠE

Proti grozovitostim in nasilju

Slovensko zdravniško društvo poziva k preprečitvi nadaljnje ubijanja neoboroženih, nezaščitenih in nemočnih ljudi v BiH

Vojna na področju novih, mednarodno priznanih in suverenih držav Hrvaške in Bosne — Hercegovine je krvava rana na telesu združujoče se Evrope, ki je sprejela najvišja merila za spoštovanje človekovega življenja.

Zdravniki Slovenije se pridružujemo vsem, ki so dvignili svoj glas proti grozovitostim in nasilju na tleh Balkana. Ker smo svečano obljubili, da bomo spoštovali človeško življenje od spočetja dalje, ne moremo pristajati na kršitve načel Zenevskih konvencij pa tudi ne na teptanje vseh civilizacijskih meril v oboroženih spopadih. Treba je zaustaviti zveri v človeški podobi, ki ubijajo neoborožene, otroke, ženske in starce na način, ki ga Evropa v zadnjih stoletjih ne pozna več.

Obračamo se na Svetovno zdravniško združenje, mednarodni RK, OZN, na Evropsko dvajseterico, na predsednika g. Busha in vse, ki so odgovorni in dolžni zastopati stališča humanosti in miru, da preprečijo nadaljnje ubijanje neoboroženih, nezaščitenih in nemočnih ljudi na Balkanu.

Vsakega človeka, še posebej pa zdravnika, mora prizadeti, presumiti in ogorčiti dogajanje, povezano z apokaliptično sliko, ki jo vidimo na televiziji.

MISS SLOVENIJE 92 ZA MISS SVETA

MARIBOR - Mariborska agencija Geržina - Videoton je pridobila mednarodno licenco za organizacijo izbora za najlepšo Slovenko, ki bo našo državo zastopala na mednarodnem lepotnem tekmovanju za Miss sveta 12. decembra v Južnoafriški republiki. Agencija Geržina - Videoton bo v sodelovanju s tednikom Kaj pripravila več predtekmovanj. V času med 20. junijem in 15. avgustom bodo odkrivali lepote na petnajstih predizborih v različnih krajih Slovenije. Prve tri s teh predtekmovanj se bodo uvrstile v polfinalna izbora, ki ju bodo organizirali konec avgusta. Konec septembra pa bo gala finalni izbor za uradno Miss Slovenije 92. Kandidatke se lahko prijavijo na naslov: Videoton, p. p. 84, 62001 Maribor, ali Kaj, Svetozarevska 14, 62000 Maribor, ali na naslove lokalnih organizatorjev predtekmovanj.

lipso na Balkanu. Nepredstavljivo je divjanje, pobijanje civilistov, uničevanje celotnih mest in vasi ter zgodovinskih spomenikov, ki sodijo v zakladnico človeštva. Po humani in strokovni plati so vsega obsojanja vredni napadi na zdravstvene ustanove, zdravstvene transporte in neupoštovanje pravic ranjenec in pietete umrlih.

Pozivamo k oblikovanju mednarodne etične komisije, ki bo celovito ocenila vse kršitve mednarodnih konvencij v vojni na področju Bosne — Hercegovine in Hrvaške. O svojih ugotovitvah naj bi seznanila OZN, SZO, Mednarodni Rdeči križ in celotno mednarodno skupnost. Ocenila naj bi tudi, katera dejanja je možno predlagati kot vojne zločine in prispevala k sklici mednarod-

nega procesa proti tistim osebam, ki so jih zagrcile.

Zahtevamo, da se nemudoma ustanovi novi Nürnberg, da bi v bodoče preprečili podobne tragedije, kot jih danes doživlja Hrvaška in Bosna — Hercegovina te dni, čeprav sta enakopravni članici KVS in OZN.

Zdravnikom sveta, ki morajo ostati tudi v bodoče vest in zavest sveta, ne sme biti in ne more biti vseeno, kadar so ogroženi celi narodi in njihova kultura, zato je njihova prva naloga, da prispevajo svoj glas za zaščito človeškega življenja v teh strahotnih preizkušnjah človeštva in v teh usodnih dneh, za stotisoče pregnanih in razseljenih oseb.

Slovensko zdravniško društvo Ljubljana

Gospa Wang je na počitnicah

V 23. številki Dolenjskega lista smo zapisali, da so 31. maja zadržali gospo Wang Ai Ping, mojstrico Qi gonga, v Ljubljani. Gospo so odpeljali na sodišče na pogovor, vendar je niso priprli. Odvzeli so ji potni list in morala je obljubiti, da bo na razpolago do konca postopka.

Kot je znano, je Wangova osumljena škodljivega zdravljenja. Prijava je ne

• 3. junija je Wangovo in direktorja njenega podjetja, gospoda Klariča, sprejel pravosodni minister gospod Miha Kozinec. Gospa je po razgovoru komentirala, da je minister ne bi sprejel, če bi bila kriminalka. Dejala je, da je bil s srcem na njeni strani. Povedala je tudi, da so policisti ravnali z njo normalno in čutila je, da so na njeni strani.

bremeni za nobeno smrt, pač pa za poslabšano zdravstveno stanje štirih pacientov. Preiskavo zahtevajo zdravniki in ne bolniki. Na zaslišanju je Wangova vse obtožbe označila za neresnične. Ne čuti se kriva, ker nobenemu pacientu ni škodovala.

Gospa Wang je zahtevala od sodišča, da se postopek hitro konča. V nasprotnem primeru bo gospa odšla na turnejo

po Sloveniji. V Kranju jo že pričakujejo.

Gospa Wang je sedaj na počitnicah na Gorenjskem. Prebiva pri družini, ki je več mesecev obiskovala njene seanse v kinu Šiška. V kinu Šiška potekajo srečanja pacientov, ki se zdravijo po metodi Qi gong Wang Ai Ping. Srečanja vodijo nadajeni učenci gospe Wang in mojstrica Irena Terner, ki ji je Wangova rešila življenje. Pacienti so nove vaditve zelo sprejeli. Nekateri pravijo, da sedaj bolj čutijo čisto pozitivno energijo, kot so jo na tretmajih gospe Wang. Dobro je, da pacient preizkusi vse vaditve in se odloči za zdravljenje pri tistem, s katerim vzpostavi najmočnejši kontakt.

Enkrat tedensko se gospa Wang srečuje z novimi vaditelji Qi gonga in jim pomaga pri reševanju problemov. Vaditelji menijo, da je kar dobro, ker gospa se ni odšla iz Slovenije, saj so tako še nadalje pod njenim strokovnim in moralnim vodstvom.

Vaditelji Qi gonga ocenjujejo pacienti in komisija. Ko bodo dobro usposobljeni, bodo postali mojstri. Potem bodo začeli samostojno delovati v različnih krajih Slovenije.

Delno smo vsebino povzeli iz Dnevnika 2. in 4. junija.

ANČ

Hudo je bil ranjen. Že čreva so mu slaven, ko je nosil ranjenko. Bledlo se mu je. Govoril je sam s sabo: »Daj čreva v torbo.« Potem je po nekaj deset metrih padel in tam sta umrla on in dekle. Partizani, sosedje, pa so vse to le opazovali.

Bil sem 5-krat ranjen, 14-krat operiran. Imam 18 vojaških in državnih odlikovanj, največ za hrabrost, pa še za bratstvo, zasluge za narod itd.

Najprej sem se boril v ličkih enotah, potem v 13. primorsko-goranski diviziji, nazadnje pa v 31. slovenski diviziji oz. v Vojkovi brigadi, s katero sem tudi vkorakal v Trst.

V Kočevje sem prišel jeseni 1945 in torej nisem mogel sodelovati v povojnih pobojih. 25. novembra sem se poročil. Z ženo Ano za začetek nisva imela niti postelje in nama niso hoteli dodeliti niti kosa pohištva iz vojnega plena, čeprav so imeli vsega dovolj. Leta 1946 sem se demobiliziral. Leta 1947 sem bil predsednik kontrolne komisije v Kočevju. Kontroliral sem, kar mi je naročil Vlado Krivic. Potem sem bil v okrajni partijski kadrovski komisiji načelnik instruktorske uprave. Pa sekretar ZZB NOV okraja Kočevje. Kot sekretar borcem sem prodajal kočevsarske hiše borcem, sam pa si hiše nisem kupil, čeprav me je žena silila, naj jo. Menil sem, da to ne bi bilo pošteno in bi mi lahko kasneje očitali, češ da sem kupil, ker sem bil pri koritu. Tako še danes živim v družbenem stanovanju.

V letih 1950 do 1953 sem bil gozdni manipulant v Borovcu pri Kočevski Reki. Takrat so zaporniki delali cesto proti Banjaloki. Nato sem bil upravnik KZ Banjaloka. Še vedno sem predsednik občinskega društva invalidov, ki sem ga tudi ustanovil pred 29 leti, in šteje danes okoli 1.000 članov, od tega je le še 51 vojnih invalidov. Sem tudi predsednik športne sekcije invalidov. Priborili smo si 130 pokalov, 500 diplom in plaket, jaz pa sem dobil za delo v tej organizaciji 6 zlatih odličij republike in zveze.

Povedal je, da namerava tudi v dve dolžnosti prepustiti mlajšim. Ima 70 let. Spet se pojavljajo v sanjah in tudi sicer spomini na vojne grozote. Njegovi znanci povedo, da je pravzaprav zaradi teh grozot najbolj trpela njegova žena Ana, saj je pogosto podoživljala jurije, boje iz bližine, klanja, ruvanja s sovražnikom, davljenja... zaradi česar tudi ni bil sprejet na vojaško akademijo. Zaradi podobnih doživljanj bodo gotovo imeli težave tudi mnogi mladi na območju nekdanje Jugoslavije, ki danes prestajajo vse tisto, kar je Mile Opačič pred 50 leti.

JOŽE PRIMC

PROTI TANKOM IN TURISTOM — Na Čatežu so v travi za magistralno cesto še vedno zložene betonske protitankovske ovire. V turističnem prostoru zagotovo ne bodo našle mesta, kdor od turistov bo prišel v turistično Posavje, pa jih bo verjetno opazil. Težko je odgovoriti, ali bi leto dni po armadni agresiji na Slovenijo betonske gmote že morali in smeli pospraviti. (Foto: L. M.)

PRVA DEREGISTRACIJA

Socialradikalna stranka Slovenije sporoča, da se bo v primeru nadaljnjih poslabšanj demokratičnih odnosov v Sloveniji kot prva stranka deregistrirala in s tem opozorila na vse večjo stopnjo avtokracije in teptanja civilne družbe.

Sama formalnost registriranja političnih organizacij je bila dovoljena že v Vzhodni Nemčiji od leta 1945 naprej in pluralizem prav zaradi teptanja civilne družbe pa je tudi vzrok, da je vse manj investicij na gospodarskem področju in da grozi nov val revščine. Vsega tega pa aparat prisile ne more rešiti. Zato bo Socialradikalna stranka Slovenije prva stranka izvenparlamentarne opozicije, ki se bo razpustila zaradi nemogočih razmer delovanja.

Več skrbi za preventivo delavcev

Z Labodove okrogle mize o položaju invalidov — Spremembe zakona ne ogrožajo varnosti invalidov — Odpiranje posebnih programov

Pretežno ženski kolektiv Laboda, ki ima v šestih slovenskih občinah zaposlenih okoli 2000 delavcev, ima tudi veliko invalidov. Vse več pa tudi delavci, ki jim invalidska komisija priporoča delo brez prisilne drže, izmenjaje sede in stoji, s prilagojeno individualno normo ali celo brez te, lahka fizična dela. Do sedaj jim je, kot je poudaril glavni direktor Milan Bratož, to uspevalo, v bodoče pa bo vse težje zagotavljati takim omejitvam primerna dela. Kajti tržiče je vse zahtevnejše, enostavnih, lahkih del pa je malo. To in pa usoda invalidov v času, ko naj bi se socialna selila iz podjetij na široko družbeno skupnost, je bila tema okrogle mize, ki jo je organiziral aktiv invalidov Laboda, vodil pa jo je član aktivna dipl. inž. Vladimir Škrinjar. Povabili so tudi vodjo oddelka za pokojnisko in invalidsko zavarovanje Cilko Smolič, s sekretariata za družbene dejavnosti Ano Bevc, predsednika društva invalidov Novo mesto Andreja Gre-

goriča, vodstvo podjetja in sindikat.

Spremembe zakona, kot je dejala Smoličeva, ne ogrožajo varnosti invalidov, opozorila pa je tudi na novosti. Ugodno je predvsem za tiste s spremljeno delovno zmoglostjo, saj se njihova vloga lahko spremeni v 3. kategorijo invalidnosti, kar pomeni dodatno zakonsko zaščito.

Razprava je prinesla kar nekaj zaključkov. Mnoge delavke so postale invalide v Labodu in podjetje jim tudi v bodoče ne bo obračalo hrbita. V Labodu se zavedajo, da ni rešitve v začasnih premikih ali dodatnih bonifikacijah. Invalidi si žele delo, ki ga bodo lahko polno izpolnjevali, kjer bodo uspešni in bodo tako v kolektivu povsem enakopravni. Ena od rešitev je tudi organizacija formacij za šivanje posebnega programa, za kar že tečejo priprave.

Največ pa je potrebno narediti za osveščanje in preventivo. Delo v prisiljeni drži načenja z leti hrbenico, zaradi narave dela trpijo oči, monotono in hiter tempo pa povzročajo tudi vse več psihičnih motenj. Nekoč že dobro vplejana rekreacija na delu je zaradi nezain-

teresiranosti delavk ukinjena, nujno pa jo bo zopet obnoviti. Poskrbeti bo treba tudi za druge preventivne oblike. Predvsem pa se še premalo zavedamo, da mora človek tudi sam skrbeti za svoje zdravje, za primeren in odgovoren način življenja. Zaskrbljujoče je dejstvo, da mladi že iz šol prihajajo s poškodbami.

Prisotne je skrbela tudi bodoča povezava v družini in v zvezi invalidov. S pričakovanim povečanjem števila občin obstaja bojazen, da bi vsaka občina hotela imeti svoje društvo, s čimer bi se tako pičila sredstva le še bolj drobila. Zato naj bi se invalidi povezovali v širšem območju.

Na Labodovi okrogli mizi so prizadeti opozorili tudi na premajhen postopek soomeščanov za invalide. Parkirni prostori za invalide so pogosto zasedeni, še vedno niso urejeni dostopi za invalide z vozički in tudi splošna raven odnosov do invalidov je dokaj nizka. Ana Bevc je povedala, da je v pripravi občinski pravilnik, ki bo prinesel na tem področju več reda in varnosti za invalide.

LIDIJA JEŽ

Iznajdljivost pa taka!

Najbrž dandanes v mnogih naših družinah najpogosteje teče beseda o tem, kako priti do denarja. Ljudje so postali neverjetno podjetni in letovalo se najrazličnejših poslov. Vsi bi radi nekaj izdelovali, prodajali, preprodajali... Posebno ob nedeljah si razni prodajalci po hišah skorajda podajajo kljuje. Na žalost pa njihovo število narašča obratno sorazmerno z našo kupno močjo. Zato so postali nekateri že kar malce vsiljivi in z vsemi žavbami namazani.

Pred tedni sem nekaj brkljal na podstrešju, ko nekdo pozvonil pri vhodnih vratih. Svakinja, ki je bila ravno pri nas in je bila najbližja vratom, stopi pogledat. In že zaslišim glas neznanca: "Dober dan, roba sem vam pripeljal!" "A tako, no, potem jo kar razložite, jaz pa pokličem koga od domačih," je rekla svakinja.

"Ne, ne, kar z menoj pojditte!" reče spet oni in jo nekam odpelje... Na kaj pa je zdaj to? Nič se ne spominjam, da bi bil kaj naročil in pričakoval, da mi pripeljejo. Takoj sem nekaj zasumil. Hitro sem šel dol za njima.

Dve hiši naprej je bil parkiran osebni avto, do vrha naložen s kartonskimi škatlami, notri pa so bile majice, nogavice, spodnje perilo... Drugič spet odprem vrata mlajši čedni ženski.

"Anketo delam," pravi prijazon, "saj ne bo dolgo!"

"No, bom pa še jaz enkrat sodeloval pri oblikovanju javnega mnenja," si rečem počasn. Spustim jo v hišo skupaj z dvema velikima torbama.

V kuhinji ženska privleče iz njiju množico raznih gospodinskih čistilnih sredstev in kozmetike. Z anketo ni bilo seveda nič. Služila je le za pretvezo, da je ne bi odpravil že kar pri vratih. Kaj bi vam pravil, nazadnje smo jo postregli še s kavico in kolački!

Sklenil sem, da bom naslednji bolj previden. Toda...

Tokrat je pozvonil mlajši moški in ponudil razne zdravilne maže in čaje. "Ne bom kupil!" pravim odločno. Oni pa mi lo poprosi:

"Potem pa me vsaj za hipec spustite noter. Glejte, tisti ob avtu pri cesti je moj šef! Če bo videl, da nisem pokazal kolekcije, ne dobim nič plačanega."

Res je tam nekdo stal in mladenič se mi je zasmilil. Hitro je smuknil noter. Potem pa me je začel pregovarjati:

"Zakaj ne bi, če sem že notri, tudi pokazal, kar imam?"

Predlog se mi je zdel smiseln in mladenič je hitro privlekel na dan samo zdravje: maže, zdravilne kapljice in čajke...

S kupčijo pa vseeno ni bilo nič. Zadnje čase zdravilne zeli za čaje kar sami nabiramo in sušimo. In še veliko veselje imamo s tem.

SLAVKO KLANČIČAR

Mile Opačič: »Po narodnosti sem Srb, po kraju rojstva državljan Hrvaške, v Sloveniji pa sem že od leta 1945, zato sem lani med prvimi zaprosil za slovensko državljanstvo in ga tudi dobil. Vendar me zelo boli, ker me še danes nekateri žalijo in mi v lastnem stanovanju govore, da ne želijo delati v športnem društvu invalidov zato, ker sem jaz Srb. Tudi zaradi tega razmišljam, da bi delo v društvu invalidov opustil.« (Foto: Primc)

JOŽE PRIMC

M. L.-S.

»Zahvala« zavarovalnici Triglav

Zavarovalnica Croatia se je povračila škode poskušala otepsti - V Triglavski zavarovalnici pa so dvignili roke

Sem ena od mnogih, ki me je v novi državi doletela prometna nesreča, povzročil jo je državljani republike Hrvaške. Moja dokumentacija o nezgodi se je nekaj mesecev nahajala na zavarovalnici Croatia v Zagrebu. Zanj in za izplačilo moje škode se v Zagrebu niso zmenili. Ponujali so mi hrvaške dinarje v razmerju 1:1 z opravičilom, da tolarjev nimajo, ker jih ni moč nikjer kupiti.

1. FESTIVAL «VURBEK 92»

VURBEK - Turistično društvo Vurbek je včeraj, 25. junija, organiziralo v Vurbeku 1. festival vokalno instrumentalnih skupin slovenske domače glasbe z diatonično harmoniko in večglasnim petjem. Na festivalu so s dvema skladbama sodelovali: ansambel bratov Poljanšek iz Kamnika, ansambel Simona Legnarja iz Vinske gore, Vrtnica iz Nove Gorice, ansambel Draga Elikana iz Turjaka, Fantje izpod Rogle iz Zreča, Rubin iz Novega mesta, Dan in noč iz Velenja, Fantje izpod Vurbeka iz Vurbeka, Jože Skubic in slapovi iz Grosupljeva. Vigred iz Laškega, Bistriški odmev iz Slovenske Bistrice, Fantje izpod Uršlje z Raven na Koroškem in Zoran Zorko iz Laškega.

Črnomaljska klavnica živine: da ali ne in zakaj ne?

Za mnoge Črnomaljce je končno napočil težko pričakovani trenutek, saj se je z mestno damo smrdljivega zadaha in številnih krikov ugašajočih življenj končno začelo nekaj dogajati. Ob reki Lahinji, z nikoli pridobljeno domovinsko pravico živčev, so se z leti, takšne, kot je sedaj, naposled naveličali tudi njeni botri. Naivnež bi ob tem rekel hvala bogu, dvomijevca pa bi seveda počakal na nadaljevanje.

Prav ima drugi, kajti dami se namesto pokopa obeta temeljita lepota operacija, po kateri naj bi na novem, nekoliko vstran postavljenem odru še naslednjih nekaj let privlačila nosove, oči in ušesa že do sedaj prenaveličanih gledalcev, živčih in službojočih onstran mestnega kanala, ki je bil še nedavno pogled in tudi kopanja vredna rečica. Tovrsten poseg se praviloma opravi čim bolj na skrivaj, daleč stran od tistih, ki prisegajo na svežo kri in meso. Rezultat je skoraj vedno enak, veliko denarja in malo muzike, pa še to zveni zguljeno. »Osel gre samo enkrat na led«, pravi stari dobri ljudski rek in upati je, da bo obveljal tudi v tem primeru.

Cena vnovičnega drsanja bi bila za Črnomaljce in samo mesto tokrat mnogo višja od prejšnje dinarske, saj bi mo-

Železničariji, kje je slovenščina?

Na postaji v Gradcu in Kandiji po srbohrvaško

Moje pisanje je spodbudil slab odnos službenega osebja do potnikov na železniških postajah v Gradcu in Kandiji. Na železniški postaji so vsi zaposleni v glavnem novi državljani republike Slovenije, ki pa si tega mesta ne zaslužijo. V vsaki normalni državi bi človek pričakoval od službojočih oseb, da govorijo s strankami v uradnem jeziku te države. Tega pa človek na gradski železniški postaji ne doživi, razen če je slučajno v službi kak domačin. Mislim, da nobena evropska država v javnih službah ne bi zaposlovala ljudi, ki ne znajo njihovega jezika. Za dva zaposlena na železniški postaji Gradac zagotovo vem, da sta nova državljana Slovenije. Vem pa tudi, da je eden izmed pogojev za pridobitev slovenskega državljanstva znanje slovenskega jezika. Vendar iz njihovih ust še nisem slišal slovenske besede. Kako je to mogoče?

Drug takšen primer je železniška postaja Kandija. Ker večkrat potujem z vlakom na relaciji Gradac-Kandija, me zelo moti prometnik, ki na tej postaji prodaja vozovnice. Na tem delovnem mestu je zaposlen vsaj pet let. Tudi njega še nisem slišal govoriti slovensko. Vedno govori le strogo srbohrvaščino s primesjo mastnih posvk. Kot sem večkrat ugotovil, nisem edini, ki ima pripombe na račun tega čuvaja.

Kljub nekaterim opozorilom vodstvenim delavcem pri železnici se ne ukrepa. Temu pa se končno tudi ne čudim, saj vrana vrani ne izkoplje oči. Pri vseh teh grajih pa moram pohvaliti vlakoovne sprevednike, ki se vsaj trudijo govoriti slovensko. Na koncu bi še dejal, da osebje, ki dela z ljudmi, mora obvladati slovenski jezik.

SILVESTER JAKŠA
Gradac

Izgovarjali so se, da so v vojni, češ kako jih ne razumemo. Drugi izgovor je bil, da naj se obrnem na vlado Slovenije, saj je ona kriva, da nimajo tolarjev, in da meddržavni odnosi niso urejeni.

Kot zavarovanka Triglava (avtomobil imam zavarovan pri zavarovalnici Triglav v enoti Krško) sem se po pomoč obrnila na Triglav Krško in sedež v Ljubljani. Od pomoči ni bilo nič. Napisala sem pismo direktorici in prosila za pomoč, a iz ljubljane nisem nikoli dobila odgovora. Poskušala sem tudi na enoti v Krškem, pa so odgovorili, da morajo te zadeve reševati zavarovanci sami, češ da o tem še ni meddržavne sporazuma. Zavarovalnica Triglav, bi se morala zavedati, da je njena dolžnost oškodovancem pomagati reševati pro-

PROTI ODLAGALIŠČU ODPADKOV

HALOZE — Na nedeljskem referendumu v Halozah so zavrnili možnost, da bi na tem območju zgradili odlagališče jedrskih odpadkov. Glasovanje se je udeležilo 11.964 Haložanov, kar pomeni 95 odst. vpisanih v volilne imenike. Za gradnjo jedrskega odlagališča se je izreklo samo 44 glasovalcev.

rali tokratne 3 milijone DEM družno tudi odplačevati. Tovrstni posel botri opravičujejo z blagovnimi rezervami, petindvajsetimi zaposlenimi, lažjo dobavo mesa in seveda interesom kmetov, povezanim z dobičkom KZ Črnomelj. Tem limanicam nasproti pa stoji odplačevanje nepotrebne kredita zaradi moderne in dovolj zmogljive klavnice v sosednji, le 15 km oddaljeni Metliki, nadaljevanje zastarele avtarične miselnosti na račun ekološko čistega, za življenje in delo primernega mestnega jedra, s čisto in okolju prijazno tehnologijo, brez smrdljivih tovornjakov na smrt obsojene živine, organskih odpadkov in navkljub novi tehnologiji še naprej udarjajoči. Klokočko nekdo izraza vredne reke.

Prav bi bilo, če bi ti sodobni podjetniki preživeli prijemov za začetek prizadetim pojasnili, zakaj ne bi svojega projekta uresničili izven mesta, če želite njegove dejavnosti iz samo njim razumljivih — beri koristnih razlogov — nočejo prepustiti sosednji občini, in zakaj hočejo na vsak način še bolj utrditi klavniški oziroma mesarski lobi na novi, primernejši in za razvoj mesta in podjetniške cone še bolj uničujoči lokaciji znotraj nekdanje vojašnice. Težava je le v tem, da v vsej svoji navidezni vsemočnosti svoje varovanke vendarle ne morejo prenesti na 300 metrov oddaljenejši oder, kjer ji kljub dragi lepoti operaciji tudi najbolj kratkovidni gledalci v zadnji vrsti ne bodo dovolili nastopati, sicer jim bog pomagaj v naslednjih, ne le desetih obljubljenih, ampak v vsaj tridesetih letih.

Poslanski klub liberalno-demokratske stranke v Črnomlju bo na naslednji seji skupščine občine Črnomelj glede tega vprašanja predlagal sprejetje sklepa o referendumu krajanov mesta Črnomelj ter predlog spremembe statuta oziroma poslovnika Sob Črnomelj, po kateri naj bi odločitev skupščine o razpisu referendumu v primeru neizglasovanja nadomestilo določeno število podpisov prizadetih polnoletnih občanov. Predlagano bo javno glasovanje poslancev o tej točki po predhodnem osebem izjavljanju, s čimer bo vsak od njih imel možnost prevzeti svoj del odgovornosti za takšno ali drugačno odločitev. Nadaljevanje sledi, pričakovana aktivnost ostalih krajanov pa tudi, sicer je pred vrati vnovična zmagata...

Za izvršni odbor LDS
predsednik:
IGOR FORTUN

USPEŠNO DELOVANJE BREŽIŠKIH KULTURNIH DRUŠTEV

BREŽICE - 17. junija so se predstavniki brežiških kulturnih društev zbrali v prosvetnem domu. Konferenca Zveze kulturnih organizacij se je udeležil tudi brežiški župan Teodor Oršanič. Kritično so ocenjevali delo in financiranje društev v občini. Župan je pohvalil uspešne nastope društev. Dodal je še, da bo občina po svojih močeh pomagala društvu. Predstavniki Zveze kulturnih organizacij Ernest Ferj je poudaril, da je na njihovo konferenco prvič prišel tudi župan. Po sprejetju finančnega načrta za leto 1992 so sprejeli nov statut; ta mora biti prilagojen novim razmeram, ki pa se v kulturi niso bistveno spremenile.

bleme, če jim sami niso kos.

Tavala sem od vrat do vrat, klicala vse možne ministre in iskala informacije pri advokatih. Brez uspeha. Iz ministrstva sem dobila odgovor, da je tehnično vse urejeno in da mi Croatia mora izplačati škodo v tolarjih. Odločila sem se, da bom vztrajala do konca. Trajalo je dolgo, in če ne bi bila tako vztrajna in ne bi imela znanec v Zagrebu, je vprašanje, ali bi denar sploh dobila. Lepo bi bilo, če bi se kdaj v naši državi zavzel tudi za Slovence, ki živimo ob meji. Pa tudi v zavarovalnici Triglav bi se lahko zamislili nad svojim ravnanjem z zavarovanci.

SUZANA ZAJC
Cvetna 32
Dobova

Odšli smo k izviru Savinje

Nekdaj nam ni bilo dano, da bi hodili na izlete, poznali smo samo delo in zopet delo. Sedaj pa si s pomočjo kluba invalidov to lahko privoščimo. Krški, senovski in brestaniški invalidi smo odšli 6. junija na pot proti izviru Savinje. Pot nas je vodila skozi Sevnico, Zidani Most, Laško in Celje proti Šempetru, kjer smo si ogledali rimske izkopanine. Bili smo tudi v kraški jami Pekel. Pot smo nadaljevali proti Mozirju, kjer smo si ogledali Elkrjojevo trgovino. Ogledali smo si tudi Savinjski gaj. Tu smo bili prvič razočarani. Plačali so vstopnino, ki ni bila majhna, lepega cvetja pa imamo po domačih vrtovih več, kot smo ga videli tam. Opazili smo, da so ljudje sledove predlanske poplave že lepo zabrisali. Zgradili so veliko novih hiš, mostov, popravili pa so tudi ceste.

Proti Gornjemu Gradu smo krenili ob 12. uri in si tam ogledali zelo lepo in veliko katedralo. Tam smo imeli tudi kosilo. Ogledali smo si slap in izvir Savinje ter nadaljevali pot na goro Oljka. Ker se je že mračilo, smo se odpravili proti domu.

Najlepša hvala vsem, ki so nam omogočili ta izlet.

GABI

Dober glas, da las postane glavi v okras

ŠENTVID PRISTIČNI — Vasi, kjer v juniju zavzemajo zborovski glasovi iz tisočerih grl in ki je le 4 km oddaljena od znamenitega samostana, ni treba posebej predstavljati. Vsem okoličanom, ki imajo radi urejene lase, pa je vredno predstaviti nov, moderen frizerski lokal. Sredi zelene mehkebe dolenskega podeželja ga je v roza in belo opre-

mila Slavka Rovaneš. Njen korak v samostojnost je navdušeno pozdravila tudi družina, ki jo je zaradi dela v Ljubljani večji del dneva in celo noči pogrešala. 17 let si je Slavka nabirala izkušnje in pridobivala simpatije strank v ljubljanskih salonih. Njena odločitev je dozorala ob veliki podpori moža — obrtnika, brez katerega gotovo ne bi mogla v rekordno kratkem času urediti lokal pod prostorno domačo streho. Svoj delež sta dodala tudi 11 in 13 let stara otroka, ki sta s pridnostjo in samostojnostjo precej razbremenila svojo mater.

Pripravna frizerija v Šentvidu 185 je že v prvem majskem mesecu nudila usluge številnim strankam. Zankrat Slavka s svojo nalezljivo dobro voljo in iskrenim veseljem do dela še zmore sama. Dobrodošla ji je pomoč njene navihane hčerke, sedmošolke Karmen, ki se že prav spretno suče okrog umivalnikov in ogledal. Razen ob prostih nedeljah in ponedeljkah se Slavka loti kakršnekolik moške in ženske frizure. Pri delu uporablja kvalitetne uvožene preparate in tudi sicer pristopi k lasem z vrhano mero občutka in strokovnosti.

Nemalo strank, ki simpatični frizerki »sledijo« celo iz Ljubljane, ji zaupa že dolga leta. Tudi to je dokaz za dober glas, da las res postane glavi v okras.

S. JOVAN

MLADI DOPIŠNIK

DAN ODPRTIH VRAT OSNOVNE ŠOLE V PIŠECAH

V sredo, 10. junija, smo na naši šoli imeli dan odprtih vrat. Na ta dan smo se učenci in učitelji pripravljali kar precej časa. Zbrali smo se v učilnicah. Po pozdravu ravnateljca so se nam pridružili še starši. Z mano je bil oče, mama pa je bila z bratom Janezom. V šestem razredu smo imeli prvo uro glasbene vzgoje. Moram priznati, da se je oče kar dobro odrezal. Najbolj pa sem užival pri uri telesne vzgoje. Proti koncu dneva odprtih vrat so si starši ogledali še šolsko razstavo. Najbolj nestrpno pa smo pričakovali glasbeni festival, ki smo ga pripravili pod vodstvom glasbenega učitelja Vilka Ureka. Ob spremljavi šolskega zbora so učenci odpele 18 skladb. Čeprav je bilo po koncu koncerta glasovanje, so bili zame vsi, ki so si upali pred mikrofonom, zmagovalci. Med preštevanjem glasov pa so osmošolci predali ključ sedanjim sedmošolcem. Na koncu smo vsi skupaj ob zmagovalki Kristini še enkrat zapeli. Ta dan je bil za vse nas eno čudovito doživetje, saj smo spoznali, da Pišecani živijo s šolo in šola z njimi.

SANDI ZUPANČIČ
6. r., OŠ Pišec

NAŠI USPEHI

Ker vemo, da dober glas seže v deveto vas tudi s pomočjo Dolenjskega lista, bi vam radi predstavili sošolce in sošolke, ki so na državnih prvenstvih in tekmovalnih segli v sam vrh. V znanju iz matematike je Vesna Krošelj, učenka 8. a razreda, osvojila zlato Vegovo značko; zasedla je odlično drugo mesto. Boris Vodopivec in Matjaž Košak sta si na državnem tekmovalju v fiziki delila 4. mesto. Igor Vizec iz 2. b je postal državni prvak v računalništvu v svoji skupini. V modelarstvu sta bila najboljša Iztok Kirar in Denis Dolar; izdelala sta model vagona in bila 3. na državnem tekmovalju, šoli pa prislužila stručnico. Nataša Šiško in Peter Hudoklin sta par, ki je najbolj navdušil strogo žirijo na plesnem tekmovalju; postala sta slovenska prvaka. Na 3. mestu je bil par Rok Mencin in Snežka Kovačič in na 6. mestu Jože Krhin in Nevenka Kušljan. Zelo dobri so bili tudi atleti. Ekipo so postale državne prvakinje mlajše in starejše učenke. Med posamezniki pa je zlato kolajno osvojila Petra Zore z skokom v daljavo ter Mojca Kuhar, Mateja Narat, Darja Tratar in Daša Bartol v štafeti 4-krat 100 metrov. Srebro sta osvojili Darja Tratar in teku na 60 metrov in Daša Bartol v skoku v višino, bron pa je osvojil Gregor Kuhar v skoku v višino. Omenili smo le največje uspehe, uvrstitve na občinski in področna tekmovalja smo izpustili.

GABI GABROVEC
OŠ Šentjernej

ATLETSKO PRVENSTVO

Na letošnje državno prvenstvo v atletiki za osnovnošolce bodo prišli vsi tisti, ki so na področnih tekmovaljih dosegli primerne rezultate. Iz naše šole so se na področnem tekmovalju najbolje uvrstili trije učenci iz šestega razreda: Marija Šuler in Robi Mešček sta zelo dobro skočila v daljino, Zlata Kene pa se je dobro odrezala v skoku v višino. Upamo in želimo jim, da se bodo tako dobro odrezali tudi v Ljubljani.

Učenke 6. r.
OŠ Globoko

PEVSKA REVIIJA

Bil je mrzel, deževen dan. Popoldan je artički pevski zbor imel pevsko revijo v Veliki Dolini. Tja smo se odpeljali z avtobusom. Dekleta smo svo pot pela. Bilo je zelo zabavno. Vseh nastopajočih zborov je bilo 10. Prišel je trenutek, ko smo tudi mi morali nastopiti. Dvorana ni bila velika, a ljudi je bilo polno. Ko smo stopili na stopničke, smo videli, kako nas nekdo snema z video kamero. Pevka zraven mene se je malo tresla od treme. Ob sedmih smo se vrnili domov.

ROMANA FURAR
Novin. krožek Vrabčki
OŠ Artiče

POTRES ME JE PRESTRAŠIL

Sredi noči sem se zbudila, ker so se tresle šipe. Zelo sem se ustrašila. Odpirale so se omare in naenkrat se je začela tresiti tudi moja postelja. Prižgala sem luč a je bilo tresenja že konec. Pripricana sem bila, da je bil to potres. Mislila sem, da se bo potres ponovil, a sem za spala. Potres se je res ponovil. To mi je zjutraj povedala mamica. Po radiu so povedali, da je bil največji sunek v okolici Mokronoga. Tam blizu sem pa jaz doma.

MAJA POVŠE
Novin. krožek
OŠ Šentrupert

»NA SVIDENJE, VRTEC, DOBER DAN, ŠOLA!« - Tako so se prejšnji teden od vrta poslovlili črnomaljski mali šolarji. Na zaključek male šole so povabili svoje starše in jim pokazali, kaj vse že znajo in zmorejo ter da bodo v jeseni z lahka postali »veliki« šolarji. V znanju in spretnostih so se pomerili z leto mlajšimi sredinčki. Na željo staršev so se maja letos mali šolarji odpeljali tudi na izlet v ljubljanski živalski vrt. (Foto: J. Dornič)

GOST NA NAŠI ŠOLI

Petek je bil za našo šolo nenavaden dan. Podelili smo letošnje bralne značke. Naš gost je bil Rudi Stopar, slovenski kipar, slikar in pesnik iz Sevnice. Rudi Stopar piše pesmi, riše in ustvarja kipe iz železa. Pripovedoval nam je o svojem življenju in rekel, da je otroštvo najlepši čas v življenju in da se on še vedno rad igra. Zelo rad opazuje naravo, v njej išče navdih za svoje pesmi in likovno ustvarjanje. Pripravili smo razstavo njegovih risb in kipov, ki jih je umetnik pripeljal s seboj. Odgovarjal nam je na naša vprašanja. Povedal nam je, da so bile njegove skulpture že nagrajene. Dobil je zlato medaljo na razstavi v Antibesu in bronasto na razstavi v Parizu leta 1976 za svoja kipa Zeleni Jurij in Diogen. Po kulturnem programu nam je podelil letošnje bralne značke in priznanja.

ERIKA ZUPANČIČ
7. b, OŠ Mirna Peč

PROJEKTA NALOGA

Sredi marca me je učitelj zemljepisa Robert Vinšek dal nalogo, da predstavimo ožjo Dolenjsko. Razdelili smo se v skupine in vsaka skupina je dobila nalogo, območje, ki ga je morala raziskati. Ta območja so bila: Topliški predel, Prečenska kotlina, Novo mesto, Gornjanci s Podgorjem, Šentjernejsko - kostanjevsko polje. Učenci smo delo vzeli resno in takoj začeli z raziskovanjem. Zbirali smo knjige o značilnostih teh krajev, leksikone, prospekte, članke iz revij, fotografije vsakoletnih prireditev (praznik češenj, tekmovanje harmonikarjev, salamiada). Poleg tega je vsaka skupina narisala tudi zemljevid svojega območja. Na koncu smo naredili razstavo. Predstavili smo turizem, industrijo, kmetijstvo, podnebje, običaje in v glavnem značilnosti krajev.

MATEJA LUZAR in
PETRA VOVKO
OŠ Brusnice

MLADI MATEMATIKI

Na naši šoli smo v sredo imeli občinsko tekmovanje iz matematike. Za srebrno priznanje smo se potegovali učenci osnovnih šol Brežice, Cerklje, Dobova, Velika Dolina, Globoko in Artiče. Naloge so bile zelo težke, zato smo morali pokazati veliko znanja, da smo jih rešili. Čas reševanja je bil omejen na 120 minut. Zvečer je bila podelitev priznanj. V šestem razredu je dobilo pet priznanj učencev iz Brežic, v sedmem štiri učenci iz Brežic in eden iz Globokega, v osmem razredu pa so dobili priznanje zopet štiri učenci iz Brežic in eden iz Cerklje. Artičani žal nismo dobili nobenega priznanja, a sem prepričana, da bo že prihodnje leto bolje.

MELITA BOGOVIČ
6. b., novin. krožek Vrabčki
OŠ Artiče

O POMLADI

V ponedeljek smo imeli integrirani pouk. Prvo uro smo se razdelili v skupine. Tovaršica nam je razdelila liste, na katerih so bile naloge, in določila vodjo skupine. Nato smo odšli na malico. Po malici smo pričeli z delom. Razdelila nam je knjige. Knjige smo dobili zato, da smo v njih poiskali odgovore na vprašanja. Ta dan sem izvedela, zakaj dežuje, zakaj imamo različne letne čase, bolj podrobno sem spoznala spomladanske cvetice. Naučila pa sem se tudi nekaj pregovorov o pomladi. Po opravljenem delu so skupine poročale. Vsi smo bili prijetni, ta dan mi je bil zelo všeč.

ANJA HLAČA
2. d., OŠ Šmihel, Novo mesto

SREČANJE MLADIH PLANINCEV

Zbrali so se v Brežicah na železniški postaji. Jaz sem se jim pridružila v Krškem. Najprej smo šli po mestu. Pot smo nadaljevali skozi gozd. Pot ni bila blatna, čeprav je zjutraj deževalo. Nismo hodili dolga. Naš cilj je bila Libna. Na njej so se zvrstila razna tekmovalja. Nekatera med njimi so bili zelo smešna, npr. smučanje po travi. Škoda, da nismo planinci dobili prave štampiljke. Res je bilo prijetno.

SAŠA PETELINC
2. r., OŠ Artiče

O ELEKTRARNI

V maju smo imeli naravoslovni dan. Najprej nam je učiteljica prebrala nekaj o hidroelektrarni. Nato smo odšli na malico. Hitro smo pomalicali in odšli na Pogance. Pot je bila dolga. Ko smo prispeli na Pogance smo videli dve vodni turbini. Prijazni lastnik nam je povedal, da kadar je v potoku več vode, se turbini hitreje vrtita, kadar je v potoku manj vode, pa počasneje. Pridobiva energijo, ki jo vključuje v celotno omrežje. Povedal je tudi, da je imel pred dvanajstimi leti mlin, vendar ga je zaradi boleznih opustil. Voda je v potoku zelo čista, o čemer smo se lahko prepričali tudi sami. V njej živi veliko rib. Imeli smo se lepo.

ANJA HLAČA
2. d., OŠ Šmihel
Novo mesto

DAN ODPRTIH VRAT V OŠ ŠMIHEL

Na nekaterih osnovnih šolah so imeli dneve odprtih vrat za starše že prej, pri nas smo šolska vrata odprli v torek, 2. junija. V nekaterih razredih je prišlo več staršev, v druge manj. V odmoru je potekal na dvorišču program. Nastopili so: plesna skupina, mladi glasbeniki z glasbili, učenci so prepevali pesmi. Po drugi uri pouka so posamezni učenci pripravili še zaključek. Predstavili so se s svojim programom (okrogle mize, kvizi), brali so spise, šale, pesmi učenec, poročali o delu v oddelku. Osmi razred pa so starše povabili v telovadnico in jim predstavili projekt o Srečku Kosovelcu z literarnim večerom. Starši, učenci in učitelji so bili s tovrstnim srečanjem zelo zadovoljni in želijo si, da bi bilo tudi v prihodnje tako.

MAJA BAJUK in TOMAŽ ŽAGAR
novin. krožek
OŠ Šmihel

NAŠE POLETNE MAJICE

Nekega dne je tovarišica pri likovni vzgoji povedala, da bomo slikali majice za poletje. Tega smo bili vsi zelo veseli. Najprej smo narisali model majice in potem še vse, kar si želimo, da bi bilo na naših poletnih majicah. Spomnila sem se, da bi lahko narisala dežnik na obalo, pod njim pa deklico, ki poslušala valove morja. Na rokave majice sem napisala imena osebnih prijateljev. Ker mi je majica kar dobro uspela, je tovarišica rekla, naj jo obesim na stencas k ostalim majicam, da jo bodo videli še drugi učenci. Mislim, da bodo naše majice kot predlogi za modo v poletju 1992 všeč tudi drugim.

TANJA OKOREN
5. b, OŠ Šentrupert

MATEMATIČNO TEKMOVANJE ZA VEGOVO PRIZNANJE

Celo šolsko leto je na šoli deloval dodatni pouk iz matematike, ki ga je vodila Milena Košak. Pouk je potekal enkrat na teden po eno uro. Pripravljali smo se na tekmovanje. Končno je dan tekmovalja prišel. Zjutraj smo se zbrali v dveh razredih. Razdelili so nam naloge in začeli smo jih reševati. Naloge so bile težke. Prvih sedem učencev, med njimi sem bil tudi jaz, se je uvrstilo na občinsko tekmovanje. Občinsko tekmovanje je potekalo na OŠ Šmarjeta. Ko smo prišli tja, so nam pripravili nekaj za posladek in nam dali navodila. Nato smo se odpravili v razrede in začeli reševati naloge. Bile so še težje kot na šolskem tekmovalju. Čez kaki dve uri so nam prebrali rezultate. Bil sem vesela, da sem dobil bronasto Vegovo priznanje. Želim si doseči še zlato priznanje.

UROŠ OŽBALT, 6. c

NA TRIATLONU

V petek smo imeli športni dan. S kolezi smo se odpeljali v Čateške Toplice. Tam smo najprej učenci od osmega do četrtega razreda plavalni na sto metrov. Ko smo se preoblekli, smo sedli na kolesa in se peljali približno tri kilometre daleč; nato smo še tepli na en kilometer in pol. Na koncu poti nas je čakala tovarišica, ki nam je na roko pritisnila žig kot dokaz, da smo pot pretekli. Ko smo prišli do koles, so nam vpisali čas. Nato smo malicali. Zadnji smo ostali brez sendviča, ker so jih že drugi pojedli, vendar smo bili zadovoljni tudi samo s pižmo. Kmalu zatem smo se utrujeni odpeljali domov.

Ker letos še nisem bila v Čateških Toplicah, sem se tega dneva veselila že prej, čeprav sem vedela, da ne bo časa za čofotanje v vodi. Naslednji dan so me sicer bolele noge, vendar ni bilo tako hudo.

KATARINA ŠEPETAVC
novin. krožek - Vrabčki
OŠ Artiče

OTROCI ODRASLIM

Vsako leto se čedalje bolj približuje velika katastrofa, uničenje Zemlje. Ljudje, zamislite se nad tem! Ali se sploh zavedate, da je Zemlja edini planet, na katerem je možno življenje? Je vam starejšim vseeno? Kaj pa mi otroci? No, tudi mi kdaj odvržemo kakšen parček, a z avtomobilom se še ne vozimo in tudi ne kadimo. Zakaj ne bi avta enkrat pustili doma in šli skupaj na izlet in vdihali čist zrak? Mogoče se komu zdi, da sem nakladala, pa vendar: rešimo naravo!

TJAŠA GRIL
6. a, OŠ Brsljin

Koprivničani sprašujejo

Kdaj bo popravljena cesta od Koprivnika do Cvišlarjev? - Več želijo zvedeti tudi o lastninjenju in razvoju podeželja

Vaščani Koprivnika, vasi, ki je oddaljena od Kočevja 16 km, si prizadevajo, da bi pristojni organi dočeli rok, v katerem se bo modernizirala cesta od Koprivnika do Cvišlarjev, ki je makadamska in izredno slabo vzdrževana. Pri reševanju tega vprašanja do sedaj niso imeli uspeha. Pred dnevi pa so zastavili posebno vprašanje odboru občinskih političnih organizacij in občinski skupščini preko poslanca Toneta Škrjanca. Odgovor želijo čimprej, saj je modernizacija cest nujna in pomembna za razvoj tega kraja.

Tudi za lastninjenjem kmetijske zemlje so premalo seznanjeni, zato želijo o tem zvedeti kaj več. Ugotavljajo, da ni pravega sodelovanja med dosedanjim lastnikom zemljišč M - KG Kočevje in vaškim odborom. Pričakujejo, da se bo sedaj stanje izboljšalo, saj je občinska

skupščina sprejela smernice za obnovo kmetijske dejavnosti in drugih gospodarskih dejavnosti na opuščeni kmetijskih površinah v družbeni lasti. Upajo, da bo odlej oddaja kmetijske državnice zemlje v zakup in prodajo bolj javna in da se bo to izvajalo na podlagi javnih razpisov. Pričakujejo, da bo komisija za razvoj kmetijstva upoštevala njihove pobude, da bi zemljo v zakup in odkup dobili predvsem zainteresirani iz tega kraja. Pri uresničevanju dolgoročne kmetijske politike bo potrebno upoštevati, da je v tem kraju vedno manj prebivalcev navzlic številnim programom razvoja podeželja v kočevski občini. Vaščani želijo tudi zvedeti, kdo je dejansko odgovoren za razvoj hribovitih in podeželskih krajev, ker želijo dobiti od njega odgovor, kako se načrtuje razvoj te vasi.

VIKTOR DRAGOŠ

ŠTIRJE »CEFIZELJI« — Darko Kočevar, Meta Babič, Silva Petrovič in Mladen Babič (od leve proti desni) na enem izmed mnogih nastopov po belokranjskih šolah. Za belokranjske otroke so postali sinonim dobre zabave ob živi glasbi, njihov repertoar pa zajema predvsem že znane in nove otroške pesmice. (Foto: M.B.-J.)

Cefizelj zopet »straši«

Črnomaljski ansambel Hop, Cefizelj navdušuje rosno mlade Belokranjce — Ne le muha enodnevnica

ČRNOMELJ — Belokranjski otroci od šestega do trinajstega leta do nedavnega niso imeli prave zabave ob živi glasbi, kakršno so zavdali svojim starejšim vrstnikom. Lansko jesen pa so se precej po naključju in bolj za šalo zbrali Darko Kočevar s kitaro, Mladen Babič s klaviaturami in tri osnovnošolke kot pevke ter nastopili na kosanjevem pikniku v vrtcu.

Na njihovo presenečenje je krst dobro uspel in začeli so jih vabiti na različne prireditve, zlasti v šolah. Ker so spoznali, da postaja stvar resna, so začeli iskati tudi ime. Ker imajo mladi, ki še precej nepristransko gledajo na vse, kar se dogaja v črnomaljski občini, mnogo krat občutek, da živijo v Butalah, so si pri Butalcih sposodili tudi ime ansambla »Hop, Cefizelj«.

Vendar je bilo povpraševanje po ansamblu tako veliko, da osmošolke, sicer dejavne na številnih področjih, niso več

zmogle bremena vaj in nastopov, zamenjali sta jih vzgojiteljici Meta Babič in Silva Petrovič. Darko Kočevar zatrjuje, da bodo v takšni postavi zagotovo vzdržali vsaj nekaj let. »Po nekajletnem iskanju smo se končno našli skupaj ljudje, ki lahko pripravimo zanimiv glasbeni program za otroke, preden jih začne zanimati profesionalnejša zabavna glasba,« pravi Darko, sicer učitelj glasbe in pomočnik ravnatelja v osnovni šoli v Loki, ki je znan tudi po tem, da že nekaj časa tudi sam piše glasbena dela za otroke. »Zavedamo pa se, da so otroci zelo zahtevno občinstvo, zato moramo svoj repertoar neprestano spreminjati in dopolnjevati. Le tako bomo pri najmlajših vedno sprejeti z odprtimi rokami in tega si tudi najbolj želimo,« še pove Kočevar, ki je za ansambel Hop, Cefizelj napisal že precej pesmic in jih uglasbil.

M.B.-J.

Bili na sedmih izletih

Zaključni izlet bo avgusta

Novomeško planinsko društvo je v letošnjem šolskem letu organiziralo sedem izletov za mlade planince iz osnovnih in srednjih šol. Septembra je organiziralo tradicionalno orientacijsko tekmovanje za Trdinov pokal.

Na prvi izlet smo se odpravili 26. oktobra, ob vzočju Gorjancev smo prehodili pot iz Pletenja do Kostanjevce, kjer smo si ogledali še kraško Kostanjeviško jamo. Novembra smo šli v Belo krajino, na Mirno goro. Decembra je manjša skupina iz Novega mesta odšla peš na Gorjance. Do Planinskega doma pri Gosposidi smo pešali kar štiri ure, najbolj vzdržljivi pa so se povzpeli še na Trdinov vrh. Januarja smo šli v Dražgoše, od tam pa smo jo mahnili še v Kropo. Prvo smolo z vremenom smo imeli marca, ko smo se želeli povzpeti na Porezen. Ker je močno deževalo smo se odpeljali do Postojnske jame. Ogledali smo si tudi Predjamski grad. Aprila smo se povzpeli na Boč, kjer smo videli za ta kraj značilno rožo velikonočnico v polnem cvetu. V maju sta se dve ekipi udeležili tekmovanja Mladina in gore na temo orientacija. 23. maja smo zopet imeli smolo z vremenom: želeli smo si ogledati narcise na Golici, vendar smo se zaradi dežja zapeljali proti dolini Vrat, se ustavili pri slapu Peričnik, potem pa nadaljevali do Aljaževga doma.

MATEJA GRAHEK

K7. "KRKA" BRAZDA

AGROSERVIS

POT NA GORJANCE 8 NOVO MESTO

V okviru našega tradicionalnega sejma, ki bo v nedeljo, 28. 6. 1992, v prostorih Agroservis, Pot na Gorjance 8, bomo organizirali

**licitacijo
poškodovanega vozila
BMW 318 i S, letnik 1990
izključna cena 350.000,00**

♦♦♦♦♦
tovarna Muta

pa bo imela demonstracijo s prikazom:

- enoosnega traktorja Kosor in Maestral z vgrajenim diferencialom in priključki za oranje, frezanje, košnjo, obračanje sena...
- profesional — namenska kosilnica z grebenom 130 cm
- kombi kosilnica — Hoby, kosilnica z grebenom 100 cm

Poleg navedenega bo svoje izdelke prikazala tudi tovarna TPV iz Novega mesta, odprta pa bo tudi naša prodajalna z rezervnimi deli in stroji.

Upravni organi občine Sevnica

objavljajo prosta delovna mesta:

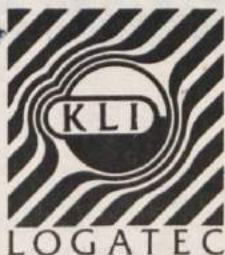
- 1. referenta I** za naloge referenta za ceste in komunalno v Sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora (za nedoločen čas);
- 2. referenta II** za naloge referenta za geodetsko katastrsko izmero v Geodetski upravi (za določen čas enega leta).

Pogoji za zasedbo pod:

1. inženir gradbeništva in dve leti delovnih izkušenj.
2. inženir gradbeništva — geodetske smeri in eno leto delovnih izkušenj (lahko tudi pripravnik).

Kandidati morajo poleg navedenih pogojev opraviti uspešno predhodni preizkus znanja in 4-mesečno poskusno delo. Imeti morajo državljanstvo RS in aktivno obvladati slovenski jezik. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev z opisom dosedanjih zaposlitev sprejema Sekretariat za družbene dejavnosti in občno upravo občine Sevnica, Glavni trg 19/a, 68290 Sevnica, 8 dni po objavi.

KMETJE IN DRUGI LASTNIKI GOZDOV PRILOŽNOST TUDI ZA VAS!

**po ugodni ceni odkupuje
hlodovino smreke in bukve**

**Informacije:
KLI LOGATEC, p.o.
61370 Logatec, Tovarniška 36
Telefon: 061/741-711 int. 276
Telex: 31-656, telefax: 061/741-279**

Ste pravkar ustanovili podjetje ali pa ga ustanovljate? Imate vpeljeno dejavnost, s prodajo pa niste zadovoljni?

Želite predstaviti vašo dejavnost, a ne veste kako?

Marketing

DOLENJSKI LIST

pozna rešitve,
primerne za vašo dejavnost in vaš žep!

Za tisk vam pripravimo:
znak podjetja
vizitke
dopise
propagandna sporočila vseh vrst in poskrbimo za objave
v časopisih, revijah, na radiu, TV, itd.

**Z našo pomočjo je uspeh
v vaših rokah!**

DOLENJSKI LIST marketing

tel. (068) 23-610
fax: (068) 24-898

Pokličite nas, obiskali vas bomo!

OSNOVNA ŠOLA ŠMARJETA

Šmarjeta 1, 68220 Šmarješke Toplice

objavlja prosta dela in naloge:

- učitelja slovenskega jezika — knjižničarja, za nedoločen čas;
- učitelja glasbene vzgoje, za nedoločen čas (dopolnjevanje na OŠ Škocjan);
- vzgojitelja predšolskih otrok, za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Začetek dela 1. 9. 1992.

Pogoj: višja ali visoka izobrazba ustrezne smeri. Prijave z dokazili sprejemamo 8 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po preteku razpisa.

CERJAK

KMETIJSKA TRGOVINA
KARDANSKIH GREDI
Bukošek 69, 68250 Brežice
tel. (0608) 61-363, fax. 61-664

obvešča cenjene stranke, da ima na zalogi naslednjo kmetijsko mehanizacijo:

— SIP: obračalnik	205
	225
britev	135
	165

nakladalne prikolice
silokombajne

- pluge
- cisterne
- sejalnike OLT
- prikolice MLAZ Bogdanci
- traktorje IMT

Ker smo vedno najcenejši, vam tudi sedaj nudimo 10% popusta.

Najugodnejše cene so za obračalnike UTU 205 53.900 SLT
220 59.800 SLT

Oglasite se pri nas ali nas pokličite!

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, d.d. LJUBLJANA, MESTNI TRG 26

objavlja
prosti delovni mesti:

- 1. POSLOVODJA v P-Novo mesto — servis — za nedoločen čas**

Pogoji za zasedbo:

- srednja izobrazba ekonomske smeri (V. st.)
- poznavanje dela na računalniku, organizacijske sposobnosti, komunikativnost,
- dve leti delovnih izkušenj,
- 3-mesečno poskusno delo.

- 2. PRODAJALEC — v P-Novo mesto — servis — za nedoločen čas**

Pogoji za zasedbo:

- srednja šola trgovske smeri (IV. st.),
- 1 leto delovnih izkušenj,
- 2-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov:

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, d.d., Ljubljana, Mestni trg 26, kadrovski oddelek.
Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po opravljenem postopku.

autokomplet d.o.o.

Cenjene stranke obveščamo, da je poslovalnica podjetja AVTOKOMPLET d.o.o.

na novi lokaciji v Smolenji vasi 51,
tel./fax: (068) 25-325.

Dejavnosti:

- servisna delavnica, ročna avtopralnica pri Novoteksu v Bršljinu
- posredniška prodaja vozil
- komisijška prodaja vozil
- sistem staro za novo
- odkup rabljenih in karamboliranih vozil
- cenitve vozil

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 25. VI.

SLOVENIJA 1
8.30 - 12.55 in 14.30 - 0.40 TELETEKST
8.45 VIDEO STRANI
8.55 KONCERT GODBE SLOVENSKE POLICIJE
9.35 PROGRAM ZA OTROKE PEDENŽEP PEKLENSKI NAČRT, mlad. TV film
11.05 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE: ROJSTVO
11.30 SKRIVNOSTNO ŽIVLJENJE STROJEV: RADIO, 2. del
12.00 POROČILA
12.05 TV DNEVNIK BIH, ponovitev
12.50 VIDEO STRANI
14.45 VIDEO STRANI
14.55 NAPOVEDNIK
16.00 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
17.10 EBU DRAME ZA OTROKE: MALA MIŠ 17.35 ŽIV ŽAV
18.25 EP VIDEO STRANI
18.28 ŽE VESTE..., svetovalno izobraževalna oddaja
19.05 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 ... DO PRIZNANJA, dokum. oddaja ob obletnici osamosvojitve
21.35 BOBENČEK, glasbena oddaja
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 POSLOVNA BORZA
23.10 NAPOVEDNIK
23.15 SOVA
23.15 DRAGI JOHN, amer. naniz., 9/22
23.40 GABRIELOV OGENJ, amer. naniz., 6/11
0.30 VIDEO STRANI

14.55 VEČERNI GOST: PROF. DR. BOŽO OTOREPEČ
15.45 NAPOVEDNIK
15.50 ...DO PRIZNANJA, ponovitev dok. oddaja
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 CVETJE V JESENI, slov. film
19.05 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
20.30 KOMU GORI POD NOGAMI?
21.35 S. King: ZLATA LETA, amer. nadalj., 7/8
22.25 TV DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 NAPOVEDNIK
22.55 SOVA:
22.55 MURPHY BROWN, 30. epizoda amer. naniz.
23.25 GABRIELOV OGENJ, amer. naniz., 8/11
0.15 HARLEKIN, avstral. film
1.50 NOČNE URE, 15. epizoda amer. varietetskega programa
2.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

6.25 Video strani - 16.35 Sova (ponovitev) - 18.00 Prislunhimo tišini - 18.15 Angleščina v poslovnih stikih - 18.30 Pozdrav iz Bohinja s Slovenskim kvintetom - 19.00 Kremenčkovi - 19.30 Dnevnik BIH - 20.05 Klasika - 20.30 Njen alibi (amer. film) - 22.05 Tržnica - samo slovenska? (posnetek javne tribune iz Cankarjevega doma) - 22.45 Umetniški eksperimentalni program: Akcent - 0.15 Video strani

NEDELJA, 28. VI.

SLOVENIJA 1
9.00 - 13.20 in 13.55 - 0.30 TELETEKST
9.15 VIDEO STRANI
9.25 PROGRAM ZA OTROKE
9.25 ŽIV ŽAV, ponovitev
10.15 EBU DRAME ZA OTROKE: MALA MIŠ, ponovitev
10.40 TRADICIONALNI JAPONSKI PLESI IN GLASBA
11.05 KRONIKA, ponovitev kanadske poljudnoznan. serije, 10/26
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.10 LJUDJE IN ZEMLJA
12.40 POZDRAV IZ BOHINJA S SLOVENSKEM KVINTETOM
14.10 MOŽ, IMENOVAN PETEK, ponovitev amer. filma
15.55 NAPOVEDNIK
16.00 KRALJ PATAGONIJE, franc. nadalj., 4/4
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 FRANCOSKI FILM
18.55 MERNIK
19.10 RISANKA
19.14 NAPOVEDNIK
19.20 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ZRCALO TEDNA
20.30 ZDRAVO
21.35 VELIKE TRGOVSKE POTI: BURMANSKA CESTA, angl. dok. serija, 4/8
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 NAPOVEDNIK
23.05 SOVA:
AMERIŠKE VIDEO SMEŠNICE, 11. epizoda
GABRIELOV OGENJ, 9. epizoda amer. naniz.
0.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.00 Video strani - 15.10 Sova (ponovitev) - 16.25 Napovednik - 16.30 Športna nedelja - 18.25 Aleksa Šantič (8/8) - 19.30 Dnevnik ORF - 20.00 Video godba - 20.30 Večer makedonske TV: 20.30 Poslednji mojster rezbarstva (dok. film); 21.30 Vejica (TV drama); 23.00 TV poster (zabavno-glasb. oddaja); 23.40 Makedonska filharmonija - 0.15 Športni pregled - 0.45 Video strani

PONEDELJEK, 29. VI.

SLOVENIJA 1
9.05 - 12.10 in 16.20 - 1.25 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 PROGRAM ZA OTROKE
10.00 SEMENI NIČEVOSTI, ponovitev angl. nadalj., 6/8
11.00 TV MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO TEDNA, ponovitev
12.00 POROČILA
16.45 NAPOVEDNIK
16.50 SLOVENSKE MAGAZIN
17.20 OBZORJA DUHA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
18.40 ALI BODO PREŽIVELI? BELOGLAVI JEZEREC, angl. poljudnoznan. serija, 2/1
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 POLITIK NOVEGA KOVA, angl. naniz., 12/14

PETEK, 26. VI.

SLOVENIJA 1
9.05 - 0.55 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 PROGRAM ZA OTROKE
9.30 SKRIVNOSTNI OTOK, angl. nadalj., 3/6
10.20 KO JE POMLAD, 4/6
10.50 ZELENA URA, ponovitev
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH, ponovitev
12.50 VIDEO STRANI
13.35 VIDEO STRANI
13.45 NAPOVEDNIK
13.50 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
16.20 GOSPODARSKA ODDAJA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, FORUM
20.30 W. M. Thackeray: SEMENI NIČEVOSTI, angl. nadalj., 7/8
21.30 SOVA
ROSEANNE, 4. epizoda amer. naniz.
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.30 SOVA:
22.30 GABRIELOV OGENJ, amer. naniz., 7/11
23.20 ZASLIŠANJE, franc. film
0.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.05 Sova (ponovitev) - 18.25 Regionalni programi - Maribor: Slovenska kronika - 19.30 Dnevnik BIH - 20.05 EP v nogometu, finale - 22.30 Večerni gost: prof. dr. Božo Otoresec - 23.20 Umetniški eksperimentalni program: Studio City - 0.20 Koncert simfonikov RTV Slovenija: G. Gershwin: Suita iz Porgy in Bess

SOBOTA, 27. VI.

SLOVENIJA 1
8.05 - 2.20 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 IZBOR
8.30 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 55. lekcija
8.50 RADOVEDNI TAČEK
9.05 LONČEK, KUHAJ!: RIBJA PAŠTETA
9.15 KLUB KLOBUK
11.10 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH, ponovitev
12.55 TOK, TOK, ponovitev
14.50 EP VIDEO STRANI

21.05 DOKUMENTAREC MESECA: UMİK AGRESORJA Z OZEM-LJA REPUBLIKE SLOVENIJE
22.10 Milan, Jesih: ZRCALO, izvirna TV igra
23.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.30 NAPOVEDNIK
23.40 SOVA:
GABRIELOV OGENJ, 10. epizoda amer. naniz.
ZVEZDNE STEZE, 26. epizoda amer. naniz.
1.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.30 Video strani - 16.40 Sova (ponovitev) - 17.55 Športni pregled (ponovitev) - 18.25 Regionalni programi - Ljubljana: Slovenska kronika - 19.30 Dnevnik KP - 20.00 Videošpon - 20.30 Gospodarska oddaja: 10.000 obratov - 21.00 Sedma steza - 21.30 Ciklus filmov L. Bunuela: Rimska cesta (franc.-italij. film) - 23.10 Umetniški eksperimentalni program: Under 25 - 23.40 Video strani

TOREK, 30. VI.

SLOVENIJA 1

8.55 - 12.10 in 15.40 - 0.40 TELETEKST
9.10 VIDEO STRANI
9.20 PROGRAM ZA OTROKE
10.20 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE: TELESNA STRAŽA
10.45 SKRIVNOSTNO ŽIVLJENJE STROJEV - AVTOMOBIL, 3. del
11.10 SEDMA STEZA, ponovitev
11.40 PRISLUHNI MO TIŠINI, ponovitev
11.50 ANGLEŠČINA V POSLOVNIH STIKIH, ponovitev
12.00 POROČILA
15.55 VIDEO STRANI
16.05 NAPOVEDNIK
16.10 RIMSKE CESTE, ponovitev franc.-italij. filma
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 OSMI DAN
21.20 SLOVENIJA - UMETNOSTNI VODNIK
21.35 DEKLICA M, amer. nadalj., 4/4
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 POSLOVNA BORZA
22.50 NAPOVEDNIK
23.00 SOVA:
BREZ ŽENSK MENDA NE GRE, angl. naniz., 5/6
GABRIELOV OGENJ, 11. epizoda amer. naniz.
GLASBENI UTRINEK: G. Bizet: CARMEN
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.30 Video strani - 15.40 Sova (ponovitev) - 17.20 Svet poroča - 18.00 Regionalni programi - Koper: Slovenska kronika - 19.00 Modro poletje (španska nadalj., 7/38) - 19.30 Dnevnik ZDF - 20.00-V službi rock n rolla - 20.30 Glasba, show in cirkus - 21.30 Omizje - 23.30 Svet poroča (ponovitev) - 0.10 Video strani

SREDA, 1. VII.

SLOVENIJA 1

9.35 - 12.10 in 17.20 - 0.40 TELETEKST
9.50 VIDEO STRANI
10.00 PROGRAM ZA OTROKE
11.00 DEKLICA M, ponovitev amer. nadalj., 4/4
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
17.35 VIDEO STRANI
17.45 NAPOVEDNIK
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE ŽIV ŽAV
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 FILM TEDNA
IZPOVED POLICIJSKEGA KOMISARJA DRŽAVNEMU TO-ŽILCU, italij. film
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 KRONIKA, kanadska poljudnoznan. serija, 12/26
23.05 NAPOVEDNIK
23.15 SOVA:
NENADNI USPEHI, amer. naniz., 7/19
GAME, SET & MATCH, angl. nadalj., 1/3
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.10 Video strani - 16.20 Osmi dan (ponovitev) - 17.10 Sova (ponovitev) - 18.25 Regionalni programi - Maribor: Slovenska kronika - 19.30 Dnevnik KP - 20.00 Pairo - 20.30 Športna sredi - 21.25 "Najpomembnejše se sporoča v tišini" - portret L. Lebiča - 21.55 Video strani

VAŠE ŽELJE URESNIČUJE NA MALDIVIJIH

Knorr

1110 NAGRAD

POČITNICE NA RAJSKIH OTOKIH MALDIVIJIH (za dve osebi)	5 x
KOMPLET KUHINJSKE POSODE TAC	20 x
VARILNI STROJČEK	30 x
MLINČEK ZA KAVO	50 x
MAJICE KNORR	1000 x

Pogoji za sodelovanje:
3 razne jušne Knorr kocke z oznako nagradna igra
pošljite do 31. 7. 1992 na naslov:
Nagradna igra Knorr
p.p. 16
61112 Ljubljana
Zrebanje nagrad bo 3. 8. 1992
Imena dobitnikov bodo objavljena v reviji Jana in časopisih Nedeljski dnevnik, Gorenski glas, Primorski dnevnik, Dolenjski list, Večer in Slovenske novice

SOP
SOP Novoline

Tehnologija prijaznejše prihodnosti.

INŽENIRING ZA SPECIALIZIRANO OPREMO

- tehnologija površinske zaščite
- tehnologija transporta za industrijske procese
- tehnologija za živilsko industrijo

Litijska 51, 61000 Ljubljana
Telefon: 061 101 301 • Telefaks: 061 101 335 • Teleks: 39 619

KONIFAS DESIGN

VI NAM — MI VAM

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefaxu: (068) 24-898 do torka do 10. ure.

Trgovina **ZRNO** d.o.o.
Gmajna 6, Raka Tel. (0608) 75-541

vam v svoji trgovini na RANČU nudi vse za kmetijstvo in gospodinjstvo po ugodnih cenah

• rezervne dele za traktorje in kmetijske stroje • kmetijsko mehanizacijo • orodja
• umetna gnojila: urea po 770,00 SLT, kan po 720 SLT, NPK 13x10x12 po 890,00 SLT, NPK 10x20x30 po 1.150,00 SLT • škropiva • semena • radensko • pivo • sokove • sladkor • olje • sol • gradbeni material

posebno ugodno: armaturne mreže 9/6 po 4.299,00 SLT
cement (vreča) 455,00 SLT,
apno
(vreča) po 372,00 SLT.

V ceno je vračunan prometni davek!

Pri sosedu nič več ne kaplja!

Ne zamenjamo vodovodnih pip in mešalnih baterij, ker jih popravimo oziroma obnovimo. Popravimo tudi tiste, ki so vam jih vodovodni inštalaterji zamenjali in rekli, da so zanič. Zamenjani deli pri obnovljenih pipah in mešalnih baterijah imajo EVROPSKI ATEST. Za opravljeno delo dajemo 5 let garancije. Prevoz ne zaračunavamo.

Informacije in naročila po tel. (068) 87-543 non stop.

FIAT

Možnost dostave na dom, dajatev do registracije približno 47% (do 1. 7. 92).

Posredovanje pri prodaji rabljenih vozil, odkupi, izvedeniške cenitve.

Uno od 10.120 DEM
Tipo od 13.900 DEM
Tempra od 15.800 DEM
Croma od 21.500 DEM

AMI d.o.o., Ljubljanska c. 27,
Novo mesto
tel/fax: (068) 26-010

Peugeot 405 GLI — cena do registracije 26.300 DEM.

DOBAVA TAKOJ!

Delovni čas: od 9. do 15. ure

Canon

servis — trgovina

FOTOKOPIRNI APARATI

TELEFAKSI

FOTOKOPIRNI PAPIR

POTROŠNI MATERIAL

ugodne cene!

BIRING

Jedinišča 27, 68000 Novo mesto

fax: 068/26-004

elba

Trgovina na drobno, debelo in inženiring d.o.o.

68000 Novo mesto
Ulica talcev 9
Telefon: (068) 24-884
Telefax: (068) 25-773

Trgovina ELBA vam nudi izredno ugodnost pri nakupu svetil 15 — 25% popust pri plačilu z gotovino

- po ugodnih cenah dobite ves elektroinstalacijski material
- belo tehniko
- akustiko

MANA

turistična agencija

pooblaščenca agencija za
KOMPAS HOLIDAYS
GLOBTOUR
SLOVENIJATURIST
in boljše privatne agencije

Turistična agencija
PARTIZANSKA 7, NOVO MESTO
telefon: 068-28-136

- * SLOVENIJA
- * ISTR
- * POČITNICE V TUJINI

MANA

turistična agencija

PLANINCI in LOVCI

najboljši planinski in lovski čevlji po tovarniških cenah na obroke

CELOTNA TURISTIČNA PONUDBA
NA ENEM MESTU

MANA
turistična agencija

INTERMARC

IMPORT — EXPORT

d.o.o.

Trgovina na debelo in drobno
tel./fax 068-24-663
Zagrebska cesta 21
Novo mesto — Slovenija

Ugodna ponudba umetnih gnojil:

UREA ..... 745,00 SLT
NPK 13-10-12 ..... 780,00 SLT
NPK 15-15-15 ..... 875,00 SLT
NPK 12-52-0 MAP ..... 1.650,00 SLT

- * rezervni deli BCS
- * rezervni deli za motorje ACME LOMBARDINI
- * sadjarsko-vinogradniška oprema
- * rezervni deli kmetijske mehanizacije iz uvoza
- * nahrbtnne kosilnice KAWASAKI
- * vrtno samohodne kosilnice

BETONAL TREBNJE

proizvodnja, prevoz in strojno vgrajevanje betona

Tel. (068) 45-650
45-651
45-652

Cenjene kupce obveščamo, da lahko pri nas naročijo kvalitetne betone in storitve betoniranja po konkurenčnih cenah. Za takojšnja plačila nudimo 5% popusta!

STP

Trgovina emonka, Prešernov trg 15, Novo mesto

vam nudi:

- sveže praženo kavo emonec
- surovo kavo Minas
- vrhunska buteljčna vina
- ekspres aparate za kavo
- mlinčke za kavo

veleprodaja kave za trgovino in gostinstvo

Ob nakupu kave — skodelica kave zastoj. Nasvidenje v emonki!
Telefon: (068) 26-071

**POGREBNE IN
POKOPALIŠKE
STORITVE**

Oklešen Leopold
K Roku 77
Novo mesto
tel. (068) 26-193
delovni čas: non stop

- prevozi pokojnikov — tudi iz tujine
- prodaja pogrebnega materiala
- ureditev pokojnikov — tudi na domu
- urejanje dokumentov v zvezi s pokojniki
- kompletne storitve pri pogrebi
- storitve v zvezi z upepelitvijo
- posredovanje vencev in cvetja
- izredno konkurenčne cene
- brezplačen prevoz do 20 km
- možnost plačila na 3 obroke ali 3 čeke
- za gotovinsko plačilo 10% popusta

AVTOSTART

AVTODELI

ZASTAVA 101, 128, 750, P-126 • JUGO • GOLF • TOMOS • po naročilu vam v najkrajšem možnem času priskrbimo pločevino in ostale dele za vsa zahodna in japonska vozila. Stalno na zalogi oljni, zračni filtri in filtri za goriva 90% vseh vozil. Amortizerji MONROE, disk ploščice FERODO, avtoprevleke. Dobite nas vsak delovnik od 8. do 18. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure na C. komandanta Staneta 6 v Novem mestu (podhod Alpine). Tel. (068) 23-432.

Trgovina Trebnje, tel. (068) 44-044

VI NAM — MI VAM

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj

Terme Topolšica

TERME TOPOLŠICA, HOTEL VESNA

zeleno počitnice v dolini meseca

POČITNIŠKI PROGRAM ZAJEMA:

POLNI PENZION V 1/2 SOBI
PLAVANJE V TERMALNEM BAZENU
MERITVE KRVNEGA TLAKA IN TELESNE TEŽE
KONZULTACIJO PRI ZDRAVNIKU SPECIALISTU
VSE DRUŽABNE PRIREDITVE, KI POTEKAJO V HOTELU
REKREACIJO IN ANIMACIJO POD STROKOVNIM VODSTVOM
(GIMNASTIKA V BAZENU IN TELOVADNICI, TRIM STEZA...)

CENA: 7 dni = 301 DEM, 10 dni = 420 DEM, 14 dni = 574 DEM

turistična taksa in zavarovanje 1 DEM na dan

DODATNE AKTIVNOSTI — z doplačilom:

- možnost izletov (Savinjska dolina, Logarska dolina, Golte, Avstrija, kmečki turizem, lokalne zanimivosti...)
- šport: tenis igrišča, konjenišstvo, športni ribolov, kajak, kanu, surfanje na velenjskem jezeru, športno letalstvo in jadralna letala na letališču v Lajšah (3 km od hotela)
- ustvarjalna delavnica — tečaj oblikovanja z glino

UGODNOSTI:

- UPOKOJENCI 10% POPUSTA
- OTROCI DO 5 LET IMAJO BREZPLAČNO BIVANJE
- OTROCI OD 5 DO 12 LET IMAJO 40% POPUSTA (na tretjem ležišču oz. če spijo s starši)
- ZA BIVANJE NAD 10 DNI — MOŽNOST PLAČILA NA 3 ČEKE
- ZA BIVANJE OD 7 DO 10 DNI — MOŽNOST PLAČILA NA 2 ČEKE

INFORMACIJE: Terme Topolšica, hotel VESNA

REZERVACIJE: (063) 892-120/141/049, fax.: (063) 892-212

kino

BREŽICE: 25. (ob 20. uri) in 26.6. (ob 18. in 20. uri) ameriški kriminalni film Fantje iz sosesčine. 27. in 28. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Poročna ogledala.

ČRNOMELJ: 26.6. (ob 21. uri) ameriška akcijska komedija Predmestni komandos. 28.6. (ob 21. uri) ameriški akcijski film Maščevanje dvojčkov.

KRŠKO: 28.6. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Air Amerika.

METLIKA: 26.6. (ob 21. uri) ameriški akcijski film Maščevanje dvojčkov. 28.6. (ob 21. uri) ameriška akcijska komedija Predmestni komandos.

NOVO MESTO: Od 26. do 30.6. (ob 18. uri) ameriška komedija Ne reci mami,

da smo sami. Od 26. do 30.6. ameriški pustolovski film Smrtonosni trenutek. 1.7. (ob 18. uri in 20.30) ameriška ljubezenska drama Princ plime.

tedenski koledar

Četrtek, 25. junija - **Hinko**
 Petek, 26. junija - **Stojan**
 Sobota, 27. junija - **Lado**
 Nedelja, 28. junija - **Zoran**
 Ponedeljek, 29. junija - **Peter in Pavel**
 Torek, 30. junija - **Emilija**
 Sreda, 1. julija - **Bogoslav**

LUNINE MENE
 30. junija ob 13.18 - **mlaj**

čestitka

DRAGI MAMI in stari mami **Alojziji Gortan** iz Kloštra za 79. rojstni dan in god želimo, da bi nas še naprej zdrava in nasmejana pričakala v svoji hišici. Otroci z družinami, vnuki in še posebej sin Boris.

kmetijski stroji

MOLZNI STROJ Vestfalija in kravo friziko prodam. ☎ 78-527.

NAKLADALNO PRIKOLICO Pionir 17 in kosilnico BCS 127 bencin — petrolej prodam. ☎ 57-245.

AGROIZBIRA TRGOVINA nudi ugodno akumulatore vse vrst z dveletno garancijo. Primer: 12 V 97-100 AH-6.600, 12 V 135 AH-140 AH-10.200, 10.500. Gume za traktor 10-28-17.900, 12-41-28-22.500 SLT, vse rezervne dele za traktorje Tomo Vinkovič, IMT, Fiat šture, Univerzal, Ursus, kosilnico BOS, nože za kosilnice, vzmeti za obračalnike in pajke itd. Odprto imamo non-stop od 7. do 19. ure. Se priporoča Slavko Prosen, Agroizbira, Smledniška 17, Kranj. ☎ (064) 324-802.

BOČNO KOSILNICO za traktor Ursus prodam. ☎ 76-053.

TRAKTOR Univerzal 45, 900 ur, in prikolico prodam. Petrič Alojz, Prečna 23.

TRAKTOR, starejši, obnovljen, 30 KM, trosilec hlevskega gnoja, obračalniki sena, žago Dolmar in žago Stihl prodam. ☎ (068) 46-628.

MOTORNO ŠKROPILNICO Pannonija, skoraj novo, prodam za 40.000 STL. ☎ (0601) 24-958, popoldne.

kupim

160 KOMADOV STREŠNE OPEKE Kikinda 222 in sedem komadov slemnjakov kupim. ☎ 28-274.

BIKCA starega do deset dni, kupim. ☎ (061) 866-086 po 16. uri.

motorna vozila

KARAMBOLIRAN AVTO novejši letnik, kupim. (061) 823-168.

Z 750, registriran do konca leta, dobro ohranjen, prodam. Janez Plantan, Koroska vas 25, Novo mesto.

LADO SAMARO 1500, letnik 1990, 14.000 km, ZASTAVO POLY 101 in TAM 125/12 kiper 4 m ugodno prodam. ☎ (068) 76-009.

R 4 TLS, letnik 1983, neregistriran, v voznem stanju, za dele prodam. ☎ (068) 87-445 ali 87-698.

R4, letnik 89 (5600 DEM), GOLF CL 1.3 letnik 90 (14700 DEM), GOLF JX letnik 89 (14500 DEM), JUGO 55, letnik 89 (43000 DEM), CITROEN C25 letnik 88 (14600 DEM), Z 101, letnik 84 (1900 DEM). ☎ 068/25-325.

Prodaj R5 Campus, letnik 91, november, ugodno. ☎ 068/22-917.

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: **Drago Rustja** (direktor in glavni urednik), **Marjan Legan** (odgovorni urednik), **Andrej Bartelj**, **Mirjam Bezek-Jakše**, **Bojan Budja**, **Breda Dušič-Gornik**, **Anton Jakše**, **Mojca Leskovšek-Svete**, **Zdenka Lindič-Dragaš**, **Martin Luzar**, **Milan Markelj** (urednik Priloge), **Pavel Perc** in **Ivan Zoran**.

IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 50 SLT, naročnina za 2. trimesečje 590 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 1.180 SLT; za tujce 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 850 SLT, na prvi ali zadnji strani 1.700 SLT; za razpise, licitacije ipd. 1.000 SLT. Mali oglasi do deset besed 600 SLT, vsaka nadaljnja beseda 60 SLT.

ZIRO RACUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo in računovodstvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasi in zahteva 24-006; telefaks: 24-898. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23—92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifarne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst. Časopisni stavek, prelom in filmi: **Grafika Novo mesto, p.o.** Tisk: **Ljudska pravica, Ljubljana.**

GOLF JGLD, letnik 1984, prodam ali menjam za cenejšo vozilo z vašim doplačilom. ☎ 068/28-915.

126 P, letnik 1983, prodam. ☎ 73-609.

MOTOR-MENJALNIK za 126 P, s papirji, prodam. ☎ 49-374.

Z 750, letnik 1984, prodam po delih in avtoogenu. ☎ 52-234.

BMW 315, letnik 1983, prodam. ☎ (0608) 60-010.

ZASTAVO 128, letnik 1985, prodam. Cena po dogovoru. Gorenčič, Padersiščeva 34, Novo mesto.

GOLF BENCINAR, letnik 1981, dobro ohranjen, prodam. ☎ (0608) 88-830.

JUGO 45, letnik 1989, prodam za 3.800 DEM. Pezdirc Anton, Griblje 52.

R 18, letnik 1983, prodam ali menjam za cenejši avto. Plavec, Malkovec 2, Trzinčje.

OPEL KADET 1,4, bencinar, limuzina, letnik 1990, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (0608) 58-171.

TOMOS AVTOMATIK, letnik 1988, izvorni model, prodam. ☎ 41-036.

R 4, star štiri mesece, rdeče barve, prodam. ☎ 24-310.

LADO 1200, letnik 1987, prodam. ☎ 78-219.

PRODAM OPEL KADET 1300 LS, 12/86, 4 vrata, siv metalik, ali menjam za R 4. Inf. od 10. do 14. ure. ☎ 21-570 (Ljubj)

obvestila

NESNICE, mlade jarkice, pasme hišex, rjave, stare 3 mesece, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije, kličite od 17. do 22. ure vsak dan: **Jože Zupančič**, Otovec 12, Črnomelj. ☎ (068) 52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec 46, Dobova. ☎ (0608) 67-578.

ZALUŽIJE—ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068) 44-662.

HERBALIFE, ameriški preparat za uspešno in zdravo hujšanje. ☎ 21-776.

BELE ŠPANCICE, težke po 1.30 kg, po 210 SLT za kilogram, prodam. ☎ 42-575.

KOMPRESORJI — 25 do 500 litrov

SNEGOLOVI — enostavna montaža

PANTI — varilne sponje (različne)

Vse po ugodnih, konkurenčnih cenah

Tel.: (068) 84-647

UNISTAR, d.o.o.

LJUBLJANA, Letališka 33

Tel: (061) 102-222, int. 350

Fax: (061) 104-277

Spoštovani!

Predstavljamo naš prodajni program:

- celoten program **hard diskov SEAGATE TECHNOLOGY**
- osebni računalniki **UNISTAR** (286/20, 386sx/25, 386/40, 486/33)
- tiskalniki (EPSON, FUJITSU, STAR, laserski tiskalniki HEWLETT PACKARD)
- program **CHICHONY** (notebook, tipkovnice)
- inženiring in izdelava vseh vrst mrež in komunikacij
- nudimo vzdrževanje naše opreme in servis
- izobraževanje na Inštitutu Jožef Stefan

Pokličite nas. Veselimo se našega sodelovanja!

vaš partner UNISTAR avtorizirani distributer SEAGATE TECHNOLOGY in NOVELL

Kovinska galanterija Konček Franc

Izdelujemo opremo za trgovine in poslovne prostore kvalitetno in po konkurenčnih cenah.

Prepričajte se in nas pokličite po tel. (068) 65-278

Trgovina z rezervnimi deli za vse vrste gospodinskih strojev:

- kompresorji za hladilnike
- programatorji za pralne stroje, tenišla za skrinje
- ohišje za pralne stroje
- rabljen hladilnik AEG

Tel.: 068/24-314 21-695

Se priporočamo!

ROČNI POŽIGALNIK PLEVELA

Vam uniči plevel brez herbicidov in pletja v vrtu, na njivi, v vinogradu in na poteh...

Informacije in naročila **TRISTIL Radeče**, tel. (0601) 81-913

BAKRENA IN NERJAVEČA PLOČEVINA:

Na zalogi imamo bakreno pločevino debeline 0,55 mm v ploščah in rolah; cena 430 SLT/kg ter nerjavečo brušeno pločevino debeline 0,8 mm in 1 mm po ceni 438 SLT/kg, nerjavečo nebrušeno pločevino 0,8 mm in 1 mm po ceni 345 SLT/kg.

Informacije po telefonu (061) 262-230, fax: (061) 265-165.

posest

V KOSTANJEVICI na Krki prodam veliko nedokončano hišo. ☎ (041) 284-149.

VIKEND PARCELO (20 a), na lepi sončni legi v Straži pri Novem mestu (nad silosi), prodam ali menjam za avto. ☎ (062) 792-222.

HIŠO Z LOKALOM za trgovsko ali drugo dejavnost v Mokronogu ugodno prodam. Skupna površina je 106 m² in vrt 230 m². ☎ (061) 320-745 popoldne.

PARCELO, TRAVNIK, 220 m², v Sodražici, Sleminska c. prodam. ☎ (061) 216-367.

MEŠANI GOZD, 1,20 ha, blizu Birčne vasi, prodam. ☎ 22-139.

HIŠO v Ševnici prodam. Informacije v petek od 19. do 21. ure. ☎ (0608) 43-157.

STAREJŠO KMEČKO HIŠO z gospodarskim poslopjem in vrtom na Ševnici pri Mirni prodam. ☎ (068) 47-741.

PARCELO v Dolenjskih Toplicah prodam. ☎ 23-812.

SMREKOV GOZD, 8582 m², tik ob glavni asfaltni cesti čez Gorjance (na Vahū), zelo primeren za odvoz lesa, prodam za 1500 DEM. ☎ (061) 576-633, od 18. do 21. ure.

prodam

SPREDNJI BRANIK za 126 P prodam. ☎ 24-213 int. 290, popoldne.

BARVNI TV, pralni stroj Gorenje, pomivalni pult (80 cm), vse rabljeno, dobro ohranjeno, ugodno prodam. ☎ (068) 65-523.

KOTNO SEDEŽNO GARNITURO, staro tri leta, prodam za 600 DEM. ☎ 26-046.

OSNOVNI NOSILEC za prtljajnik (tule — švedski) za citroen ax in otroško kolo prodam. Vse je dobro ohranjeno. ☎ 24-971.

DVOSOBNO KLETNO STANOVANJE v bloku, s centralno kurjavo in telefonom, primerno tudi za poslovni prostor ali mirno obrt, prodam. ☎ 24-383.

NAMIZNI ŠIVALNI STROJ Bagat prodam. ☎ 25-662.

OSTREŠJE za hišo ter deske, 2 cm, in plohe, 5 cm in 8 cm, vse smrekovo, prodam. **Jože Dragman**, Črmošnjice 10, Stopiče.

BUKOVA IN GABROVA DRVA ugodno prodam. ☎ 52-529.

ZELO UGODNO prodam večje število dobro ohranjenih okenskih kril. ☎ 24-294, Valantičeva 19a.

MLADE PSE Bouvier, cepljene, z že kopiranimi ušesi, prodam. ☎ (041) 565-672 ali (0608) 69-576.

VIDEO SANYO E 4300, slušni aparat VIDEX AT2, žensko športno kolo na 5 prestav prodam. Drska 46, stanovanje 20, Novo mesto.

ŠROTAR za ruženje in mletje koruze prodam. ☎ 65-440.

30 m² hrastovega poda prodam. ☎ 24-863.

VRHUNSKO LEGLO črnih labradorjev retriever, odličnih staršev, prodam. ☎ (061) 76-679.

razno

NUDIMO ugodne kredite brez obresti. ☎ (0608) 75-680 od 20. do 21. ure vsak dan.

POSLOVNI PROSTOR, trgovina (200 m²), z elektriko in telefonom, v centru Semic, oddam v najem. ☎ (068) 56-022, (068) 56-119.

UPOKOJENA VDOVA sprejme na stanovanje mlad par. Možno dedovanje. Naslov v oglasnem oddelku.

ZAKONCA PREVZAMETA KMETIJO brez naslednikov na preužitek ali po dogovoru. Šifra: »ZEMLJA KLIČE«

POŠTENEGA najditelja moške usnjene torbice, izgubljene na relaciji Žužemberk — Dvor ali kogarkoli, ki bi kaj vedel o tem, prosim naj proti nagradi sporoči na telefon 87-214 ali 87-106.

službo dobi

POTNIKI! Priključite se skupini pri prodaji tekstila po domovih. Visok honorar. ☎ (068) 85-325.

REDNO ZAPOSIM samostojnega

monterja centralne kurjave in vodovoda takoj. ☎ (0608) 62-630.

ZASTOPNIKE IN VODJE skupin za delo med vikendi, z lastnim prevozom, iščemo. ☎ 24-852.

PIZZERIA OAZA honorarno zaposli dekletke za delo v strežbi. Informacije v petek od 10. do 13. ure.

KV MESARJA za delo v predelavi zaposli Mesarstvo Bobič, Škocjan.

UPOKOJENKE, mlajše, z lastnim prevozom, iz okolice Brežic in Novega mesta, vabljene k dobremu zaslužku. Pridite v restavracijo Domen, Družinska vas pri Šmarjeških Toplicah, v nedeljo, 28. 6., ob 10. uri.

AKVIZITERJE za prodajo konfekcije iščemo. Obvezen lasten prevoz. ☎ 23-098, popoldne, ali 85-039, popoldne.

VSEM ZAPOSLENIM IN NEZAPOSLENIM dajem možnost evropskega zaslužka (ni akvizitertvo). Če imate avtomobil, telefon in najmanj srednješolsko izobrazbo, pridite na informativni sestanek, ki bo v soboto, 27. 6., ob 19. uri na gradu v Brestanici in v nedeljo, 28. 6., ob 19. uri na motelu Catež — banketna soba.

AKVIZITERJI! Nudimo ugoden zašluzek s prodajo cenenih artiklov. ☎ 87-380.

službo išče

IŠČEMO ŽENSKO, lahko z otrokom, za oskrbo starejše ženske na njenem domu. ☎ (0608) 33-535.

stanovanja

DVOSOBNO KLETNO STANOVANJE v bloku, s centralno kurjavo in telefonom, primerno tudi za poslovni prostor ali mirno obrt, prodam. ☎ 24-383.

ŠTIRISOBNO STANOVANJE, na Reki zamenjam za dvoipolno stanovanje v Novem mestu. ☎ 84-897.

STANOVANJE, 60 M², na Dvoru pri Žužemberku prodam najboljšemu ponudniku. ☎ 26-288.

V TREBNJEM prodam novejšo trisobno stanovanje s telefonom, centralno in opremo. ☎ (0608) 44-767.

ČASOPIS, KI VAM PRIHRANI MNOGO VEČ, KOT STE GA PLAČALI

S A L O M O N O V

OGLASNIK

VSAK ČETRTEK

OD STANOVANJ, AVTOMOBILOV... DO POSLOVNIH STIKOV IN ZAPOSLOTITVE

BREZPLAČNI MALI OGLASI

SLOVENSKI ŠPORTNI ČASOPIS

EKIPA

VSAKO SREDO PRINAŠA OBILICO ZANIMIVEGA ŠPORTNEGA BRANJA

HOKEJ, NOGOMET, KOŠARKA, ROKOMET, ODBOJKA, SMUČANJE, MEDNARODNI ŠPORT, REKREACIJA...

DE časopis slovenskih delavcev

piše

Odprto pismo Jožici Puhar za dan državnosti:

Koliko mlada država Slovenija spoštuje 2. člen svoje ustave — SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA

CENTER LJUBLJANA

PRI NAS IMAMO AKCIJE

POPUST NA TOVARNIŠKE CENE

- STIROPOR 10%
- HIDROIZOLACIJE 15%
- DEMIT FASADA 15%
- KERAMIČNE PLOŠČICE 10%
- CEMENT 398 SLT/VREČA
- APNO 298 SLT/VREČA

CENTER LJUBLJANA BRŠLJIN 2 NOVO MESTO

PODJETJE KOMPAS HERTZ RENT A CAR, p.o.61000 LJUBLJANA
Celovška 206

Na osnovi sklepa Delavskega sveta podjetja

**OBJAVLJA
prodajo z zbiranjem ponudb**Prodajali se bodo poslovni prostori v objektu na naslovu Glavni trg 14, Novo mesto, pritličje, v skupni izmeri 75 m². Izklicna cena je 2.000 DEM za 1 m², plačljiva v tolarški protivrednosti po tečaju Banke Slovenije na dan plačila; prometni davek ni vračunan v ceno ter ga skupaj z vsemi stroški prenosa pravice uporabe nosi kupec.

Ogled poslovnega prostora je možen od 29. 6. do 2. 7. 1992, od 8. do 12. ure.

Zainteresirani naj pošljejo pismene ponudbe z dokazilom o vplačilu 10-odst. izklicne cene za prostor, ki bi ga kupili do 3. 7. 1992.

Varščina mora biti nakazana na žiro račun št. 50100-601-12295, SDK Ljubljana.

O sklenitvi kupoprodajnih pogodb z najugodnejšim ponudnikom bo določeno dne 10. 7. 1992, pogodbe pa morajo biti sklenjene do dne 15. 7. 1992.

Kupcem bo varščina vračunana v ceno, preostalim ponudnikom pa v roku 8 dni vrnjena brez obresti.

V primeru, da izbrani ponudnik ne bi sklenil kupoprodajne pogodbe v roku, bo varščina zadržana.

Ponudbe pošljite na naslov: KOMPAS HERTZ RENT A CAR Celovška 206

61117 LJUBLJANA

OBJAVA

**Ministrstvo za pravošodje in upravo
KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI
MIRNI**

objavlja prosti delovni mesti:

**1. POOBLAŠČENE URADNE OSEBE
2. PEKA**Pogoji:
Pod 1:

— srednja (štiriletna) izobrazba penološke ali druge ustrezne smeri, 1 leto ustreznih delovnih izkušenj, starost do 27 let, moški z odsluženim vojaškim rokom.

Pod 2:

— srednja (triletna) izobrazba — smer pek in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj ter izpit iz higienskega minimuma.

Na objavljenem mestu pod 1 se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev.

Za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje: da je zdravstveno sposoben; da ni bil obsodjen za kaznivo dejanje, zaradi katerega je neprimeren za opravljanje dela v KPD; da je državljan Republike Slovenije in aktivno obvlada slovenski jezik. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom.

Delovno razmerje bosta sklenila za nedoločeno čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom. Po dogovoru nudimo peku samsko ali družinsko stanovanje. Pisne prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Kazenski poboljševalni dom Dob pri Mirni, 68233 Mirna.

**UGODEN NAKUP
VSEH TIPOV TOPLOTNE
IN ZVOČNE
IZOLACIJE NOVOTERM**

od 10. 6. do 1. 8. '92

v industrijski prodajalni
KRKA NOVOTERM, d.o.o. Novo mesto,
Bršljin 62, telef. (068) 21-492z 10% popustom na takojšnje
gotovinsko plačilo ali
na 3 čeke brez obresti**KRKA
NOVOTERM****OSNOVNA ŠOLA DRAGOTIN KETTE
Ul. Milke Šobar 25, Novo mesto**

razpisuje prosti delovni mesti:

— POMOČNIKA RAVNATELJA

Kandidat mora izpolnjevati pogoje, ki jih določa Zakon o osnovni šoli, in naslednje posebne pogoje:

- da je specialni pedagog — DP,
- da ima opravljen strokovni izpit,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem zavodu,
- da ima organizacijske in strokovne sposobnosti za vodenje pedagoškega dela šole.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta. Začetek dela je 1. 9. 1992.

V okviru delovnega časa ima z zakonom določeno učno-vzgojno obveznost v popoldanskem delovnem času.

— KUHARICE

za določen čas, s polovičnim delovnim časom v popoldanskem času; pričetek dela je 1. 9. 1992 z 2-mesečno poskusno dobo; prednost imajo kandidati z delovnimi izkušnjami in zahtevano IV. stopnjo izobrazbe.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po končanem postopku.

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in stari oče

ALOJZ ERŠTE

iz Srednjega Grčevja 21

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste bili z nami v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in darove za sv. maše, ter za spremstvo pokojnega na zadnji poti. Se posebej se zahvaljujemo delovnim organizacijam Zdravilišča - hotel Grad Otočec, ZG za TVD Ljubljana - delovišče Novo mesto, Cestnemu podjetju Novo mesto. Hvala tudi g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Prisrčna hvala vsem, ki so prišli od blizu in daleč ter vsem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Pepca, hčerki Joži, Lojzka, sin Franci z družinami ter sin Peter

V SPOMIN

*Če solze bi življenje obudile,
ohrabrile bi nas in potešile.
Če solze vsakomur bi kaj pomenile,
ne bilo bi groze, žalosti in bolečine.
Če politiki, vojaki solze bi poznali,
vse bi za človeka in družino dali.
Če bi, če bi...
(I. K.)*

27. junija mineva eno leto, odkar je dal življenje za domovino naš

JERNEJ MOLAN

iz Bukoška pri Brežicah

Hvala vsem, ki se ga spominjate in vsem, ki na njegov grob nosite cvetje in prižigate sveče.

Hvaležni: žena Olgica, hčerki Jasmina in Jerneja, mama, sestra z družino in vsi njegovi

finetpodjetje za izgradnjo
računalniško podprtih
proizvodnih sistemovŠempeter 21a
63311 ŠEMPETERTelefon: 063-701-225
Telefaks: 063-701-033

- informacijski inženiring
- računalniške storitve
- strojna oprema
- programska oprema
- grafično oblikovanje

ZAHVALA

V 48. letu nas je mnogo prezgodaj zapustil dragi mož, oče, sin, brat in stric

**ALOJZ
METELKO**

Ljubljanska c. 14, Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, ki ste nam ob teh težkih trenutkih stali ob strani in nam pomagali. Hvala gospodu za lepo opravljen obred, hvala »Krki« Izolacije, »Komunali« Novo mesto in Gip Pionir MKI.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica in teta

**MARIJA
KASTELIC**

Plemberk 4

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste bili z nami v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje in darovali cvetje ter jo spremlili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala tudi gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob smrti našega moža in očeta

JANEZA PIPANA st.

iz Žerjavina 3

se zahvaljujemo vsem za izrečeno sožalje, darovano cvetje ter vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo osebju Splošne bolnice Novo mesto, kolektivu PC Ločna, Iskri Šentjernej, vsem sorodnikom ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: žena Jožefa, sin Janez, hčerke Vida, Jožica in Nada z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALANihče ne ve, kako boli,
ko tebe, ljubi Stanko,
več v našem domu ni.

V 25. letu starosti nam je huda bolezen iztrgala iz naše sredine sina, brata in strica

**STANKA
ŠIMCA**

iz Geršičev 8 pri Metliki

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za darovano cvetje in izraženo sožalje. Iskrena zahvala sodelavcem KZ Metlika-mesarija, Beti-tozd Kodranka, osebju intenzivnega oddelka Splošne bolnice Novo mesto. Hvala mladincem, GD Dobravice in Primostek, sosedu Jožetu Šimcu in Martinu Štublerju, pevkam in gospodu župniku.

Žalujoči: neutolažljivi njegovi najdražji

UGODNO**20% POPUST za
vodoinstalačijski
material****15% POPUST za
radiatorje Jugoterm****10% POPUST za
elektroinstalačijski
material****5% POPUST za belo
tehniko**Popusti veljajo pri
nakupu nad 5.000
SLT in do 12. julija!**10% POPUST za
ČLANE
STANOVANJSKIH
ZADRUG**samo še do konca
junija!Metalka Trgovina
PRODAJALNA METLIKA
tel. 068 58-115

metalka

TRGOVINA

Trgovina za ljudi s posebnimi meril.

JOŽEFA KUMP

liko premišluje. »Saj se ne spoznam na ekomonijo, a mislim, da bi v Sloveniji lahko več pridelali, predvsem pa bi lahko nasitili vsa slovenska usta. Vem, da bi Slovenci z veliko večjim veseljem delali na zemlji, če bi vedeli, kam in za koliko bodo pridelki prodali. A kaj, ko je kmet še vedno zadnja rupa na sviralu, kot pravimo Belokranjci, zapostavljen ali celo pozabljen od tistih, ki bi morali najbolj in naprej misliti pravnani. Da je res tako, se vidi tudi po tem, kako načrtujejo kmetijsko politiko. Kampanjsko! Zato pa je enkrat preveč mleka, drugič krompirja in še česa. Pa kmetijskih nasvetov pogrešamo. Tista o neumnem kmetu in debelem krompirju se več ne obnese.« razmišlja Jožef.

Belokranjski kmetje, ki se trudijo, da bi iztisnili čim več iz zemlje, posejane s kamenjem, ali ki obdelujejo strma polja, kot bi orali po strehi, z zavidenjem gledajo na tiste, ki imajo okrog vasi ravne njive. Lahko je Krasinčanom, Gribeljcem, Dragatušcem, je večkrat slišati. Toda kmetje iz teh in še katere vasi vedo, da jim, tako kot slovenskemu kmetu nasploh, ni z rožicami posejano. Tudi Jožefa Kump iz Obrha pri Dragatušu, ki ne zanika, kako dobro je, da imajo kar poltretji hektar zemlje v enem kosu, o kmečkem stanu ne more povedati veliko pohvalnega. »Osem let sem delala v Nemčiji, da mi bi bilo potem doma boljše, pa mi je sedaj še težje,« potarna in pravi da slovenske ženske v primerjavi z ženami v drugih državah preveč garajo.

Ko gre za garanje, tudi Kumpova ni izjema. Na njenih ramenih so vsi štirje hišni vogali, kajti mož, ki je še vedno na delu v Nemčiji, prihaja domov le za vsak drugi konec tedna. Otroka, ki sta še ostala doma, imata veliko šolskih obveznosti, zato ju ne more preveč obremenjevati, njuna pomoč pa je seveda vedno dobrodošla. Toda zares vedno lahko računata le sama nase, pa naj gre za delo v vinogradu, hlevu ali na njivi. Na traktor sede, ne glede na to, kateri priključek je pripet nanj. Le oranje raje prepusti drugim. In ko je sama na njivi ali v vinogradu, ob delu ve-

DARILO ČEBELARJEV BOSENSKIM BEGUNCEM

NOVO MESTO — Čeprav dosedanjni letošnji pridelek medu zaradi sušnih pomladanskih tednov v naših krajih ni bil kaj prida, so člani Čebelarskega društva v Novem mestu odprli src potrdili, da razumejo stiske beguncev iz Bosne, kot skrbi naših oblasti ter organizacij, ki pomagajo tem nesrečnikom. Na pobudo društva so zbrali 80 kg medu, ki ga bodo izročili Rdečemu križu, da ga razdeli bosenskim beguncem, ki živijo zdaj v Novem mestu. Čeprav nekateri čebelarji zaradi pletlega medenja letos sploh še niso točili sladkega pridelka, so se toliko bolj izkazali posamezni člani društva. Novomeški čebelar Jani Kobe je podaril kar 24 kg medu, Anton Novak 7 kg, drugi pa po svojih možnostih. Spričo sedanje slabe letine velja zato pohvaliti naše čebelarje, ki razumejo stiske in skrbi beguncev, pa tudi oblasti, ki jim v našem imenu pomagata.

GD MIRNA PEČ PRAZNUJE

MIRNA PEČ — Gasilsko društvo Mirna Peč vabi na prireditev ob 90-letnici društva, ki bo v nedeljo, 28. junija, v Mirni Peči. Od 6. do 14. ure bo potekalo občinsko gasilsko avtorally tekmovanje, ob 15. uri bo gasilska parada skozi Mirno Peč, sledil bo slavnostni govor s kulturnim programom. Ob 15.40 bodo prikazali vaje gasilskega reševalnega centra Novo mesto, ob 16. uri pa bodo razglasili rezultate tekmovanja. Na ogled bo razstava starega in novejšega orodja. Sledila bo vrtna veselica z ansambлом Lojzeta Slaka.

90 let 1902-1992
Gasilskega društva Mirna Peč

V Mirni Peči,
28. junija 1992

Ansambel
Lojzeta Slaka

KLIC V SILI
NOVO MESTO — V četrtek, 2. julija, bo na vaš klic med 19. in 21. uro pri telefonu 23-304 čakala pedagoginja Marija Gabrijelčič.

Hudič je Krjavljo vrnil udarec

Premierno uprizoritev letošnje postavitve Desetega brata v letnem gledališču na Muljavi je prekinil močan dež — Še štiri predstave konec tega in prihodnjega tedna

MULJAVA — Pravijo, da ima Krjavelj z Muljave kljub svojemu rabelskemu odnosu do hudiča, saj mora kar naprej pripovedovati, kako ga je na dvoje presekal, podpisan s peklenskim kopitarjem poseben sporazum, ki se glasi: »Kadar je na Muljavi predstava na prostem, krepilje stran od nebeških vodnih zapornic!« Sporazum je do sedaj deloval, saj v desetih letih ni bila zaradi dežja odpovedana nobena predstava, kvečjemu za kake pol ure prestavljena. Na petkovi premieri Desetega brata pa se je izkazalo, da celo hudič ne spoštuje več sklenjenega dogovora. Ko se je predstava pričela, je pričelo rahlo deževati, ravno v trenutku, ko je Krjavelj v gostilni razlagal, kako je hudiča presekal, pa je peklenski imperij vrnil udarec in zalil občinstvo, da si je bilo primorano poiskati kritje. Dež potem ni več prenehal in premiera je bila končana.

Scenske luči v dragi pod Jurčičevo rojstno hišo so pred zbranim občinstvom po šestih letih spet izluščile iz teme prizore iz Desetega brata, najbolj poznanega Jurčičevega dela, katerega nastanek Slovenci štijemo tudi za začetek slovenskega romana. Ta svojevrstni izraz ljubezni in spoštovanja, kakor ga izkazujejo svojemu slavnemu rojaku

Preveč rakov jelševcev?

Trofejne ribe v rudniškem jezeru, v katerem žive tudi raki jelševci

KOČEVJE — »Zelo veliko je rakov jelševcev v rudniškem jezeru pri Kočevju. So zaščiteni, zato se jih ne sme loviti. Ribiči izražajo že bojazen, da ne bi raki v jezeru prevladali in ogrozili drugega življa v tej vodi, ki je gotovo čista, saj raki žive le v čistih vodah.« Tako pravi predsednik ribiške družine Kočevje Tomaž Arko.

V nadaljevanju pogovora je povedal, da so letos kočevski ribiči vložili v rudniško jezero več 150 kg somov, 400 kg večjih krapov in 50 kg smučev. Letos bodo vložili še 200 kg krapov. Zaradi večletnih vlaganj trofejne ribe v tem jezeru niso redkost. Tako je Lado Mezaroš st. uplenil 12 kg težkega krapa.

Bogate ribolovne vode so vzrok, da število organiziranih ribičev tako med starejšimi kot mladimi narašča. Zdaj je članov 210. Za bogate vode je gotovo zaslužna tudi uspešna čuvajska služba, ki preprečuje krivolov in tako prispeva k večjemu staležu rib.

O Rinži pa je predsednik Arko dejal, da je bogata z ribami, a vedno bolj onesnažena. Tudi čiščenje dna struge pred dvema letoma ni dosti pomagalo, ker deževje spirja v Rinžo gnojnico z njiv, poleg tega desni breg mesta še nima priključene kanalizacije na čistilno napravo, ampak se odplake stekajo v Rinžo.

Na vprašanje, kako je ribarjenje na Kolpi in Čabranki urejeno zdaj, ko poteka državna meja po sredini teh rek, je predsednik Arko odgovoril: »Ribiči na Kolpi nimajo in ne bodo imeli težav. Lahko love s slovenske in hrvaške obale, kar velja tudi za domače in tuje turiste-ribiče. Seveda mora imeti vsak pri sebi poleg ribolovnice še osebnostno izkaznico ali potni list. Po dogovoru ostane ribolovni režim kljub državni meji nespremenjen. Nadaljuje se tudi sodelovanje ribiških družin pri gospodarjenju s Kolpo, saj so letos skupaj vložile vanjo že 8 tisoč potočnih postvri in 7.000 lipanov.«

J. PRIMC

discoteka
kosov hram
Gornje Vrhpolje

v petek, 26. junija, ob 21. uri

POP DESIGN

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Kdo je pravi Emil iz Žužemberka? — Semičani za boljše stopnice, v Zalogu pa za boljšo cesto — Grožnja s cestno zaporo! — Inšpektorji spijo, njihovi sosede pa ne

Kljub prazniku je bil prejšnji četrtek naš dežurni telefon kar pošteno oblegan. Emil Glavič iz Prapreč pri Žužemberku je klical prvi in povedal, da se ga je nekdo za zadnji klic pod to rubriko v prejšnji številki izposodil, kajti on že ni klical. Ker pa je daleč naokoli edini Emil, ki se ukvarja s kanuji, je razumljivo, da za klic ljudje sedaj dolžijo njega.

Kmalu za njim se je spet oglašil telefon iz Žužemberka. Klicala je gospa Pucelej, žena tistega Poldeja, ki ga v klicu omenja domnevni Emil. Najprej se je jezila nad napakami v zapisu, saj Polde ni Palez, ampak Pucelej, nato pa tudi nad drugimi dejstvi, ki jih navaja klicatelj. Da ne gre za pravega Emila, skorajda ni verjela, češ da se vse ujema s sporom, ki traja od zadnje regate. Navedla je tudi vse podrobnosti, vendar o njih tukaj sedaj ne kaže pisati, velja pa bralec opozoriti, naj nas kličejo pod pravimi imeni in naj za tistim, kar nam povedo — vsekakor z namenom, da bo stvar prišla v javnost — tudi moško stojijo.

Precej drugače probleme ima bralka C. T. iz Semiča. Zanima jo namreč, kdo je zadožen za stopnice, ki vodijo po hribu navzdol na železniško postajo.

Te so v tako slabem stanju, neočistene in nevdrževane, da se bo prej kot slej zgodila nesreča. Obljubili smo ji, da bomo v kratkem našli pravi naslov in odgovor.

Bolj odločen v svoji kritiki je bil M. S. iz Zaloga pri Škocjani, ki je klical v imenu skupine zbranih krajanov. Gre za cesto od Škocjana proti Zburam, ki je v zelo slabem stanju, dodatno pa jo uničujejo še Strešnikovi tovornjaki. Krajanji so zaradi jam in prahu že tako razburjeni, da resno razmišljajo o začasni blokadi ceste. Toliko v opozorilo in vednost odgovornim.

S cestami tudi v Novem mestu niso povsod zadovoljni. Povečan promet, onesnažen zrak, vibracije in hrup na Cesti herojev pod njimi motijo predvsem prebivalce Koštialove. V njihovem imenu je klicala bralka Anica M. Povedala je, da je skupina občanov že vložila javno vprašanje o tem na KS Mestne njive, ta je vlogo odstopila občini, od koder pa ni nobenega odgovora. Zanimaja jih predvsem, kdaj bo vzpostavljena predvidena prečna cestna povezava med Ločno in Bršljinom, ki bi Cesto herojev razbremenila težkega prometa. Morda pa se bodo pristojni za občine ob tem klicu le zgnili.

S hrupom ima probleme tudi J. Murn iz Novega mesta. Ta hrup ji ne pusti spati ob petkih in sobotah, prihaja pa iz diska na nasprotni strani ulice, iz stavbe hotela Metropol. Nič nima proti diskom, a meni, naj bo njihova glasba namenjena tistim, ki so notri, ne pa okoliškim stanovalcem. Za red bi morala poskrbeti inšpekcija, ki ima tudi svoje

PREGLED ŠKODLJIVCEV IN BOLEZNI V VINOGRADU

NOVO MESTO - Kmetijski zavod Ljubljana vabi vse vinogradnike na skupinski pregled bolezni in škodljivcev v vinogradu ter njihovo zatiranje, ki bo v petek, 26. junija: ob 14. uri na Starem Ljubnu v vinogradu Franca Mervarja, ob 15.30 v Novi gori v vinogradu Ivana Slapničarja in ob 17. uri v Straški gori v vinogradu Lada Turka. Na vaša vprašanja s področja vinogradništva bo odgovarjal dipl. inž. Jože Maljevič, svetovalec za vinogradništvo iz Kmetijskega zavoda.

prostore v soseščini. Žal, kot kaže, naši inšpektorji nimajo dela na pretek in ne ostajajo v pisarnah do poznih petkovich in sobotnih ur.

Kar nekaj misli in predlogov je v svojem klicu natrosil Francelj Novak iz Novega mesta. Kot dolgoletni delavec pri Pionirju meni, da se težave, napake in mahinacije v Avtohiši Pionir pojavljajo zato, ker tam ni več šef Alojz Zoran, ki je dolga leta uspešno vodil delo. Glede našega pisanja o Kočevjarjih meni, da se preveč zavzemamo zanje. On ve, kako je s tem, saj je doma iz bližnje Bučke in je bil kot otrok tudi sam izseljen v Nemčijo. Ima pa še en predlog glede piramidastih tankovskih ovir iz betona. Ministrstvo za obrambo naj bi jih dalo v najem občanom, ki bi si jih okrasili v spomin na vojno za Slovenijo, če bi bilo potrebno, pa bi jih spet pripeljali nazaj. Tako bi razbremenili križišča.

T. J.

JURČKOVNA TONE — Težko je verjeti, vendar so letos jurčke in lisičke iz gozdov pod Gorjanci menda vozili z gnojnimi koši. V Novicah smo prebrali, da se je v Krčinah zeliščni oglašil možakar in pripeljal kar 90 kilogramov lepth gobanov. Zatrjeval je, da jih je sam nabral in to v enem dnevu. Kakorkoli že, jurčkov je bilo ves minuli teden »na tone« in še kakšen kilogram več... V našem uredništvu se je z gobanom velikano oglašil Rok Hrovat iz Šmihela. Z očetom je nabiral gobe v Koroški vasi in pod grčem Mehovo »zalotil« tega korenjaka, ki je na tehnički potegnil kar kilogram in pol, klobuk pa je v premeru meril dobrih 30 centimetrov. (Foto: J. Pavlin)

Josipu Jurčiču prebivalci Muljave in okoliških naselij, se dogaja na prostem že vse od leta 1964, gledališče na Muljavi v sedanji podobi pa letos praznuje desetletnico.

Seveda so se z gledališkimi predstavami domačini in drugi na Muljavi spominjali Jurčiča že zdavnaj prej, zanimivo pa je, da sta v vseh domačih uprizoritvah Desetega brata od 1924. leta pa do sedaj nastopala le dva Krjavlja. Sedanji, Tone Tekavec, nastopa v

Letošnje predstave Desetega brata v letnem gledališču na Muljavi bodo še ta in prihodnji petek in soboto ob 21. uri. Priložnosti za doživetje te ljudske igre v naravnem okolju je torej še nekaj. Če bo zanimanja za letošnje predstavo veliko, bodo Desetega brata postavili na sceno tudi prihodnjo sezono.

tej vlogi že vse od prve uprizoritve na prostem. Tone je tudi najstarejši nastopajoči igralec na letošnji postavitvi Desetega brata, saj ima že čez enaindesetdeset let. Kot je že tradicija, sodelujejo pri predstavi številni člani njegove družine, med drugimi tudi njegov vnuk Martin Sever, ki je s svojimi štirimi leti in pol najmlajši igralec. Castiljivo igralsko kariero ima za sabo tudi Jurčičev sorodnik Ciril Jurčič v vlogi Piškava, Desetega brata pa tudi tokrat igra Franci Ilovcar.

Ob stoletnici izida romana, leta 1966, je napisal sedanjo dramatisacijo poklicni igralec Janez Eržen, ki že dolgo leta sodeluje z zagnanimi amaterji z Muljave. Nazadnje je bil Deseti brat na

sceni v letih 1985 in 1986, v desetih letih, kolikor obstaja gledališče na prostem v tej obliki, pa so bila uprizorjena še naslednja dela: Sosedov sin, Vozel, Domen, Rokovnjači, Jurij Kozjak in Tihotapec.

V predstavah sodeluje na desetine domačinov različnih starosti, v pripravi in celotno organizacijo pa jih je vključenih še veliko več. Razmeroma dober obisk že na premieri predstavi - prodanih je bilo 540 vstopnic - je bil zato lepo priznanje za njihov trud, ki pa ga je, žal, dež izničil. Vrli Jurčičevi rojaki seveda ne bi bili to, kar so, če bi kar tako vrgli puško v koruzo. Še dva vikenda bodo nastopali in takrat bo priložnost, da sprejemo spet tiste, ki so že kupili vstopnice, in še veliko drugih. Gledališče na prostem jih z lahkoto sprejme še najmanj tisoč, rekorden obisk pa šteje celo okoli 2.500 gledalcev. Zato ne oklevajte! Krjavelj že podpisuje nov sporazum s hudičem, saj vendarle ne verjame, da se je povsem navzel balkanskih navad. Tako hudičev pa spet ni.

T. JAKŠE

»KULI« IN MONIKA

GABRJE — Gostišče »Kuli« v Gabrju nadaljuje z glasbenimi presenečenji. Tudi slabo vreme minulo soboto ni skalo vdušja ob nastopu sester Dimnik, ta teden pa bo za vedro razpoloženje poskrbela Monika. Obiskovalcem se bo predstavila v nedeljo, 28. junija, zvečer. Že v kratkem pa bodo na svoj račun prišli tudi številni oboževalci Helene Blagne. Ta bo gostja gostišča »Kuli« naslednjo nedeljo, 5. julija.

PRIOBRŠČAKU — Vino je veselo teklo v kozarce in na grlu v gostilni pri Obrščaku. Potem pa je prišel Krjavelj, presekal hudiča in ta mu je za kazen postal dež, ki je prekinil premierno predstavo. Z vodo krščeno vino ljudskim igralcem z Muljave pač ne diši. Zato pa bodo še danes in jutri ter konec naslednjega tedna nalili novega in pristna doljenjska govornica bo spet zavzenela. (Foto: T. Jakše)

studio
BEST NAJBOLEŠI

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado HELENI MURGELJ iz Jablana. Nagradjenki čestitamo! Lestvica je ta teden takšna:

- (2) Pri plavalci Katrci - TRIO SVETLIN
- (1) Spet smo se skupaj zbrali - ANS. BR. POLJANŠEK
- (3) Lovska stava - ANS. SPOMIN
- (4) Lojtrca - PIHALNI ORK. TREBNJE
- (9) Oče, voščimo ti - ALFI NIPIČ IN NJEGOVI MUZIKANTI
- (5) Moja pipa - ANS. LOJZETA SLAKA
- (6) Vesele deklice - ANS. VRTNICA
- (-) Pleničke je prala - ANS. JOŽETA ŠUMAHA
- (3) Temna noč - ANS. TONIJA VERDERBERJA
- (7) Dolenjska - MODRA KRONIKA

Predlog za prihodnji teden: Ti nisi taka - FANTJE Z VSEH VETROV

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

KUPONE pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislunhili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko danes zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislunhil.

ZA MARSIKAJ NI ODGOVOROV

Prva, ki me je v življenju udarila, je bila babica Klara. Toda tega ne štejem. Z udarcem po hrbtu me je spravila v življenje. Drugi, ki mi je primazal klofuto, je bil moj oče. Verjemite, da je nisem zaslužil. Bil sem le zvedav. Priznali boste.

- Ate, jaz pa vem, kako pridejo otroci na svet, sem rekel.
- Lepo.
- Otroci se rodijo.
- Res je.
- V šoli smo se učili. Tršica pa nam ni povedala, kako otroci pridejo v mamico.
- In že je priletelo kot z jasnega neba. Približno tako kot pri verouku, ko sem vprašal prošta:
- Gospod, je Bog res vsemočen?
- O tem ne smeš nikoli podvomiti.

Če je vsemočen, pa naj naredi tako veliko skalo, da je niti sam ne bo mogel dvigniti!

Klofuto je bilo menda slišati od oltarja, čeprav smo imeli verouk v zakristiji, ki je bila oddaljena od oltarja najmanj dvainšestdeset metrov.

Zdaj hodim po sestankih, aktivnih in seminarjih. Navadno predavajo in govorijo pomembne državne osebnosti, ki imajo pred svojimi imeni in priimki skoraj metrske nazive. Priznam, da so to zelo učeni in pametni ljudje, toda ko jih vprašaj kaj koščičevga, navadno odgovorijo:

- Oprostite, toda jaz nisem pravi naslov za takšna in podobna vprašanja. Pozanimati se boste morali na ministrstvu...
- Zavrtim telefon:
- Oprostite, zanima me, če velja 7. člen Zakona o šolstvu tudi za

administrativno osebe.

Trenutek, vas bom prevezala. Prevezujejo me iz pisarne v pisarno. Nič me ne zna odgovoriti, nekdo je celo prepričan, da 7. člena v imenovanem zakonu sploh ni. Gospa z glasom radijske napovedovalke mi da vedeti, da sem dlakokepec.

- Čudi me, da me morie s tem, ko pa sami dobro veste, da se dajo naši zakoni razlagati na najmanj sto in en način.
- Končno me prevežejo k vratarju. Ko mu povem, kaj bi rad, se dela gluhega. Ponovim vprašanje, vratar pa mi razloži, da je v odgovoru.
- Verjetno ste zadremali na delovnem mestu.
- Sploh ne.
- Kaj pa ste potem uspičili?
- Takšnega, kot ste vi, sem vezal naravnost v ministrstvo pisarno.

TONI GAŠPERIČ